

MUHTEŞEM MAURICE

VE DEĞİŞMİŞ FARELERİ

Terry Pratchett

2. baskı

BİR DİSKDÜNYA MASALI

MUHTEŞEM MAURICE VE DEĞİŞMİŞ FARELERİ

Uyanık sokak kedisi Maurice, kendisine para kazandıracak iyi bir numara buldu. Fareler ve kavalcılarla ilgili masalları herkes bilir; Maurice'in de kavalı olan, aptal görünümlü bir 'insanı' var. Ve bir de farelerden oluşan özel bir istila ekibi, tuhaf bir biçimde 'değişmiş' farelerden oluşan bir ekip...

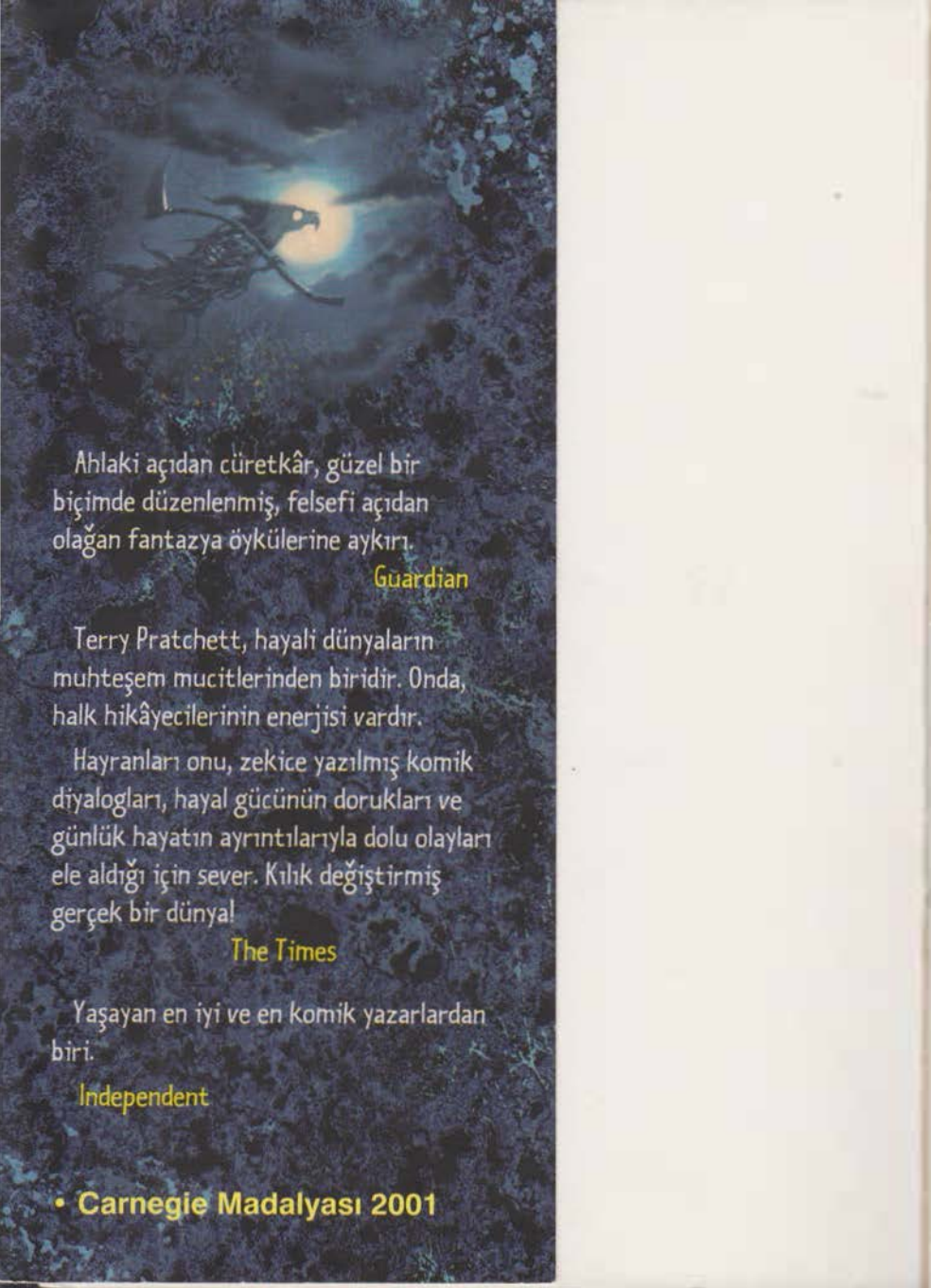
Ama Dürüm Hamamı'nda, küçük oyunları aniden bozuluyor. Çünkü orada, farklı bir ezgi çalan birileri var ve şimdi fareler yeni bir sözcük öğrenmek zorunda:

ŞEYTANI!..

Bu iş, oyun olmaktan çıkıyor. Farenin fareyi yediği bir dünyadır artık. Ve belki de bu yalnızca başlangıç...

www.tudem.com

Ahlaki açıdan cüretkâr, güzel bir
biçimde düzenlenmiş, felsefi açıdan
olağan fantazya öykülerine aykırı.

Guardian

Terry Pratchett, hayali dünyaların
muhteşem mucitlerinden biridir. Onda,
halk hikâyecilerinin enerjisi vardır.

Hayranları onu, zekice yazılmış komik
diyalogları, hayal gücünün dorukları ve
günlük hayatın ayrıntılarıyla dolu olayları
ele aldığı için sever. Kılık değiştirmiş
gerçek bir dünya!

The Times

Yaşayan en iyi ve en komik yazarlardan
biri.

Independent

• **Carnegie Madalyası 2001**

Terry Pratchett

Terry Pratchett hâlâ yazan en popüler yazarlardan biri. Özellikle, olağanüstü başarı kazanmış Diskdünya dizisiyle tanınıyor. Bu dizi, genç okuyucular için de üç kitap içeriyor: Muhteşem Maurice ve Değişmiş Fareleri, Küçük Özgür Adamlar ve Gökyüzü Dolu Şapka.

Kıtapları bir dizi cepteki kitabı türünün finaline ulaşmış ve 2000 yılında ve 2001 yılında kazanmış ve 2002 yılında kazanmış. Değişmiş Fareleri.

Terry Pratchett 71 yaşında da yaşıyor ve günlerinin dolu dolu geçtiğini düşünüyor.

© 2006, Tudem • Cumhuriyet Bulvarı No: 302/501 Alsancak - İZMİR
metin hakları © 2001, Terry ve Lyn Pratchett
resim hakları © 2001, David Wyatt

İlk basım 2001 yılında İngiltere’de “The Amazing Maurice and His Educated Rodents” adı ile Random House Children’s Books tarafından gerçekleştirilmiştir.

Yazar: Terry Pratchett

Türkçeleştiren: Niran Elçi

Resimleyen: David Wyatt

Yayın Yönetmeni: İlke Aykanat Çam

Editör: Rukiye Düzçay

Düzeltili: Perçem U. Yıldızbaş

Dizgi - Grafik: Tudem

Baskı ve Cilt: Ertan Matbaa • 0 312 284 18 14

Birinci Basım: Ekim 2007 (3000 adet)

İkinci Basım: Nisan 2011 (3000 adet)

ISBN: 978 - 9944 - 69 - 130 - 7

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

www.tudem.com

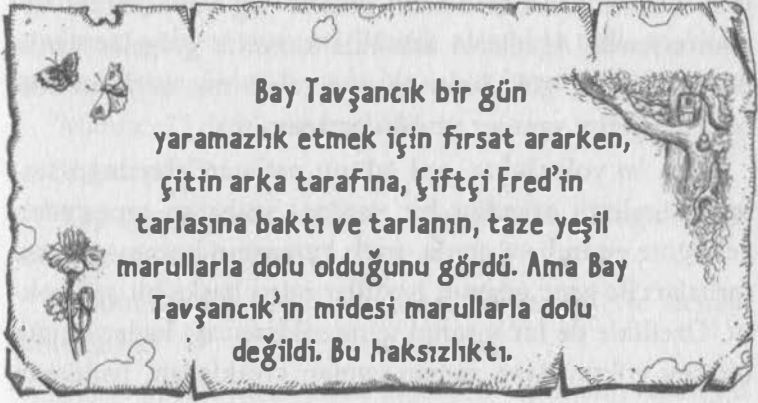
MUHTEŞEM MAURICE
VE
DEĞİŞMİŞ FARELERİ

 tudem®

D'neice'e, doğru zamanda,
doğru kitap için...

Bölüm 1

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

Fareler!

Köpekleri kovalıyor, kedileri ısınyorlardı, sonra...

Ama bundan daha fazlası vardı. Muhteşem Maurice'in dediği gibi, bu yalnızca insanlar ve fareler hakkında sıradan bir öyküydü. İşin güç kısmı, kimin insan, kimin fare olduğuna karar vermektir.

Habise Haşin ise bunun masallar hakkında bir öykü olduğunu söylüyordu.

Öykü –öykünün bir kısmı– ovadaki uzak şehirlerden yola çıkan, dağları aşıp gelen posta arabasında başladı.

Araba sürücüsü yolculuğun bu kısmını hiç sevmezdi. Ormanların içinde kıvrıla kıvrıla ilerlemişler, ufalanmaya yüz tutmuş yollarda dolana dolana dağ yamaçlarına tırmanmışlardı. Ağaçların arasında karanlık gölgeler vardı. Bazen sürücü, gölgelerin arasına saklanmış şeylerin arabayı izlediğini sanıyor ve ödü patlıyordu.

Ama bu yolculukta, asıl ödünü patlatan, duyduğu seslerdi. Seslerin arkadan bir yerden, arabanın tepesinden geldiğine emindi ve orada, yağlı kumaştan kocaman posta torbaları ile genç adamın bavullarından başka bir şey yoktu. Özellikle de bir insanın içine saklanacağı kadar büyük bir şey yoktu. Ama zaman zaman ciyaklayan, fısıldaşan sesler duyduğundan emindi.

Şu anda arabada yalnızca bir yolcu vardı. Sarı saçlı, genç bir çocuktü. Sallanan arabanın içinde, tek başına oturmuş, kitabını okuyordu. Parmağını sözcüklerin üzerinde gezdirerek, ağır ağır ve yüksek sesle...

“Übervald,” diye okudu.

“Übervald okunur,” diye ciyakladı küçük bir ses, son derece anlaşılır bir şekilde. “Çift v, burada tek v gibi okunur. Ama iyi gidiyorsun.”

“Aşırı telaffuz diye bir şey de var evlat,” dedi bir başka ses. Bu ses uykulu geliyordu. “Ama Überwald hakkındaki en iyi şey nedir, biliyor musun? Sto Lat’tan çok çok uzaktadır.

Pseudopolis'ten çok uzakta. Bekçilerin Kumandanı' nın, bizi, gördüğü yerde canlı canlı haşlayacağını söylediği her yerden çok çok uzakta... Pek çağdaş bir yer değil. Yolları kötü. Bir sürü dağ aşmadan ulaşamazsın. İnsanlar buralarda pek yolculuk etmez. Bu yüzden haberler pek hızlı yayılmaz, anlıyor musun? Büyük olasılıkla polis teşkilatları da yoktur. Evlat, burada bir *servet* kazanabiliriz!"

"Maurice?" dedi çocuk, dikkatle.

"Evet evlat?"

"Yaptığımız şeyin, bilirsin... *sahtekârlık* olduğunu düşünmüyorsun, değil mi?"

Bir duraksama oldu, sonra ses konuştu: "Ne demek *sahtekârlık*?"

"Şey... paralarını alıyoruz Maurice." Arabanın tekeri bir çukura girince araba sıçrayıp sallandı.

"Tamam," dedi görünmeyen kişi Maurice, "ama kendine sorman gereken şu: Parayı aslında *kimden* alıyoruz?"

"Şey... genellikle validen ya da şehir konseyinden ya da öyle birinden."

"Tastamam öyle! Ve bunun anlamı... nedir? Sana daha önce söylemiştim."

"Şey..."

"Bu *hü-kü-met parası* evlat," dedi Maurice sabırla. "Söyle? *Hü-kü-met parası*."

"*Hü-kü-met parası*," dedi çocuk itaatkârca.

“Tamam! Peki hükümetler parayla ne yapıyorlar?”

“Şey, onlar...”

“Askerlerin maaşını ödüyorlar,” dedi Maurice. “Savaş çıkarıyorlar. Aslında, parayı alıp bir zarara yol açmayacağı bir yere koyarak bir sürü savaşı engellemişizdir belki de. Aslında bir düşünseler, bizim heykellerimizi dikerlerdi.”

“Gittigimiz köylerin bazıları epey fakir görünüyordu Maurice,” dedi çocuk kuşkuyla.

“Hey, tam da savaşa ihtiyaç duymayan türden yerler demektir.”

“Tehlikeli Fasulye diyor ki bu...” Çocuk yoğunlaştı ve sözcüğü söylemeden önce, telaffuzunu çalışıyormuş gibi dudaklarını oynattı, “... bu, ah-la-ka aykırıymış.”

“Bu doğru Maurice,” dedi ciyaklayan ses. “Tehlikeli Fasulye diyor ki, insanları kandırarak yaşamamalıymışız.”

“Dinle Şeftali, *kandırmaca* insanların yaptığı bir şeydir,” dedi Maurice’in sesi. “Onlar birbirlerini kandırmayı o kadar sever ki bunu yapsın diye hükümetler seçerler. Biz ise, paralarının karşılığında hizmet veriyoruz. Onlar fare istilasına uğruyor, bir fare kavalcısına para veriyorlar ve farelerin tamamı kavalcıyı hopiti hopiti izleyerek köyden çıkıyor, fare istilası bitiyor, un çuvallarında oynayan fare kalmadığı için herkes mutlu oluyor. Minnettar halk, hükümeti tekrar seçiyor; her yerde kutlamalar yapılıyor. Bana sorarsan, iyi bir amaç için harcanmış para demek bu.”

“Ama biz, onların fare istilasına uğradıklarını düşünmelerine sebep olduğumuz için, fare istilasına uğruyorlar,” dedi Şeftali’nin sesi.

“Eh, tatlım, o hükümetçiklerin para harcadığı bir şey de fare avcılarıdır, anlıyor musun? Neden sizinle uğraşıyorum, hiç bilmiyorum...”

“Evet, ama biz...”

Arabanın durduğunu fark ettiler. Dışarıda, yağmurda, koşum takımları şingirdadı. Sonra araba biraz sallandı ve koşan ayakların sesi duyuldu.

Karanlıktan bir ses konuştu, “Orada *sihirbaz* var mı?”

Arabanın içindekiler şaşkın şaşkın bakiştılar.

“Yok!” dedi çocuk, neden soruyorsun ki, diyen bir sesle.

“Peki, *cadı* var mı?” dedi ses.

“Yok, *cadı* da yok,” dedi çocuk.

“Tamam. Peki, posta arabası şirketinin tuttuğu ağır silahlı *trollerden* var mı orada?”

“Bundan kuşkuluyum,” dedi Maurice.

Bir an, yalnızca yağmurun bozduğu bir sessizlik oldu.

“Pekala, ya kurt adam?” dedi ses sonunda.

“Neye benziyorlar?” diye sordu çocuk.

“Ah, şey, son derece normal insanlara benziyorlar, ama sonra, böyle, kolları ve dişleri uzuyor, devasa pençeleri oluyor ve pencereden adamın üzerine atlıyorlar,” dedi ses. Konuşan, belli bir listenin üzerinden geçiyormuş gibiydi.

"Hepimizin kılları ve dişleri var," dedi çocuk.

"O zaman hepiniz kurt adamsınız, öyle mi?"

"Hayır."

"Güzel, güzel!" Yağmurun bozduğu bir sessizlik daha oldu. "Tamam, vampirler?.." dedi ses. "Bu ıslak bir gece, böyle bir havada uçmak istemezsiniz. Orada vampir var mı?"

"Hayır!" dedi çocuk. "Hepimiz son derece zararsızız!"

"Eyvah!" diye mırıldandı Maurice ve sıranın altına girdi.

"Bu iyi işte," dedi ses. "Bugünlerde ne kadar dikkat et-sen az. Çevrede tuhaf tuhaf tipler dolaşıyor." Pencereden içeri bir haydut sokuldu ve ses, "Hem paran hem canın," dedi. "İkisi-bir-arada bir iş, anlıyor musun?"

"Para, arabanın üzerindeki bavulda," dedi Maurice'in sesi, yer hizasından.

Haydut arabanın karanlık içine baktı. "Bunu kim söyle-di?" diye sordu.

"Şey, ben..." dedi çocuk.

"Dudaklarının oynadığını görmedim evlat!"

"Para gerçekten arabanın üzerinde. Bavulda. Ama ben senin yerinde olsam açmazdım..."

"Hah. Eminim açmazdın," dedi haydut. Maskeli yüzü pencereden kayboldu.

Çocuk yanında, sıranın üzerinde duran kavalı aldı. Bir kuruş verenin düdüğü çaldığı türdendi, ama bir kavalın bir kuruş ettiği günleri kimse haurlamıyordu artık.

“Zor Kullanarak Hırsızlık şarkısını çal evlat,” dedi Maurice alçak sesle.

“Ona parayı versek olmaz mı?” dedi Şeftali nin sesi. Küçük bir sestti.

“Para, insanların bize vermesi içindir,” dedi Maurice sertçe.

Yukarıda haydut, bavulu aşağı çekiştirirken bavulun, arabanın çatısına sürtündüğü duyuldu.

Çocuk itaatkârca kavalı aldı ve birkaç nota çaldı. Ardından bir dizi gürültü geldi: Bir gıcırtı, bir gümleme, pıtırılar... ve sonra çok kısa bir çığlık duyuldu.

Sessizlik çöktüğünde Maurice yine sıraya tırmandı ve başını pencereden dışarı, karanlık ve yağmurlu geceye uzattı. “Aferin sana,” dedi. “Akıllıymışsın. Ne kadar çok çabalarsan o kadar kötü ısırırlar. Muhtemelen daha deriyi delmemişlerdir, değil mi? Güzel. Biraz öne çık ki seni görebileyim. Ama dikkat et, olmaz mı? Kimsenin panige kapılmasını istemeyiz, değil mi?”

Haydut, lambaların ışığında belirdi. Çok yavaşça ve dikkatle, bacaklarını iki yana ayırarak yürüyor, bir yanları da sessizce sızlanıyordu.

“Ah, işte buradasın,” dedi Maurice neşeyle. “Pantolonunun paçalarından yukarıya doğru tırmandılar, değil mi? Tipik fare numarası. Başını sallamak yeterli, çünkü onları heyecanlandırmak istemeyiz. Ne yapacakları hiç belli olmaz.”

Haydut yavaşça başını salladı. Sonra gözleri kısıldı. "Sen bir *kedi* misin?" diye mırıldandı. Sonra gözleri şaşlı oldu ve inledi.

"Ben sana konuş dedim mi?" dedi Maurice. "Konuş dediğimi hiç sanmıyorum, hı? Arabacı kaçtı mı, yoksa onu öldürdün mü?" Adamın yüzü ifadesizleşti. "Ah, hızlı öğreniyorsun, haydutlarda *sevdiğim* bir özellik," dedi Maurice. "Bu soruyu yanıtlayabilirsin."

"Kaçtı," dedi haydut boğuk bir sesle.

Maurice başını arabanın içine çekti. "Ne diyorsun?" dedi. "Araba, dört at, muhtemelen posta çuvallarında birkaç kıymetli eşya... yaklaşık, ah, bin lira ya da daha fazla olabilir. Çocuk arabayı sürebilir. Bir denemeye değer, ha?"

"Buna *kırsızlık* derler Maurice," dedi Şeftali. Çocuğun yanında, sıranın üzerinde oturuyordu. Dişi bir fareydi.

"Pek *kırsızlık* sayılmaz," dedi Maurice. "Daha çok... *bulmak*. Arabacı kaçtı, yani bu... buluntu olur. Hey, doğru aslında, ödül karşılığında teslim edebiliriz! Bu çok daha iyi. Aynı zamanda yasal. Yapalım mı?"

"İnsanlar çok fazla soru sorar," dedi Şeftali.

"Burada bırakırsak *miyaup* biri çalar onu," diye feryat etti Maurice. "Bir hırsız alıp gider! Bizim almamız çok daha iyi olur, ha? Biz hırsız değiliz."

"Bırakacağız Maurice," dedi Şeftali.

"Bu durumda, haydudun atını çalalım," dedi Maurice, *bir şeyleri* çalmazsa gece güzel bitmeyecekmiş gibi. "Bir

hırsızdan çalmak hırsızlık sayılmaz, çünkü iki yanlış bir doğru eder.”

“Bütün gece burada duramayız,” dedi çocuk, Şeftali’ye. “Maurice’in hakkı var.”

“Bu doğru!” dedi haydut telaşla. “Bütün gece burada duramazsınız!”

“Bu doğru,” dedi adamın pantolonunun içinden bir koro, “bütün gece burada duramayız!”

Maurice içini çekti ve başını yine pencereden çıkardı. “Tamam,” dedi. “Şunu yapacağız. Sen dosdoğru önüne bakarak hiç kıpırdamadan duracaksın. Numara falan yapmaya kalkışmayacaksın, çünkü şu sözcüğü söylemem yeter...”

“O sözcüğü söyleme!” dedi haydut, daha da telaşlı bir sesle.

“Tamam,” dedi Maurice, “ve ceza olarak atını alacağız. Sen arabayı alabilirsin, çünkü buna hırsızlık derler ve ancak hırsızların hırsızlık yapmasına izin vardır. Sana uyar mı?”

“Ne desen haklısın!” dedi haydut, sonra bir düşündü ve telaşla ekledi, “Ama lütfen o sözcüğü söyleme!” Dümdüz önüne bakmaya devam etti. Çocuğun ve kedinin arabadan indiğini gördü. Onlar atını ararken arkasından çeşitli sesler duydu. Ve kılıcını düşündü. Tamam, bu işten kocaman bir posta arabası kazanacaktı, ama profesyonellik gururu denen bir şey de vardı.

“Tamam,” dedi kedinin sesi bir süre sonra. “Şimdi hepimiz gidiyoruz. Sen de biz gidene kadar kıpırdamamaya söz vermelisin. Söz mü?”

“Hırsız sözü,” dedi haydut, yavaşça elini kılıcına doğru indirerek.

“Tamam. Sana kesinlikle güveniyoruz,” dedi kedinin sesi.

Fareler dışarı dökülüp koşarak uzaklaşırken adam, pantolonunun hafiflediğini hissetti. Koşum takımlarının sesini duydu. Bir an bekledi, sonra hızla döndü, kılıcını çekti ve ileri atıldı.

En azından, birazcık ileri... Biri ayakkabı bağcıklarını birbirine bağlamasa yere bu kadar hızlı kapaklanmayacaktı.

Onun muhteşem olduğunu söylüyorlardı. “Muhteşem Maurice” diyorlardı. Maurice, muhteşem olmayı planlamamıştı. Oluvermişti işte.

O gün, öğle yemeğinden hemen sonra, bir su birikintisindeki yansımasına bakıp, *bu benim*, diye düşündüğünde tuhaf bir şeyler olduğunu fark etmişti. Daha önce kendinin hiç *farkında* olmamıştı. Elbette, muhteşem olmadan önce *nasıl* düşündüğünü hatırlamak kolay değildi. Sanki zihni bir tür çorbaydı o zamanlar.

Sonra bir de Maurice’in bölgesinde, bir köşedeki çöp yığınının altında yaşayan fareler vardı. Maurice içlerinden

birinin üzerine atladığında ve fare, “Bunu konuşarak halledemez miyiz?” diye sorduğunda, farelerde eğitimli bir hal olduğunu fark etmişti ve bu muhteşem yeni beyninin bir parçası, ona konuşan birini yiyemeyeceğini söylemişti. En azından, söyleyeceklerini işitmeden değil.

Üzerine atladığı fare, Şeftali’ydi. Bildiği farelere benzemiyordu. Tehlikeli Fasulye, Girmek Yasak, Bronzten, Domuzpastırması, Büyük İndirim, Zehirli ve tüm diğerleri de öyle... Ama öte yandan, Maurice de artık diğer kedilere benzemiyordu.

Diğer kediler aniden *aptal* gibi görünmeye başlamışlardı. Maurice, onlar yerine artık farelerle takılıyordu. Onlarla konuşabiliyordu. Onların tanıdığı birilerini yememesi gerektiğini hatırladığı sürece iyi geçiniyorlardı.

Fareler, *kendilerinin* nasıl olup da aniden akıllandıklarını sık sık düşünüyorlardı. Maurice bunu zaman israfı sayıyordu. Bu tür şeyler olurdu işte. Ancak fareler, çöp yığnında bulup yedikleri bir şeyden mi kaynaklandığı hakkında konuşup duruyorlardı; ama bunun, *Maurice’in* neden değiştiğini açıklamadığım Maurice bile görebiliyordu. Çünkü o hiç çöp yememişti. Üstelik, nereden geldiğini dikkate alarak o, çöp yığnından asla bir şey yemezdi.

Dürüst olmak gerekirse, farelerin sersem olduğunu düşünüyordu. Tamam, zekiydiler, ama aynı zamanda *sersemdiler*. Maurice dört senedir sokaklarda yaşıyordu, kafasında kulak namına pek bir şey kalmamıştı, burnu yara

izleriyle kaplıydı ve o akıllıydı. Yürürken o kadar çok kasılıyordu ki yavaş gitmezse ters takla atıyordu. Kuyruğunu kabarttığında insanlar, onun çevresinden dolanmak zorunda kalıyordu. Sokaklarda dört sene hayatta kalmak için akıllı olmak gerekirdi herhalde, özellikle de onca köpek çetesi ve serbest çalışan kürkçüler varken. Tek bir yanlış hareket yaparsanız kendinizi hem öğle yemeği hem de bir çift eldiven olarak bulurdunuz. Evet, gerçekten akıllı olmanız gerekirdi.

Aynı zamanda, zengin olmanız gerekirdi. Bunu farelere açıklamak biraz zaman aldı, ama Maurice şehri dolaşmış, işlerin nasıl yürüdüğünü öğrenmişti ve, para, demişti onlara, her şeyin anahtarıdır.

Sonra bir gün, para atılması için şapkasını önüne koymuş, kaval çalan aptal görünüşlü bir çocuk görmüştü ve aklına bir fikir gelmişti. Muhteşem bir fikir!.. Aniden, bam diye gelivermişti aklına. Fareler, kaval, aptal görünüşlü çocuk...

Sonra demişti ki, "Hey, aptal görünüşlü çocuk! Bir servet kazanmaya ne der... hayır evlat, ben buradayım, aşağıda..."

Haydudun atı, ormandan çıkıp bir geçidin üzerindeki uygun bir ağaçlığın ortasında durdu. Dizginleri çekildiğinde şafak söküyordu.

Aşağıda, bir ırmağın oyduğu vadi uzanıyordu, yamaçlarına bir köy tutunmuştu.

Maurice heybeden çıktı ve gerindi. Aptal görünüşlü çocuk, farelerin diğer heybeden çıkmasına yardım etti. Fareler, yolculuğu, paranın üzerine çökerek geçirmişti, ama bunun sebebinin, bir kedi ile aynı heybede uyumayı kimsenin istememesi olduğunu söylemeyecek kadar naziktiler.

“Köyün adı nedir evlat?” dedi Maurice, bir taşın üzerine oturup köye bakarak. Arkalarında fareler, paraları tekrar sayıyor, deri para kesesinin yanına yığınlar halinde diziyordu. Bunu her gün yapıyorlardı. Cepleri olmamasına rağmen, Maurice’teki bir şey, herkesin bozukluklarını mümkün olduğunca sık kontrol etmek istemesine neden oluyordu.

“Dürüm Hamamı diyorlar,” dedi çocuk, rehber kitaba bakarak.

“Öhö... adı ham ham olan bir yere gitmesek daha iyi olmaz mı?” dedi Şeftali, sayma işlemine ara verip başını kaldırarak.

“Hah, köyün adı ham ham değil,” dedi Maurice. “Eskiden banyoya hamam derlermiş.”

“Demek adı aslında Dürüm Banyosu, öyle mi?” dedi Girmek Yasak.

“Yok yok, oraya *Hamam* diyorlar, çünkü...” Muhteşem Maurice duraksadı, ama yalnızca bir anlığına, “çünkü o köyde bir tane banyo var, anladın mı? Çok geri kalmış bir yer. Buralarda banyo çok yok. Ama bu köyde bir tane var ve onlar bununla çok gurur duyuyorlar, herkesin bilmesini

istiyorlar. Herhalde o banyoya bakmak için bile bilet alman gerekiyordur.” diye devam etti.

“Bu doğru mu?” dedi Tehlikeli Fasulye. Soruyu son derece nazik bir biçimde sordu, ama aslında, bunun doğru olduğunu sanmıyorum Maurice, demeye getirdiği açıktı.

Ah, evet... Tehlikeli Fasulye. Tehlikeli Fasulye ile başa çıkmak zordu. Aslında olmamalıydı. Eski günlerde, diye düşündü Maurice, bu kadar küçük, solgun ve genel olarak hasta görünüşlü bir fareyi yemezdim. Küçük, albino fareye, onun kar beyazı kürküne ve pembe gözlerine dik dik baktı. Tehlikeli Fasulye onun dik bakışlarına karşılık vermedi, çünkü fena halde miyoptu. Elbette, fareler zamanlarının çoğunu karanlıkta geçiriyordu ve burunları, Maurice’ in anlayabildiği kadarıyla, göz, kulak ve ağız olarak kullanılabilecek kadar keskindi. Bu yüzden Tehlikeli Fasulye’ nin hemen hemen kör olması pek de zorluk oluşturmuyordu. Örneğin, fare onunla konuşurken her zaman ona dönüyor ve doğrudan yüzüne bakarak konuşuyordu. Tekinsizdi. Maurice eskiden, devamlı kapılara çarpıp duran kör bir kedi tanımişti, ama Tehlikeli Fasulye bunu asla yapmıyordu.

Tehlikeli Fasulye başfare bile değildi. Bu, Domuzpastırması’nın işiydi. Domuzpastırması iri ve haşindi, aynı zamanda derisi birazcık pul pul olmuştu. Yeni icat beyninden pek hoşlanmamıştı, bir kediyle konuşmaktansa hiç mi hiç hoşlanmıyordu. Fareler, kendi deyişleri ile, Değişim

geçirdiğinde oldukça yaşlı bir fareydi ve değişemeyecek kadar yaşlı olduğunu söylemişti. Maurice ile konuşma işini, Değişim'den hemen sonra doğmuş olan Tehlikeli Fasulye'ye bırakmıştı. Ve o küçük fare zekiydi. İnanılmaz ölçüde zeki. Aşırı zeki. Tehlikeli Fasulye ile uğraşırken Maurice bildiği bütün numaraları kullanmak zorunda kalıyordu.

"Bildiklerime ben bile şaşıyorum," dedi Maurice. Fareye bakarak gözlerini yavaşça kırpı. "Her neyse, bu köy güzel görünüyor. Bana zengin bir köymüş gibi geldi. Şimdi, yapacağımız şey şu..."

"Öhō..."

Maurice bu sestən *nefret* ediyordu. Tehlikeli Fasulye'nin tuhaf, küçük sorularını sormasından daha kötü bir ses varsa, o da Şeftali'nin boğazını temizleme sesiydi. Onun, son derece alçak bir sesle, Maurice'i sinir edecek bir şey söyleyeceği anlamına geliyordu.

"Evet?" dedi keskin bir sesle.

"Bu işi yapmaya devam etmemiz gerçekten gerekli mi?" dedi Şeftali.

"Eh, elbette hayır," dedi Maurice. "Benim burada olmam hiç de gerekmiyor. Ben bir kediye, değil mi? Benim kadar yetenekli bir kedi? Hah! Bir sihirbazın yanında gerçekten rahat bir iş bulabilirim. Ya da bir vantriloğun belki. Yapabileceğim işlerin sonu yok, biliyorsun, çünkü insanlar kedileri sever. Ama bilirsin, inanılmaz ölçüde aptal ve iyi yürekli olduğumdan, insanların -dürüst olmak

gerekirse—en sevdiği hayvan türü olmayan bir avuç kemirgene yardım etmeye karar verdim. Şimdi, bazılarınız...” bunu söylerken sarı gözlerini Tehlikeli Fasulye’ye çevirdi, “uzak bir adaya gidip kendi özel fare uygarlığını başlatmayı düşünüyor olabilir, ki bence çok, bilirsiniz, *takdir edecek* bir düşünce, ama bunun için bir şeye ihtiyacınız var... neye ihtiyacınız olduğunu söylemiştim ben size?”

“Paraya Maurice,” dedi Tehlikeli Fasulye, “ama...”

“Para. Evet, doğru, çünkü parayla ne alabilirsiniz?” Farelere üzerinde göz gezdirdi. “T harfiyle başlıyor,” diye hatırlattı.

“Tekne Maurice, ama...”

“Bir de ihtiyaç duyacağınız onca alet var ve yiyecek elbette...”

“Hindistan cevizleri var,” dedi aptal görünüşlü çocuk, kavalını parlatarak.

“Ah, biri mi konuştu?” dedi Maurice. “Sen ne anlarsın ki evlat?”

“Hindistan cevizi bulursun,” dedi çocuk, “ıssız adalarda. Hindistan cevizi satan bir adam söylemişti.”

“Nasıl?” dedi Maurice. Hindistan cevizlerinden pek anlamazdı.

“Bilmiyorum. Varmış işte.”

“Ah, Hindistan cevizi dediğin öylesine ağaçta yetişiyor herhalde, değil mi?” dedi Maurice alayla. “Hah, şaysız

ne yapacağınızı hiç düşünemiyorum... söyleyebilecek biri var mı?" Dik dik gruba aktı. "M harfiyle başlıyor."

"Sen, Maurice," dedi Tehlikeli Fasulye. "Ama görüyorsun, biz aslında düşündük ki..."

"Evet?" dedi Maurice.

"Öhō," dedi Şeftali. Maurice inledi. "Tehlikeli Fasulye'nin kastettiği," dedi dişi fare, "bu şekilde tahıl ve peynir çalmak, duvarları kemirip delik açmak, şey..." Başını kaldırıp Maurice'in sarı gözlerine baktı. "Ahlaki açıdan doğru değil."

"Ama fareler böyle yapar!" dedi Maurice.

"Ama biz yapmamamız gerektiğini hissediyoruz," dedi Tehlikeli Fasulye. "Bir meslek edinip çalışmalıyız!"

"Eyyvah eyyvah, eyyvah eyyvah," dedi Maurice, başını iki yana sallayarak. "İlla ki ada diyorsunuz ha? Fare Krallığı! Düşünüze güldüğümünden değil," diye ekledi telaşla, "herkesin kendi küçük düşlerine ihtiyacı vardır." Maurice buna gerçekten inanıyordu. Birinin gerçekten, gerçekten ne istediğini bilerseniz, onu kolaylıkla kullanabilirdiniz.

Bazen aptal görünümlü çocuğun ne istediğini merak ediyordu. Maurice'in görebildiği kadarıyla, kavalını çalmak ve rahat bırakılmak dışında hiçbir şey istemiyordu. Ama... eh, şu Hindistan cevizleri meselesi gibiydi. Çocuk ikide bir, konuşmaları baştan beri dinlediğini düşündüren bir yorum yapıveriyordu. Bu tür insanları yönlendirmek kolay değildi.

Ama kediler, insanları yönlendirmek konusunda iyiydi. Burada bir miyav, şurada bir mırrr, patini azıcık bastır... hem, Maurice daha önce hiç *düşünmek* zorunda kalmamıştı. Kedilerin düşünmesi gerekmezdi. Ne istediklerini bilmeleri yeterliydi. Düşünme işini insanlar yapmalıydı. Onlar bu iş içindi.

Maurice, beyni havai fişek gibi cızırdamaya başlamadan önceki eski, güzel günleri düşündü. Üniversite mutfaklarının kapısına dikilir, şeker görünürdü. Aşçılar onun ne istediğini *anlamaya çalışırdı*. Muhteşem bir şeydi! Şu tür şeyler söylerlerdi: “Aman da aman, kimler bir çanak süt istiyorunuş bakalım? Kimler bisküvi istermiş? Kimler şu güzel yemek artıklarını istermiş?” Ve Maurice’in yapması gereken tek şey, ‘hindi bacağı’ ya da ‘kuzu kıyma’ gibi, tanıdığı bir ses duyana kadar sabırla beklemektir.

Ama büyülu bir şey yemediğinden emindi. Büyülu tavuk sakatatı diye bir şey yoktu, değil mi?

Büyülu şeyler yiyen, farelerdi. Onların, ‘evimiz’ ve aynı zamanda ‘ögle yemeği’ dedikleri çöplük, üniversitenin hemen arkasındaydı ve üniversite büyüculer içindi. Eski Maurice, elinde bir çanak olmayan insanlara fazla dikkat etmezdi, ama tuhaf şeylerin olmasını sağlayan sivri şapkalı, iri adamların farkındaydı.

Ayrıca, kullandıkları malzemelerin artıklarını ne yaptıklarını biliyordu. Onlarla işleri bittiğinde duvarın arkasına fırlatıveriyorlardı. Eski, yıpranmış büyü kitapları, akmış

mum dipleri, kazanların dibinde kalan kabarcıklı yeşil sıvıların hepsi, teneke kutular ve mutfak artıklarıyla birlikte büyük çöp öbeğine gidiyordu. Ah, büyücüler 'Tehlikeli' ve 'Zehirli' yazan tabelalar dikmişlerdi, ama o günlerde fareler okuma yazma bilmiyordu ve akmış mum diplerini yemeyi seviyorlardı.

Maurice o çöplükten hiç yemek yememişti. Ona sorarsanız hayatta iyi bir prensibi de vardı: Parlayan hiçbir şeyi yeme.

Ama o da farelerle yaklaşık olarak aynı zamanda akıllanmıştı. Tam bir bilmeceydi.

O zamandan bu yana, kedilerin hep yapageldiği şeyi yapıyordu. İnsanları kullanıyordu. Artık farelerin bazıları da insanlara benzemişti. Ama insan da olsalar, insana benzeyen fare de olsalar, hepsi aynıydı işte. Dört bacaklı olsalar da, kendilerine Tehlikeli Fasulye gibi isimler verseler de... Ki bu, okumayı öğrendiğiniz, ama sözcüklerin anlamını henüz öğrenmediğiniz zamanlarda, tabelaları ve eski paslı konserve kutularının etiketlerini okurken, sırf çıkarıldığı sesten hoşlandığınız için kendi kendinize taktığınız türden bir isimdi.

Düşünme işinin sorunu şuydu ki bir kez başladınız mı, yapmaya devam ediyordunuz. Ve Maurice'i ilgilendirdiği kadarıyla, fareler gereğinden fazla düşünüyordu. Tehlikeli Fasulye yeterince kötüydü, ama farelerin bir yerlerde kendi ülkelerini kurabilecekleri gibi aptalca düşüncelerle o kadar

meşguldü ki Maurice onunla başa çıkabiliyordu. En kötüsü Şeftali'ydi. Maurice'in her zaman kullandığı, hızlı hızlı konuşup karşısındaki kişinin kafasını karıştırma numarası onun üzerinde hiç işe yaramıyordu.

"Öhō," diye başladı Şeftali yine, "biz bunun son olması gerektiğini düşünüyoruz."

Maurice bakakaldı. Diğer fareler hafifçe gerilediler. Ama Şeftali, Maurice'in bakışlarına karşılık vermekle yetindi.

"Bu 'fare istilası' numarasını son kez yapıyoruz," dedi Şeftali, "ve kararımız kesin."

"Peki Domuzpastırması bu konuda ne düşünüyor?" dedi Maurice. Onları izlemekte olan başfareye döndü. Şeftali sorun çıkardığında Domuzpastırması'na başvurmak her zaman iyi bir fikirdi; çünkü Domuzpastırması Şeftali'den pek hoşlanmıyordu.

"Ne demek şimdi bu, kim düşünüyormuş?" dedi Domuzpastırması.

"Ben... efendim, benim düşünceme göre, bu numarayı bırakmalıyız," dedi Şeftali, başını endişeyle eğerek.

"Ah, demek sen de düşünüyorsun, öyle mi?" dedi Domuzpastırması. "Bugünlerde herkes düşünüyor zaten. Ben de, bu düşünme işi çok fazla yapılıyor, diye düşünüyorum, benim düşündüğüm bu işte. Ben gençken bu düşünme meselesi konusunda hiç düşünmezdik. İlk önce düşünsek hiçbir işi bitiremezdik zaten."

Maurice'e de dik dik baktı. Domuzpastırması Maurice'ten de hoşlanmıyordu. Değişim'den bu yana olan çoğu şeyden hoşlanmıyordu zaten. Aslında Maurice, Domuzpastırması'nın daha ne kadar lider olarak kalacağını merak ediyordu. O düşünmekten hoşlanmıyordu. O, farelerin liderinin iri ve dövüşken olmasının yeterli olduğu günlere aitti. Dünya artık onun için çok hızlı değişiyordu ve bu onu kızdırıyordu.

Artık fare toplumunda başı çekmiyor, daha çok arkadan ittiriliyordu.

"Ben... Tehlikeli Fasulye, efendim, bir yere yerleşmeyi düşünmemiz gerektiğine inanıyor, efendim," dedi Şeftali.

Maurice kaşlarını çatı. Domuzpastırması Şeftali'yi dinlemezdi; ama Tehlikeli Fasulye, fareler arasında büyücüye en yakın şeydi ve iri fareler bile dinliyordu onu.

"Bir tekneye binip bir yerlerde bir ada bulacağımızı sanıyordum," dedi Domuzpastırması. "Çok faresever yerlerdir tekneler," diye ekledi takdirle. Sonra, Tehlikeli Fasulye'ye biraz endişeli, biraz sinirli bir bakış fırlatarak devam etti, "Ve bana, şu para denen şeyden edinmemiz gerektiğini söylüyorlar. Çünkü artık bu düşünme işini yaptığımıza göre, şey olmamız gerekiyormuş, şey, ahk.. aha..."

"Ahlaklı efendim," dedi Tehlikeli Fasulye.

“Ki bana son derece faresavar bir şeymiş gibi geliyor. Benim fikrimin bir değeri olduğundan değil, görünüşe göre,” dedi Domuzpastırması.

“Yeterince paramız var efendim,” dedi Şeftali. “Bir sürü paramız var. Çok paramız var, değil mi Maurice?” Bu bir soru değildi; bir tür suçlamaydı.

“Eh, *çok* derken...” diye başladı Maurice.

“Aslında, düşündüğümüzden daha fazla paramız var,” dedi Şeftali, aynı ses tonuyla. Çok nazik bir ses tonuydu, ama devamlı yanlış sorular soruyordu. Maurice için yanlış bir soru, kimsenin sormasını istemediği bir soru demekti. Şeftali yine hafifçe öksürdü:

“Çok paramız var dememizin sebebi Maurice, ‘altın para’ denen şeylerin ay gibi parladığı ve ‘gümüş para’ denen şeylerin güneş gibi parladığını ve senin bütün gümüş paraları kendine ayıracağını söylemen. Aslında Maurice, ters söylemişsin. Ay gibi parlayanlar gümüş paralar.”

Maurice kedi dilinde çok kaba bir sözcük düşündü, ki o dilde, o kaba sözcüklerden çok vardı. Fareler daha sonra bu sözcüğü kullanacak olurlarsa eğitim almalarının ne anlamı var, diye düşündü.

“Yani biz, düşündük ki efendim,” dedi Tehlikeli Fasulye, Domuzpastırması’na, “bu son seferden sonra parayı paylaşmalıyız ve herkes kendi yoluna gitmeli. Dahası, aynı numarayı tekrarlamak tehlikeli olmaya başladı. Çok geç olmadan bırakmalıyız. Burada bir ırmak var. Denize ulaşabiliriz.”

“Hiç insan ve *krllrrt* kedi bulunmayan bir ada, iyi bir yer olurdu,” dedi Domuzpastırması.

Maurice, *krllrrt* sözcüğünün anlamını bilmesine rağmen gülümsemesinin silinmesine izin vermedi.

“Maurice’i de sihirbazın yanındaki harika yeni işinden alıkoymak istemeyiz,” dedi Şeftali.

Maurice’in gözleri kısıldı. Bir an, konuşan kimseyi yememe kuralını bozmaya çok yaklaştı. “Ya sen evlat?” dedi, aptal görünüşlü çocuğa bakarak.

“Bence fark etmez,” dedi çocuk.

“Ne fark etmez?” dedi Maurice.

“Aslında hiçbir şey fark etmez,” dedi çocuk. “Kavalımı çalmama engel olmadığınız sürece.”

“Ama geleceği düşünmelisin!” dedi Maurice.

“Düşünüyorum,” dedi çocuk. “Gelecekte müziğimi çalmaya devam etmek istiyorum. Kaval çalmak için para gerekmiyor. Ama belki de fareler haklıdır. Birkaç kez kuyruğu zor kurtardık Maurice.”

Maurice, espri yapıp yapmadığını anlamak için çocuğa keskin bir bakış fırlattı, ama çocuk daha önce hiç espri yapmamıştı. Maurice pes etti. Eh, *tam olarak* pes etmedi. Maurice, bulunduğu konuma sorunlar karşısında pes ederek gelmemişti. Yalnızca onları bir kenara kaldırırdı. Her seferinde karşısına bir çözüm çıkardı. “Tamam, güzel,” dedi. “Son bir kez yaparız ve parayı üçe böleriz. Güzel. Hiç sorun değil. Ama bu son olacaksa, unutulmayacak bir numara olsun, ha?” Sırıttı.

Fareler, fare olduklarından, sırttan bir kedi görmeye o kadar da bayılmazlardı, ama zor bir karar verildiğini anladılar. Rahat ve minik birer nefes aldılar.

“*Sen karardan memnun musun evlat?*” dedi Maurice.

“Daha sonra kavalımı çalmaya devam edebilecek miyim?” dedi çocuk.

“Kesinlikle!..”

“Tamam,” dedi çocuk.

Güneş gibi parlayan paralarla ay gibi parlayan paralar ciddiyetle para torbasına kondu. Fareler torbayı çalıların altına sürüklediler ve gömdüler. Kimse, fareler gibi para gömemezdi. Hem, köye fazla para götürmek pek iyi bir fikir değildi.

Bir de at meselesi vardı. Değerli bir attı ve Maurice onu serbest bırakmalarına çok, çok üzüldü. Ama Şeftali'nin işaret ettiği gibi, bu bir haydut atıydı, eyeri ve başlığı çok süslüydü. Onu burada satmaya çalışmak tehlikeli olabilirdi. İnsanlar konuşurdu. Hükümetin dikkatini çekebilirdi. Bekçilerin, kuyruklarına takılmasına sebep olacak bir şey yapmanın zamanı değildi.

Maurice, kayalığın ucuna yürüdü ve gündoğumu altında uyanmakta olan köye baktı. “*Büyük bir numara olsun o zaman, olmaz mı?*” dedi, farelere dönerek. “Maksimum ciyaklama, insanlara bakarak yüz buruşturma ve bir şeylerin içinde oynaşma istiyorum, tamam mı?”

“Ben bir şeylerin içinde oynaşmanın pek...” diye başladı Tehlikeli Fasulye, ama Şeftali, “Öhō” dedi ve Tehlikeli Fasulye devam etti: “Ah, son kezse belki...”

“Ben yuvamdan ayrıldığımdan beri bir şeylerin içinde oynşıyorum,” dedi Domuzpastırması. “Şimdi bana bunun doğru olmadığını söylüyorlar. Eğer düşünmek buysa, ben hiç yapmadığıma çok memnunum.”

“Onları şaşkına çevirelim,” dedi Maurice. “Fareler ha? O köydekiler fare gördüklerini sanıyorlar, öyle mi? Bizi gördükten sonra, hakkımızda *masallar* uyduracaklar!”

Bölüm 2

Bay Tavşancık'ın Yumuşak Yuva'da bir sürü arkadaşı vardı. Ama Bay Tavşancık'ın en sevdiği arkadaşları yiyeceklerdi.

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

Plan şuydu.

Ve iyi bir plandı. Fareler bile, Şeftali de dahil, işe yaradığını itiraf etmek zorunda kalmıştı.

Fare istilasını herkes bilirdi. Köy köy gezerek fare istilalarına son veren kavalcılar hakkında ünlü masallar vardı. Elbette, yalnızca fare istilaları yoktu. Bazen akordeon çalan insan, iple bağlanmış tuğla ya da balık istilaları da oluyordu; ama fareleri herkesi bilirdi.

Aslında, plan bu kadardı. Bir istila için *çok* fareye ihtiyacınız yoktu, var olanlar işlerini biliyorsa değil sadece, orada burada ortaya fırlayan, yüksek sesle ciyaklayan, taze kaymağın içinde banyo yapan ya da un çuvalının içinde oynayan bir fare tek başına istila sayılabilirdi.

Birkaç günlük uygulamadan sonra, büyülü fare kavalını taşıyan aptal görünüşlü bir çocuğun gelmesine, insanların bu kadar sevinmesi hayret vericiydi. Ve fareler her tür delikten fırlayıp onun peşine takıldığında hayret ediyorlardı. O kadar hayret ediyorlardı ki yalnızca birkaç yüz fare olduğu gerçeği onları fazla rahatsız etmiyordu.

Farelerin ve kavalcının, köyün dışındaki çalılıklarda bir kedi ile buluştuğunu ve ciddi ciddi para saydıklarını öğrenseler, *gerçekten* hayret ederlerdi.

Maurice çocukla birlikte köye girdiğinde Dürüm Hamamı yeni yeni uyanıyordu. Maurice epey ilgi çekti, ama kimse onları rahatsız etmedi. Bu Maurice'i endişelendirmedi. İlgi çekici olduğunu biliyordu. Kediler, mekânın sahibiymiş gibi yürürlerdi ve dünya, aptal görünüşlü çocuklarla doluydu; insanlar yeni bir tanesini görmeye koşmazlardı.

Bugün pazar gibi görünüyordu, ama çok tezgâh kurulmamıştı ve kurulanlar da daha çok, eh, döküntü satıyorlardı. Eski tavalar, tencereler, kullanılmış ayakkabılar... para sıkıntısı çeken insanların sattığı türden şeyler.

Maurice geçtikleri köylerde epey pazar görmüştü ve işlerin nasıl yürümesi gerektiğini bilirdi.

“Tavuk satan şişman kadınlar olmalıydı,” dedi. “Ve çocuklara şeker ve kurdele satan insanlar. Akrobatlar, palyaçolar. Hatta şansın varsa gelincik cambazları.”

“Öyle şeyler yok. Görünüşe bakılırsa almaya değer hiçbir şey yok,” dedi çocuk. “Bunun zengin bir köy olduğunu söylemiştin sanıyorum Maurice.”

“Eh, zengin görünüyordu,” dedi Maurice. “Vadideki onca geniş tarla, ırmaktaki onca tekne... köyün taşı toprağı altın sanırdın!”

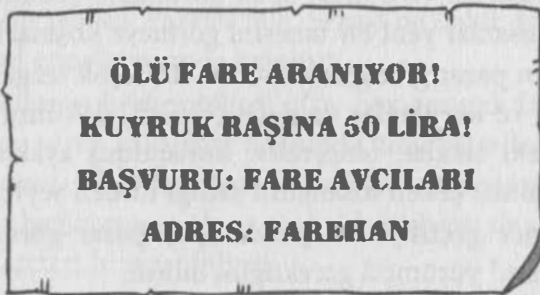
Çocuk başını kaldırdı “Tuhaf,” dedi.

“Ne?”

“İnsanlar fakir görünüyor,” dedi. “Zengin görünen binalar.”

Öyleydi gerçekten. Maurice mimari konusunda uzman değildi, ama ahşap binalar oymalarla süslenmiş ve dikkatle boyanmıştı. Bir şey daha fark etti. En yakın duvara çivilen ilan hiç de dikkatlice hazırlanmamıştı.

Şöyle diyordu:

Çocuk ilana bakıyordu.

“Buradaki farelerden kurtulmayı gerçekten istiyor olmaları,” dedi Maurice, neşeyle.

“Kimse kuyruk başına yarın lira önermemişti!” dedi çocuk.

“Sana bunun büyük bir iş olacağını söylemiştim,” dedi Maurice. “Hafta bitmeden bir yığın altınımız olacak!”

“Farehan nedir?” dedi çocuk kuşkuyla. “Fareler için bir ev olamaz, değil mi? Hem, neden herkes sana bakıyor?”

“Ben yakışıklı bir kediyim,” dedi Maurice. Yine de biraz şaşırtıcıydı. İnsanlar birbirlerini dürtüklüyor, parmaklarıyla onu gösteriyordu. “Daha önce hiç kedi görmediklerini sanırsın,” diye mırıldandı, sokağın karşısındaki büyük binaya bakarak. Kocaman, kare şeklinde bir binaydı. İnsanlar çevresini almıştı ve tabelasında FAREHAN yazıyordu. “Farehan yalnızca... belediye binasına buralıların verdiği isim,” dedi. “Komik, ama farelerle bir ilgisi yok.”

“Gerçekten de çok sözcük biliyorsun Maurice,” dedi çocuk hayranlıkla.

“Bazen ben bile kendime şaşıyorum,” dedi Maurice.

Kocaman, açık bir kapının önünde insanlar kuyruk oluşturmuştu. Sıraya girenler, her ne için sıraya girmişlerse, onu yapıp birer ikişer bir başka kapıdan çıkıyorlardı. Hepsinin elinde ekmek somunları vardı.

“Biz de sıraya girelim mi?” dedi çocuk.

“Hiç sanmıyorum,” dedi Maurice dikkatle.

“Neden?”

“Kapıdaki adamları gördün mü? Bekçiye benziyorlar. Kocaman sopaları var. Ve önlerinden geçerken herkes onlara kâğıt parçaları gösteriyor. Bu iş hiç hoşuma gitmedi,” dedi Maurice. “Bana hükümet işi gibi görünüyor.”

“Biz yanlış bir şey yapmadık,” dedi çocuk. “En azından burada yapmadık.”

“Hükümetler söz konusu olduğunda asla bilemezsin. Sen burada kıpırdamadan otur evlat. Ben bir göz atayım.”

Maurice binaya girerken insanlar ona baktılar. Fareler tarafından kuşatılmış bir köyde kediler oldukça seviliyor gibiydi. Bir adam onu kucığına almaya kalktı, ama Maurice dönüp adamın elini tırmalayınca ilgiyi yitirdi.

Sıra, büyük bir holde dolanıyor, uzun bir masanın önünden geçiyordu. Orada, sırada bekleyen herkes, geniş bir ekmek tepsisinin önünde duran iki kadına kâğıt parçalarını gösteriyor ve karşılığında ekmek alıyorlardı. Sonra bir sosis kazanının önünde duran bir adama geçiyor, birazcık sosis alıyorlardı.

Belediye Başkam bütün bunları izliyor, zaman zaman yiyecek dağıtanlara bir şeyler söylüyordu. Maurice adamı hemen tanıdı, çünkü boynunda altın bir zincir asılıydı. Farelerle çalışmaya başladığından beri bir sürü belediye başkanı görmüştü. Bu diğerlerinden farklıydı. Daha ufak tefekti, çok daha endişeliydi ve üç tutam saçla örtmeye çalıştığı kel bir kafası vardı. Aynı zamanda, Maurice’in o güne dek

gördüğü bütün belediye başkanlarından daha zayıftı. Tipi-
ne bakarak seçilmiş birine benzemiyordu.

Demek... yiyecek kısıtlı, diye düşündü Maurice. Kar-
neye bağlamak zorunda kalmışlar. Bugünlerde bir kaval-
cıya ihtiyaçları olacakmış gibi görünüyor. Tam zamanında
gelmemiz ne şans...

Dışarı çıktı, ama bu sefer biraz çabuk davrandı, çünkü
birinin kaval çaldığını fark etmişti. Korktuğu gibi, çocu-
ğun çaldığını gördü. Şapkasını önünde yere koymuş, hatta
biraz para kazanmıştı. İnsanlar onu dinleyebilsin diye, sıra
onun çevresinden dolanıyordu. Hatta bir iki çocuk dans
ediyordu.

Maurice yalnızca kedi şarkıları konusunda uzmandı ve
kedi şarkıları, başka kedilerin beş santim ötesinde durup
onları pes ettirene kadar miyavlamaktan ibaretti. İnsan
müziği Maurice'e her zaman zayıf ve sulu gelmişti. Ama
çocuğun çaldığı ezgileri duyan insanlar ayaklarını yere vu-
rarak tempo tutuyorlardı. Bir süre gülümsüyorlardı.

Maurice, çocuk şarkısını bitirene kadar bekledi. Sıra-
dakiler alkışlarken arkadan çocuğa yanaştı, sürtündü ve fı-
sıldadı: "Aferin balık kafa! Göze çarpmamız gerekiyor!
Hadi gel, gidelim. Ah, parayı da al."

Meydanda önden yürüdü ve birden öyle aniden durdu
ki çocuk onu ezecekti neredeyse.

"Hoppala! Al sana biraz daha hükümet," dedi. "Bunla-
rın kim olduğunu biliyoruz, değil mi?"

Çocuk biliyordu. Bunlar iki fare avcısıydı. Burada bile, mesleklerinin gerektirdiği uzun tozlu ceketler ve ezik, siyah silindir şapkalar takmışlardı. Her biri omzunda birer sırtık taşıyordu ve her sırtıktan bir dizi kapan sarkıyordu.

Diğer omuzlarına kocaman birer torba asmışlardı, içine bakmayı hiç istemeyeceğiniz türden torbalar. Her ikisi de kayışla birer teriyer köpek çekiştiriyordu. Sıska, kavgacı köpeklerdi, sürüklene sürüklene yanlarından geçerken Maurice'e hırladılar.

Adamlar yaklaşırken sıradakiler tezahürat yaptı. İki adam torbalarına uzanıp, Maurice'e siyah ip gibi gelen şeylerden iki avuç çıkarınca alkışladılar.

"Bugün iki yüz!" diye bağırdı fare avcılarından biri.

Teriyerlerden biri çılginca kayışını çekiştirerek Maurice'e doğru atıldı. Kedi yerinden kıpırdamadı. Onun alçak sesle, "Sahibinin peşinden yürü, seni pire torbası! Kötü köpek!" dediğini yalnızca aptal görünüşlü çocuk duydu belki.

Teriyerin yüzü, aynı anda iki ayrı şeyi düşünmeye çalışan bir köpeğin korkunç ve endişeli ifadesiyle çarpıldı. Köpek, kedilerin konuşmaması gerektiğini biliyordu ve bu kedi konuşuyordu. Bu korkunç bir sorundu.

Maurice yalandı. Bu ölümcül bir hakaretti.

Köpeğin korkakça davranışına sinirlenen fare avcısı onu çekiştirip götürdü.

Ve yere birkaç siyah iplik düşürdü.

“Fare kuyruğu!” dedi çocuk. “Burada gerçekten de bir fare sorunu var herhalde!”

“Sandığından daha büyük,” dedi Maurice, kuyruk demetine bakarak. “Kimse bakmazken şunları yerden aliver, olmaz mı?”

Çocuk, insanların onlara bakmadığı bir anı bekledi ve uzandı. Tam parmakları kuyruk demetine dokunduğunda kocaman, pırıl pırıl siyah botlar sertçe kuyrukların üzerine bastı.

“Onlara dokunmayı hiç istemezsin küçük bey,” dedi bir ses, tepesinden. “Vebaya yakalanabilirsin, biliyorsun. Farelerden bulaşır. Bacaklarının patlamasına sebep olur.” Fare avcılarının biriydi. Çocuğa kocaman kocaman sırttı, ama pek neşeli bir ifade değildi. Adam bira kokuyordu.

“Bu doğru küçük bey ve sonra beynin burnundan fışkırır,” dedi diğer fare avcısı, çocuğa arkadan yaklaşarak. “Vebaya yakalanırsan küçük bey, mendilini bile kullanmaya cesaret edemezsin.”

“Ortağım tam üstüne bastı,” dedi ilk fare avcısı, çocuğun yüzüne daha fazla bira hohlayarak.

“Ki sen olsan bunu yapamazdın,” dedi ikinci fare avcısı, “çünkü vebaya yakalandığında parmakların da gider...”

“Sizin bacaklarınız patlamamış,” dedi çocuk. Maurice inledi. Bira kokan birine kaba davranmak asla iyi bir fikir değildi. Ama fare avcıları, ne kadar tuhaf gelse de komik olduklarını düşündükleri bir aşamadaydılar.

“Ah, iyi dedin küçük bey, ama bunun sebebi Fare Avcıları Loncası’nın okulunda ilk dersin, bacaklarının patlamasına izin vermemek konusunda olmasıdır,” dedi birinci fare avcısı.

“Ki bu da iyi bir şeydir, çünkü ikinci ders ikinci kattadır,” dedi ikinci fare avcısı. “Ah, ben yok muyum ben, değil mi küçük bey?”

Diğer fare avcısı siyah iplik demetini aldı ve çocuğa bakarken gülümsemesi soldu. “Seni daha önce hiç görmedim evlat,” dedi. “Sana tavsiyem olsun, burnunu temiz tut ve hiç kimseye hiçbir konuda hiçbir şey söyleme. Tek kelime bile. Anladın mı?”

Çocuk ağzını açtı ve sonra hemen kapattı. Fare avcısı aynı korkunç gülümsemeyle gülümsedi.

“Ah... Hızlı öğreniyorsun küçük bey,” dedi. “Belki seninle daha sonra görüşürüz, hı?”

“İddiaya girerim büyüdüğünde fare avcısı olmak istersin, hı, küçük bey?” dedi ikinci fare avcısı, çocuğun sırtını sertçe okşayarak.

Çocuk başını salladı. Yapılacak en iyi şey buymuş gibi gelmişti. Birinci fare avcısı, kırmızı, çiçek bozuğu burnu çocuğun yüzünden iki santim ötede durana kadar eğildi.

“Eğer büyürsen küçük bey,” dedi.

Fare avcıları, köpeklerini sürükleye sürükleye yürüyüp gittiler. Teriyerlerden biri dönüp dönüp Maurice’e bakıyordu.

“Buralarda çok sıra dışı fare avcıları var,” dedi kedi.

“Ben daha önce böyle fare avcısı görmemiştim,” dedi çocuk. “Kötü görünüyordlardı. Bundan zevk alıyorlarmış gibi.”

“Ben bu kadar çok çalışan ama bu kadar temiz çizmeleri olan fare avcısı görmemiştim,” dedi Maurice.

“Evet, çizmeleri çok temizdi, değil mi...” dedi çocuk.

“Ama bu bile buralardaki fareler kadar tuhaf değil,” dedi Maurice, aynı alçak sesle, kafasında ikiye ikiye toplamaya çalışıyormuş gibi.

“Farelerde tuhaf olan ne var ki?” dedi çocuk.

“Bazılarının kuyruğu çok garipti,” dedi Maurice.

Çocuk meydana bakındı. Ekmek sırası hâlâ oldukça uzundu ve bu onu endişelendiriyordu. Ama buhar da onu endişelendiriyordu. Meydandaki ızgaralardan ve rögar kapaklarından küçük buhar bulutları fışkırıyordu. Sanki koca köy bir çaydanlığın üzerine kurulmuştu. Aynı zamanda, birinin onu izlediğini hissediyordu.

“Bence fareleri bulup yolumuza devam etmeliyiz,” dedi.

“Hayır, burası fırsatlarla dolu bir köy gibi kokuyor,” dedi Maurice. “Burada bir şeyler dönüyor ve bir şeyler döndüğü zaman bu birilerinin zengin olduğu anlamına gelir ve biri zengin oluyorsa, neden bu be... biz olmayalım, bilmiyorum.”

“Evet, ama biz o insanların Tehlikeli Fasulye ve diğerlerini öldürmesini istemiyoruz!”

“Yakalanmazlar,” dedi Maurice. “O adamlar düşünerek ödül kazanamazlardı. Domuzpastırması bile onların çevresinde tur atabilir, derim ben. Ayrıca, Tehlikeli Fasulye’nin kafası öyle iyi çalışıyor ki beyni kulaklarından fışkırıyor neredeyse.”

“Umarım öyle olmaz!”

“Yok yok,” dedi Maurice. Genelde insanlar ne işitmek isterse onu söylerdi. “Demek istediğim, bizim fareler çoğu insandan daha iyi düşünür, tamam mı? Torba köyünde Sardalya’nın, içine girdiği çaydanlığın kapağını kaldıran yaşlı kadına ağaççileği tükürdüğü zamanı hatırladın mı? Hah, sıradan fareler bile insanlardan daha iyi düşünür. İnsanlar sırf daha iri oldukları için daha iyi olduklarını sanıyor... Dur, susacağım, biri bizi izliyor.”

Sepet taşıyan bir adam Farehan’dan çıkarken durmuş, Maurice’e ilgiyle bakıyordu. Sonra çocuğa baktı ve, “İyi fare yakalar mı? Eminim böyle iri bir kedi yakalayabilir. Senin mi evlat?” dedi.

“Evet de,” diye fısıldadı Maurice.

“Evet, sayılır,” dedi çocuk. Maurice’i kucağına aldı.

“Kedin için sana beş lira veririm,” dedi adam.

“On iste,” diye tısladı Maurice.

“Kedim satılık değil,” dedi çocuk.

“Salak!” diye mırıldandı Maurice.

“Yedi lira olsun o zaman,” dedi adam. “Bak sana ne diyeceğim... Dört kocaman somun ekmek, buna ne dersin?”

"Aptalca. Bir somun ekmek yirmi kuruştan daha fazla etmez," dedi çocuk.

Adam ona tuhaf tuhaf baktı. "Buralarda yenisin, değil mi? Çok paran vardır herhalde."

"Yeterince var," dedi çocuk.

"Öyle mi düşünüyorsun? Burada pek işe yaramaz. Bak, dört somun ekmek, bir de çörek. Bundan daha iyi fiyat veremezdim. On ekmeğe bir teriyer alabiliyorum ve onlar sıçan yakalamak için deli oluyorlar... Hayır mı? Eh, aç kaldığında yarın dilim ekmek ve bir sıyrık* tereyağı karşılığında verirsin kendini ve iyi alışveriş yaptığını düşünürsün, inan bana."

Adam yürüyüp gitti. Maurice çocuğun kollarından sıyrıldı ve hafifçe taşların üzerine atladı. "Dürüst olmak gerekirse, vantrilokluk konusunda iyi olsam bir servet kazanabilirdik," diye homurdandı.

"Vantrilokluk mu?" dedi çocuk, adamın uzaklaşan sırtına bakarak.

"Sen ağzını açıp kapatırken konuşma işini ben yapıyorum," dedi Maurice. "Neden beni satmadın? On dakika sonra geri dönmüş olurdum! Bir adamın posta güvercini satarak bir servet kazandığını duymuştum ve adamın tek bir güvercini vardı!"

* Ekmeğe tereyağı sürecsınız. Sonra sürdüğünüz tereyağını sıyırsınız. Sonra ekmeği yersiniz.

“İnsanların bir somun ekmeğe bir liradan fazla para verdiği bir köyde tuhaf bir şey yok mu sence?” dedi çocuk. “Üstelik bir fare kuyruğuna yarım lira ödüyorlar.”

“Kavalcıya verecek paraları kaldığı sürece sorun değil,” dedi Maurice. “Burada zaten bir fare istilasının olması ne şans, değil mi? Çabuk başımı okşa, bir kız bizi izliyor.”

Çocuk başını kaldırıp baktı. Gerçekten de onları izleyen bir kız vardı. İnsanlar sokakta gelip gidiyordu ve bazıları çocukla kızın arasından geçiyordu, ama kız kıpırdamadan durmuş, onlara bakıyordu. Özellikle de Maurice’e. Aynı, Maurice’in Şeftali’de gördüğü ‘seni-duvara-çakarının’ bakışlarına sahipti. Sorular soran birine benziyordu. Saçları aşırı kızıl, burnu aşırı uzundu. Eteğinin ucu siyah dantellerle süslü uzun siyah bir elbise giymişti. Bu tür insanlardan iyilik gelmezdi.

Kız sokağı geçti ve çocukla yüzleşti. “Sen yenisin, değil mi? Buraya iş aramak için geldin, değil mi? Muhtemelen son işinden kovulmuşsundur. Muhtemelen uyuyakalıp işi mahvetmişsindir. Nedeni muhtemelen budur. Ya da ustan seni kocaman bir sopayla dövdüğü için kaçımissindir, ama...” diye ekledi, aklına yeni bir fikir gelmiş gibi, “muhtemelen tembel olduğun için dayacağı hak etmişsindir zaten. Muhtemelen, insanların burada bir kediye çok para ödeyeceğini bildiğin için kediyi de çalmışsındır. Ve açlıktan delirmiş olmalısın, çünkü kediyle konuşuyorsun ve kedilerin konuşamadığını herkes bilir.”

“Tek kelime bile konuşamam,” dedi Maurice.

“Muhtemelen sen gizemli bir çocuksun ve...” Kız durdu ve şaşkın şaşkın Maurice’e baktı. Maurice sırtını kamburlaştırdı ve “prprrt” dedi, ki kedi dilinde ‘bisküvi’ demektir bu. “O kedi bir şey mi dedi?” diye sordu kız.

“Kedilerin konuşamadığını herkes bilir sanıyordum,” dedi çocuk.

“Ah, ama belki sen bir büyücüye çıraklık yapmışsındır,” dedi kız. “Evet, bu kulağa doğru geliyor. Şimdilik bu iş görür. Bir büyücüye çıraklık ediyordun, ama uyuyakaldın ve kabarcıklı yeşil sıvı dolu kazanın kaynayıp taşması-na neden oldun ve büyücü seni bir şeye dönüştürmekle tehdit etti, bir, bir...”

“Cerbile,” dedi Maurice yardımseverce.

“... bir cerbile ve sen onun büyülu kedisini çaldın; çünkü kediden çok nefret ediyordun ve... cerbil nedir? O kedi biraz önce cerbil mi dedi?”

“Bana bakma,” dedi çocuk. “Ben yalnızca burada duruyorum!”

“Tamam ve sonra kediyi buraya getirdin, çünkü korkunç bir kıtlık olduğunu biliyorsun ve işte bu yüzden kediyi burada satacaksın ve pazarlık etmeye devam etsen o adam sana on lira verirdi, biliyorsun.”

“On lira, iyi fare avcısı olan bir kedi için bile çok fazla para,” dedi çocuk.

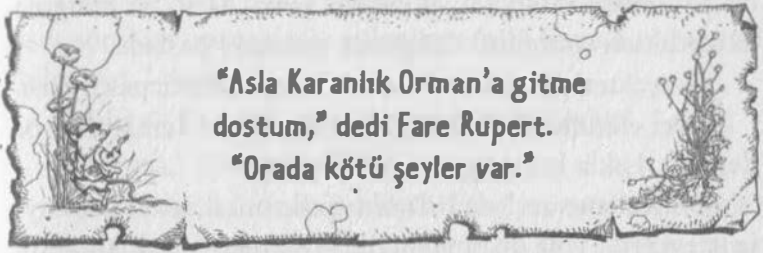

“Fare avcısı mı? Adam fare avlamakla ilgilenmiyordu!” dedi kızıl saçlı kız. “Burada herkes aç! O kedi en az iki öğün yemek eder!”

“Ne? Burada kedi mi yiyorsunuz?” dedi Maurice, kuyruğunu fırça gibi kabartarak.

Kız korkunç bir sırıışla Maurice’e doğru eğildi. Maurice’le yaptığı tartışmayı kazanan Şeftali de aynı böyle sırıdı. Kız, parmağıyla Maurice’in burnunu dürtükledi. “Yakaladım!” dedi. “Çok basit bir numaraya kandın! Sız, ikiniz benimle gelseniz iyi olacak, tamam mı? Yoksa çığlık atarın. Ve *ben* çığlık atarsam insanlar mutlaka ciddiye alır!”

Bölüm 3

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

Maurice'in patilerinin çok aşağısında, fareler Dürüm Hamamı'nın altındaki şehirlerinde koşturuyordu. Eski köyler böyledir. İnsanlar bina dikerken aynı zamanda yer altına da inerler. Kilerler, kilerlere yaslanır ve zaman içinde bazı kilerler unutulur; göze görünmek istemeyen yaratıklar unutmaz ama.

Yoğun, ılık, rutubetli karanlıkta bir ses konuştu, "Tamam, kibrit kimde?"

"Bende Tehlikeli Fasulye. Benim, Dörtkişilik."

"Aferin sana genç fare. Peki mum kimde?"

"Bende efendim.* Lokma'da."

"Güzel. Onu yere bırak, Şeftali yaksın."

Karanlıkta koşturma sesleri duyuldu. Ateş yakma fikrine hepsi alışamamıştı ve bazıları kaçışıyordu.

Bir sürtünme sesi duyuldu, sonra kibrit parladı. Kibriti ön patileriyle tutan Şeftali mumu yaktı. Alev, bir anlığına kabardıktan sonra fitil düzgünce yanmaya başladı.

"Gerçekten görebiliyor musun?" dedi Domuzpastırması.

"Evet efendim," dedi Tehlikeli Fasulye. "Tamamen kör değilim. Işıkla karanlığı seçebiliyorum."

"Biliyor musun," dedi Domuzpastırması, alevi kuşkuyla izleyerek, "yine de bundan hiç hoşlanmıyorum. Karanlık atalarımıza yetiyordu. Başımız belaya girecek. Dahası, bir mumu yakarak güzelim yemeği boşa harcıyoruz."

"Ateşi kontrol edebilmeliyiz efendim," dedi Tehlikeli Fasulye sakın sakın. "Alevle, karanlıkta bir beyanat veriyoruz. Diyoruz ki: biz farklıyız. Diyoruz ki: biz yalnızca fare değiliz. Diyoruz ki: biz kabileyiz."

"Hıh," dedi Domuzpastırması. Söylenen şeyi anlamadığında verdiği her zamanki tepkiydi bu. Son zamanlarda çok fazla hıhlar olmuştu.

* "Efendim" sözcüğünü fare diline çevirmek zordur. Farelerin "efendim" demek için kullandığı şey bir sözcük değildir; efendim demek istediklerinde bir anlığına yerlerine çökerler ve bu, o anda çöken farenin diğer farenin patron olduğunu kabullendiğini, ama bu yüzden fazla şişinimese daha iyi olacağını ifade eder.

“Genç farelerin, gölgelerin kendilerini korkuttuğunu söylediğini duydum,” dedi Şeftali.

“Neden?” dedi Domuzpastırması. “Mutlak karanlıktan korkmuyorlar, değil mi? Karanlık fareseverdir! Fare olmak demek, karanlıkta olmak demektir!”

“Çok tuhaf,” dedi Şeftali, “ama ışıgımız olana kadar gölge olduğunu bilmiyorduk.”

Genç farelerden biri çekinerek patisini kaldırdı: “Şey... ışık söndüğü zaman bile gölgelerin hâlâ burada olduğunu biliyoruz,” dedi.

Tehlikeli Fasulye, genç fareye döndü. “Adın?..” dedi.

“Lezzetli,” dedi genç fare.

“Eh, Lezzetli,” dedi Tehlikeli Fasulye, nazik bir sesle, “gölgelerden korkmak, akıllanmamızın bir parçası, bana göre. Zihnin bir sen, bir de senin dışında şeyler olduğunu öğrendi. Bu yüzden, artık görebildiğin, işitebildiğin ve kokusunu alabildiğin şeylerden korkmakla kalmıyorsun, aynı zamanda... kafanın içinde gördüğün şeylerden de korkuyorsun. Dışarıdaki gölgelerle yüzleşmeyi öğrenmek, içimizdeki gölgelerle savaşmamıza yardım edecektir. Böylece her tür karanlığı kontrol altına alabilirsin. Bu büyük bir adım. Aferin.”

Lezzetli hafifçe gururlanmıştı, ama daha çok, endişeli görünüyordu.

“Bunun ne anlamı var, ben anlamıyorum,” dedi Domuzpastırması. “Çöp yığnında keyfimiz yerindeydi. Hiçbir şeyden korkmuyordum.”

“Bütün sokak kedileri ve aç köpekler bizi avlıyordu efendim,” dedi Tehlikeli Fasulye.

“Ah, şey, kedilerden bahsedeceksek...” diye hırladı Domuzpastırması.

“Bence Maurice’e güvenebiliriz efendim,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Evet, belki para konusunda değil. Ama konuşan kişileri yememe konusunda çok iyidir, biliyorsunuz. Her seferinde konuşup konuşmadıklarını kontrol ediyor.”

“Kedi kedidir işte!” dedi Domuzpastırması. “Konuşsa da, konuşmasa da!”

“Evet efendim. Ama biz farklıyız. O da farklı. Ben onun içinde iyi bir kedi saklı olduğuna inanıyorum.”

“Öhō... Bekleyip göreceğiz,” dedi Şeftali. “Ama madem buradayız, organize olalım.”

Domuzpastırması homurdandı. “Sen kimsin ki ‘organize olalım’ diyorsun?” dedi keskin bir sesle. “Lider sen misin? Benimle *rllk* yapmayı reddeden genç bir dişi? Hayır! Lider benim. ‘Organize olalım’ demek benim işim!”

“Evet efendim,” dedi Şeftali, yere çökerek. “Nasıl organize olmamızı istersiniz efendim?”

Domuzpastırması ona dik dik baktı. Bohçaları ve paketleri sırtlarında, beklemekte olan farelere baktı ve sonra eski kilere bakındı, sonra hâlâ çökmekte olan Şeftali’ye baktı. “Şey... organize olun işte,” diye mırıldandı. “Beni detaylarla uğraştırmayın! Ben liderim.” Yürüyüp gölgelerin arasına gitti.

O gittikten sonra Şeftali ve Tehlikeli Fasulye kilerde çevrelerine bakındılar. İçerisi mum ışığının yarattığı titrek gölgelerle doluydu. Yosun bağlamış bir duvardan su sızıyordu. Orada burada taşlar düşmüş, davetkâr delikler açılmıştı. Zemin topraktı ve üzerinde insanlara ait ayak izi yoktu.

“Harika bir üs,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Gizli ve güvenli kokuyor. Fareler için kusursuz bir yer.”

“Evet,” dedi bir ses. “Peki bunda beni endişelendiren nedir, biliyor musun?”

Bronzten adlı fare mum ışığına girdi ve alet kemerini düzeltti. İzleyen farelerin çoğu dikkatlerini ona çevirdiler. Fareler Domuzpastırması’nı dinlerdi, çünkü o liderdi, ama Bronzten’i dinlemelerinin sebebi onun genelde farelere, yaşamak istiyorlarsa gerçekten, gerçekten bilmeleri gereken şeyleri söylemesiydi. İri yarı, sıırım gibi, zorlu bir fareydi ve zamanının çoğunu kapanları söküp nasıl işlediklerini öğrenmeye çalışarak geçirirdi.

“Seni endişelendiren nedir, Bronzten?” diye sordu Tehlikeli Fasulye.

“Burada hiç fare yok. Bizim dışımızda. Fare tünelleri var, evet. Ama hiç fare görmedik. Hem de hiç. Böyle bir köy fare dolu olmalıydı.”

“Ah, belki de bizden korkmuşlardır,” dedi Şeftali.

Bronzten yara izleriyle kaplı burnunun yan tarafına dokundu. “Belki,” dedi, “ama burnuma kötü kokular geliyor.

Düşünmek harika bir icat, ama bize burun vermişler ve burnumuzu dinlemenin faydası var. Çok dikkatli olun.” Toplanmış farelere döndü ve sesini yükseltti: “Tamam millet! Ne yapmanız gerektiğini biliyorsunuz!” diye bağırdı. “Benim önüme, müfrezeler halinde, *hemen!*”

Fareler kısa zamanda üç gruba bölündü. Epey talim yapmışlardı.

“Çok güzel,” dedi Bronzten, son birkaç fare yerlerine geçerken. “Tamam! Burası zorlu bir bölge, birlikler, bu yüzden dikkatli olacağız...”

Bronzten fareler arasında sıra dışı bir fareydi, çünkü üzerine bir şeyler giyiyordu.

Fareler kitapları keşfettiğinde –kitap fikri yaşlı farelerin çoğu için alışması zor bir fikirdi hâlâ– gece baskın yaptıkları bir kitapçada o kitabı bulmuşlardı.

Bu kitap muhteşemdi.

Şeftali ve Girmek Yasak, insan sözcüklerini okumayı öğrenmeden önce bile, resimler onları hayrete düşürmüştü.

Giysi giyen hayvanlar vardı. Arka bacakları üzerinde yürüyen ve mavi takım elbise giyen bir tavşan vardı. Şapka takmış bir fare vardı ve bu fare kocaman, kırmızı bir yelek giymiş, kılıç ve köstekli saat takmıştı. Yılanın bile yakası ve kravatı vardı. Ve hepsi konuşuyordu, hiçbirisi bir diğerini yemiyordu ve –ve en inanılmaz kısmı buydu– hepsi insanlarla konuşuyordu. İnsanlarsa onlara, eh, daha küçük

insanlarmış gibi davranıyordu. Kapan yoktu, zehir yoktu. İtiraf etmek gerekirdi ki –kitabı azimle okuyan ve bazı kısımlarını farelere de aktaran Şeftali öyle diyordu– Yılan Olly biraz serseri bir tipu, ama gerçekten *kötü* bir şey olmuyordu. Tavşan, Karanlık Orman'da kaybolduğu zaman bile, yalnızca birazcık korkmuştu.

Evet, *Bay Tavşancık*'ın *Macerası* kitabı Değişmiş Fareler arasında epey tartışma yaratmıştı. Bu kitap ne içindi? Tehlikeli Fasulye'nin inandığı gibi, parlak bir gelecek öngören bir kitap mıydı? İnsanlar tarafından mı yapılmıştı? Kitapçı dükkânı insanlar içindi, evet, ama kuşkusuz insanlar bile şapka takan Fare Rupert hakkında bir kitap yapıp sonra döşeme tahtalarının altındaki fareleri zehirlemezdi. Zehirlerler miydi? Bu şekilde düşünmek için bir canlının ne kadar deli olması gerekirdi?

Genç farelerin bazıları, belki de giysilerin herkesin sandığından daha önemli olduğunu öne sürdü. Yelek giymeyi denemişlerdi, ama kumaşı kemirerek o şekle getirmek çok zor olmuştu. Düğmeleri ilikleyemiyorlardı ve dürüst olmak gerekirse, yelek denen şeyler her çıkıntıya takılıyordu. Onları giymiş halde koşmak zor oluyordu. Şapkalar ise devamlı düşüyordu.

Bronzten insanların hem deli, hem kötü olduğunu düşünüyordu. Ama kitaptaki resimler ona bir fikir vermişti. Onun giydiği şey yelek değil, bir dizi geniş kemerdi. Onları takip çıkarmak kolaydı. Üstlerine cepler dikmişti ve bu

gerçekten iyi bir fikirdi, tıpkı fazladan patilere sahip olmak gibi olmuştu. Onları, ihtiyaç duyduğu metal çubuk ve tel parçaları gibi şeyleri taşımak için kullanıyordu. Başka ekip üyeleri de ona uymuştu. Kapan İmha Ekibi'nde, ne zaman neye ihtiyaç duyacağınızı asla bilemezsiniz. Zor, faresavar bir yaşamdı.

Bronzten, ekiplerinin önünde ileri geri yürürken çubuklar ve teller şingirdiyordu. Genç farelerden oluşan büyüyük bir grubun önünde durdu. "Tamam, Üç Numaralı müfreze, siz oynama görevindesiniz," dedi. "Gidin ve güzel bir şeyler için."

"Öffff, hep oynama görevine gidiyoruz," diye yakındı bir fare.

Bronzten, konuşan farenin tepesine dikildi ve burnunu onunkine dayadı. Farecik gerilemek zorunda kaldı. "Çünkü bu işte iyisiniz evlat! Annen seni oynaşasın diye yetiştirdi, bu yüzden şimdi gideceksin ve içinden geldiği gibi davranacaksın! İnsanları, orada farelerin oynadığını görmek kadar sinir eden başka hiçbir şey yoktur, ne demek istediğimi anlıyorsan! Ve eğer fırsat bulursanız, biraz da kemirin. Ve döşeme tahtalarının altında koşturarak ciyaklayın! Ve unutmayın, kapan ekibi olur vermeden kimse girmeyecek oraya. Şimdi, hızla suya gidiyorsunuz! Hop! Hop! Hop! Bir kii, bir kii, bir kii!"

Müfreze hızla çıktı.

Bronzten İki Numaralı müfrezeye döndü. Bu grup daha yaşlı farelerden oluşuyordu, yara ve ısırık izleri ile kaplı,

hırpani bir gruptular, bazılarının kuyruğu güdüktü, bazılarının hiç kuyruğu yoktu, bazılarının bir patisi, bir kulağı ya da bir gözü eksikti. Aslında, yirmi fare olsalar bile, toplamda ancak on yedi eksiksiz fare ediyorlardı.

Ama yaşlı oldukları için sinsiydiler; çünkü sinsi, kurnaz ve kuşkucu olmayan bir fare yaşlı bir fare olacak kadar yaşamazdı. Akıllandıklarında hepsi yetişkin farelerdi. Eski âdetlere alıştılar. Domuzpastırması her zaman, onları bu halleriyle sevdiğini söylerdi. Hâlâ temel fareselliklerini koruyorlardı, aşırı hevesli zekânın onları sokabileceği kaparlardan çıkmalarını sağlayacak ham kurnazlığa sahiptiler hâlâ. Onlar burunlarıyla düşünüyordu. Ve onlara nerede oynamaları gerektiğini söylemeniz gerekmiyordu.

“Tamam millet, işinizi biliyorsunuz,” dedi Bronzten. “Bol bol arsızlık istiyorum. Kedi çanaklarından yiyecek almak, aşçıların burunlarının dibinden kek yürütmek...”

“... yaşlı adamların ağızlarındaki takma dişleri götürmek...” dedi, durduğu yerde dans edermiş gibi görünen ufak tefek bir fare. Ayakları kiler zemininde, durmaksızın pıtır pıtır oynuyordu. Onun da başında bir şapka vardı; eski püskü, evde yapılmış, hasır bir şeydi. Şapkayı doğru düzgün kullanabilen tek fare oydu ve bunu kulaklarını şapkanın içinden geçirerek yapıyordu. Hayatta ilerlemek için şapka takmak gerektiğini söylerdi.

“Orada şansın yaver gitti Sardalya. İddiaya girerim bir daha yapamazsın,” dedi Bronzten sırtarak. “Ve çocuklara, birinin banyo küvetinde yüzmeye gittiğin zamanı da

anlatıp durma. Evet, bunu yaptığını biliyorum, ama kaygan bir küvetten çıkmayı beceremeyecek birini kaybetmek istemiyorum. Her neyse... on dakika içinde çığlık atarak mutfaktan kaçan kadınların seslerini duymazsam, sizin sandığım gibi fareler olmadığınızı anlayacağım. Ee? Neden oyalanıyorsunuz? İşinize bakın! Ayrıca... Sardalya?"

"Evet patron?"

"Bu sefer dans etmeye biraz ara ver, olmaz mı?"

"Bende dansçı ayakları var patron!"

"Hem, o aptal şapkayı sürekli takman şart mı?" diye devam etti Bronzten, yine sırtarak.

"Evet patron!" Sardalya yaşlı farelerden biriydi, ama hiç belli etmiyordu. Dans ediyor, espriler yapıyor, kavgalara karışıyordu. Eskiden bir tiyatrodan yaşıyordu ve bir kez koca bir kutu dolusu makyaj malzemesi yemişti. Yedikleri kanına karışmış gibiydi.

"Ayrıca, kapan ekibinin önüne geçmek de yok!" dedi Bronzten.

Sardalya sırttı. "Of, ama patron, hiç mi eğlenemeyeceğim?" Oynaya oynaya diğer farelerin ardından, duvarlardaki deliklere gitti.

Bronzten Bir Numaralı müfrezeye geçti. En küçük grup buydu. Kapan İmha Ekibi'nde uzun yaşamak için özel türden bir fare olmalıydınız. Ağır, sabırlı, titiz olmalıydınız. İyi bir hafızanız olmalıydı. Dikkatli olmalıydınız. Hızlı, baştan

savmacı ve aceleciyseniz ekibe *katılabilir* diniz. Ama fazla yaşamazdınız.

Bronzten, fareleri tepeden tırnağa süzdü ve gülümsedi. Bu farelerle gurur duyuyordu. “Tamam millet, ne yapacağınızı artık biliyorsunuz,” dedi. “Uzun uzun ders vermem gerekmiyor. Bunun yeni bir köy olduğunu ve ne bulacağımızı bilmediğimizi hatırlayın, yeter. Pek çok yeni türden kapan olabilir, ama biz hızlı öğreniyoruz, değil mi? Bir de zehirler var. Daha önce hiç görmediğimiz türden zehirler kullanıyor olabilirler, bu yüzden dikkatli olun. Asla atılmayın, asla kaçmayın. İlk fare gibi olmak istemeyiz, ha?”

“Hayır Bronzten,” dedi fareler koro halinde, görev bilirlikle.

“Dedim ki, hangi fare gibi olmak istemeyiz?” diye sordu Bronzten.

“İlk fare gibi olmak istemeyiz!” diye bağırdı fareler.

“Doğru! Biz hangi fare gibi olmak isteriz?”

“İkinci fare gibi Bronzten!” dedi fareler. Bu ders defalarca kafalarına kazınmıştı.

“Doğru! Peki neden ikinci fare gibi olmak isteriz?”

“Çünkü ikinci fare peyniri alır Bronzten!”

“Güzel!” dedi Bronzten. “Salamura ikinci ekibin komutasını alacak... Sonkullanmatarihi! Seni terfi ettiriyorum, sen üçüncü ekibi al. Umarım yaşlı Çiftlikevi kadar başarılı olursun. En azından, *Snippet* ve *Polson*’un 5 Numaralı Fare

Kapanı'nın çengelinin nasıl söküleceğini unutmasından önceki kadar... Aşırı güven düşmanımızdır! Bu yüzden, kuşkulu bir şey görürsen, tanımadığın küçük plakalar, telli ve yaylı bir şeyler görürsen işaretle ve bana haberci gönder, tamam mı?"

Genç bir fare patisini kaldırmıştı.

"Evet? Adın nedir... küçük hanım?"

"Şey... Besleyici efendim," dedi fare. "Şey... bir soru sorabilir miyim efendim?"

"Sen bu müfrezede yeni misin Besleyici?" dedi Bronzten.

"Evet efendim! Hafif Oynaşmacılardan transfer oldum efendim!"

"Ah, kapan imha işinde iyi olacağını düşündüler demek?"

Besleyici huzursuz görünüyordu, ama artık geri dönmek olmazdı. "Şey... pek değil efendim. Oynaşma işinde olduğumdan daha kötü olamayacağımı söylediler efendim."

Fareler kahkahayı patlattılar.

"Bir fare o konuda nasıl iyi olmaz ki?" dedi Bronzten.

"Yalnızca çok... çok... çok utanç verici efendim," dedi Besleyici.

Bronzten kendi kendine iç çekti. Bu yeni düşünme işi tuhaf şeylere sebep oluyordu. Kişisel olarak o, her farenin kendine uygun bir yerde çalışması fikrini onaylıyordu, ama gençlerin bulduğu bazı fikirler çok... tuhaftı.

“Tamam,” dedi. “Sorun nedir Besleyici?”

“Şey... ikinci farenin peyniri aldığını söylediniz efendim?”

“Bu doğru! Ekibin sloganı budur Besleyici. Bu sloganı hatırla! Bu slogan senin dostundur!”

“Evet efendim. Hatırlarım efendim. Ama... ilk fare hiçbir şey almıyor mu efendim?”

Bronzten genç fareye bakakaldı. Genç, dişi farenin ezilip büzülmek yerine bakışlarına karşılık vermesi karşısında biraz etkilendi. “Ekibe faydalı olacağını görebiliyorum Besleyici,” dedi. Sesini yükseltti. “Ekip! İlk fare ne alır?”

Kükreyen farelerin sesleri yüzünden tavandan toz yağdı. “Kapanı!”

“Bunu sakın unutmayın,” dedi Bronzten. “Onları götür Özel Fiyat. Ben de birazdan gelirim.”

Genç bir fare öne çıktı ve ekiplere döndü: “Gidelim fareler! Hadi, hadi, hadi...”

Kapan ekipleri koşarak çıktı. Bronzten, Tehlikeli Fasulye’ye yaklaştı:

“İşte başladık,” dedi. “İnsanlar yarın iyi bir fare avcısı aramaya başlamazsa, işimizi bilmiyoruz demektir.”

“Daha uzun süre kalmalıyız,” dedi Şeftali. “Bizimkilerden bazıları doğuracak.”

“Buranın güvenli olduğunu henüz bilmiyoruz dedim,” dedi Bronzten.

“Büyük İndirim’e sen söylemek ister misin?” dedi Œeftali tatlı tatlı. Büyük İndirim yaşı başıdıydı. Balta gibi dişleri, kaya gibi kasları olduğu herkesçe kabul edilen bir ger etti. Aynı zamanda, erkeklere karşı tahamm ls zd . Büyük İndirim’in keyfi yerinde değılse Domuzpastırması bile ondan uzak dururdu.

“Doğa ne gerektiriyorsa o olacak elbette,” dedi Bronzten  abucak. “Ama henüz keşif yapmadık. Burada baŗa fareler olmalı.”

“Ah, kiikiilerin hepsi bizden uzak duruyor,” dedi Œeftali.

Bronzten bunun doğru olduğunu kabul etmek zorundaydı. Sıradan fareler gerçekten de Değımiŗ Farelerden uzak duruyordu. Ah, bazen sorun çıkıyordu, ama Değımiŗ Fareler iri ve sağlıklıydılar ve kavga ederken d ş nebiliyorlardı. Tehlikeli Fasulye bundan hiç memnun değıldi, ama Domuzpastırması’nın dediği gibi, ya biz ya onlardı ve iŗin aslına bakarsan farenin fareyi yediği bir dünyada yaşıyorlardı...

“Ben gidip ekibime katılayım,” dedi Bronzten, Büyük İndirim’le y zleŗme fikri yüzünden sarsılmıŗ halde. Œeftali ye yanaŗtı. “Domuzpastırması’nın nesi var?”

“O... düşünceli,” dedi Œeftali.

“Düşünüyor demek,” dedi Bronzten, boŗ bir ifadeyle. “Ah, tamam. Eh, benim ilgilenmem gereken kapanlar var. Seninle daha sonra koklaŗırız!”

“Domuzpastırması’nın nesi var ki?” dedi Tehlikeli Fasulye, o ve Şeftali yalnız kaldığında.

“Yaşlanıyor,” dedi Şeftali. “Bol bol dinlenmesi gerekiyor. Ayrıca, sanırım Bronzten ya da diğerlerinden birinin ona meydan okuyacağından endişeleniyor.”

“Okuyacaklar mı sence?”

“Bronzten kapan bozma ve zehir test etme işine dalmış durumda. Artık birilerini ısırmaktan daha ilginç şeyler var.”

“Ya da *rllk* yapmaktan daha ilginç, duyduğuma göre,” dedi Tehlikeli Fasulye.

Şeftali utanarak başını eğdi. Fareler kızarabiliyor olsa, Şeftali kızarmış olurdu. Sizi zar zor görebilen pembe gözlerin bazen ta içinizi görebilmesi ne kadar tuhaftı. “Hanımlar çok daha seçici,” dedi Şeftali. “Onlar düşünebilen babalar bulmak istiyor.”

“Güzel,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Dikkatli olmalıyız. Fareler gibi ürememiz *gerekmiyor*. Kalabalıklığımıza güvenmemiz *gerekmiyor*. Biz Değişmiş Fareleriz.”

Şeftali endişeyle onu izledi. Tehlikeli Fasulye düşünmeye başladığında, yalnızca kendisinin görebildiği bir dünyaya bakıyormuş gibi görünürdü. “Bu sefer ne var?” diye sordu Şeftali.

“Düşünüyordum da diğer fareleri öldürmemeliyiz. Hiçbir fare başka bir fareyi öldürmemeli.”

“Kikiileri bile mi?” diye sordu Şeftali.

“Onlar da fare.”

Şeftali omuzlarını silkti. “Eh, onlarla konuşmayı denedik ve işe yaramadı. Bugünlerde çoğu bizden uzak duruyor zaten.”

Tehlikeli Fasulye hâlâ, görünmeyen bir dünyaya bakıyordu. “Yine de,” dedi sessizce, “bunu yazmanı isterim.”

Şeftali içini çekti, ama yine de farelerin getirdiği paketlerden birine gitti ve çantasını çıkardı. Çantası, bir iplik parçasından sapı olan kumaş bir bohçadan ibaretti; ama birkaç kibrit çöpü, birkaç kıymık kurşunkalem içi, onları sivirtmek için minik bir kırık bıçak ve bir parça pis kâğıt taşıyacak kadar büyüktü. Önem taşıyan her şey vardı yani.

Aynı zamanda Şeftali, resmi *Bay Tavşancık* taşıyıcısıydı. ‘Taşıyıcı’ doğru sözcük değildi aslında; ‘sürükleyici’ demek daha doğru olurdu. Ama Tehlikeli Fasulye, kitabın nerede olduğunu her zaman bilmeyi tercih ediyordu ve o yakm-lardayken daha iyi düşünebiliyor gibiydi, kitap iyi hissetmesini sağlıyordu ve Şeftali için bu yeterliydi.

Kâğıdı eski bir tuğlaya yaslayarak düzeltti, bir parça kurşunkalem içi aldı ve listeye baktı.

İlk Düşünce şu olmuştu: Kabilede Güç vardır.

Bunu tercüme etmek oldukça zor olmuştu, ama Şeftali çaba göstermişti yine de. Çoğu fare, insanlar gibi okuyamıyordu. Satırları ve kıvrımlı çizgileri çözmek ve bir anlam

çıkarmak çok zordu. Bu yüzden Şeftali, farelerin okuyabileceği bir dil yaratmak için büyük çaba göstermişti.

Küçük farelerden oluşan büyük bir fare resmi çizmeye çalışmıştı:

Yazı, Domuzpastırması'nın sorun çıkarmasına sebep olmuştu. Yeni fikirlerin, yaşlı farenin kafasına girmesi için epey yüksekten düşmeleri gerekiyordu. Tehlikeli Fasulye, o tuhaf, sakın sesiyle bir şeyleri yazıya dökmenin, belli bir fare öldükten sonra bile bildiklerinin var olmaya devam edeceği anlamına geldiğini açıklamıştı. Domuzpastırması'nın bildiklerini bütün farelerin öğrenebileceğini söylemişti. Domuzpastırması ise şöyle demişti: "Hayatta olmaz!" Onun, öğrendiği bazı numaraları öğrenmesi seneler almıştı. Neden tüm bildiklerini başkalarına dağıtacaktı ki? Bu, sıradan bir genç farenin onun kadar bilgili olması demek olurdu.

Tehlikeli Fasulye şöyle demişti: “Ya işbirliği yaparız ya da ölürüz.”

Bu ikinci Düşünce olmuştu. ‘İşbirliği’ fikrini ifade etmek zor olmuştu, ama bazen kikiiler bile kör ya da yaralı bir yoldaşlarına yardım ederlerdi ve bu kesinlikle işbirliğiydi. Şeftali’nin kurşunkalem içini kâğıda sıkı sıkı bastırarak çizdiği kalın çizgi ‘hayır’ anlamına geliyordu. Kapan işareti ‘ölmek’, ‘kötü’ ya da ‘kaçın’ anlamına gelebiliyordu.

Kâğıttaki son Düşünce şuydu: Yemek yediğin yerde oynama. Bunu ifade etmek çok kolay olmuştu.

Kurşunkalem içini iki patisiyle tuttu ve dikkatle çizdi: Hiçbir Fare bir başka Fare'yi Öldürmeyecek.

Geri çekilip oturdu. Evet... fena değil... 'kapan' ölümü anlatan iyi bir işaretti. Daha ciddi görünsün diye ölü bir fare ekledi.

"Ama ya öldürmen gerekirse?" dedi, çizimlere bakmaya devam ederek.

"O zaman gerekiyor demektir," dedi Tehlikeli Fasulye. "Ama öldürmemelisin."

Şeftali başını hüzünle iki yana salladı. Tehlikeli Fasulye'yi destekliyordu, çünkü onda... eh, bir şey vardı. İri ya da hızlı değildi, hemen hemen kördü, oldukça zayıftı ve bazen daha önce kimsenin -en azından fare olan kimsenin- aklına gelmeyen düşünceler onun aklına geldiği için yemek yemeyi unutuyordu. O düşüncelerin çoğu Domuzpastırması'nın canını fena halde sıkıyordu. Örneğin, Tehlikeli

Fasulye'nin "Fare nedir?" diye sorduğu zaman vardı. Domuzpastırması yanıt vermişti:

"Dişler. Pençeler. Kuyruk. Kaçmak. Saklanmak. Yemek. Bir fare budur işte."

Tehlikeli Fasulye şöyle demişti: "Ama aynı zamanda artık 'Fare nedir?' diyebiliyoruz," demişti, "ve bu, bundan daha fazlası olduğumuz anlamına geliyor."

"Bizler fareyiz," diye itiraz etmişti Domuzpastırması. "Ortalıklarda koşuşturup ciyaklarız, bir şeyler çalarız ve daha fazla fare yaparız. Biz bunun için yaratılmışız!"

"Kim tarafından?" demişti Tehlikeli Fasulye ve bu, Yer-yüzünün Çok Derinlerinde Yaşayan Büyük Fare teorisi hakkında bir tartışmaya dönüşmüştü.

Ama Domuzpastırması bile Tehlikeli Fasulye'yi takip ediyordu; Bronzten, Girmek Yasak gibi fareler de. Tehlikeli Fasulye konuştuğunda onlar dinliyordu.

Onlar konuştuğunda Şeftali dinliyordu. "Bize burun verilmiş," demişti Bronzten ekiplerine. Onlara kim burun vermişti? Tehlikeli Fasulye'nin düşünceleri, kimse fark etmeden, başka farelerin düşüncelerini etkiliyordu.

Tehlikeli Fasulye yeni düşünme yöntemleri buluyordu. Yeni sözcükler buluyordu. Başlarına gelen şeyleri anlamak için yeni yollar buluyordu. Büyük fareler, bir sürü yara izi taşıyan fareler bu küçük fareyi dinliyordu, çünkü Değişim onları karanlık bir bölgeye getirmişti ve nereye gittiklerini yalnızca Tehlikeli Fasulye biliyor gibiydi.

Şeftali onu mumun yanında bıraktı ve Domuzpastırması'nı aramaya gitti. Domuzpastırması bir duvarın dibinde oturuyordu. Yaşlı farelerin çoğu gibi duvar diplerinden ayrılmazdı ve açık alanlardan, fazla aydınlıktan kaçınırdı.

Domuzpastırması titriyor gibiydi.

"Siz iyi misiniz?" dedi Şeftali.

Titreme kesildi. "İyiyim, iyiyim, bir sorunum yok!" diye terslendi Domuzpastırması. "Yalnızca birkaç sızı, sürekli bir şey değil!"

"Ekiplerden biriyle gitmediğinizi fark ettim de," dedi Şeftali.

"Benim bir sorunum yok!" diye bağırdı yaşlı fare.

"Torbalarda birkaç patatesimiz var hâlâ..."

"Ben yiyecek istemiyorum! Benim bir sorunum yok!"

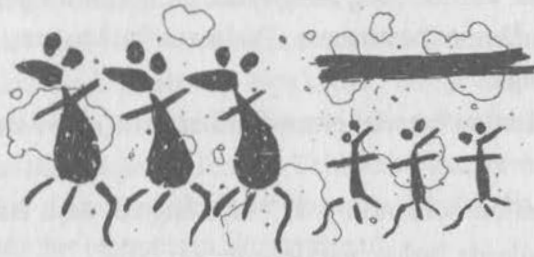
Bu, Domuzpastırması'nın bir sorunu var demekti. Bildiği her şeyi paylaşmak istememesinin sebebi buydu. Artık bildiklerinden başka şeyi kalmamıştı. Şeftali, farelerin yaşlanan liderlerine geleneksel olarak ne yaptıklarını biliyordu. Bronzten -daha genç, daha güçlü bir Bronzten- ekiple-riyle konuşurken Domuzpastırması'nın yüzünü görmüştü. Domuzpastırması'nın da aynı şeyi düşündüğünü biliyordu. Ah, onu izleyen birileri varken iyiydi, ama son zamanlarda daha fazla dinlenir, köşelerde oyalanır olmuştu.

Yaşlı fareler gruptan sürülür, kendi başlarına yaşar, kafa-ı oynatırlardı. Kısa sürede yeni bir lider bulunurdu.

Şeftali; Doinuzpastırınası'nın, Tehlikeli Fasulye'nin düşüncelerinden birini anlamasını sağlayabilmeyi diledi, ama yaşlı fare, dişilerle konuşmaktan fazla hoşlanmıyordu. Dişilerin konuşmak için yaratılmadığını düşünerek büyümüştü.

Düşünce şuydu:

Şu anlama geliyordu: Biz Değişmiş Fareleriz. Biz Diğer Fareler Gibi Değiliz.

Bölüm 4

Bir maceraya atılırken önemli olan
şu, diye düşündü Bay Tavşancık,
yemek zamanını kaçırmama sebep
olacak kadar uzun sürmemeli.

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

Çocuk, kız ve Maurice büyük bir mutfaktaydılar. Çocuk buranın mutfak olduğunu anlamıştı; çünkü bacanın altında devasa, kapkara bir kuzine vardı, duvarlarda tavalar asılıydı ve uzun, çizik çizik bir masa duruyordu. Ama mutfaklarda geleneksel olarak hep bulunan bir şey yoktu: yiyecek.

Kız köşedeki metal kutuya gitti ve elini boynuna götürüp, ucunda iri bir anahtar asılı sicimi çıkardı. "Kimseye

güvenemezsin,” dedi. “Hem, fareler yiyebileceklerinin yüz katını çalarlar, şeytan şeyler.”

“Ben bunu yaptıklarını sanmıyorum,” dedi çocuk. “En fazla on katını çalarlar.”

“Aniden fare uzmanı kesildin, öyle mi?” dedi kız, metal kutunun kilidini açarak.

“Aniden değil, şey sırasında öğrendim... Of! Bu gerçekten acıdı!”

“Pardon,” dedi Maurice. “Seni kazayla tırmaladım galiba, hı?” *O kadar da ahmak olma, tamam mı, demeye çalışan bir ifade takınmaya çalıştı, ki bir kedinin, yüzünde yapması oldukça zor bir şeydir bu.*

Kız ona kuşkulu kuşkulu baktı ve sonra yine metal kutuya döndü. “Daha katılaşmamış süt ve iki balık kafası var,” dedi, kutunun içine bakarak.

“Kulağa güzel geliyor,” dedi Maurice.

“İnsanın ne yer?”

“O mu? Ne yemek artığı varsa yer.”

“Ekmek ve sosis var,” dedi kız, metal dolaptan bir teneke kutu çıkararak. “Sosislere hepimiz epey şüphayle bakıyoruz. Birazcık da peynir var, ama oldukça eski.”

“Yiyeceğiniz bu kadar azsa biz yemesek daha iyi olur bence,” dedi çocuk. “Bizim paramız var.”

“Ah, babam diyor ki, konuksever davranmazsak köymüzün imajı bozulurmuş. Babam belediye başkanıdır, biliyor musunuz?”

“Hükümet o mu?” dedi çocuk.

Kız bakakaldı. “Sanırın öyle,” dedi. “Tuhaf bir ifade tarzı. Aslında yasaları köy kurulu yapıyor. Babam yalnızca köyü idare ediyor ve herkesle tartışıyor. Onun dediğine göre, bu zor zamanlarda dayanışma içinde olmak için biz, başka insanlardan daha fazla tayın almamalıymışız. Turistlerin sıcak hamamlarımızı ziyarete gelmeyi bırakması yeterince kötü, farelerin istilasıyla daha da kötü oldu.” Büyük mutlak dolabından iki tabak aldı. “Babam diyor ki, mantıklı davranırsak herkese yetecek kadar yiyeceğimiz olurmuş,” diye devam etti. “Bence bu çok övgüye değer bir düşünce. Ona tamamen katılıyorum. Ama bence dayanışma içinde olduğunu gösterdikten sonra, birazcık fazla yiyecek almana izin verilmeli. Aslında, bence biz herkesin aldığından biraz daha az yiyecek alıyoruz. Hayal edebiliyor musun? Her neyse... demek sen gerçekten büyülü bir kedisin,” diye bitirdi, sütü tabaklardan birine boşaltarak. Süt, akmak yerine ağır ağır döküldü, ama Maurice bir sokak kedisiydi, ne bozulmuş sütler içmişti, sürüne sürüne kaçmasına neden olacak kadar bozulmuş...

“Ah, evet bu doğru, büyülü,” dedi, ağzının çevresinde sarı-beyaz bir halka ile. İki balık kafası karşılığında ne isteniyorsa o olabilirdi.

“Muhtemelen adı Dehşetperver ya da öyle bir şey olan bir cadıya aittin,” dedi kız, balık kafalarını diğer tabağa koyarak.

“Evet doğru, Dehşetperver, tamam,” dedi Maurice, başını kaldırmadan.

“Ormanda, bir pasta evde yaşıyordu, muhtemelen.”

“Evet, doğru,” dedi Maurice. Sonra, birazcık yaratıcı davranmazsa Maurice olamayacağından ekledi: “Ama pasta değil gevrektendi, çünkü cadı rejimdeydi. Çok sağlıklı bir cadıdır Dehşetperver.”

Kız bir an şaşkın şaşkın baktı. “Bu şekilde olmaması lazım,” dedi.

“Pardon, yalan söyledim, pastadandı gerçekten de,” dedi Maurice çabucak. Size yiyecek veren biri her zaman haklıydı.

“Kocaman sigilleri de vardır, eminim.”

“Küçük hanım,” dedi Maurice, içten görünmeye çalışarak, “O sigillerin bazıları öyle kişilikliydi ki kendi başlarına arkadaş ediniyorlardı. Şey... adın nedir, küçük hanım?”

“Gülmemeye söz ver.”

“Tamam.” Ne de olsa, daha fazla balık kafası olabilirdi.

“Adım... Habise.”

“Ah...”

“Sen gülüyor musun?” dedi kız tehditkâr bir sesle.

“Hayır,” dedi Maurice şaşırarak. “Neden güleyim ki?”

“Sence gülünç bir isim değil mi?”

Maurice bildiği isimleri düşündü: Domuzpastırması, Tehlikeli Fasulye, Bronzten, Sardalya... “Bana sıradan bir isim gibi geldi,” dedi.

Habise ona kuşkulu kuşkulu baktı yine, ama sonra dikkatini çocuğa çevirdi. Çocuk, yapacak başka işi olmadığı zaman takındığı aynı mutlu, dalgın gülümsemeyle oturuyordu. "Peki *senin* bir ismin var mı?" dedi. "Bir kralın üçüncü ve en küçük oğlu falan değilsin, değil mi? Adın Prens'le başlıyorsa, bu kesin bir ipucudur."

Çocuk, "Sanırım adım Keith," dedi.

"Bir ismin olduğunu hiç söylememiştin!" dedi Maurice.

"Kimse sormadı ki," dedi çocuk.

"Keith umut vadeden bir isim değil," dedi Habise. "Gizem ima etmiyor. Yalnızca Keith ima ediyor. Bunun *senin* gerçek ismin olduğundan emin misin?"

"Bana verdikleri isim yalnızca."

"Ah, böylesi daha doğru geliyor. *Hafif* bir gizem iması," dedi Habise, aniden meraklanarak. "Şüphe uyandırmaya yetecek kadar. Doğumdan hemen sonra seni çaldılar herhalde. Muhtemelen bir ülkenin kralı olacaktın, ama sana benzeyen bir başkasını buldular ve sizi değiş tokuş ettiler. Bu durumda, büyülmüş bir kılıcın vardır, yalnız büyülmüş *görünmez*, bilirsin, ta ki yazgını ilan etme zamanının gelene kadar. Muhtemelen seni kapı eşliğinde bulmuşlardır."

"Evet, öyle," dedi Keith.

"Gördün mü? Ben her zaman haklıyım!"

Maurice insanların ihtiyaçlarına her zaman dikkat ederdi. Ve Habise'nin, bir ağız tıkaçına ihtiyaç duyduğunu hissediyordu. Ama o ana dek aptal görünümlü çocuğun kendinden bahsettiğini hiç duymamıştı.

“Kapı eşiğinde ne yapıyordun?” dedi.

“Bilmiyorum. Aguluyordum herhalde,” dedi Keith.

“Hiç söylememiştin,” dedi Maurice suçlarcasına.

“Önemli mi ki?” dedi Keith.

“Sepette, yanında bir büyülu kılıç ile bir taç vardı muhtemelen. Ve gizemli bir dövme ya da tuhaf şekilli bir doğum leken de vardır,” dedi Habise.

“Sanmıyorum. Kimse öyle bir şeyim olduğundan bahsetmedi,” dedi Keith. “Yalnızca ben ve bir battaniye vardı. Bir de not.”

“Not mu? Ama bu önemli!”

“Şöyle diyordu: 19 şişe süt, bir de çilekli yoğurt,” dedi Keith.

“Ah... Bu işe yaramaz,” dedi Habise. “Neden on dokuz şişe süt?”

“Müzişyenler Loncası’nın kapısıydı da ondan,” dedi Keith. “Oldukça büyük bir yerdir. Ama çilekli yoğurdu bilmem.”

“Terk edilmiş yetim iyidir,” dedi Habise. “Hem, bir prens büyüüp kral olabilir, ama gizemli bir yetim herhangi biri olabilir. Seni dövdüler mi, aç bıraktılar mı, kilere kapattılar mı?”

“Sanmıyorum,” dedi Keith, kıza tuhaf tuhaf bakarak. “Lonca’daki herkes bana karşı çok iyiydi. Çoğu nazik insanlardı. Bana çok şey öğrettiler.”

“Burada da Loncalar var,” dedi Habise. “Oğlanlara marangoz, duvar ustası falan olmayı öğretiyorlar.”

“Lonca bana müzik öğretti,” dedi Keith. “Ben bir müzisyenim. Hem de iyi bir müzisyen. Altı yaşımdan beri geçimimi kendim sağlıyorum.”

“Aha! Gizemli yetim, tuhaf yetenek, zor çocukluk... her şey şekilleniyor,” dedi Habise. “Muhtemelen çilekli yoğurt önemli değil. Muzlu olsa hayatın daha değişik olur muydu? Kim bilir?.. Ne tür müzik çalıyorsun?”

“Tür mü? Tür falan yok. Yalnızca müzik var,” dedi Keith. “Dinlersen, müzik her zaman vardır.”

Habise, Maurice’e baktı. “Hep böyle midir?” diye sordu.

“Daha önce bu kadar konuştuğunu duymamıştım,” dedi kedi.

“Herhalde beni tanımayı çok istiyorsundur,” dedi Habise. “Sadece soramayacak kadar terbiyelisindir.”

“Ah, evet,” dedi Maurice.

“Eh, muhtemelen bunu öğrenmek seni şaşırtmayacak, ama iki korkunç üvey kız kardeşim var,” dedi Habise. “Ve bütün ev işlerini benim yapmam gerekiyor!”

“Vay, gerçekten mi!” dedi Maurice, başka balık kafası olup olmadığını ve varsa bile bütün bunlara değip değmeyeceğini merak ederek.

“Eh, ev işlerinin çoğunu,” dedi Habise, talihsiz bir gerçeği açıklamış gibi. “Bazılarını yaptığım kesin. Kendi odamı temizlemem gerekiyor, biliyor musun! Üstelik odam kesinlikle çok dağınık!”

“Vay, gerçekten mi!”

“Üstelik, neredeyse en küçük yatak odası benimki. Hemen hemen hiç dolap yok ve kitap raflarım da tıka basa dolu!”

“Vay, gerçekten mi!”

“Ve insanlar bana inanılmaz ölçüde zalim davranıyor. Şu anda bir *mutfakta* olduğumuzu fark etmişsindir. Üstelik ben belediye başkanının kızıyım. Bir belediye başkanının kızından haftada en az bir kere yıkanması beklenir mi? Hiç sanmıyorum!”

“Vay, gerçekten mi!”

“Bir de giydiğim şu yırtık, perişan giysilere bakar mısın?”

Maurice baktı. Giysilerden pek anlamazdı. Onun için kürk yeterliydi. Görebildiği kadarıyla, Habise'nin elbisesi diğer tüm elbiselerden farksızdı. Hepsi yerli yerinde görünüyordu. Kolların ve kafanın çıktığı delikler dışında delik yoktu.

“İşte, burası,” dedi Habise, eteğinin ucunu göstererek. Maurice'e göre gösterdiği yer elbisenin geri kalanından farksızdı. “O kısımdaki söküşü kendim dikmek zorunda kaldım, biliyor musun?”

“Vay, gerç...” Maurice durdu. Buradan, boş rafları görebiliyordu. Daha da önemlisi, Sardalya'nın eski duvardaki çatlaktan çıkmış, bir halata tutuna tutuna aşağı indiğini görebiliyordu. Farenin sırtında bir çuval vardı.

“Üstüne üstlük, her gün ekmek ve sosis için sıraya girmesi gereken benim...” diye devam etti Habise, ama Maurice az önceki kadar bile dinlemiyordu artık.

Sardalya’nın gelmemesi gerekiyordu, diye düşündü. Aptal fare! Her zaman kapan ekibinden önce giriyor! Köydeki onca mutfak içinde bu mutfacı mı bulmuştu? Kız şimdi dönüp bağırmaya başlayacak.

Sardalya muhtemelen bunu övgü sayardı üstelik. O, hayatı bir sahne gösterisiymiş gibi yaşıyordu. Diğer fareler ciyaklayarak ortalarda koşuşturur, yiyecekleri kirletirdi ve bu, insanları bir fare istilasına ikna etmek için yeterli olurdu. Ama, ah, hayır, Sardalya her zaman daha ileri gitmek zorundaydı. Sardalya ve onun *yowoorll* şarkısı ve dans gösterisi!

“... ve fareler her şeyi alıyor,” diyordu Habise. “Almadıklarını da kirletiyorlar. Korkunç! Kurul diğer köylerden yiyecek alıyor, ama kimsenin satacak çok yiyeceği yok. Teknelerle ırmak yukarı gelen tüccarlardan mısır falan almak zorunda kalıyoruz. İşte bu yüzden ekmek bu kadar pahalı.”

“Pahalı demek,” dedi Maurice.

“Fare kapanı, köpek, kedi, zehir, her şeyi denedik ama yine de fareler gelmeye devam ediyor,” dedi kız. “Gerçekten kurnaz davranmayı da öğrendiler. Artık kapanlara hiç yakalanmıyorlar. Hah! Yalnızca tek bir sefer, bir kuyruğa yarım lira aldım. Fareler bu kadar kurnazken fare avcılarının

kuyruk başına yarım lira önermesinin ne faydası var ki? Fare avcıları onları yakalamak için her tür numarayı kullanmak zorunda kalıyormuş, öyle diyorlar.”

Kızın arkasında, Sardalya dikkatle mutfığa bakındı ve sonra tavandaki farelere halatı çekmelerini işaret etti.

“Sence de *gitmek* için iyi bir zaman değil mi!” dedi Maurice.

“Neden öyle yüzünü buruşturup duruyorsun?” dedi Habise, ona bakarak.

“Ah... şey, devamlı sırttan kedi türünü bilir misin? Hiç duydun mu? Şey, ben de, bilirsin, tuhaf yüzler yapan türden bir kediyim,” dedi Maurice çaresizlik içinde. “Ve bazen patlayıp *gidin gidin gidin* gibi şeyler söylüyorum, bak, yine yaptım. Bir tür hastalık. Muhtemelen doktora gitmem lazım *ah hayır bunu yapma, bunu yapmanın hiç sırası değil, tüh, bak yine yaptım...*”

Sardalya, çuvaldan hasır şapkasını çıkarmıştı. Elinde küçük bir baston vardı.

İyi bir gösteriydi, bunu Maurice bile itiraf etmek zorunda kalmıştı. Gösteriyi ilk kez yaptığında bazı köyler hemen kavalcı arayan ilanlar asmıştı. İnsanlar kaymağın içinde, çatıda, çaydanlıkta farelere tahammül edebiliyorlardı, ama dans eden fareler bardağı taşııyordu. Dans eden fareler görmüşseniz başınız büyük belada demekti. Maurice, fareler bir de akordeon çalabilse bir günde iki köyü halledebileceklerini düşünüyordu.

Sardalya'dan yana çok fazla bakmıştı. Habise döndü ve Sardalya dans gösterisine başlayınca kızın ağzı şok ve dehşetle açık kaldı. Kedi, kızın elinin masadaki tavaya uzandığını gördü. Habise tavayı büyük nişancılıkla fırlattı.

Ama Sardalya tavadan kaçmak konusunda iyiydi. Fareler onlara bir şeyler fırlatılmasına alıştı. Daha tava odayı yarılamadan Sardalya kaçmaya başlamıştı bile. Sandalyenin üzerine sıçradı, sonra yere atladı, dolabın arkasına kaçtı ve sonra keskin, nihai, metalik bir... tak sesi duyuldu.

"Hah!" dedi Habise. Maurice ve Keith dolaba baktılar. "Bir fare azaldı işte. Onlardan gerçekten *nefret* ediyorum..."

"Ama o Sardalya'ydı," dedi Keith.

"Hayır, kesinlikle fareydi," dedi Habise. "Sardalyalar mutfakları istila etmez. Hatta bir de ıstakoz istilasası..."

"Kendine Sardalya ismini vermişti çünkü eski, paslı bir kutunun üzerinde görmüştü ve şık bir sözcük olduğunu düşünmüştü," dedi Maurice. Dolabın arkasına bakmayı cesaret edip edemeyeceğini merak etti.

"O iyi bir fareydi," dedi Keith. "Bana okumayı öğretirken benim için kitap çalardı."

"Pardon ama, siz deli misiniz?" dedi Habise. "O bir *fareydi*. En iyi fare *ölü* faredir!"

"Merhaba," dedi küçük bir ses. Dolabın arkasından geliyordu.

“Yaşıyor olamaz! *Dev* gibi bir kapandı o!” dedi Habise. “Dişleri olan bir kapan!”

“Orada biri var mı? Bastonum bükülüyor da...” dedi ses.

Dolap kocaman bir şeydi, tahtası o kadar eskiydi ki zamanla kararmıştı ve taş kadar sağlam ve ağır olmuştu.

“Bu konuşan bir fare değil, değil mi?” dedi Habise. “Lütfen bana farelerin konuşamadığını söyleyin!”

“Aslında, şimdi bayağı eğildi,” dedi ses hafifçe boguk bir şekilde.

Maurice gözlerini kısarak dolabın arkasındaki boşluğa baktı. “Onu görebiliyorum,” dedi. “Bastonu kapanın çenelerinin arasına sıkıştırmış! Hey, Sardalya, ne alemdesin?”

“İyiyim patron!” dedi Sardalya, gölgelerin arasından. “Bu kapan da olmasa, her şeyin kusursuz olduğunu söyleyebilirdim. Bastonumun büküldüğünü söylemiş miydim?”

“Evet, söylemiştin.”

“O zamandan beri biraz daha büküldü patron!”

Keith dolabın bir ucunu yakaladı ve homurdanarak kaydırmaya çalıştı. “Bu kaya gibi!” dedi.

“İçi çanak çömlek dolu,” dedi Habise. Şimdi iyice şaşkına dönmüştü. “Ama fareler *aslında* konuşamaz, değil mi?”

“Yoldan çekil!” diye bağırdı Keith. İki eliyle dolabın arkasını kavradı, bir ayağını duvara dayadı ve çekti.

Dolap ağır ağır, kocaman bir orman ağacı gibi öne devrildi. Dolap eğilirken üzerindeki çanak çömlek düşmeye

başladı; üst üste yığılmış tabaklar, harika, karmaşık bir iskambil kâğıdı destesi gibi teker teker dışarı kaydılar. Buna rağmen, bazıları yere düştüğünde kırılmadı, dolabın kapakları açılıp eğlenceye katıldığında düşen fincanların ve fincan tabaklarının da bazıları kırılmadı, ama bu pek fark etmedi, çünkü sonra dev, ağır ahşap dolap güm diye hepsinin üzerine yıkıldı.

Mucize eseri kırılmadan kalmış bir tabak yuvarlanarak Keith'in yanından geçti, kendi etrafında döndü, döndü, bir groiyuoiyoiyooooiinnnnngggg sesiyle gittikçe yere yaklaştı; sinir bozucu durumlarda hep olduğu gibi...

Keith kapana uzanıp Sardalya'yı aldı. O, fareyi çekerken baston kırıldı ve kapan tak diye kapandı. Bir baston parçası döne döne havalandı.

"Sen iyi misin?" diye sordu Keith.

"Şey, patron, tek söyleyebileceğim, farelerin iç çamaşır giymemesi iyi olmuş... Teşekkürler patron!" dedi Sardalya. Bir fare için oldukça tombuldu, ama dans etmeye başladığında bir balon gibi süzülebilirdi.

Biri ayağını yere vuruyordu.

Habise kollarını kavuşturmuş, fırtına gibi bir ifade ile Sardalya'ya baktı, sonra bakışlarını Maurice'e çevirdi, sonra aptal görünüşlü Keith'e döndü ve son olarak yerdeki dolap yıkıntısına baktı.

"Şey... dağınıklık için özür dilerim," dedi Keith. "Ama Sardalya..."

Habise elini sallayarak bunu önemsemediğini belirtti. Derin derin düşünmüş gibi görünüyordu. “Bence durum şu. Fare, büyülü bir fare. İddiaya girerim tek büyülü fare o değildir. Ona ya da onlara bir şey olmuş ve şimdi, dans numarasına rağmen, gerçekten çok zekiler. Ve... kedi ile arkadaşlar. Yani... fareler ve bir kedi neden arkadaş olurlar? Açıklama şu... bir tür anlaşma var, tamam mı? Biliyorum! Sen söyleme, sen söyleme...”

“Hı?” dedi Keith.

“Sana *kimsenin* bir şey söylemesine gerek olduğunu sanmıyorum,” dedi Maurice.

“... fare istilası ile ilgili bir şey, değil mi? Duyduğum onca köy... eh, siz de duydunuz, bu yüzden bu şey denen oğlanla bir araya geldiniz...”

“Keith,” dedi Keith.

“... evet... ve bu yüzden köy köy geziyorsunuz, fare istilasımı gibi davranıyorsunuz ve bu şey...”

“Keith.”

“... evet... fareli köyün kavalcısını gibi davranıyor ve hepiniz onu takip ediyorsunuz. Doğru değil mi? Bütün bunlar koskoca bir aldatmaca, değil mi?”

Sardalya başını kaldırıp Maurice’e baktı. “Bizi fena faka bastırdı patron,” dedi.

“Şimdi, sizi bekçilere ihbar etmemem için iyi bir sebep söyleyin bana,” dedi Habise zaferle.

Söylememe gerek yok, diye düşündü Maurice, çünkü çağırmazsın. Öff, insanları anlamak ne kadar da kolay. Habise'nin bacaklarına sürtündü ve alayla güldü. "Çağırırsan öykünün nasıl bittiğini asla öğrenemezsin," dedi.

"Ah, öykünün sonunda siz hapse atılıyorsunuz," dedi Habise, ama Maurice onun aptal görünüşlü Keith'e ve Sardalya'ya bakmakta olduğunu gördü. Sardalya'nın küçük hasır şapkası hâlâ başındaydı. Konu dikkat çekmek olunca, bu tür şeylerin büyük etkisi olur.

Sardalya, kızın kendisine kaşlarını çatarak baktığını gördü ve hasır şapkasını telaşla başından çıkarıp, siperliğinden kavrayarak önünde tuttu. "Madem bir şeyler ortaya çıkıyor, benim öğrenmek istediğim bir şey var patron," dedi.

Habise tek kaşını kaldırdı. "Ee?" dedi. "Hem, bana patron deme!"

"Neden bu köyde fare olmadığını öğrenmek istiyorum ahbab," dedi Sardalya. Sinirli sinirli birkaç adım dans etti. Habise kötü kötü bakma işini bir kediden daha iyi başara-biliyordu.

"Ne demek fare yok?" dedi. "Burada bir fare istilası var! Hem, sen de faresin!"

"Her yer fare deliği dolu, birkaç ölü fare de var, ama hiçbir yerde canlı fare bulamadık ahbab."

Habise eğildi. "Ama sen bir faresin," dedi.

“Evet ahbap. Ama *biz* daha bu sabah geldik.” Habise yine ona uzun uzun bakarken Sardalya sinirli sinirli sırttı.

“Biraz peynir ister misin?” dedi kız. “Korkarın, yalnızca fare kapanındaki var.”

“Sanmıyorum, yine de çok teşekkürler,” dedi Sardalya büyük dikkatle ve nezaketle.

“Hiç faydası yok, bence gerçeği söyleme zamanı geldi,” dedi Keith.

“Yoyoyoyoyoyo,” dedi Maurice. O bu tür şeylerden nefret ederdi. “Bütün bunların sebebi...”

“Haklıydın küçük hanım,” dedi Keith bıkkınlık içinde. “Biz bir grup fare ile birlikte köy köy geziyoruz ve insanları kandırıp gitmemiz için para ödemelerini sağlıyoruz. Yaptığımız iş bu işte. Böyle yaptığımız için üzgünüm. Bu son sefer olacaktı. Çok üzgünüm. Sen yiyeceğinizi bizimle paylaştın. Üstelik çok yiyeceğiniz de yoktu. Utanmamız gerek.”

Habise’nin karar vermesini izlemekte olan Maurice’e, kızın beyni çoğu insanınkinden farklı çalışıyormuş gibi geldi. Hiç düşünmeden en zor şeyleri anlayabiliyordu. Büyülü fare? Evet evet. Konuşan kediler? Onu da gördük, biliyoruz. Kız için zor olan basit şeylerdi.

Habise’nin dudakları kıpırdıyordu. Maurice onun, öğrendiklerinden *bir öykü oluşturmakta olduğunu* fark etti.

“Demek...” dedi, “terbiye ettiğin sıçanlarla birlikte geldin...”

“Biz, eğitimli fareler denmesini tercih ediyoruz ahbap,” dedi Sardalya.

“... tamam, sen ve eğitimli farelerin, bir köye geliyorsunuz ve... zaten orada olan farelere ne oluyor?”

Sardalya çaresizlik içinde Maurice’e baktı. Maurice başını sallayarak devam etmesini ifade etti. Habise hoşuna giden bir öykü oluşturamazsa hepsinin başı belada demekti.

“Onlar yolumuza çıkmıyor patron, yani ahbap,” dedi Sardalya.

“Onlar da konuşabiliyor mu?”

“Hayır ahbap.”

“Sanırım kabile onları birazcık maymunlar gibi düşünüyor,” dedi Keith.

“Ben Sardalya ile konuşuyordum,” dedi Habise.

“Pardon,” dedi Keith.

“Ve burada hiç fare yok, öyle mi?” diye devam etti Habise.

“Yok ahbap. Birkaç eski iskelet, birkaç zehir yığını, bir sürü kapan patron. Ama fare yok patron.”

“Ama fare avcıları her gün bir dolu fare getiriyor!”

“Ben gördüklerimi söylüyorum patron, ahbap. Fare yok patron, ahbap. Baktığımız başka yerlerde de yoktu patron, ahbap.”

"Fare kuyruklarına *bakmak* hiç aklınıza geldi mi küçük hanım?" dedi Maurice.

"Ne demek istiyorsun?" dedi Habise.

"Sahte kuyruk onlar," dedi Maurice. "En azından bazıları. Onlar yalnızca eski, deri ayakkabı bağcığı. Sokakta birkaç tanesini gördüm."

"Onlar gerçek kuyruk değil miydi?" dedi Keith.

"Ben bir kediyim. Sence fare kuyruğunun neye benzediğini bilmez miyim?"

"İnsanlar fark ederdi kuşkusuz!" dedi Habise.

"Öyle mi?" dedi Maurice. "Kılavuzun ne demek olduğunu biliyor musun?"

"Kılavuz mu? Kılavuz mu? Kılavuzun konumuzla ne ilgisi var?" diye terslendi Habise.

"Ayakkabı bağcıklarının ucundaki küçük metal parçalara kılavuz denir," dedi Maurice.

"Nasıl oluyor da bir kedi bu tür sözcükleri biliyor?" dedi kız.

"Herkes *bir şeyler* bilir," dedi Maurice. "Fare kuyruklarına yakından baktığınız oldu mu hiç?"

"Elbette hayır. Farelerden veba kapabilirsin!" dedi Habise.

"Evet, bu doğru, bacakların patlar," dedi Maurice sırıtarak. "İşte bu yüzden kılavuzları görmediniz. Son zamanlarda bacağın patladı mı Sardalya?"

“Bugün değil patron,” dedi Sardalya. “Ama daha öğle yemeği zamanı bile gelmedi.”

Habise memnun göründü. “A-*ha*,” dedi ve Maurice’e, ‘ha’ hecesinde çok pis bir tını varmış gibi geldi.

“Ee... bekçilere bizden bahsetmeyeceksin, değil mi?” dedi umutla.

“Ne söyleyeceğim, bir fare ve bir kediyle konuştuğumu mu?” dedi Habise. “Elbette hayır. Babama benim masal anlattığımı söylerler ve babam da beni yine odamdan kovalar.”

“Ceza olarak odandan *kovalanıyor* musun?” dedi Maurice.

“Evet. Sonuç olarak kitaplarıma ulaşamıyorum. Muhtemelen tahmin ettiğiniz gibi, ben oldukça özel bir kişiyim,” dedi Habise gururla. “Haşin kardeşleri duydunuz mu? Hüzniye ve Karindeşer Haşin? Onlar benim babaannem ve büyük halam. Onlar... peri masalları yazıyordu.”

Ah, demek ki geçici olarak başımız beladan kurtuldu, diye düşündü Maurice. Kızı konuşturmaya devam etmek en iyisi. “Kediler arasında pek kitap kurdu sayılmam,” dedi. “Ee, nedir onlar? Şıkır mıkır yapan kanatlı küçük insanlar hakkında masallar mı?”

“Hayır,” dedi Habise. “Şıkırdayan küçük insanlarla pek ilgilenmezler. Onlar... *gerçek* peri masalları yazardı. Kanlı, kemikli, yarasalı, fareli şeyler. Masal anlatma yeteneğim onlara çekmiş,” diye ekledi.

"Ben de öyle düşünmüştüm," dedi Maurice.

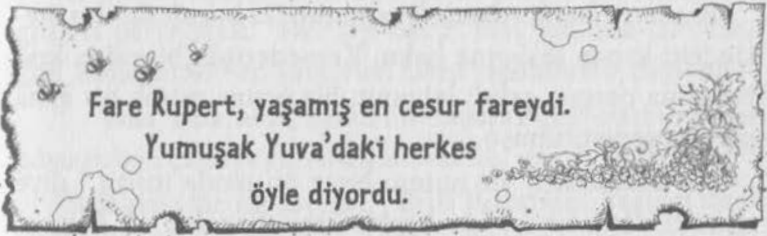
"Ve köyün altında fare yoksa ve fare avcıları çizme bağ-cığı yakalıyorlarsa, burnuma kötü kokular geliyor demektir," dedi Habise.

"Pardon," dedi Sardalya, "sanırım benim yüzümden. Biraz sinirlerim bozuldu da..."

Yukarı kattan sesler geldi.

"Çabuk, arka avludan çıkın!" diye emretti Habise. "Ahırın üzerindeki samanlığa çıkın! Ben size yiyecek getiririm! Bu tür şeylerin nasıl yapılacağını çok iyi bilirim!"

Bölüm 5

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

Bronzten birkaç sokak uzakta, bir tüneldeydi. Kemerlerine bağlanmış dört ip parçasından sarkıyordu. İpler bir sopaya bağlanmıştı ve sopa, çok şişman bir farenin sırtında dengede duruyordu; sopanın diğer ucunda iki fare oturuyordu ve pek çok başka fare sopayı yönlendiriyordu.

Bronzten, tüneli tamamen kaplayan kocaman çelik bir kapağın dişlerinin hemen üzerinde asılı duruyordu.

Ciyaklayarak durma işareti verdi. Ağırılığı yüzünden sopa biraz titriyordu. "Tam peynirin üzerindeyim," dedi.

“Mavi Damarlı, Ekstra Lezzetli Lancre peyniri gibi kokuyor. Hiç dokunulmamış. Üstelik epey eski. Beni iki pati* yaklaştırın.”

Bronzten ileri ittirilirken sopa aşağı yukarı oynadı.

“Dikkatli olun efendim,” dedi, Kapan İmha Ekibi’nin arkasına doluşmuş farelerin arasında genç bir tanesi.

Bronzten homurdandı. Burnunun iki buçuk santim ötesindeki kapan dişlerine baktı. Kemerlerinin birinden kısa bir tahta parçası çekti; tahtanın bir ucuna minik bir ayna parçası yapıştırılmıştı.

“O taraftakiler, siz mumu biraz bu tarafa ittirin,” diye emretti. “İşte böyle. İşte böyle. Şimdi bakalım...” Aynayı, kapan dişlerinin içine uzattı ve hafifçe çevirdi. “Ah, tam düşündüğüm gibi... bu bir *Prattle ve Johnson Küçük Kapanı*, orası kesin. Eski Md. Üç model olanlardan, ama fazladan bir güvenlik çengeli var. Çok uzaklardan gelmiş. Tamam. Bu kapanları biliyoruz, değil mi? Çayın yanında peynir var millet!”

İzleyiciler endişeli kahkahalar attı, ama bir ses, “Ah, onlar kolay...” dedi.

“Bunu kim söyledi?” dedi Bronzten keskin bir sesle.

Bir sessizlik oldu. Bronzten başını arkaya çevirdi. Genç fareler dikkatle kenara çekilmişti ve aralarından bir tanesi çok, çok yalnız görünüyordu.

* Fare ölçü sistemine göre iki buçuk santim kadar.

“Ah, Besleyici,” dedi Bronzten, kapanın tetik mekanizmasına dönerek. “Kolay, öyle mi? Duyduğuma sevindim. O zaman nasıl yapıldığını sen bize gösterebilirsin.”

“Şey, kolay derken...” diye başladı Besleyici, “demek istediğim, Salamura bana egzersiz kapanında gösterdi ve dedi ki...”

“Alçakgönüllü davranmaya gerek yok,” dedi Bronzten, gözleri parlayarak. “Her şey hazır. Ben yalnızca izleyeceğim, tamam mı? Sen kemerleri takıp yapabilirsin, değil mi?”

“... ama, ama, ama, şimdi bir düşününce, Salamura bize gösterirken çok iyi göremedim, ve, ve, ve...”

“Bak sana ne diyeceğim,” dedi Bronzten, “kapan üzerinde *ben* çalışayım, olmaz mı?”

Besleyici çok rahatlamış göründü.

“Ve sen de bana *ne yapacağımı* söylersin,” diye ekledi Bronzten.

“Şey...” diye başladı Besleyici. Şimdi, oynaşma ekibine hemen katılmaya hazır görünüyordu.

“Haaarika,” dedi Bronzten. Dikkatle aynayı kaldırdı ve kemerinden, uzun bir metal parça çekti. Kapanı dikkatle dürtükledi. Metal metale çarptığında Besleyici ürperdi. “Şimdi, nerede kalmıştım... ah, evet, burada bir çubuk, küçük bir yay ve bir çengel var. Şimdi ne yapmalıyım, Besleyici Hanım?”

“Şey, şey, şey,” diye kekeledi Besleyici.

“Burada bir şeyler gıcırdıyor Besleyici Hanım,” dedi Bronzten, kapanın derinliklerinden.

“Şey, şey, o şeyi kısıtırıyorsunuz...”

“O şey dediğin nedir Besleyici Hanım? Hiç acele etme, hoop, bu metal parçası oynuyor, ama senin telaşa kapılma-na hiç gerek yok...”

“Şeyi kısıtırıyorsunuz, ee, şeyi, ee... şey...” Besleyici çılgınca oraya buraya bakınıyordu.

“Belki de bu kocaman, TAKIRT arg arg arg...”

Besleyici bayıldı.

Bronzten koşum takımından sıyrıldı ve kapanın içine kaydı. “Her şey sabitlendi,” dedi. “Sıkıca kısıtdım, artık kapanmaz. Oradakiler, siz kapanı yoldan çekin.” Bronzten ekibin arka tarafına yürüdü ve Besleyici’nin titreyen karnına bir parça peynir bıraktı. “Kapan işinde emin olmak önemlidir, anlıyor musun? Ya emin olursun ya ölürsün. İkinci fare peyniri alır.” Bronzten burnunu çekti. “Eh, *artık* buraya gelen hiçbir insan burada fare olduğundan kuşku-lanmaz.”

Diğer fareler, aralarından birinin öğretmenin dikkatini çektiğini gören ve bu kendileri olmadığı için memnun olan insan öğrenciler gibi sinirli sinirli, kıkır kıkır güldü.

Bronzten bir kâğıt rulosunu açtı. O bir eylem faresiydi ve dünyanın küçük işaretler halinde kâğıda geçirilebilmesi fikri onu hâlâ biraz huzursuz ediyordu. Ama ne kadar laydalı olduğunu görebiliyordu. Bir tünelin resmini

çizdiğinde, kâğıt *hatırlıyordu*. Yeni kokular kâğıdın kafasını karıştırmıyordu. Diğer fareler, eğer okuma biliyorlarsa, çizerin gördüklerini kafalarında canlandırabiliyorlardı.

Bronzten haritayı keşfetmişti. Bu bir dünya resmiydi.

“Bu yeni teknoloji muhteşem bir şey,” dedi. “Evet... burada, iki tünel arkada zehir vardı. İşaretlediğimiz zehiri hallettin mi Salamura?”

“Gömdüm ve üzerinde oynadım,” dedi, Bronzten’in yardımcısı olan Salamura. “2 Numara gri zehirdi.”

“Aferin,” dedi Bronzten. “Yemesi pis bir şeydir.”

“Çevresinde ölü *kiikiler* vardı.”

“Eminim vardır. O zehirin panzehiri yok.”

“Tepsi tepsi 1 Numara ve 2 Numara da bulduk,” dedi Salamura. “Bir sürü.”

“Akli başında bir fareysen 1 Numara’dan kurtulabilirsin,” dedi Bronzten. “Bunu hepiniz hatırlasın. Ve 3 Numaralı zehirden yiyecek olursanız, sizi iyileştirecek bir şeylerimiz var. Demek istediğim, sonunda yaşarsınız, ama bir iki gün ölmüş olmayı dilersiniz...”

“Çok fazla zehir var Bronzten,” dedi Salamura endişe içinde. “Daha önce bir köyde gördüğümde daha fazla. Her yer fare kemiği dolu.”

“O zaman güvenliğimiz açısından önemli bir noktaya temas ettin,” dedi Bronzten, yeni bir tünelde yürümeye başlayarak. “Ne yüzünden öldüğünü öğrenene kadar ölü fare yemeyin. Aksi halde siz de ölürsünüz.”

“Tehlikeli Fasulye diyor ki, fareleri hiç yememeliymişiz,” dedi Salamura.

“Eh, evet, belki,” dedi Bronzten, “ama tünellerde yaşarken pratik düşünmelisiniz. İyi bir yiyecek asla boşa gitmemeli. Biri Besleyici’yi uyandırсын!”

“Çok fazla zehir,” dedi Salamura, ekip ilerlerken. “Burada farelerden gerçekten *nefret* ediyor olmalılar.”

Bronzten yanıt vermedi. Farelerin şimdiden kaygılandığını görebiliyordu. Fare tünellerinde bir korku kokusu vardı. Daha önce hiç bu kadar zehirle karşılaşmamışlardı. Normalde Bronzten hiçbir şey hakkında endişelenmezdi, iliklerinde endişe başlangıcı hissetmekten nefret ederdi...

Küçük bir fare nefes nefese geldi ve Bronzten’in önünde çöktü.

“Adım Böbrek efendim, 3 Numaralı Ağır Oynaşmacılardan biriyim,” diye patladı. “Bir kapan bulduk, efendim! Her zamankilerden biri değil! İçine yeni girilmiş! Lütfen gelin!”

Ahırın üzerindeki samanlıkta bir sürü saman vardı ve aşağıdan gelen at sıcaklığı sayesinde rahat bir yer olmuştu.

Keith sırtüstü yatmış, tavana bakarak kendi kendine mırıldanıyordu. Maurice ise öğle yemeğini seyrediyordu. Maurice’in öğle yemeği, burnunu oynatmaktaydı.

Onun üzerine atlama anı gelene kadar, Maurice çevik bir ölüm makinesi gibi görünüyordu. Atlamadan hemen

önce her şey karışmıştı. Arka tarafını kaldırmış, bir o yana bir bu yana sallarken hızlanmış, kuyruğunu havada kamçı gibi savurmuştu ve sonra tırnaklarını çıkararak ileri atılmıştı...

“Ciyak!”

“Tamam, seninle anlaşalım,” dedi Maurice, pençelerinde tuttuğu titrek topa. “Bir şey söylemen yeterli. Herhangi bir şey. ‘Beni bırak’ olabilir, hatta ‘İmdat!’ *Ciyak* pek işe yaramıyor. Yalnızca bir ses bu. İste, hemen bırakayım seni. Kimse bu konuda son derece ahlaklı olmadığını söylemez.”

“*Ciyak!*” diye haykırdı fare.

“Anlaştık,” dedi Maurice ve fareyi hemen öldürdü. Onu, Keith’in samanların üzerinde oturmuş, salamura biftekli sandviçini bitirmekte olduğu köşeye taşıdı.

“Konuşmadı,” dedi Maurice hemen.

“Sormadım,” dedi Keith.

“Demek istediğim, ona bir şans verdim,” dedi Maurice. “Beni duydun, değil mi? Onu yememi istemediğini söylemesi yeterliydi.”

“Güzel.”

“Senin için sorun değil tabii, senin sandviçlerle konuşman gerekmiyor,” dedi Maurice. Hâlâ onu rahatsız eden bir şey varmış gibiydi.

“Sandviçlere ne diyeceğimi bilemezdim,” dedi Keith.

“Onunla oynamadığıma da dikkatini çekerim,” dedi Maurice. “Pençemi bir savurdum, ‘tek yazdığı hoşça kaldı’ oldu. Yalnız, fare hiçbir şey yazmadı elbette, *en azından* akıllıca bir şey yazmadı.”

“Sana inanıyorum,” dedi Keith.

“Hiç acımadı,” diye devam etti Maurice.

Yakın bir sokaktan bir çığlık geldi. Sonra kırılan çömlek sesleri duyuldu. Son yarım saat içinde bu tür sesler sık sık duyulmuştu.

“Bizim çocuklar hâlâ çalışıyor gibi,” dedi Maurice, ölü fareyi bir saman yığınının arkasına taşıyarak. “Sardalya’nın masanın üzerinde dans etmesi kadar güzel çığlık attıran hiçbir şey yoktur.”

Ahır kapıları açıldı. Bir adam içeri girdi, iki atın koşum takımlarını taktı ve atları çekerek götürdü. Kısa süre sonra avludan çıkan at arabasının sesi duyuldu.

Birkaç saniye sonra kapı üç kez sertçe vuruldu. Vuruşlar tekrarlandı. Ve sonra yine tekrarlandı. Sonunda Habise’nin sesi duyuldu, “Siz ikiniz, orada mısınız, değil misiniz?”

Keith samanların içinden çıktı ve aşağıya baktı. “Evet,” dedi.

“Kapıyı şifreli çaldığımı duymadın mı?” dedi Habise, sinirle yukarı bakarak.

“Bana şifreli çaldın gibi gelmedi,” dedi Maurice, dolu ağızla.

“Bu Maurice’in sesi mi?” dedi Habise kuşkuyla.

“Evet,” dedi Keith. “Onun kusuruna bakma, birini yemekle meşgul.”

Maurice çabucak yutkundu. “Biri değil!” diye tısladı. “Konuşamıyorsa biri sayılmaz! Konuşamıyorsa yalnızca yemektir!”

“Ama şifreli çaldım!” diye terslendi Habise. “Ben bu tür şeylerden anlarım! Senin de karşılık olarak tahtaya şifreli vurman gerekiyordu!”

“Ama kapıyı, bilirsin, sırf neşesinden çalan biri varsa ve biz de içeriden tıklayarak karşılık verirsek, sence burada ne olduğunu düşünürler?” dedi Maurice. “Son derece ağır bir böcek mi?”

Habise’nin bir anlık sessizliği ona hiç yakışmıyordu. Sonra konuştu: “İyi bir meseleye parmak bastın. Buldum, hen, ‘Benim, Habise!’ diye bağırayım ve sonra kapıyı şifreli çalayım. O zaman ben olduğumu bilirsiniz ve tahtaya şifreyle tıklayarak yanıt verebilirsiniz. Tamam mı?”

“Neden, ‘Selam, buradayız’ demiyoruz?” dedi Keith masum masum.

Habise içini çekti. “Sen dramdan hiç mi anlamazsın? Bak, habam diğer kurul üyelerini görmek için Farehan’a gitti. Çömleklerin bardağı taşıran son damla olduğunu söyledi!”

“Çömlek mi?” dedi Maurice. “Ona Sardalya’dan mı bahsettin?”

“Dev bir farenin beni ürküttüğünü ve kaçmak için dola-bın tepesine tırnandığımı söylemek zorunda kaldım,” dedi Habise.

“Yalan mı söyledin?”

“Yalnızca masal anlattım,” dedi Habise sakın sakın. “Hem de iyi bir masaldı. Gerçeği söylesem kulağa bu kadar inanılır gelmezdi. Dans eden bir fare? Her neyse, zaten benimle pek ilgilenmedi, çünkü bugün *bir sürü* şikayet almış. Sizin ehli fareler gerçekten de insanları altüst ediyor. Koltuklarım kabarıyor.”

“Onlar *bizim* farelerimiz değil, onlar *kendilerinin* fareleri,” dedi Keith.

“Ve her zaman hızlı çalışırlar,” dedi Maurice gururla. “İş her şeyi berbat etmek olunca... işlerini berbat etmezler.”

“Geçen ay gittiğimiz bir köyde, kurul ertesi sabah fare kavalcısı ilanı verdi,” dedi Keith. “Sardalya’nın büyük gü-nüydü o.”

“Babam bol bol bağırdı. Safför ile Mızrak’ı da çağırttı,” dedi Habise. “Onlar fare avcısı! Bunun ne demek olduğunu biliyorsunuz, değil mi?”

Maurice ile Keith bakıştılar. “Bilmiyormuş gibi yapalım,” dedi Maurice.

“Bu, kaldıkları barakaya girip çizme bağcıkları olayını çözebiliriz demek!” dedi Habise. Maurice’e eleştirircesine baktı. “Elbette, dört çocuk ve bir köpek olsak daha... tatmin edici olurdu. Bir maceraya atılmak için gerekenler onlardır, ama elimizdekiyle yetiniriz artık.”

“Hey, biz yalnızca hükümetlerden çalarız!” dedi Maurice.

“Şey, yalnızca birilerinin babası olmayan hükümetlerden elbette,” dedi Keith.

“Ee?” dedi Habise, Keith’e tuhaf tuhaf bakarak.

“Bu suçlu olmakla aynı şey değil!” dedi Maurice.

“Ah, ama elimizde kanıt olursa, onu konseye götürürebiliriz ve o zaman yaptığımız suç olmaz çünkü köyü sahtekârlardan kurtarmış oluruz,” dedi Habise, sabrının sınırında. “Elbette, kurul ve bekçiler fare avcılarıyla birlik olmuş olabilirler, bu yüzden kimseye güvenmemeliyiz. Gerçekten, siz hiç mi kitap okumazsınız? Birazdan hava kararacak. Ben daha sonra gelip sizi alırım ve barakaya gidip maymuncukla kurcalarız.”

“Yapabilir miyiz dersin?” dedi Keith.

“Evet. Saç tokasıyla,” dedi Habise. “Mümkün olduğunu biliyorum, çünkü yüzlerce kitapta okudum.”

“Ne tür bir maymuncuk bu?” dedi Maurice.

“İyi bir maymuncuk,” dedi Habise. “Yani işimiz kolay.” Aniden döndü ve koşarak ahırdan çıktı.

“Maurice?” dedi Keith.

“Evet?” dedi kedi.

“Maymuncuk nedir ve onunla nasıl kurcalarsın?”

“Bilmiyorum. Belki kilit açmak için kullanılıyordur?”

“Ama dedin ki...”

“Evet, ama ben şiddete başvurmasın diye onu konuşturmaya çalışıyordum yalnızca,” dedi Maurice. “Bana sorarsan kafadan iki tahtası eksik. Şey denen insanlara benziyor...”

Aktör. Bilirsin. Devamlı rol yapanlar. Gerçek dünyada yaşamazlar. Her şey büyük bir masalmış gibi. Tehlikeli Fasulye de biraz öyle. Son derece tehlikeli biri, bana göre.”

“O çok nazik ve düşünceli bir fare!”

“Ah, evet, ama sorun şu ki başka herkesin de kendisi gibi olduğunu sanıyor, anlıyor musun? O tür kişiler, kötü haber demektir evlat. Bizim hanım arkadaşımız da öyle. Hayatın masallardaki gibi olduğunu sanıyor.”

“Eh, bu zararsız bir şey, değil mi?” dedi Keith.

“Evet, ama masalarda biri öldüğü zaman... bu yalnızca bir sözcüktür.”

Üç Numaralı Ağır Oynaşıcı ekip mola vermişti. Zaten cephaneleri de bitmişti. Kimsenin canı, kapını geçip duvardan sızan suya ulaşmak istemiyordu. Ve kimse o kapının içindeki şeye bakmak istemiyordu.

“Zavallı Taze,” dedi bir fare. “İyi bir fareydi.”

“Ama bastığı yere dikkat etmeliydi,” dedi bir başka fare.

“Her şeyi bildiğini sanırdı,” dedi bir başkası. “Biraz koksa da düzgün bir fareydi.”

“Onu kapandan çıkaralım, olmaz mı?” dedi ilk konuşan. “Onu o şekilde orada bırakmak doğru gelmiyor.”

“Evet. Özellikle de karnımız aç olduğundan...”

Farelerden biri, “Tehlikeli Fasulye diyor ki, hiç fare yememeliymişiz,” dedi.

Bir başka fare, “Evet,” dedi, “ne yüzünden öldüklerini bilmiyorsak yememeliymişiz, çünkü zehir yüzünden ölmüş olabilirlermiş.”

Bir başkası, “Ama biz Taze’nin neden öldüğünü biliyoruz,” dedi. “Ezilip öldü. Ezilmek *bulaşıcı* degildir.”

Hepsi merhum Taze’ye baktılar.

“Öldükten sonra bir fareye ne oluyor sizce?” dedi bir fare yavaşça.

“Seni yiyorlar. Ya da kuruyorsun ya da küfleniyorsun.”

“Ne, *tamamı* mı?”

“Eh, bazen ayaklarını yemeyip bırakıyorlar.”

Soruyu soran fare sordu: “Ama ya *içerideki* kısım?”

Ve ayaklardan bahseden fare yanıt verdi, “Ah, yumuşak yeşil pelte gibi şey mi? Yok, onu da bırakmalısın. Tadı *iğrenç*.”

“Hayır, *içindeki*, sen olan kısımdan bahsediyorum. O kısım nereye gidiyor?”

“Affedersin, ne dediğini anlamıyorum.”

“Şey... bilirsin... *düşler* gibi şeyler...”

Fareler başlarını salladılar. *Düşleri* biliyorlardı. *Düşler*, ilk görmeye başladıklarında, *hüyük* şok geçirmelerine sebep olmuştu.

“Eh, yani *düşlerde*, köpekler tarafından kovalanıyorsan, uçuyorsan falan... *bunu* yapan kim? Bedenin değil, çünkü o uyuyor. Bu yüzden, *içinde* yaşayan görünmez bir parça olmalı, değil mi? Ölü olmak uyumak gibi olmalı, değil mi?”

“Hayır, pek uyumak gibi değil,” dedi bir fare kararsızca, eskiden Taze olarak tanıdıkları yassı şeye bakarak. “Demek istediğim, uyurken kanların akıyor, organların dışarı pörtlemiyor ve sonunda uyanıyorsun.”

“Yani,” dedi görünmez parça konusunu açan fare, “uyandığın zaman düş gören kısım gidiyor mu? Öldüğün zaman, içindeki o parça nereye gidiyor?”

“Ne, yeşil pelte gibi olan parça mı?”

“Hayır! Gözlerinin arkasındaki parça!”

“Pembe-gri şeyi mi diyorsun?”

“Hayır, o değil! Görünmez parça...”

“Ben nereden bileyim? Ben görünmez parça falan görmedim!”

Bütün fareler Taze'ye baktı.

“Ben bu tür konuşmalardan hoşlanmadım,” dedi içlerinden biri. “Bana mum ışığındaki gölgeleri hatırlatıyor.”

Bir başkası konuştu; “İskelet Fare'yi duydunuz mu? Bir fare öldüğünde gelip onu alıyormuş, öyle diyorlar.”

“Diyorlar diyorlar...” diye mırıldandı bir fare. “Diyorlar ki her şeyi yapan bir Yeraltındaki Büyük Fare varmış, öyle diyorlar. O zaman insanları da mı o yapmış? Tutup insanları da yapmışsa bizi pek seviyormuş! Ha?”

“Ben nereden bileyim? Belki insanlar bir Büyük İnsan tarafından yapılmıştır?”

“Ah, işte şimdi aptalca konuşuyorsun,” dedi kuşkucu fare. Adı Domates'ti.

“Tamam tamam, ama itiraf etmelisin ki her şey öylesine, eh işte, oluvermiş de olamaz, değil mi? Bir sebep olması gerek. Tehlikeli Fasulye diyor ki, bazı şeyleri yapmalıymışız, çünkü böylesi *doğru* olurmuş. Ee, bir şeyin doğru olduğunu kim söylüyor? ‘Doğru’ ve ‘yanlış’ nereden geliyor? *Diyorlar ki iyi bir fare olarak yaşamışsan, belki İskelet Fare gelip seni Büyük Fare’nin yiyecek dolu tüneline götürür...*”

“Ama Taze hâlâ burada. Ve ben İskelet Fare falan görmedim!”

“Ah, ama diyorlar ki ancak seni almaya geldiğinde görmüşsün onu.”

“Ha, öyle mi?” dedi bir başka fare. O kadar huzursuz olmuştu ki delice alaya alma noktasındaydı. “O zaman onu nasıl görmüşler? Bana bunu söyle! Göremediğin görünmez şeyler hakkında endişelenmen gerekmeden de hayat yeterince kötü!”

“*Tamam tamam, neler oluyor?*”

Fareler döndü. Bronzten’in tünelde koş a koş a geldiğini görünce aniden çok mutlu olmuşlardı.

Bronzten, fareleri ittire kaktıra geçti. Besleyici’yi yanında getirmişti. Ekipten biri, işini iyi öğrenememiş bir farenin başına neler geldiğini ne kadar çabuk öğrenirse o kadar iyi, diye düşünürdü. “Anlıyorum,” dedi kapana bakarak. Başını hüzünle iki yana salladı. “Şimdi herkese ne diyeceğim?”

“Temiz olarak işaretlenmemiş tünellerin kullanılması gerektiğini,” dedi Domates. “Ama Taze, eh, o iyi bir dinleyici değil. . . değildi. Ve oynaşmaya çok hevesliydi.”

Bronzten kapanı inceledi ve yüzündeki özgüvenli ve kararlı ifadesini bozmamaya çalıştı. Ama zor işti. Hiç böyle bir kapan görmemişti. Gerçekten de pis bir kapana benziyordu, içine sıkışan fareyi kesmekten çok sıkıştıran türden bir kapan. Suya koşan bir farenin yakalanacağı şekilde yerleştirilmişti.

“Artık kimseyi dinleyecek hali kalmadı, orası kesin,” dedi. “Yüzü tanıdık geliyor. Pörtlemiş gözler ve dışa sarıkan dil dışında yani.”

“Şey, bu sabahki içtimada Taze’yle konuşmuştunuz efendim,” dedi bir fare. “Ona oynaşıcılığa terfi ettirildiğini ve işine bakmasını söylemişsiniz.”

Bronzten’in yüzü ifadesiz kaldı. Sonra, “Gitmemiz gerek,” dedi. “Her yerde, bir sürü kapan buluyoruz. Size geri döneceğiz. Kimse bu tünelde daha ileri gitmeyecek, anlaşıldı mı? Herkes, ‘Evet Bronzten’ desin!”

“Evet Bronzten!” dedi fareler koro halinde.

“İçinizden biri nöbet tutsun,” dedi Bronzten. “O tarafta daha fazla kapan olabilir.”

“Taze’yi ne yapalım efendim?” dedi Domates.

“Yeşil pelteye benzeyen şeyi yemeyin,” dedi Bronzten ve hızla uzaklaştı.

Kapanlar, diye düşündü. Çok fazla kapan vardı ve çok fazla zehir. Ekibin deneyimli üyeleri bile artık huzursuz

oluyordu. Bronzten, yabancı şeylerle karşılaşmaktan hoşlanmazdı. Bilinmeyen şeyleri, ancak sizi öldürdüklerinde anlayabilirdiniz.

Fareler, köyün altında yayılıyorlardı ve bu, diğer köylere benzemiyordu. Tüm köy, bir fare kapanıydı. Tek bir canlı *kiikii* bulamamışlardı. Tek bir tane bile... Bu normal değildi. Her yerde fare olurdu. İnsanların olduğu her yerde fareler de olurdu.

Bunun üzerine, genç fareler bazı şeyler hakkında çok fazla endişelenmeye başlamışlardı. Göremediğimiz, kokusunu alamadığınız şeyler hakkında... Gölge şeyler. Bronzten başını iki yana salladı. Tünellerde bu tür düşüncelere yer yoktu. Yaşam gerçektir, yaşam pratikti ve dikkat etmezseniz yaşam *gerçekten çok çabuk* sona erebilirdi.

Bir boru boyunca koşarlarken Besleyici'nin çevresine bakındığını, havayı kokladığını fark etti.

“Doğru yapıyorsun,” dedi onaylayarak. “Ne kadar dikkatli olsan azdır. Asla bakmadan dalma. Önündeki farenin şansı yaver gitmiş ve kapanı tetiklememiş olabilir.”

“Peki efendim.”

“Ama *çok* fazla da endişelenme.”

“Fena halde... yassı görünüyordu efendim.”

“Aptallar gittikleri yere bakmazlar Besleyici. Aptallar gittikleri yere bakmazlar...”

Bronzten, korkunun yayıldığını hissedebiliyordu. Bu onu endişelendiriyordu. Değişmiş Fareler paniğe kapılırsa,

fare gibi kapılırlardı. Ve bu şehirdeki tüneller dehşete kapılmış bir farenin koşabileceği tüneller değildi. Ama bir fare, safları bozup kaçarsa çoğu takip ederdi. Tünellerde hakim olan korkuydu. İşler iyi giderken herkes kendini iyi hissederdi. Korku geldiğinde, tünellerde sel gibi akardı. Fare dünyasında panik, çok bulaşıcı bir hastalık gibiydi.

Kapan ekibinin kalanına yetiştiklerinde işler daha iyiye gitmedi. Bu sefer yeni bir zehir bulmuşlardı.

“Endişeye gerek yok,” dedi endişe içindeki Bronzten. “Daha önce de yeni zehirlere rastladık, değil mi?”

“Çok uzun zamandır rastlamamıştık,” dedi bir fare. “Torbadaki zehri hatırlıyor musunuz? İçinde parlak mavi parçalar olan, farelerin hiç anlamadan içine daldıkları ve ayağımıza bulaşınca yakan zehri?..”

“Burada da mı var?”

“Gelip görseniz daha iyi.”

Tünellerden birinde yan yatmış bir fare vardı. Ayaklarını yumruk gibi sıkmıştı. İnliyordu.

Bronzten bir kez baktı ve bu fare için her şeyin bittiğini anladı. Artık yalnızca zaman meselesiydi. Torbadaki fareler için, *korkunç* bir zaman meselesiydi.

“Onu ensesinden ısırabilirim,” diye gönüllü oldu bir fare. “Her şey çok çabuk olup biter.”

“Nazik bir düşünce, ama o şey kana da karışır,” dedi Bronzten. “Güvenli hale getirilmemiş bir kapan bulun. Dikkatle çalışın.”

“Bir fareyi *kapana* mı *kıstıracağız?*” dedi Besleyici.

“Evet! Ağır ağır ölmektense çabucak ölmek yeğdir!”

“Yine de bu...” diye itiraz etti ısırmayı öneren fare.

Bronzten’in yüzündeki kıllar diken diken oldu. Arka ayaklarının üzerinde doğruldu ve dişlerini gösterdi. “Ne dediysem onu yap, yoksa ben seni ısırırım!” diye kükredi.

Diğer fare yerine çöktü. “Tamam Bronzten, tamam...”

“Tüm diğer ekipleri de uyarın!” diye bağırdı Bronzten. “Bu fare avı değil, bu bir *savaş!* Herkes hızla geri çekilecek! Kimse *hiçbir* şeye dokunmayacak! Biz... *Evet? Bu sefer ne var?*”

Küçük bir fare yavaşça Bronzten’e yaklaşmıştı. Kapan avcısı hızla dönerken fare hemen çöktü. Ne kadar küçük ve zararsız olduğunu göstermeye çalışırken neredeyse sırtüstü devrilecekti.

“Lütfen efendim...” diye mırıldandı.

“Evet?”

“Bu kez canlı birini bulduk.”

Bölüm 6

Büyük maceralar vardı, bir de küçük maceralar vardı, Bay Tavşancık biliyordu. Başlamadan önce, ne büyüklükte olduğunu bilemiyordunuz. Bazen, yerinizde kıpırdamadan duruyor olsanız bile büyük maceralar yaşayabiliyordunuz.

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

“Merhaba! Merhaba, ben geldim. Şimdi kapıyı şifreli bir biçimde çalacağım!” Ahır kapısı üç kez çalındı ve sonra Habise'nin sesi yine yükseldi: “Merhaba, şifreli çaldığımı duydunuz mu?”

“Belki sesimizi çıkarmazsak gider,” dedi Keith, samanların arasından.

“Hiç sanmıyorum,” dedi Maurice. Sesini yükseltti ve seslendi: “Burada, yukarıdayız!”

“Yine de şifreli bir biçimde tahtaya vurmanız lazım,” diye bağırdı Habise.

“Ah, prbltttrrrp,” dedi Maurice kendi kendine ve biz insanlar bunun kedi dilinde ne kadar kötü bir küfür olduğunu bilmediğimiz için şanslıyız. “Bak, benim, tamam mı? Bir kedi! Konuşan bir kedi? Beni nasıl tanıyacaksın? Kırmızı karanfil mi takayım?”

“Ben senin düzgün bir konuşan kedi olduğunu düşünmüyorum zaten,” dedi Habise, merdiveni tırmanarak. Hâlâ siyahlar içindeydi ve saçlarını siyah bir eşarpı toplamıştı. Aynı zamanda, omzunda büyük bir çanta taşıyordu.

“Vay, işte bunu doğru anlamışsın,” dedi Maurice.

“Demek istediğim, çizme giymiyorsun, kılıç takmıyorsun ve tüylü kocaman bir şapka yok,” dedi kız, kendini samanlığa çekerek.

Maurice ona uzun uzun baktı. “Çizme mi?” dedi sonunda. “Bu patilerin üzerine mi?”

“Ah, okuduğum bir kitaptaki resimde vardı,” dedi Habise sakın sakın. “Çocuklar için, aptal bir kitap. İnsan gibi giyinmiş hayvanlarla doluydu.”

Maurice’in kedi aklından, eğer hızlı davranırsa beş dakikada köyden çıkabileceği ve bir mavnaya falan binebileceği geçti ve bu fikir, aklından ilk defa geçmiyordu.

Bir kez, daha küçük bir kedi yavrusuyken, küçük bir kız onu evine götürmüştü. Ona oyuncak bebek giysileri giydirmiş, iki bebek ve bir oyuncak ayının dörtte üçü ile

birlikte bir masaya oturtmuştu. Maurice açık pencereden kaçmayı başarmıştı, ama elbiseyi çıkarması bütün gününü almıştı. O kız Habise olabilirdi. Habise, hayvanların, yalnızca dikkatleri dağılmış insanlar olduğunu düşünüyordu.

“Ben giysi giymem,” dedi. Pek iyi bir yanıt değildi ama, bence sen aklını kaçırmışsın, demekten daha iyiydi muhtemelen.

“Senin için bir gelişme sayılabilirdi,” dedi Habise. “Hava kararmak üzere, gidelim. Kedi gibi hareket etmeliyiz.”

“Ah, tamam,” dedi Maurice. “Sanırım *bunu* yapabilirim.”

Ama, birkaç dakika sonra, hiçbir kedinin Habise gibi hareket etmediğini düşünüyordu. Açık ki Habise, insanlar sizin gizli kapaklı işler çevirdiğinizi anlamazsa gizli kapaklı işler çevirmenin pek anlamı olmadığını düşünüyor gibiydi. O, duvarlara yaslanarak süzülür, bir kapı eşiğinden diğerine koştururken insanlar durup onu seyrediyordu. Maurice ve Keith onun arkasından yürüyordu. Kimse onlara dikkat etmiyordu.

Sonunda, dar bir sokağa geldiklerinde Habise siyah bir binanın önünde durdu. Binanın kapısının üzerinde asılı, kocaman, tahta bir tabela vardı. Tabelaya bir sürü fare resmedilmişti, kuyrukları birbirine bağlanmış fareler bir tür yıldız oluşturuyordu.

“Kadim Fare Avcıları Loncası’nın simgesi,” diye fısıldadı Habise, çantasını omzundan indirerek.

“Biliyorum,” dedi Keith. “Korkunç görünüyor.”

“Ama ilginç bir tasarım olmuş,” dedi Habise.

Tabelanın altındaki kapının en ilginç tarafı, onu kapalı tutan kocaman asma kilitti. Tuhaf, diye düşündü Maurice, fareler, insanların bacaklarının patlamasına sebep oluyorsa, fare avcıları neden barakalarına kocaman asma kilit takmak zorunda hissediyorlar?

“Neyse ki böyle bir duruma hazırlıklı geldim,” dedi Habise ve çantasına uzandı. Karıştırılan metal parçaları ve şişe sesleri geldi.

“Çantanda neler var?” diye sordu Maurice. “Her şey mi?”

“En çok kanca ve halat yer kaplıyor,” dedi Habise, çantasını karıştırmaya devam ederek. “Sonra, büyük bir ilaç kutusu var, bıçak var, diğer bıçak var, dikiş kutusu var ve sinyal göndermek için ayna var, bir de... bunlar...”

Siyah kumaştan küçük bir bohça çıkardı. Bohçayı açtığı anda, Maurice metal ışıltısı gördü.

“Ah,” dedi. “Maymuncuk dediğin bunlar, değil mi? Hırsızları, çalışırken izlemiştim.”

“Saç tokası,” dedi Habise, bir tanesini seçerek. “Okuduğum kitaplarda saç tokaları her zaman işe yarar. Tokayı kilidin içine sokarsın ve biraz kurcalarsın. Tokaları eğip bükerek hazırladığım bir set var.”

Maurice bir kez daha ensesinde hafif bir üşüme hissetti. *Masallar* da işe yarıyor, diye düşündü. Vay başıma gelenler! “Peki, nasıl oluyor da kilit açmak konusunda bu kadar çok şey biliyorsun?”

“Sana söyledim, beni cezalandırmak için odamdan kovuyorlar,” dedi Habise, kilidi kurcalayarak.

Maurice iş başında hırsızlar görmüştü. Geceleri gizlice binalara giren insanlar, köpek görmekten nefret ederlerdi, ama kedilere aldırış etmezlerdi. Kediler onların gırtlaklarını paralamaya kalkmazdı çünkü. Hırsızların küçük, karmaşık aletleri olduğunu, onları büyük dikkat ve özenle kullandıklarını biliyordu. Onlar böyle aptal. .

Klik!

“Güzel,” dedi Habise, tatmin dolu bir sesle.

“Yalnızca şansın yaver gitti,” dedi Maurice, asma kilit, yerinden kurtulurken. Keith’e baktı. “Sence de yalnızca şans, değil mi evlat?”

“Ben nereden bileyim?” dedi Keith. “Daha önce kilit kurcalandığını hiç görmedim ki.”

“İşe yarayacağını biliyordum,” dedi Habise. “Yeşilsakal” ın Yedinci Karısı adlı peri masalında işe yaramıştı. Kadın, Dehşet Odası’ndan kaçmış, donmuş ringa balığı kullanarak adamı gözünden hançerlemişti.”

“Bu bir peri masalı mıydı?” dedi Keith.

“Evet,” dedi Habise gururla. “*Haşin Peri Masalları* kitabından alınma.”

“Bu yörelerde gerçekten kötü perileriniz var,” dedi Maurice, başını iki yana sallayarak.

Habise kapıyı itip açtı. “Ah, olamaz!” diye inledi. “Bu hiç aklıma gelmemişti.”

Maurice’in patilerinin aşağılarında bir yerde, yaklaşık bir sokak uzakta, Değişmiş Farelerin bulduğu yerli fare,

Tehlikeli Fasulye'nin önünde yere çöktürülmüştü. Ekipler geri çağırılmıştı. Bugün iyi bir gün olmayacak gibiydi.

Öldürmeyen kapanlar, diye düşündü Bronzten. Zaman zaman karşılaştığınız onlarla. Bazen insanlar fareleri canlı yakalamak isterdi.

Bronzten, fareleri canlı yakalamak isteyen insanlara güveninezd. Hemen öldüren dürüst kapanlar... eh, kötüydüler, ama genelde onlardan kaçınabilirdiniz ve en azından o kapanlar temiz ölmenizi sağlardı. Canlı yakalayan kapanlar zehir gibiydi. Onlar *kandırıyor*du.

Tehlikeli Fasulye, yeni gelen dişi fareyi izliyordu. Tuhaftı ama, fareler için en yabancı şeyleri düşünebilen fare, *kiikiilerle* konuşmak konusunda en iyisiydi, yalnız buna konuşmak demek pek doğru değildi. Kimsenin, Domuzpastırması'nın koku alma duyusu bile, Tehlikeli Fasulye'ninki kadar keskin değildi.

Yeni gelen fare kesinlikle hiç sorun çıkarmıyordu. Her şeyden önce, iri yarı, iyi beslenmiş, zorlu farelerle çevrilmişti, bu yüzden bedeni mümkün olduğu kadar büyük bir saygıyla *efendim* diyordu. Değişmiş Fareler ona biraz yiyecek vermişlerdi, fare onları yemek yerine yutuyordu.

"Bir kutunun içindeydi," dedi Bronzten. Bir sopayla yere çizgiler çiziyordu. "Orada bir sürü fare vardı."

"Bir kez ben de yakalanmıştım," dedi Domuzpastırması. "Sonra bir dişi insan geldi ve beni bahçe duvarının arkasına attı. Ne anlamı var, anlamadım."

“Sanırım bazı insanlar nazik olmak için yapıyor bunu,” dedi Şeftali. “Evdeki fareyi dışarı atıyorlar, öldürmüyorlar.”

“Bunun o kadına bir faydası olmadı ama,” dedi Domuzpastırması gururlu bir şekilde. “Ertesi gece geri döndüm ve peynirin üzerinde oynadım.”

“Ben burada kimsenin nazik olmaya çalıştığını sanıyorum,” dedi Bronzten. “Orada, bu fareyle birlikte bir fare daha vardı. En azından,” diye ekledi, “orada, bu farenin yanında başka bir farenin bir kısmı vardı. Sanırım canlı kalmak için onu yemiş.”

“Çok mantıklı,” diyerek başını salladı Domuzpastırması.

“Bir şey daha bulduk,” dedi Bronzten, toprağa bir şeyler çizmeye devam ederek. “Bunu görebiliyor musunuz efendim?”

Yere düz ve kıvrımlı çizgiler çizmişti.

“Hıh! Onları *görüyorum*, ama ne olduklarını anlamak zorunda değilim,” dedi Domuzpastırması. Burnunu ovaladı. “Ben bundan daha fazlasına hiç ihtiyaç duymadım.”

Bronzten, sabırla içini çekti. “O zaman *koklayın* efendim, bu bir... harita; bugün keşfettiğimiz tünellerin haritası. Şekli kafamın içinde. Kasabanın büyük kısmını keşfettik. Orada bu...” Şeftali’ye bir bakış fırlattı, “*nazik* kaparlardan çok var ve çoğu boş. Her yerde zehir var. Çoğu oldukça eski. Bir sürü boş, canlı kapan. Bir sürü boş, öldürücü kapan, hepsi kurulmuş bekliyor ve canlı... Ve canlı fare yok. Hem de hiç yok. Yeni dostumuz dışında... Çok

tuhaf bir şey olduğunu biliyoruz. Bu fareyi bulduğum yerin yakınında kokusunu aldım. Fare kokusu aldım. Bir sürü fare. Demek istediğim, *sürülerce* fare...”

“Canlı mı?” dedi Tehlikeli Fasulye.

“Evet.”

“Hepsi aynı yerde mi?”

“Koku öyle diyor,” dedi Bronzten. “Bence bir ekip gidip bakmalı.”

Tehlikeli Fasulye, fareye yaklaştı ve onu yine kokladı. Fare de koklayarak karşılık verdi. Patilerini birbirlerinin kine dokundurdular. Onları izleyen Değişmiş Fareler hayretler içindeydi. Tehlikeli Fasulye *küikiye*, *dengiymiş* gibi davranıyordu.

“Bir sürü şey, bir sürü şey,” diye mırıldandı. “Pek çok fare... insanlar... korku... çok çok korku... bir sürü fare, kalabalık... yiyecek... fare... onun fare yediğini mi söylemiştin?”

“Bu farenin fareyi yediği bir dünya,” dedi Domuzpastırması. “Hep öyle oldu, hep öyle olacak.”

Tehlikeli Fasulye burnunu kırıştırdı. “Bir şey daha var... tuhaf bir şey. Garip... bu fare, gerçekten korkuyor.”

“Onu kapanda bulduk,” dedi Şeftali, “ve sonra bizimle karşılaştı.”

“Bundan... çok daha kötü,” dedi Tehlikeli Fasulye. “O bizden korkuyor, çünkü biz yabancı fareleriz, ama biz... onun alıştığı türden olmadığımız için... rahatladı.”

"İnsanlar!" dedi Bronzten tükürürcesine.

"Ben... hiç... sanmıyorum..."

"Başka fareler mi?"

"Evet... hayır, ben... sanmıyorum, çözmek güç..."

"Köpekler? Kediler?"

"Hayır." Tehlikeli Fasulye bir adım geriledi. "Yeni bir şey."

"Bu fareyi ne yapalım?" dedi Şeftali.

"Bırakacağız herhalde."

"Bunu yapamayız!" dedi Bronzten. "Bulduğumuz bütün kapanların kapanmasını sağladık, ama her yer hâlâ zehir dolu. Böyle bir yere, bir fare salamam. Hem, bize saldırıya da kalkmadı."

"Ee?.." dedi Domuzpastırması. "Fazladan bir ölü kiikii olması neyi değiştirir?"

"Bronzten'in ne demeye çalıştığını anlıyorum," dedi Şeftali. "Onu öylesine ölüme gönderemeyiz."

Büyük İndirim adlı dişi fare öne çıktı ve bir patisini genç dişinin üzerine koydu, korumak istercesine yanına çekti. Dik dik Domuzpastırması'na baktı. Zaman zaman, kızdığında onu dişlese de ona itiraz etmezdi. Bunu yapmayacak kadar yaşlıydı. Ama bakışları şöyle diyordu: Tüm erkekler aptaldır, seni aptal ihtiyar fare.

Domuzpastırması şaşaladı. "Biz daha önce kiikiileri öldürüyorduk, değil mi?" dedi hüzünle. "Neden bu kiikii-yi yanımızda isteyelim ki?"

"Onu ölüme gönderemeyiz," dedi Şeftali yine, Tehlikeli Fasulye'nin yüzündeki ifadeye bakarak. Tehlikeli Fasulye'nin pembe gözlerinde dalgın bir bakış vardı.

"Peşimizde dolanıp yiyeceklerimizi yemesini, işleri mahvetmesini mi istiyorsun?" dedi Domuzpastırması. "Konuşmıyor, düşünemiyor..."

"Kısa süre önce biz de yapamıyorduk bunları!" diye payladı Şeftali. "Hepimiz onun gibiydik!"

"Şimdi düşünebiliyoruz, genç dişi!" dedi Domuzpastırması, tüyleri diken diken olarak.

"Evet," dedi Tehlikeli Fasulye sessizce, "şimdi düşünebiliyoruz. Neler yaptığımızı düşünebiliriz. Bize zarar vermeyi düşünmemiş masum bir fareye acıyabiliriz. İşte bu yüzden o da bizimle kalabilir."

Domuzpastırması, yavaşça başını çevirdi. Tehlikeli Fasulye hâlâ yeni gelen fareye bakıyordu. Domuzpastırması içgüdüyle, arka ayaklarının üzerinde doğrularak kavgaya hazırlandı. Ama Tehlikeli Fasulye, onu görmedi.

Şeftali, yaşlı fareyi endişeyle izliyordu. Ona meydan okunmuştu, hem de kavgaya tutuşacak olsa bir saniye canlı kalması imkânsız sıska, küçük bir fare tarafından. Üstelik, Tehlikeli Fasulye meydan okuduğunun farkında bile değildi.

Tehlikeli Fasulye o şekilde düşünmüyor, dedi Şeftali kendi kendine.

Diğer fareler Domuzpastırması'nı izliyordu. *Onlar* hâlâ o şekilde düşünüyordu ve Tehlikeli Fasulye'nin neler yapabileceğini görmeyi bekliyordu.

Domuzpastırması, beyaz farenin üzerine atlamanın, akından bile geçirmemesi gereken bir şey olduğunu anlamaya başlamıştı. Kendi kuyruğunu kesmekten farksız olurdu. Büyük bir dikkatle gevşedi. "O yalnızca bir fare," diye mırıldandı.

"Ama sen, sevgili Domuzpastırması, sen yalnızca bir fare değilsin," dedi Tehlikeli Fasulye. "Bronzten'in ekibiyle gidip onun nereden geldiğini öğrenecek misin? Tehlikeli olabilir."

Bu, Domuzpastırması'nın tüylerinin yine dikilmesine sebep oldu. "Ben tehlikeden korkmam!" diye kükredi.

"Elbette korkmazsın. İşte bu yüzden gitmelisin. Bu *fare* ise dehşet içindeydi," dedi Tehlikeli Fasulye.

"Ben hayatım boyunca *hiçbir şeyden* korkmadım!" diye bağırdı Domuzpastırması.

Tehlikeli Fasulye dönüp ona baktı. Mum ışığı altında, pembe gözlerinin ışıldadığı görülüyordu. Domuzpastırması göremediği, koklayamadığı, ısıramadığı şeyler hakkında düşünmek için zaman harcayan bir fare değildi, ama...

Başını kaldırıp yukarı baktı. Mum ışığı, duvarda büyük fare şekillerinin dans etmesine sebep oluyordu. Domuzpastırması genç farelerin gölgeler ve düşler hakkında, öldükten sonra gölgene ne olduğu hakkında konuştuğunu duymuştu. Bu tür şeyler onu endişelendirmemişti. Gölgeler

sizi ısıramazdı. Gölgelede korkacak bir şey yoktu. Ama şimdi, kafasının içindeki kendi sesi ona, *o gözlerin görebildiği şeylerden korkuyorum*, diyordu. Domuzpastırması dik dik Bronzten'e baktı. Bronzten sopalarından biriyle çamura bir şeyler çiziktiriyordu.

"Giderim, ama ekibin önderliğini ben yapacağım," dedi. "Burada en kıdemli fare benim!"

"Bu beni endişelendirmiyor," dedi Bronzten. "Zaten, Bay Tıkırtı önden gidecek."

"Onun geçen hafta ezildiğini sanıyordum?" dedi Şeftali.

"Ondan iki tane daha kaldı elimizde," dedi Bronzten. "Sonra yeni bir evcil hayvan dükkânını soymamız gerekecek."

"Önder benim," dedi Domuzpastırması. "Ne yapacağımıza *ben* karar veririm Bronzten."

"Güzel, efendim. Güzel," dedi Bronzten, çamura bir şeyler çizmeye devam ederek. "Kapanları güvenli kılmayı da biliyorsunuzdur, değil mi?"

"Hayır, ama sen bana söyleyebilirsin!"

"Pekâlâ, pekâlâ," dedi Bronzten, başfareye bakmadan sopasıyla çizmeye devam ederek. "Hangi kollara dokunmayacağımı, hangi parçaları zorlayıp açacağımı da söylersiniz, değil mi?"

"Benim kapanlardan anlamam gerekmiyor," dedi Domuzpastırması.

"Ama benim anlamam gerekiyor efendim," dedi Bronzten, aynı sakın sesle konuşarak. "Size, bu yeni kapanların

bazılarında anlamadığım şeyler olduğunu söylüyorum. Onları anlayana kadar, büyük saygıyla, işi bana bırakmanızı öneririm.”

“Başfareyle bu şekilde konuşamazsın!”

Bronzten, Domuzpastırması'na öyle bir bakış fırlattı ki Şeftali, nefesini tuttu. Dananın kuyruğu kopacak, diye düşündü. Liderin kim olduğunu şimdi öğreneceğiz.

Sonra Bronzten konuştu: “Özür dilerim. Dik başlılık etmek istemedim.”

Şeftali, onları izlemekte olan yaşça büyük erkek farelerin şaşırdığını hissetti. Bronzten gerilemişti! Saldırmamıştı!

Ama Bronzten sinmemişti de.

Domuzpastırması'nın tüyleri yatıştı. Yaşlı fare bu olayla nasıl başa çıkacağını bilemiyordu. Bütün sinyaller karışmıştı.

“Şey, ee...”

“Elbette, lider olarak emirleri siz vermelisiniz,” dedi Bronzten.

“Evet, ee...”

“Ama size önerim efendim, bu olayı araştırmamız. Bilinmeyen şeyler tehlikelidir.”

“Evet. Kesinlikle,” dedi Domuzpastırması. “Evet, gerçekten öyle. Araştıracamız. Elbette. Halledeceğiz. Lider benim ve benim söylediğim de bu.”

Maurice, fare avcılarının barakasının içinde çevresine bakındı.

“Gerçekten bir fare avcısı barakası gibi görünüyor,” dedi. “Masalar, sandalyeler, soba, asılmış sürüyle fare derisi, yığın yığın eski kapan, iki köpek ağızlığı, tel kafes ruloları, kesinlikle hiç toz alınmadığına dair bol bol kanıt. Ben de bir fare avcısı barakasının böyle görünmesini bekledim.”

“Ben... korkunç ama ilginç bir şey beklemiştim,” dedi Habise. “Dehşet verici bir ipucu.”

“Bir ipucu olmak zorunda mı?” dedi Keith.

“Elbette!” dedi Habise, bir sandalyenin altına bakarak. “Bak kedi, dünyada iki tür insan vardır: Dönen entrikayı anlayanlar, bir de anlamayanlar.”

“Dünyanın bir *entrikası* yok,” dedi Maurice. “Olaylar arka arkaya öylesine olur işte.”

“Ancak sen bu şekilde düşünürsen,” dedi Habise, Maurice’in fikrine göre fazla kendini beğenmiş bir biçimde. “Her zaman bir entrika vardır. Nereye bakacağını bilmen yeterlidir.” Bir an duraksadı, sonra, “Bak!” dedi. “Doğru sözcük bu! Gizli bir geçit olacak elbette! Herkes, gizli geçidin girişini arar!”

“Şey... gizli geçidin girişini nasıl tanıyacağız?” dedi Keith, her zamankinden de şaşkın görünerek. “Gizli geçit neye benzer ki?”

“Bir gizli geçide *benzemez* elbette!”

“Ah, *pekâlâ*, bu durumda, ben düzinelerce gizli geçit görebiliyorum,” dedi Maurice. “Kapılar, pencereler, Acme

Zehir Şirketi'nin takvimi, şuradaki dolap, şu fare deliği, şu masa, şu..."

"Sen yalnızca alay ediyorsun," dedi Habise, sert bir ifadeyle takvimi kaldırıp arkasındaki duvarı inceleyerek.

"Aslında, yalnızca küstahlık ediyordum," dedi Maurice, "ama dilersen alay da edebilirim."

Keith, eski örümcek ağları ile kaplı pencerenin önündeki uzun masaya baktı. Üzerine kapanlar yığılmıştı. Her tür kapan. Kapanların yanında, sıra sıra eski teneke kutu ve kavanoz vardı. Üstlerindeki etiketlerde, 'Tehlike: Hidrojen Dioksit!' ve 'SıçanBelası' ve 'AteşBarsak' ve 'Polialakayaçaydemle: Dikkatli Kullanınız' ve 'SıçanKaçar!' ve 'SıçanÖldür!' ve 'Dikenli Tel Özü: Tehlike!!!' ve -buna bakmak için biraz eğildi- 'Şeker' yazıyordu. İki kupa ve bir çaydanlık da vardı. Masanın üzerine beyaz, yeşil ve gri tozlar saçılmıştı. Hatta bir kısmı yere dökülmüştü.

"Biraz yardım etmeye çalışabilirsin," dedi Habise, duvarlara tıklayarak.

"Aradığım şey gibi görünmeyen şeyleri nasıl arayacağımı bilmiyorum," dedi Keith. "Baksanıza, zehiri şekerin hemen yanında saklıyorlar! Hem, ne kadar çok zehir var!"

Habise doğruldu ve gözlerinin önüne düşen saçları arkaya attı. "Bu işe yaramıyor," dedi.

"Belki bir gizli geçit yoktur?" dedi Maurice. "Oldukça sıra dışı bir fikir olduğunu biliyorum, ama belki bu yalnızca sıradan bir barakadır?"

Habise'nin bakışlarının sertliği karşısında Maurice bile biraz geriledi.

"Bir gizli geçit olmak zorunda," dedi kız. "Yoksa ne anlamı var ki!" Parmaklarını şıklattı. "Elbette! Yanlış yapıyoruz! Gizli geçidi, onu *arayarak* bulamayacağını *herkes* bilir! Ancak pes edip duvara yaslandığında, farkında olmadan gizli anahtara dokunursun!"

Maurice, Keith'e bakarak yardım istedi. Ne de olsa o insandı. Habise gibi bir şeyle nasıl başa çıkılacağını biliyor olmalıydı. Ama Keith, barakanın içinde dolanıyor, eşyalara bakıyordu.

Habise, inanılmaz bir kayıtsızlıkla duvara yaslandı. Bir tıkırtı gelmedi. Duvarda bir panel geriye kaymadı. "Muhtemelen yanlış yer," dedi kız. "Ben kolumu şöyle masum masum bu ceket askısına dayayayım." Aniden duvarda bir kapı açılmadı. "Elbette, süslü bir şamdan olsa işe yarardı," dedi Habise. "Onlar her zaman mutlaka gizli geçidi açan kol olur. Bunu her maceracı bilir."

"Şamdan yok," dedi Maurice.

"Biliyorum. Bazı insanlar doğru düzgün gizli geçit tasarlamayı bile düşünemiyorlar," dedi Habise. Bir başka duvar parçasına yaslandı ve bunun da hiçbir etkisi olmadı.

"Bu şekilde bulacağını sanmıyorum," dedi Keith, bir kapıyı dikkatle inceleyerek.

"Ah? Öyle mi?" dedi Habise. "Eh, en azından yapıcı davranıyorum! Madem bu konuda uzmansın, sen söyle. Sen olsan nereye bakardın?"

“Bir fare avcısı barakasında neden fare deliği var?” dedi Keith. “Burası ölü fare, ıslak köpek ve zehir kokuyor. Ben fare olsam buraya gelmezdim.”

Habise dik dik baktı ona. Sonra yüzüne keskin bir düşünme ifadesi oturdu. Sanki kafasının içindeki fikirleri sınıyordu. “Evvet!” dedi. “Bu, masallarda genelde işe yarar. Kazayla en iyi fikri bulan genellikle aptal karakter olur.” Çömeldi ve deliğin içine baktı. “Burada bir tür küçük kol var,” dedi. “Birazcık iteceğim...”

Zeminin altından bir *klonk* sesi geldi, zeminin bir parçası açıldı ve Keith düşüp gözden kayboldu.

“Ah, evet,” dedi Habise. “Ben de böyle bir şeyin olabileceğini düşünmüştüm...”

Bay Tıkırtı bir vızıltı çıkararak, tünel duvarlarına çarpa çarpa ilerliyordu.

Yavru fareler kulaklarını kemirmişti, bir kapan, ipten kuyruğunu koparmıştı ve başka kapanlar bedeninde çentikler bırakmıştı, ama şöyle bir avantajı vardı: Gizli kapanlar, Bay Tıkırtı’yı öldüremiyordu; çünkü Bay Tıkırtı canlı değildi. Canlı değildi, çünkü içinde yürümesini sağlayan bir mekanizma vardı.

Kurma anahtarı dönüyordu. Sırtında kısa bir mum yanıyordu. Bir Numaralı kapan ekibinin geri kalanı onu izliyordu.

“Her an olabilir...” dedi Bronzten.

Bir şaklama ve ancak *gloink!* olarak ifade edilebilecek bir ses duyuldu. Işık söndü. Sonra dişli bir tekerlek ağır ağır yuvarlanarak yaklaştı ve Domuzpastırması'nın önünde yere düştü.

"Toprağın burada biraz ezilmiş olduğunu düşünmüştüm zaten," dedi Bronzten tatmin dolu bir sesle. Arkasına döndü. "Tamam millet! Diğer Bay Tıkırtı'yı çıkartın. Yarım düzineniz halat alıp o kapanı gömüldüğü yerden çıkartsın ve yoldan uzaklaştırsın!"

"Bu, zemini sınama işi bizi yavaşlatıyor Bronzten," dedi Domuzpastırması.

"Pekâlâ efendim," dedi Bronzten, ekip yanlarından geçip giderken. "Siz ileriden gidin. Bu iyi bir fikir olur, çünkü yalnızca bir Bay Tıkırtı'mız kaldı. Umarım bu köyde bir evcil hayvan dükkânı vardır."*

"Yalnızca daha hızlı hareket etmemiz gerektiğini düşünüyorum," dedi Domuzpastırması.

"Tamam, o zaman önden buyurun *efendim*. Bir sonraki kapana yakalanmadan, yerini bize söylemeye çalışın."

"Lider benim Bronzten."

"Evet efendim, özür dilerim. Hepimiz yorulmaya başladık."

* Fareler Quirm kasabasında bir evcil hayvan dükkânı bulmuş, Bay Tıkırtıları almışlardı. "Kedi Oyuncakları" rafında, basınca ciyaklayan kauçuk farelerin yanında duruyorlardı. Kauçuk farelere, büyük yaratıcılık gösterilerek Bay Ciyak adı verilmişti. Fareler bir sopanın ucuna kauçuk fare bağlayıp onunla kapanı dürtükleyerek kapanları tetiklemeye çalışmışlardı, ama kapan kapandığında çıkan ciyaklama, herkesi altüst ediyordu. Bay Tıkırtılardan birinin başına gelenler kimsenin umurunda değildi.

“Burası iyi bir yer değil Bronzten,” dedi Domuzpastırması, bitkinlik içinde. “Bazı kötü *rprptlt* deliklerinde bulundum ve bu, onların hepsinden daha kötü.”

“Bu doğru efendim. Burası *ölü*.”

“Tehlikeli Fasulye’nin icat ettiği sözcük neydi?”

“Şeytani,” dedi Bronzten, ekibin, kapanı tünel duvarlarından çekip çıkartmasını izleyerek. Kapanın çenelerine sıkışmış karmakarışık yayları ve çarkları görebiliyordu. Ekledi, “O sırada ne anlattığını pek anlayamamıştım. Ama şimdi, sanırım ne kastettiğini anlıyorum.”

Arkasına, bir mumun yanmakta olduğu yere baktı ve yanından geçen bir fareyi yakaladı. “Şeftali ve Tehlikeli Fasulye geride kalacak, anladın mı?” dedi. “Onlar daha ileri gitmeyecek.”

“Baş üstüne efendim!” dedi fare ve hızla uzaklaştı.

Ekip ihtiyatla ilerledi. Tünel açılarak eski, geniş bir lağım kanalına dönüştü. Kanalin zemininden su sızıyordu. Tavanında eski borular vardı. Orada burada, borulardan buhar kaçırıyordu. Daha ileride, sokağa açılan bir ızgaradan zayıf, yeşil bir ışık geliyordu.

Mekân fare kokuyordu. Hem de *taze* fare kokusu. Aslında orada bir fare vardı. Ufalanmaya yüz tutmuş bir tuğlanın üzerindeki tepsideki yiyecekleri kemiriyordu. Fare, Değişmiş Farelere baktı ve kaçtı.

“Peşinden gidin!” diye bağırdı Domuzpastırması.

“Hayır!” diye bağırdı Bronzten. *Kiikiiyi* kovalamaya başlamış iki fare duraksadı.

“Size bir emir verdim!” diye kükredi Domuzpastırması, Bronzten’e dönerek. Kapan uzmanı hafifçe çöktü ve “Elbette,” dedi. “Ama bence tüm gerçeği kavramış bir Domuzpastırması, sırf kaçan bir fare gördüğü için bağırması bir Domuzpastırması’ndan daha farklı görünür, hımm? Havayı koklayın!”

Domuzpastırması’nın burnu kırıştı. “Zehir mi?”

Bronzten başını salladı. “İki Numaralı Gri,” dedi. “Pis bir zehirdir. Epey uzak durmak en iyisi.”

Domuzpastırması borunun iki yanına bakındı. Boru, epey uzaklara gidiyordu ve bir insanın, içinde emeklemesine yetecek kadar yüksekti. Tavanın yakınında daha küçük borular asılıydı. “Burası sıcak,” dedi.

“Evet efendim. Şeftali, turist rehberini okudu. Sıcak kaynak suları burada yerden çıkıyor ve onu bazı evlere pompalıyorlar.”

“Neden?”

“İçinde yıkanmak için efendim.”

“Hah!” Domuzpastırması bu fikirden hoşlanmamıştı. Genç farelerin çoğu banyo yapmaya bayılıyordu.

Bronzten, ekibe döndü. “Domuzpastırması o zehrin gömülmesini, üzerinde oynanışılmasını ve işaretlenmesini istiyor. *Hemen!*”

Domuzpastırması, yanında metalik bir tıkırtı duydu. Döndü ve Bronzten’in, aletlerinin arasından uzun, ince bir metal parçası çekmiş olduğunu gördü. “O *krckrck* da ne?” dedi.

Bronzten elindeki şeyi öne arkaya savurdu. “Aptal görünürlü çocuğa yaptırdım,” dedi.

Sonra Domuzpastırması nesnenin ne olduğunu anladı. “Bu bir kılıç,” dedi. “Fikri, *Bay Tavşancık*’ın *Macerası*’ndan mı aldın?”

“Evet.”

“Ben orada anlatılanlara hiç inanmıyorum,” diye homurdandı Domuzpastırması.

“Ama kılıç kılıçtır,” dedi Bronzten sakın sakın. “Bence diğer farelere yaklaştık. Çoğumuz burada kalsak iyi olur efendim.” Domuzpastırması yine kendisine emir verildiğini hissetmişti, ama Bronzten nazik davranıyordu. “Birkaçımızın önden gidip onları bir koklamasını öneriyorum,” diye devam etti Bronzten. “Sardalya faydalı olabilir. Ben de gideceğim elbette...”

“Ben de,” dedi Domuzpastırması.

Dik dik Bronzten’e baktı. Bronzten, “Elbette,” dedi.

Bölüm 7

Yılan Olly'nin yol işaretine yaptığı şey yüzünden, Bay Tavşancık yolunu kaybettiğini bilmiyordu. Bu yol Sansar Howard'ın çay partisine gitmiyordu! Karanlık Orman'a gidiyordu.

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

Habise, açılan kapaktan içeri, on üzerinden not vermeye çalışıyormuş gibi baktı.

"Oldukça iyi gizlenmiş," dedi. "Onu görmememize şaşmamak gerek."

"Canım çok acımadı," diye seslendi Keith, karanlığın içinden.

"İyi," dedi Habise, kapağı incelemeye devam ederek. "Ne kadar derine düştün?"

“Burası bir tûr kiler. İyiyim, çünkü çuvalların üzerine düştüm.”

“Tamam tamam, *amma* da söylendin, bazı küçük tehlikeler olmasa macera olmazdı,” dedi kız. “Burada bir merdivenin tepesini görüyorum. Neden onu kullanmadın?”

“Düşerken gördüğüm için kullanamadım,” dedi Keith’in sesi.

“Seni kucaklayıp aşağıya taşıyayım mı?” dedi Habise, Maurice’e.

“Ben senin gözlerini tırmalayıp çıkartayım mı?” diye karşılık verdi Maurice.

Habise, alnını kırıştırdı. Bir şeyi anlamadığında hep sinirleniyordu. “Bu alay mıydı?” dedi.

“Bu bir öneriydi,” dedi Maurice. “Ben yabancılar tarafından ‘kucaklanma’ olayına iyi bakmıyorum. Sen in. Ben arkandan gelirim.”

“Ama sende merdiven inecek bacak yok!”

“Ben, senin bacakların hakkında kişisel yorumlar yapıyor muyum?”

Habise karanlığa indi. Metalik bir ses duyuldu, sonra bir kibrit çakıldı. “Burası çuval dolu!” dedi.

“Biliyorum,” dedi Keith’in sesi. “Onların üzerine düştüm. Söyledim ya.”

“Tahıl çuvalları! Ve... ve dizi dizi sosis var! Tütsülenmiş et! Kutu kutu sebze! Burası yiyecek yolu! Aaarg! Çık saçımdan! Gitsene! O kedi kafama atladı!”

Maurice kızın kafasından çuvalların üzerine atladı.

“Hah!” dedi Habise, kafasını ovalayarak. “Bize hepsini farelerin aldığını söylemişlerdi. Şimdi anlıyorum. Fare avcılarını her yere girebiliyor, bütün lağım kanallarını, bütün kilerleri biliyorlar. O hırsızların ücretlerini bizim vergilerimizle ödediğimizi düşündükçe...”

Maurice, Habise'nin elindeki lambanın titrek ışığında kilerde çevresine bakındı. Gerçekten de bol bol yiyecek vardı. Tavandan sarkan filelerin içi kocaman, beyaz, ağır lahanalarla tıka basa doluydu. Söz konusu sosislerin oluşturduğu diziler, tavan kirişleri arasında uzanıyordu. Kavanozlar, fıçılar, çuvallar ve başka çuvallar vardı. Ve gerçekten de bütün bunlar onu endişelendiriyordu.

“Demek bu,” dedi Habise. “Ne saklanma yeri ama! Hemen köy bekçilerine gidiyoruz, bulduklarınızı anlatıyoruz ve sonra hepimiz sunulan kremalı çayları içiyoruz, muhtemelen madalya alıyoruz ve...”

“Ben kuşkuluyum,” dedi Maurice.

“Neden?”

“Kuşkucu bir tipim de ondan! Senin fare avcılarını bana gökyüzünün mavi olduğunu söyleseler bile güvenmezdim onlara. Ne yapıyorlardı? Yiyecekleri çalıp sonra, ‘Valla billa fareler yaptı’ mı diyorlardı? Sonra herkes onlara inanıyor-du, öyle mi?”

“Hayır aptal. İnsanlar kemirilmiş kemikler, boş yumurta sepetleri falan buluyorlardı,” dedi Habise. “Bir de her yere saçılmış fare pislikleri!”

"Herhalde kemikleri kemirebilirsin. Belki fare avcılarını kürekle bir sürü fare pisliği de saçabilir..." dedi Maurice.

"Ve onlara daha fazla yiyecek kalsın diye bütün gerçek fareleri öldürüyorlar!" dedi Habise zaferle. "Çok akıllıca!"

"Evet, bu kısmı biraz kafa karıştırıyor," dedi Maurice, "çünkü senin fare avcılarını gördük ve dürüst olmak gerekirse, gökten köfte yağıyor olsa onlar çatal bulamazdı."

"Aklıma bir şey geldi," dedi, kendi kendine bir ezgi mırıldanmakta olan Keith.

"Eh, *birilerinin* düşünebildiğine sevindim," diye başladı Habise.

"Tel kafesler hakkında," dedi Keith. "Barakada tel kafes vardı."

"Bu önemli mi?"

"Neden fare avcılarının rulo rulo tel kafese ihtiyacı olsun?"

"Ben nereden bileyim? Kafes yapmak için olabilir mi? Fark eder mi?"

"Fare avcıları neden fareleri kafeslere koysun? Ölü fareler kaçmaz, değil mi?"

Bir sessizlik oldu. Maurice bu yorumun Habise'yi mutlu etmediğini görebiliyordu. Gereksiz bir pürüzdü bu. Öyküyü mahvediyordu.

"Aptal görünebilirim," diye ekledi, "ama aptal değilim. Devamlı konuşmadığım için düşünecek zaman bulabiliyorum. Çevremde gördüklerime bakıyorum. Dinliyorum. Öğrenmeye çalışıyorum. Ben..."

“Ben devamlı *konusmuyorum!*”

Maurice, onların tartışmasına izin verdi ve kilerin köşesine yollandı. Ya da kilerlerin... Epey geniş bir mekâna benziyordu. Gölgelerin içinde, yerden bir şeyin geçtiğini gördü ve düşünmeden atladı. Midesi, son yediği fareden bu yana epey zaman geçtiğini hatırlıyordu ve midesi ile bacakları arasında doğrudan hat vardı. “Tamam,” dedi, yakaladığı şey patilerinin arasında kıvrılırken, “ya konuşursun ya da...”

Küçük bir sopa hızla ona çarptı. “İzin verir misin?” dedi Sardalya, ayağa kalkmaya çalışarak.

“Bunga hic gerek yogdu!” diye mırıldandı Maurice, acıyan burnunu yalamaya çalışarak.

“Kafamda *rkrklk* bir ŞAPKA var, değil mi?” diye terslendi Sardalya. “Bakmaya bile gerek görmedin, değil mi?”

“Dabab dabab, özür dilerib... sen neden buradasın?”

Sardalya üstünü başını silkeledi. “Seni ve aptal görünüşlü çocuğu arıyordum,” dedi. “Beni Domuzpastırması gönderdi! Başımız belada! Ne bulduğumuza inanmayacaksınız!”

“Beni mi istiyor?” dedi Maurice. “Benden hoşlanmadığını sanıyordum!”

“Eh, senin için, o pis ve kötü biridir, bu yüzden ne yapacağını bilir, dedi patron,” dedi Sardalya, şapkasını yerden kaldırarak. “Şuna baksana! Pençen delip geçmiş!”

“Ama konuşup konuşmadığını sordum, değil mi?” dedi Maurice.

“Evet, sordun ama...”

“Hep sorarım!”

“Biliyorum, yani...”

“Sormak konusunda çok titizim, biliyorsun!”

“Evet evet, anladım, sana inanıyorum,” dedi Sardalya.

“Yalnızca şapkayı mahvetmenden yakındım!”

“Sormadığımı düşünen birinin çıkmasından nefret ederdim,” dedi Maurice.

“Söylenip durmaya gerek yok,” dedi Sardalya. “Çocuk nerede?”

“Arkada, kızla konuşuyor,” dedi Maurice surat asarak.

“Hangi kız, deli olan mı?”

“Evet o.”

“Onları getirsen iyi olacak. Bu ciddi bir şeytanilik. Bu kilerlerin diğer yanında bir kapı var. Buradan kokusunu almamana şaştım!”

“Yalnızca, herkesin sorduğumu çok iyi bilmesini istiyorum, o kadar...”

“Patron,” dedi Sardalya, “bu iş ciddi!”

Şeftali ve Tehlikeli Fasulye keşif grubunu bekliyorlardı. Yanlarında, genç bir erkek fare olan Zehirli vardı. Zehirli, okuma konusunda iyiydi ve bir tür yardımcı olarak görev yapıyordu.

Şeftali, *Bay Tavşancık'ın Macerası* kitabını da yanında getirmişti.

“Onlar gideli çok oldu,” dedi Zehirli.

“Bronzten attığı her adımı kontrol eder,” dedi Şeftali.

“Yolunda gitmeyen bir şey var,” dedi Tehlikeli Fasulye. Burnunu kınıştırdı.

Bir fare, tünelden koşarak yaklaştı ve çılgın gibi geçip gitti.

Tehlikeli Fasulye havayı kokladı. “Korku,” dedi.

Üç fare daha koşarak yaklaştı, geçerken Tehlikeli Fasulye’yi devirdiler.

“Neler oluyor?” dedi Şeftali, bir başka fare, yanından geçme çabasıyla oru fırıl fırıl döndürürken. Fare ona ciyakladı ve koşarak uzaklaştı.

“Bu, En iyi idi,” dedi Şeftali. “Neden hiçbir şey söylemedi?”

“Daha fazla... korku,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Fareler korkuyor. Dehşete düşmüşler...”

Zehirli, bir sonraki fareyi durdurmaya çalıştı. Fare onu ısırды ve çıtırdarak koşup gitti.

“Geri dönmeliyiz,” dedi Şeftali telaşla. “Orada ne buldular? Belki bir gelinciktir!”

“Olamaz!” dedi Zehirli. “Domuzpastırması bir kez bir gelincik öldürmüştü!”

Üç fare daha koşarak geçti ve arkalarında korku kokusu bıraktılar. İçlerinden biri Şeftali’ye ciyakladı, Tehlikeli Fasulye’ye bakarak delice gıcırdadı ve koşarak uzaklaştı.

“Onlar... konuşmayı unutmuşlar...” diye fısıldadı, Tehlikeli Fasulye.

“Korkunç bir şey onları dehşete düşürmüş olmalı!” dedi Şeftali, notlarını kaparak.

“Hiç bu kadar korkmamışlardı!” dedi Zehirli. “Bizi bulan köpeği hatırlıyor musun? Hepimiz korkmuştuk, ama konuşmaya devam ettik. Köpeği tuzağa düşürdük ve Domuzpastırması onun inleye inleye uzaklaşmasını sağladı...”

Şeftali şok içinde, Tehlikeli Fasulye’nin ağlamakta olduğunu gördü. “Konuşmayı unutmuşlar.”

Yarım düzine fare daha ciyaklayarak geçip gitti. Şeftali, birini durdurmaya çalıştı, ama fare ona ciyakladı ve kaçtı.

“Bu, Dörtkişilik’ti!” dedi Şeftali, Zehirli’ye dönerek. “Onunla daha bir saat önce konuştum! O... Zehirli?”

Zehirli’nin tüyleri diken diken olmuştu. Gözleri şuur-suzlaşmıştı. Ağız açıktı ve dişleri görünüyordu. Şeftali’ye baktı ya da bakışları onu delip geçti, sonra dönüp kaçtı.

Şeftali döndü ve korku onları süpürüp götürürken patilerini Tehlikeli Fasulye’ye doladı.

Fareler vardı. Duvardan duvara, tabandan tavana fareler vardı. Kafesler, farelerle tıka basa doluydu; öndeki tellere, kafeslerin tavanına tutunmuşlardı. Kafes telleri, farelerin ağırlığıyla geriliyordu. Işıldayan fare bedenleri kaynıyor, yuvarlanıyor, deliklerden patiler ve burunlar uzatılıyordu.

Hava ciyaklamalar, hıştırtılar, çıtırtılarla doluydu ve leş gibi kokuyordu.

Domuzpastırması'nın keşif grubundan geriye kalanlar odanın ortasına büzülmüştü. Çoğu kaçmıştı zaten. Oda-daki kokular ses olsa, bağırış çığırış olurlardı, hem de binlerce... Uzun odayı tuhaf bir baskıyla doldurmuşlardı. Keith, kapıyı kırar kırmaz Maurice bile hissetmişti. Başının dışın-da olup içeri girmeye çalışan bir baş ağrısı gibiydi. Kulak-larını zonklatıyordu.

Maurice, biraz geride kalmıştı. Bunun kötü bir durum olduğunu, her an kaçmak gerekebileceğini anlamak için çok da akıllı olmanıza gerek yoktu.

Maurice, insanların bacaklarının arasından Bronzten, Domuzpastırması ve birkaç Değişmiş Fare'yi gördü. Oda-nın ortasında durmuşlar, kafeslere bakıyorlardı.

Maurice, Domuzpastırması'mn bile titremekte oldu-ğunu görüp şaşırdı. Ama o öfkeden titriyordu.

"Çıkar onları oradan!" diye bağırды Keith'e. "Hepsini çıkar! Hepsini *hemen* çıkar!"

"Bir konuşan fare *daha* mı?" dedi Habise.

"Onları *çık*ar oradan!" diye haykırdı Domuzpastırması.

"Bütün bu pis kafesler..." dedi, kafeslere bakakalan Habise.

"Tel kafes malzemesinin tuhaf olduğunu söylemiştim," dedi Keith. "Bak, bazı yerlerinin onarıldığını görebiliyosun... Kaçmak için telleri *kemirmişler*!"

“Onları çıkar dedim!” diye haykırdı Domuzpastırması. “Onları çıkar, yoksa seni öldürürüm! Şeytani! Şeytani! Şeytani!”

“Ama onlar yalnızca fare...” dedi Habise.

Domuzpastırması sıçradı ve kızın elbisesine tutundu. Elbisenin yakasına doğru tırmandı. Habise donakaldı. Domuzpastırması tısladı. “Orada fareler birbirlerini yiyor! Seni kemireceğim, seni şeytani...”

Keith onu belinden sıkıca kavradı ve kızın boynundan çekti.

Tüyleri diken diken olan Domuzpastırması ciyaklayarak dişlerini Keith’in parmağına gömdü.

Habise inledi. Maurice bile irkildi.

Domuzpastırması başını kaldırdı ve dehşet içinde gözlerini kırıştırdı. Ağzından kan damlıyordu.

Keith’in gözleri yaşlarla doldu. Dikkatle Domuzpastırması’nı yere bıraktı. “Koku yüzünden,” dedi sessizce, “onları altüst ediyor.”

“O... onların evcil olduğunu söylediğini sanmıştım!” dedi Habise, sonunda konuşmayı başardığında. Kafeslere dayalı bir tahta parçasını aldı.

Keith tahtaya vurup kızın elinden düşürdü. “Asla, ama asla içimizden birini tehdit etme!”

“Bana saldırdı!”

“Çevrene bir bak! Bu bir masal değil! Bu gerçek! Anlıyor musun? Korkudan akıllarını kaybettiler!”

“Ne cüretle benimle bu şekilde konuşursun!” diye bağırdı Habise.

“Rrkrkrk konuşurum elbette!”

“İçimizden biri, ha? Bu bir fare kûfûrû müydü? Farece kûfûr etmeyi bile biliyorsun, öyle mi fare çocuk?”

Tıpkı kediler gibi, diye düşündü Maurice. Yüz yüze durup birbirinize haykırıyorsunuz. Uzaktan bir başka ses duyunca kulaklarını çevirdi. Biri merdivenden iniyordu. Maurice, deneyimlerine dayanarak, insanlarla konuşmak için hiç de iyi bir zaman olmadığını biliyordu. Onlar hep, ‘Ne?’ ve ‘Bu doğru değil!’ ya da ‘Nerede?’ gibi şeyler söylerdi.

“Buradan hemen çıkın,” dedi, koşarak Bronzten’in yanından geçerken. “İnsanlaşmanın zamanı değil, yalnızca koşun!”

Bu kadar kahramanlık yeter, diye karar verdi. Başkalarının sizi yavaşlatmasına izin vermek hiç işe yaramazdı.

Duvara çakılmış paslı, eski bir boru vardı. Çamurlu zeminde kayarak yön değiştirdi ve evet, bir kısmının paslanıp yok olduğu yerde Maurice genişliğinde bir delik oluşmuştu. Hızlanmak için patileriyle yeri tırmalayarak sıçradı ve tam fare avcılarını kafes odasına girerken delikten içeri daldı. Sonra, güvenli karanlığın içinde döndü ve dışarıya baktı.

Kontrol zamanı. Maurice güvende miydi? Bütün bacaklar yerli yerinde miydi? Kuyruk?.. Evet, güzel...

Bronzten'in, yerinde donakalan Domuzpastırması'nı çekiştirdiğini görebiliyordu. Diğerleri karşı duvardaki bir başka boruya doğru koşturuyordu. Sallanarak koşuyorlardı. Kendini bırakırsan böyle olur, diye düşündü Maurice. Eğitilmiş olduklarını düşünüyorlardı, ama köşeye sıkışınca fare faredir işte.

Ama ben, ben farklıyım. Her zaman kusursuz bir biçimde işleyen bir beyin. Her zaman tetikte. Her zaman iş başında ve popo koklama modunda.

Kafesteki fareler şamata yapıyorlardı. Keith ve masalcı kız hayretle fare avcılarını izliyorlardı. Fare avcıları da şaşkıındı.

Yerde Bronzten, Domuzpastırması'nı çekiştirmeyi bıraktı. Kılıcını çekti, başını kaldırıp insanlara baktı, duraksadı, sonra boruya koştu.

Evet, bırak onlar halletsin. Ne de olsa hepsi insan, diye düşündü Maurice. Kocaman beyinleri var, konuşabiliyorlar, hiç sorun olmasa gerek.

Hah! Onlara masal anlatsana, masalcı kız!

Fare avcısı, Habise ile Keith'e baktı. "Senin burada ne işin var küçük hanım?" dedi, kuşkuyla gıcırdayan bir sesle.

"Evcilik mi oynuyorsunuz?" dedi ikinci fare avcısı neşçyle.

"Barakamıza girmişsiniz," dedi birinci fare avcısı. "Buna 'haneye tecavüz' denir!"

“Siz de hırsızlık yapmışsınız, evet, sizin yaptığınıza da yiyecek hırsızlığı ve suçu farelere atma denir!” diye terslendi Habise. “Hem, neden bunca fareyi bu kafeslere doldurdunuz? Ya kılavuzlara ne demeli, hı? Şaşırdınız, değil mi? Onları kimsenin fark etmeyeceğini samyordunuz, değil mi?”

“Kılavuz mu?” dedi birinci fare avcısı, alnını kırıştı-
rarak.

“Çizme bağcıklarının ucundaki minik parçalar,” diye mırıldandı Keith.

Birinci fare avcısı, hızla döndü. “Sen ahmağın tekisin Bill! Sana yeterince gerçek faremiz olduğunu *söyledim!* Birinin fark edeceğini *söyledim!* Birinin fark edeceğini söylemedim mi sana? Biri *fark etti işte!*”

“Evet, her şeyi yutturduğunuzu sanmayın,” dedi Habise. Gözleri çakmak çakmaktı. “Sizin yalnızca komik suçlular olduğunuzu biliyorum. Bir şişman suçlu, bir de zayıf suçlu. Bu açık! Ee, büyük patron kim?”

Birinci fare avcısının gözleri hafifçe daldı. Habise insanlarla konuşurken böyle olurdu genellikle. Şişman parmağını ona doğru salladı. “Baban biraz önce tutup ne yaptı, biliyor musun sen?” dedi.

“Hah! Komik suçlu konuşması!” dedi Habise zaferle. “Lütfen devam et!”

“Tuttu, fare kavalcısı aramak için adam gönderdi!” dedi ikinci fare avcısı. “Fare kavalcısı bir servete mal olur! Köy

başına üç yüz lira. Hem, ödemezsen gerçekten *fena* yapıyorlar!”

Eyvah, diye düşündü Maurice. Biri tuttu, *gerçek* bir fare kavalcısı çağırttı... üç yüz *lira*. Üç yüz lira? Üç yüz lira? Biz yalnızca otuz istiyorduk!

“Sensin, değil mi,” dedi birinci fare avcısı, parmağını Keith’e doğru sallayarak. “Aptal görünümlü çocuk! Köye geliyorsun ve aniden köyde yeni fareler ortaya çıkıyor! Sende, hiç hoşuma gitmeyen bir şeyler var! Sen ve senin gülünç görünümlü kedin! O gülünç görünümlü kediyi bir daha görürsem postundan *eldiven* yapacağım!”

Borunun karanlığında, Maurice büzülerek geriledi.

“Har, har, har,” dedi ikinci fare avcısı. Muhtemelen böyle bir suçlu kahkahası edinmek için epey *çalışmıştır*, diye düşündü Maurice.

“Ayrıca bizim bir patronumuz yok,” dedi birinci fare avcısı.

“Evet, biz kendi kendimizin patronuyuz,” dedi ikinci fare avcısı. Sonra masal yanlış yola girdi.

“Sen, küçük hanım,” dedi birinci fare avcısı, Habise’ye dönerek, “çenen *fena* düşmüş.” Yumruğunu savurdu, Habise’nin ayaklarını yerden kesti. Habise fare kafeslerine çarptı. Fareler çılgına döndüler, Habise yere yığılırken kafesler delice bir hareketlilikle kaynadılar.

Fare avcısı, Keith’e döndü: “Sen bir şey deneyecek misin evlat?” dedi. “Sen bir şey deneyecek misin? O bir kız

olduğu için nazik davrandım, ama seni o kafeslerden birine tıkarın!”

“Evet ve bugün yemek yemediler!” dedi ikinci fare avcısı zevkle.

Hadi evlat, diye düşündü Maurice, *bir şey yap! Ama Keith, adama bakarak oracıkta durmakla yetindi.*

Birinci fare avcısı onu küçümseyen bakışlarla, tepeden tırnağa süzdü. “Oradaki nedir, evlat? Bir kaval mı? Ver onu bana!” Keith’in kemerinde taşıdığı kavalı aldı. Keith’i yere itti. “Bir kuruşluk kaval, ha? Sen de kendini fareli köyün kavalcısı sanıyorsun, öyle mi?” Kavalı ikiye kırdı ve parçaları kafeslerin içine attı. “Biliyor musun, Etlitirmik köyünde Fare Kavalcısı köyün bütün çocuklarını alıp götürmüş, öyle diyorlar. İşte, kafası *çalışan* adam diye buna derim!”

Keith, başını kaldırıp baktı. Gözleri kısıldı. Ayağa kalktı.

İşte geliyor, diye düşündü Maurice. İnsanüstü güçle saldıracak, çünkü çok çok öfkелendi ve adamları doğduklarına pişman edecek...

Keith, sıradan insan gücüyle saldırdı, birinci fare avcısına bir yumruk attı ama iri, zalim, çekiç gibi bir yumrukla yere yıkıldı.

Tamam, tamam yere düştü, diye düşündü Maurice, Keith nefes almaya çalışırken, *ama yine kalkacak.*

Tiz bir çığlık duyuldu ve Maurice düşündü: Aha!

Ama çığlık, hırıldayarak nefes alan Keith’den gelmemişti. Gri bir şekil, fare kafeslerinin tepesinden fare avcısının

yüzüne atılmıştı. Şekil dışüstü indi ve fare avcısının burnundan kan fışkırdı.

Aha, diye düşündü Maurice yine, Domuzpastırması, insanların imdadına yetişti! Ne? *Mrillp!* Kız gibi düşünmeye başladım! Her şey bir masalmış gibi düşünüyorum!

Fare avcısı, fareyi kuyruğundan yakaladı ve bir kol boyu uzakta tuttu. Domuzpastırması öfkeyle ciyaklayarak kıvrandı, döndü. Avcı boş eliyle burnunu sildi ve çabalayan Domuzpastırması'na baktı.

"Tam bir savaşçı," dedi ikinci fare avcısı. "Kafesten nasıl çıktı?"

"Bizimkilerden değil," dedi birinci fare avcısı. "Kızıl-lardan biri."

"Kızıl mı? Neresi kızıl ki?"

"Kızıl fare, bir tür gri faredir. Benim gibi tecrübeli bir lonca üyesi olsan sen de bilirdin," dedi fare avcısı. "Onlar buralı değildir. Ovalardan gelirler. Burada bir tane bulmak tuhaf. Çok tuhaf. Pis ihtiyar şey. Ama yine de cesurmuş."

"Burnun kanıyor."

"Evet. Biliyorum. Senin yediğin sıcak yemek sayısından daha fazla fare tarafından ısırılmışımdır. Artık hissetmiyorum bile," dedi birinci fare avcısı. Dönen, ciyaklayan Domuzpastırması'nın, meslektaşından çok daha önemli olduğunu ima eden bir sesle.

"Ben yemekte yalnızca soğuk sosis yedim."

"İşte, ben de onu diyorum. Amma savaşçıymışsın sen de. Gerçek bir küçük şeytansın, değil mi? Pek yığıtmışsın."

“İltifat ediyorsun.”

“Ben fareyle konuşuyordum bayım.” Keith’i çizmesiyle dürtükledi. “Kalk da bu ikisini bir yerlere bağla, olmaz mı? Onları şimdilik diğer kilerlerden birine koyarız. Doğru düzgün kapısı olan bir yere ve doğru düzgün kilidi... Kul-lanışlı, küçük, gizli kapakları olmayan. Anahtarı da bana ver.”

“Kız, belediye başkanının kızı,” dedi ikinci fare avcısı. “Kızlarına bir şey olursa belediye başkanları gerçekten altüst olabiliyor.”

“O zaman biz ne dersek onu yapar, değil mi?”

“Şu fareyi bir güzel sıkacak mısınız?”

“Ne, böyle savaşı bir fareyi mi? Şaka mı yapıyorsun? Bu şekilde düşünmeye devam edersen hayatın boyunca fare avcısı yardımcısı olarak kalırsın. Benim çok daha iyi bir fikrim var. Özel kafeste kaç fare oldu?”

Maurice, ikinci fare avcısının gidip uzak duvarın dibindeki kafeslerden birini incelemesini izledi.

“Yalnızca iki tane kalmış. Diğer dördünü yemişler,” diye bildirdi. “Yalnızca derileri kalmış. Tertemiz etmişler.”

“Ah, o zaman keyifleri yerinde olmalı. Eh, bakalım buna ne yapacaklar, ha?”

Maurice küçük tel kapının açılıp kapandığını duydu.

Domuzpastırması her şeyi kırmızı görüyordu. Kırmızı renk, görüş alanını doldurmuştu. Aylardır içten içe öfkeliydi, insanlara kızılıyordu, zehirlere ve kapanlara kızılıyordu, genç

farelerin saygısızlıklarına kızılıyordu, dünyanın bu kadar hızlı değişmesine kızılıyordu, kendisinin yaşlanıyor olmasına kızılıyordu... Ve şimdi dehşet, açlık ve şiddet kokuları karşı yönden gelen öfke ile karşılaşılıyor, karışıyor; büyük, kırmızı bir öfke ırmağı halinde Domuzpastırması'nın içinde akıyordu. O, köşeye kısıtılmış bir fareydi. Hayır o, köşeye kısıtılmış düşünenebilen bir fareydi. Bu düşünme işi çıkmadan çok uzun zaman önce bile yaman dövüşçüydü ve hâlâ çok güçlüydü. Taktikten anlamayan, pis kiler dövüşlerinde deneyimsiz, tekme savurmayı bilmeyen, düşünmeyi beceremeyen iki aptal süslü genç kiikii, rakibi bile sayılmazdı. Bir kez yuvarlan, bir kez dön, iki kez dişle, bütün gereken buydu...

Odanın karşısındaki kafeslere doldurulmuş fareler gerilediler. Öfkeyi onlar bile hissedebiliyordu.

"İşte bu akıllı bir fare," dedi birinci fare avcısı, hayranlıkla, her şey bittikten sonra. "Sen bayağı işime yarayacak-sın evlat."

"Çukur?" dedi ikinci fare avcısı.

"Evet çukur."

"Bu gece mi?"

"Evet, çünkü Süslü Arthur, Jacko'nun on beş dakika içinde yüz fare öldürebileceğini iddia ediyor."

"Öldürebilir de. Jacko iyi bir teriyer. Birkaç ay önce doksan fare öldürdü ve Süslü Arthur hâlâ eğitiyor onu. İyi bir gösteri olacak."

"Jacko'nun yapabileceğine iddiaya girersin, değil mi?" dedi birinci fare avcısı.

“Elbette. Kim olsa girer.”

“Bu küçük dostumuz, farelerin arasındayken bile mi?” dedi birinci fare avcısı. “Hınç, diş ve öfke dolu bir fare?”

“Şey, ee...”

“Ya, gördün mü?” Birinci fare avcısı sırıttı.

“Ama bu çocukları burada bırakmak hoşuma gitmiyor.”

“Veletler diyeceksin, çocuklar değil. Öğren artık. Kaç kez söyledim sana. Lonca’nın 27. kuralı: Eğitimsiz konuş. İnsanlar fazla güzel konuşan fare avcılarından kuşkulanır.”

“Pardon.”

“Kaba konuş, akıllı ol. Bu iş böyle yapılır,” dedi birinci fare avcısı.

“Pardon, unutmuşum.”

“Sen hep tersini yapıyorsun.”

“Pardon, veletler. İnsanları bağlamak zalimlik ama. Ne de olsa onlar yalnızca çocuk.”

“Ee?”

“Ee’si, onları tünelden ırmağa götürmek, kafalarına vurup ırmağa atmak çok daha kolay olurdu. Biri onları sudan çıkarmadan önce kilometrelerce sürüklenirler. Hem, balıkların onlarla işi bittiğinde tanınmaz halde olurlar muh-temelen.”

Maurice, karşı tarafın duraksadığını hissetti. Sonra birinci fare avcısı konuştu: “Bu kadar iyi yürekli biri olduğunu hiç bilmiyordum Bill.”

“Evet. Pardon, ama bu kavalcından kurtulmak için de aklıma bir fikir geldi.”

Bir sonraki ses başka bir yerden geldi. Kulağa, esen rüzgâr gibi geliyordu ve esintinin ortasında ısırap içindeki birinin inlemesine benzer bir ses vardı. Ses havayı dolduruyordu.

HAYIR! Kavalcıyı kullanabiliriz!

“Hayır, kavalcıyı kullanabiliriz,” dedi birinci fare avcısı.

“Doğru söylüyorsun,” dedi ikinci fare avcısı. “Ben de tam olarak aynı şeyi düşünüyordum. Şey... kavalcıyı nasıl kullanabiliriz?”

Maurice bir kez daha, mağaranın içinde esen rüzgâra benzeyen sesi kafasının içinde duydu.

AÇIK, değil mi?

“Açık, değil mi?” dedi birinci fare avcısı.

“Evet, açık,” diye mırıldandı ikinci fare avcısı. “Açık ki çok açık. Şey...”

Maurice, fare avcılarının kafesleri açmasını, fareleri yakalayıp bir çuvala tıkmalarını izledi. Domuzpastırması'nın da bir çuvala tıkıldığını gördü. Sonra fare avcıları, diğer insanları yanlarında sürükleyerek gittiler ve Maurice merak etti: Bu labirente benzer kilerlerde, Maurice genişliğinde bir delik nerede bulunur?

Kediler karanlıkta göremez. Onların yapabildiği şey, çok az ışıktaki görmektir. Arkasından bir yerden birazcık ay ışığı sızıyordu içeriye. Tavandaki minik bir delikten geliyordu. Delik, bir farenin geçmesine ancak yeterdi ve Maurice oraya ulaşabilse bile onun geçmesine yetecek kadar geniş değildi.

Işık, bir başka kileri aydınlatıyordu. Görünüşe bakılırsa fare avcıları bu kileri de kullanıyordu; bir köşeye birkaç fıçı ve kırık fare kafesleri yığılmıştı. Maurice, kilerde dola-narak bir başka çıkış yolu aradı. Kapılar vardı, ama hepsi-nin kulpu tokmak şeklindeydi ve Maurice'in kudretli bey-ni bile kapı tokmaklarının gizemini çözememişti. Ama du-varda bir başka lağım kanalı ızgarası vardı. Maurice par-maklıkların arasından sıkışarak geçti.

Bir başka kiler. Daha fazla kutu ve çuval. En azından burası kuruydu.

Arkasından bir ses, "*Sen ne tür bir şeysin?*" dedi.

Maurice hızla döndü. Kutular ve çuvallardan başka hiç-bir şey seçemiyordu. Hava pis pis fare kokuyordu ve daimi bir hışırtı, zaman zaman hafif bir ciyaklama duyuluyordu, ama kafes odasındaki cehennemle karşılaştırıldığında bu kiler, cennetten bir köşe gibi geliyordu.

Ses, *gerçekten* arkasından gelmişti, öyle değil mi? Onu *işitmiş* olmalıydı, değil mi? Çünkü şimdi ona, *işittiği* bir sesin anısı gibi geliyordu. Lime lime olmuş kulaklarından geçme zahmetine katlanmadan, doğrudan kafasına girmiş bir şey gibi. Fare avcılarına da aynı şey olmuştu. Bir ses duymuş ve onu kendi düşünceleri sanmış gibi konuşmuş-lardı. Ses *gerçekten* orada değildi, değil mi?

Seni göremiyorum, dedi anı, *senin ne olduğunu bilmiyo-rum*.

Bir anıya yakışacak kadar iyi bir ses değildi. Tıslayıp duruyordu ve Maurice'in zihninde hançer gibi kayıyordu.

Daha yaklaş.

Maurice'in patileri seyirdi. Bacaklarındaki kaslar onu öne itmeye başladı. Maurice pençelerini çıkardı, sonra kendine hâkim oldu. Kutuların arasında biri saklanıyor, diye düşündü. Muhtemelen bir şey söylemek iyi bir fikir olmazdı. İnsanlar konuşan kedi görünce tuhaflaşıyordu. Herkesin masalcı kız kadar deli olacağına emin olamazdınız.

DAHA yaklaş.

Ses onu çekiyordu sanki. Bir şey söylemek zorundaydı. "Olduğum yerde mutluyum, teşekkür ederim," dedi Maurice.

O zaman bizim ACIMIZI paylaşır mısın?

Acı sözcüğü canını yakmıştı. Ama –ve bu kısmı şaşırtıcıydı– canını çok yakmamıştı. Ses keskin, yüksek ve dramatikti, sanki sahibi Maurice'in acıyla kıvrınmasını görmek istermiş gibi. Bunun yerine, Maurice'in başı kısaca ağrıdı ve geçti.

Ses yine geldiği zaman, oldukça kuşkuluydu.

Sen nasıl bir yaratıksın? Zihnin YANLIŞ.

"Ben muhteşem denilmesini tercih ederim," dedi Maurice. "Hem, sen kimsin ki karanlıkta sorular soruyorsun?"

Fare kokusundan başka koku alamıyordu. Sol yanında hafif bir ses duydu. Çok iri bir farenin ona doğru yaklaştığını seçti.

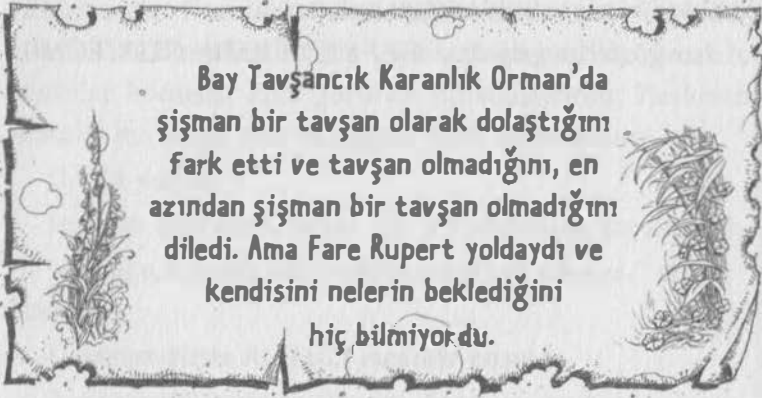

Bir başka ses duyunca döndü. Diğer yandan bir fare daha yaklaşıyordu. Loşluğun içinde zar zor seçebiliyordu onu.

Önünden gelen hışırtı, orada da bir fare olduğunu, karanlıkta sessizce yaklaştığını anlattı.

İşte gözlerim geliyor... NE? KEDİ! KEDİ! ÖLDÜRÜN!

Bölüm 8

Bay Tavşancık Karanlık Orman'da
şişman bir tavşan olarak dolaştığını
fark etti ve tavşan olmadığını, en
azından şişman bir tavşan olmadığını
diledi. Ama Fare Rupert yoldaydı ve
kendisini nelerin beklediğini
hiç bilmiyordu.

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

Üç fare sıçradı, ama çok geç kalmışlardı. Havada yalnızca Maurice şeklinde bir delik vardı. Maurice odanın karşı yanındaydı ve orada bulduğu kutuların üzerine tırmanıyordu.

Aşağıdan bir ciyaklama geldi. Maurice bir başka kutunun üzerine atladı ve duvarda, ufalanıp düşmüş tuğlaların bıraktığı bir delik gördü. Orayı hedefleyerek tırmanmaya devam etti. Bastığı başka tuğlalar düştü ve sonunda kendini delikten, bilinmeyene attı.

Bir başka kilerdeydi. Burası su doluydu. Aslında, içindeki şey *tam olarak* su değildi. İçine fare kafeslerinin parçaları ve yukarıdaki lağım kanallarının içerikleri boşaltıldıktan sonra, kendi kendine bir sene kadar bekleyip güzel güzel kabarcıklar çıkarmaya başladığında suyun dönüştüğü şeydi. Ona 'çamur' demek, dünyanın dört bir yanındaki son derece saygın bataklıklara hakaret olurdu.

Maurice o şeyin içine daldı. Bir 'gluup' sesi çıktı.

Maurice nefes almamaya çalışarak yoğun sıvının içinde deli gibi kedileme yüzdü ve odanın diğer yanındaki moloz yığınının vardı. Yerinden kurtulmuş bir kirisin küften kayganlaşmış yüzeyine tırmanarak, tavandaki yangın sonucu kararmış, karman çorman tahtalara çıktı.

O korkunç sesi hâlâ kafasının içinde duyabiliyordu, ama artık boğuk geliyordu. Ses ona emir vermeye çalışıyordu. Bir *kediye* emir vermeye çalışmak? Jöleyi duvara çivilemek daha kolay olurdu. Ses, onu ne sanıyordu, köpek mi?

Maurice'in üzerinden leş kokulu bir çamur sızıyordu. Kulakları bile çamur dolmuştu. Yalanarak temizlenmeye kalktı, ama sonra durdu. Yalanarak temizlenmek son derece normal bir kedi hareketiydi. Ama *bu* şeyi yalamak onu öldürebilirdi...

Karanlıkta, hareket sezdi. Delikten, kocaman fare şekilleri döküldüğünü zar zor seçebiliyordu. Birkaç şapırtı duyuldu. Şekillerin bazıları duvarlarda yürüyordu.

Ah, dedi ses. *Onları gördün mü? Seni yakalamaya gelmelerini izle KEDİ!*

Maurice'in içinden kaçmak geliyordu, ama kendine hâkim oldu. Bu, içsel kedisini dinleme zamanı değildi. Onu bu odaya getiren içsel kedisiydi, ama içsel kedisi aptaldı. O, yeterince küçük şeylere saldırmasını ve başka her şeyden kaçmasını söylüyordu. Ama hiçbir kedi bu boyda farelerle başa çıkamazdı. Maurice, yerinde dondu ve gözünü, yaklaşan farelerden ayırmamaya çalıştı. Doğrudan ona doğru geliyorlardı.

Dur bir dakika... dur bir dakika...

Ses, onları görebiliyorsun, demişti...

Nereden biliyordu?

Maurice sesli düşünmeye çalıştı: Sen... zihnimi mi... okuyorsun?

Hiçbir şey olmadı.

Maurice'e aniden ilham geldi. Gözlerini kapattı.

"Aç onları!" diye emretti ses hemen ve Maurice'in gözkapakları titredi.

Açmam, diye düşündü Maurice. Düşüncelerimi duymıyorsun, diye düşündü. Yalnızca gözlerimi ve kulaklarımı kullanıyorsun. Ne düşündüğümü yalnızca tahmin ediyorsun.

Yanıt gelmedi. Maurice beklemedi. Sıçradı. Eğik kiriş tam hatırladığı yerdeydi. Tırnaklarını geçire geçire tırmandı ve orada kaldı. En azından onu takip etmekten başka şey yapamıyorlardı. Şansı varsa pençelerini kullanabilirdi...

Fareler yaklaştı. Şimdi aşağıda havayı koklayarak onu arıyorlardı. Maurice, karanlıkta titreyen burunlar hayal etti.

Biri, koklamaya devam ederek kirişe tırmanmaya başladı. Maurice'in kuyruğuna birkaç santim kala döndü ve aşağı indi.

Maurice, farelerin moloz yığının tepesine ulaştıklarını duydu. Yine çılgınca koklayan fareleri duydu. Sonra karanlıkta, çamurun içinde yüzen farelerin sesleri geldi.

Maurice, çamur kaplı alnını hayretle kırıştırdı. Bir kedinin kokusunu alamayan fareler ha? Sonra anladı. O anda kedi kokmuyordu. Çamur dolu bir odada Maurice, çamur kokuyordu, çamur gibi hissediyordu.

Taş gibi oturdu. Ta ki çamur kaplı kulakları, duvardaki delikte kaybolan patilerin sesini duyana kadar. Sonra, gözlerini açmadan, dikkatle moloz yığından aşağı indi ve molozların, çürümüş tahta bir kapının dibine yığılmış olduğunu anladı. O dokunduğunda, sünger kadar ıslak olan bir tahta parçası düştü.

Bir açıklık hissi, ötede bir başka kiler olduğunu düşündürdü. İçerisi leş gibi yanık tahta ve çürük kokusuyla doluydu.

Gözlerini şimdi açarsa o... ses... nerede olduğunu anlar mıydı acaba? Bütün kilerler birbirlerine benzemiyor muydu?

Belki bu oda da farelerle doluydu.

Gözlerini açiverdi. Fare yoktu, ama bir başka paslı lağım kanalı ızgarası vardı ve bu seferki, Maurice'in içinde

yürümesine izin verecek kadar geniş bir tünele açılıyordu. Maurice solgun bir ışık görebiliyordu.

Belki de fare dünyası böyle, diye düşündü, üzerindeki çamur tabakasını kazımaya çalışırken. Karanlık, çamurlu, leş kokulu ve tuhaf seslerle dolu. Ben bir kediyim. Güneş ışığı ve temiz hava, işte benim tarzım bu. Şimdi ihtiyacım olan tek şey dış dünyaya açılan bir delik. Bulduğum anda toz olurum ya da en azından kuru çamur parçaları olurum.

Kafasının içinde bir ses, gizemli sese değil Maurice'in kendi sesine benzeyen bir ses şöyle dedi: "Ama ya aptal görünümlü çocuk ve diğerleri? Onlara yardım etmelisin!" Maurice de şöyle düşündü: "Sen de nereden çıktın? Bak sana ne diyeceğim, onlara sen yardım et, ben de sıcak bir yere gideyim, buna ne dersin?"

Tünelin sonundaki ışık güçlendi. Hâlâ gün ışığına benzemiyordu, hatta ay ışığına bile benzemiyordu, ama ne olursa olsun bu loşluktan iyiydi.

Daha doğrusu, hemen hemen ne olursa olsun.

Maurice kafasını, borudan çıkarıp daha geniş bir kanala soktu. Bu kanal, tuhaf bir yer altı pisliği ile kaplı tuğlalardan yapılmıştı. Bir mumun düşürdüğü aydınlık halkasına girdi.

"Bu... Maurice mi?" dedi Şeftali, kedinin keçeleşmiş kürkünden damlayan çamurlara bakarak.

"Eğer öyleyse her zamankinden daha iyi kokuyor," dedi Bronzten, Maurice'e hiç de dost canlısı olmadığını düşündüren bir şekilde sırtarak.

“Ah, ha ha,” dedi Maurice zayıfça. Hazırcevaplık etme havasında değildi.

“Ah, bizi hayal kırıklığına uğratmayacağını biliyordum eski dostum,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Hep söylemişimdir, en azından Maurice’e güvenebiliriz.” Derin derin içini çekti.

“Evet,” dedi Bronzten, Maurice’e bilgiç bilgiç bakarak. “Ama ne yapacağına güvenebiliriz.”

“Ah,” dedi Maurice. “Şey. Güzel. Hepinizi buldum demek.”

“Evet,” dedi Bronzten, Maurice’in pis bir ses tonu olduğunu düşündüğü bir sesle. “Hayret verici, değil mi? Herhalde uzun zamandır bizi arıyordur. Bizi aramak için koş a koş kaçtığını gördüm.”

“Bize yardım edebilir misin?” dedi Tehlikeli Fasulye. “Bir plana ihtiyacımız var.”

“Ah, tamam,” dedi Maurice. “Ben her fırsatta yukarıya doğru gitmemizi öneriyor...”

“Domuzpastırması’nı kurtarmayı,” dedi Bronzten. “Biz arkadaşlarımıza sırt dönmeyiz.”

“Biz mi dönmeyiz?” dedi Maurice.

“Biz dönmeyiz,” dedi Bronzten.

“Bir de çocuk var,” dedi Şeftali. “Sardalya, onu ve dişi çocuğu bir kilere götürüp bağladıklarını söylüyor.”

“Ah, şey, bilirsin, insanlar işte,” dedi Maurice, yüzünü buruşturarak. “İnsanlar ve insanlar, bilirsin, bu insanlara özgü bir şey, bence biz hiç karışmayalım, yanlış

anlayabilirler, ben insanları bilirim, onlar kendi başlarına hallederler...”

“İnsanlar benim *brlık* bir gelincik kadar bile umurumda değil!” diye terslendi Bronzten. “Ama o fare avcıları Domuzpastırması’nı bir çuvala koyup götürdü! O odayı gördün kedi! Kafeslere tıka basa doldurulmuş fareleri gördün! Yiyeceği çalan *fare avcıları!* Sardalya, çuvalar dolusu yiyecek olduğunu söylüyor! Bir şey daha var...”

“Bir ses,” dedi Maurice, kendine engel olamadan.

Bronzten, çılgın bakışlarla baktı ona. “*Sen* de mi duydu?” dedi. “Yalnızca biz duyduk sanıyordum!”

“Fare avcıları da duyabiliyor,” dedi Maurice. “Yalnız, onlar kendi düşünceleri olduğunu sanıyor.”

“Diğerlerini korkuttu,” diye mırıldandı Tehlikeli Fasulye. “Onlar, düşünmeyi öylesine... *bırakıverdiler...*” Morali iyice bozulmuş görünüyordu. Yanında Bay Tavşancık’ın Macerası açık duruyordu, pati izleri ve kirle kaplıydı. “Zehirli bile kaçtı,” diye devam etti sözlerine. “Üstelik o yazı yazmayı da biliyor! Bu nasıl olabilir?”

“Bazılarımızı çok, bazılarımızı daha az etkiledi gibi,” dedi Bronzten, daha kayıtsız bir sesle. “Daha akli başında olanları, geri kalanları toparlamaya çalışmaları için gönderdim, ama uzun sürecektir. Körlemesine koşuyorlardı. Domuzpastırması’nı kurtarmalıyız. O liderimiz. Ne de olsa biz fareyiz. Bir kabileyiz. Fareler liderlerini izler.”

“Ama o biraz yaşlandı ve sen zorlu bir faresin. Hem, bu kabilenin beyni o sayılmaz...” diye başladı Maurice.

“Onu alıp götürdüler!” dedi Bronzten. “Onlar fare avcısı! Domuzpastırması bizden biri! Yardım edecek misin, etmeyecek misin?”

Maurice içinde durduğu borunun diğer ucunda tırma-lama sesleri duydu. Arkasına dönüp kontrol edemezdi. Aniden açıkta yakalanmış gibi hissetti. “Evet, size yardım, evet evet...” dedi telaşla.

“Ôhō!.. Bunu içtenlikle mi söylüyorsun Maurice?” dedi Şeftali.

“Evet evet, öyle,” dedi Maurice. Borudan çıktı ve dönüp içine baktı. Farelerden işaret yoktu.

“Sardalya, fare avcılarını takip ediyor,” dedi Bronzten, “biz de onu nereye götüreceklerini öğreneceğiz...”

“İçimde, ben zaten biliyordum gibi kötü bir his var,” dedi Maurice.

“Nasıl?” dedi Şeftali sertçe.

“Ben bir kediyim, değil mi?” dedi Maurice. “Kedilerin takıldığı yerler vardır. Biz bazı şeyleri görürüz. Bir sürü yerde, kedilerin ortalarda dolanmasına aldırılmazlar değil mi, çünkü biz haşaratları... yani şeyleri uzak tutarız, şey...”

“Tamam tamam, konuşabilen hiç kimseyi yemediğini biliyoruz, bize söyleyebilirsin,” dedi Şeftali. “Ne söyleyecekse söyle!”

“Bir zamanlar ahır denen bir yerdeydim, samanlığa çıkmıştım, orada her zaman... şey... bulabilirsin, ee...”

Şeftali gözlerini devirdi. "Evet evet, *devam et!*"

"Eh, her neyse, sonra içeri bir sürü adam girdi ve ben de kaçamadım, çünkü yanlarında bir sürü köpek vardı. Ahır kapılarını kapattılar ve şey, bir tür şey kurdular, ahırın ortasına geniş, tahta duvarlar kurdular. Sonra bazı adamlar kutular dolusu fareyle geldi. Fareleri, kurdukları çukurun ortasına boşalttılar, sonra, sonra köpekleri de aynı yere koydular. Köpekler teriyordu," diye ekledi, farelerin yüzüne bakmamaya çalışarak.

"Fareler, köpeklerle savaştı mı?" dedi Bronzten.

"Şey, *savaşabilirlerdi* herhalde," dedi Maurice. "Çoğu, meydanın içinde koşturdu durdu. Fare kovalamaca adını veriyorlar. Fareleri, fare avcıları getiriyor elbette. Canlı fareler."

"Fare kovalamaca..." dedi Bronzten. "Nasıl oldu da biz hiç duymadık?"

Maurice gözlerini kırpıştırarak baktı ona. Akıllanmış yaratıklar olmalarına rağmen, fareler bazen inanılmaz ölçüde aptal olabiliyordu. "Neden duyacakmışsınız ki?" dedi.

"Kuşkusuz farelerden biri..."

"Anlamadın galiba," dedi Maurice. "O meydana giren fareler çıkamıyor. En azından, canlı olarak çıkamıyor."

Bir sessizlik oldu.

"Dışarı atlayamazlar mı?" diye sordu Şeftali, küçücük bir sesle.

"Duvarlar fazla yüksek," dedi Maurice.

"Neden köpeklerle savaşmıyorlar?" dedi Bronzten.

Gerçekten, gerçekten aptal, diye düşündü Maurice.

“Çünkü onlar *fare*, Bronzten,” dedi Maurice. “Sürü sürü fare. Hepsi diğerlerinin korkusunun ve paniğinin kokusunu alabiliyor. Nasıl olduğunu *bilirsin*.”

“Bir sefer bir köpeğin burnunu ısırmıştım!” dedi Bronzten.

“Evet evet,” dedi Maurice yatıştırırcasına. “Bir fare düşünebilir ve cesur olabilir, doğru. Ama bir grup fare, yalnızca bir sürüdür. Bir grup fare, bir sürü bacağı olan ve hiç beyni olmayan büyük bir hayvandan ibarettir yalnızca.”

“Bu doğru değil!” dedi Şeftali. “Bir olmak demek güçlü olmak demektir!”

“Tam olarak ne kadar yüksek?” dedi Bronzten. Gözlerini mum ışığına dikmişti. Sanki içinde resimler görüyordu.

“Ne?” diye sordu Şeftali ile Maurice birlikte.

“Duvar... tam olarak ne kadar yüksek?”

“Ha? Bilmiyorum! Yüksek işte! İnsanlar dirseklerini üzerine dayıyorlardı! Ne fark eder? Bir farenin sıçrayamayacağı kadar yüksek işte, o kadarını biliyorum.”

“Şimdiye kadar başardığımız her şeyi, birlik olduğumuz için başarabildik...” diye başladı Şeftali.

“O zaman Domuzpastırması’nı birlikte kurtarınız,” dedi Bronzten. “Biz...” Borudan bir farenin çıktığını duyunca hızla döndü ve sonra burnunu kırıstırdı. “Sardalya geldi,” dedi. “Bir de... bakalım, kokusuna bakılırsa dişi, genç ve endişeli... Besleyici?”

Kapan İmha Ekibi'nin en genç üyesi Sardalya'nın arkasından geliyordu. Islak ve keyifsizdi.

"Boğulmuş fareye benziyorsun küçük hanım," dedi Bronzten.

"Kırık bir boruya düştüm efendim," dedi Besleyici.

"Neyse, seni görmek güzel. Neler oluyor Sardalya?"

Dans eden fare, birkaç sinirli dans adımı attı. "Sağlığımı bozacak kadar çok oluğa tırmandım ve çamaşır ipinde yürüdüm," dedi. "Ayrıca, bana *krrkk* kedileri sorma, patron, kedi türünün köküne kibrit suyu... sözüm meclisten dışarı elbette," diye ekledi Sardalya, endişe içinde Maurice'e bakarak.

"Ee?" dedi Şeftali.

"Kasabanın kıyısında, bir tür ahıra gittiler," dedi Sardalya. "Kötü kokuyor. Çevrede bir sürü köpek vardı. Adamlar da..."

"Fare çukuru," dedi Maurice. "Size söylemiştim. Fare dövdüşleri için fare üretiyorlar!"

"Evet," dedi Bronzten. "Domuzpastırması'nı oradan çıkaracağız. Sardalya, sen bana yolu göstereceksin. Giderken diğerlerini de toplamaya çalışacağız. Kalanlarınız, çocuğu bulmaya çalışacak."

"Neden emirleri sen veriyorsun?" dedi Şeftali.

"Çünkü biri vermek zorunda," dedi Bronzten. "Domuzpastırması, modası geçmiş fikirlere sahip, derisi kabuk kabuk olmuş bir fare olabilir, ama lider o ve herkes bunu

koklayabiliyor. Ona ihtiyacımız var. Sorusu olan? Tamam...”

“Ben de gelebilir miyim efendim?” dedi Besleyici.

“İpimi taşımama yardım ediyor patron,” diye açıkladı Sardalya. “O ve genç fare, kangal kangal ip taşıyordu.”

“Hepsine ihtiyacın olacak mı?” dedi Bronzten.

“Bir parça ipliğe asla hayır dememek lazım patron,” dedi Sardalya içtenlikle. “Bulduğum bazı şeylere hayret edersin...”

“Tamam, dişi fare bir işe yarasın da,” dedi Bronzten. “Umarım bize ayak uydurabilir. Gidelim!”

Tehlikeli Fasulye, Şeftali ve Maurice kanalda baş başa kaldı.

Tehlikeli Fasulye içini çekti. “Bir fare cesur olabilir, ama bir grup fare yalnızca sürüdür, ha?” dedi. “Doğru mu söylüyorsun Maurice?”

“Hayır, ben... bak, orada *bir şey* vardı,” dedi Maurice. “Kilerde. Ne olduğunu bilmiyorum. Farelerin zihnine giren bir ses!”

“Hepsinin değil,” dedi Şeftali. “Seni korkutmadı, değil mi? Bizi de. Bronzten’i de. Domuzpastırması’nı çok kızdırdı. Neden?”

Maurice, gözlerini kırıştırdı. Sesi yine kafasının içinde duyabiliyordu. Çok hafifti ve kendi düşünceleri olmadığı kesindi. “İçeri girmenin bir yolunu bulacağım KEDI!” diyordu.

“Bunu duydunuz mu?” dedi.

“Ben hiçbir şey duymadım,” dedi Şeftali.

Belki yakında olman gerekiyordur, diye düşündü Maurice. Belki, sen yakınlardaysan ses, senin kafanın nerede olduğunu anlıyordur.

Tehlikeli Fasulye kadar üzgün bir fare görmemişti. Küçük fare, mumun yanına büzülmüş, görmeyen gözlerle *Bay Tavşancık*’ın *Macerası* kitabına bakıyordu.

“Bundan daha iyi olacağını umuyordum,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Ama anlaşılıyor ki biz, yalnızca... fareyiz. Sorun çıkar çıkmaz yalnızca... fareye dönüşüyoruz.”

Maurice’in, Maurice olmayan birinin duygularını anlaması son derece sıra dışıydı. Bir kedi için bu önemli bir karakter kusurudur. Hastalandım herhalde, diye düşündü. “Bir yardımı olacaksa, ben de yalnızca bir kediyim,” dedi.

“Ah, ama değilsin. Sen nazıksın ve aslında cömert bir karakterin olduğunu hissediyorum,” dedi Tehlikeli Fasulye.

Maurice, Şeftali’ye bakmamaya çalıştı. Eyvah, diye düşündü.

“En azından fareleri yemeden önce soruyorsun,” dedi Şeftali.

Onlara söylemek daha iyi olacak, dedi Maurice’in düşünceleri. Hadi, söyle. Daha iyi hissedersin.

Maurice, düşüncelerine seslerini kesmelerini söylemeye çalıştı. Vicdan edinmenin tam da zamanıydı hani! Vicdanlı

bir kedi ne işe yarardı? Vicdanlı bir kedi bir... hamster sayılırdı ya da öyle bir şey...

"Mmm, bu konuda sizinle konuşmak istiyordum," diye mırıldandı.

Hadi, söyle onlara, dedi ısııl ısııl yeni vicdanı. Açığa çık-sın.

"Evet?" dedi Şeftali.

Maurice kıvrandı. "Şey, biliyorsun, bugünlerde yedik-lerimi *her zaman* kontrol ediyorum..."

"Evet, gerçekten övgüye değer bir davranış," dedi Tehlikeli Fasulye.

Maurice şimdi daha da kötü hissediyordu. "Şey, biliyor-sun, çöplükteki o büyümlü şeyleri hiç yemediğim halde benim neden Değiştigimi hep merak ediyorduk ya..."

"Evet," dedi Şeftali. "Bu, beni her zaman şaşırtmıştır."

Maurice huzursuzca kıpırdandı. "Şey, bilirsin... ee... oldukça iri, bir kulağı olmayan, bir yanında beyaz tüyler olan, bacakları ağrıdığı için hızlı koşamayan bir fare tanı-dınız mı hiç?"

"Katkı Maddeleri'ne benziyor," dedi Şeftali.

"Ah, evet," dedi Tehlikeli Fasulye. "Biz seninle tanış-madan önce ortadan kayboldu Maurice. İyi bir fareydi. Ko-nuşma güçlüğü yaşırdı."

"Konuşma güçlüğü..." dedi Maurice hüzünle.

"Kekelerdi," dedi Şeftali, Maurice'e uzun uzun, soğuk soğuk bakarak. "Sözleri ağzından pek kolay çıkmazdı."

“Pek kolay çıkmazdı,” dedi Maurice. Bu sefer sesi epey boştu.

“Ama eminim sen onunla hiç karşılaşmamışsındır Maurice,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Onu özlüyorum. Bir kez konuşturmayı başardın mı, harika bir fareydi.”

“Öhō!.. Sen onunla *karşılaştın mı* Maurice?” dedi Şeftali, çivi gibi bakışlarla.

Maurice’in yüzü oynadı. Art arda muhtelif ifadeler denedi. Sonra konuştu: “*Tamam! Onu yedim, oldu mu? Hep-sini! Kuyruğu, yeşil pelteye benzeyen kısım ve kimsenin ne olduğunu bilmediği o pis, mor yumru dışında hepsini! Ben yalnızca bir kedydim! Henüz düşünmeyi öğrenmemiştim! Bilmiyordum! Karnım açtı! Kediler fareleri yer, bu iş böyle-dir! Benim suçum değildi! O büyü-lü şeyler yemişti, ben de onu yedim ve bu yüzden ben de Değiştim! O yeşil pelteye ben-zeyen şeyi görmenin nasıl bir his olduğunu biliyor musun? Hiç iyi bir his değil! Bazen karanlık gecelerde onun orada konuştuğunu duyabiliyorum sanki! Tamam mı? Tatmin oldu-nuz mu? Onun ‘biri’ olduğunu bilmiyordum! Onu yedim! O çöplükten besleniyordu, ben onu yedim ve Değiştim! İtiraf ediyorum! Onu yedim! Benim suçum değiiildiiii!”*

Sonra sessizlik oldu. Bir süre sonra Şeftali “Evet,” dedi, “ama bu uzun zaman önceydi, değil mi?”

“Ne? Son zamanlarda birini yiyip yemediğimi mi soru-yorsun? Hayır!”

“Yaptığın şeye üzüldün mü?” dedi Tehlikeli Fasulye.

“Üzölmek mi? *Sen* ne sanıyorsun? Bazen kâbuslarımda geğiriyorum ve o...”

“O zaman sorun yok, herhalde,” dedi küçöök fare.

“Sorun yok mu?” dedi Maurice. “Nasıl sorun olmayabilir? En kötö kısımları da ne, biliyor musun? Ben bir kediyeim! Kediler *üzölerek* dolaşmazlar ortalıklarda! Suçluluk da duymazlar! Biz hiçbir şeyden *pişman* olmayız! ‘Selam yiyecek, konuşabiliyor musun?’ demenin nasıl bir his olduğunu biliyor musun? Bir kedinin bu şekilde davranmaması gerekiyor!”

“Biz de farelerin davranması gerektiğı gibi davranmıyoruz,” dedi Tehlikeli Fasulye. Sonra suratı yine asıldı. “Şimdiye dek davranmıyorduk,” diye içini çekti.

“Herkes korkmuştu,” dedi Şeftali. “Korku bulaşıcıdır.”

“Fareden fazlası olabileceğimizi ummuştum,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Domuzpastırması ne derse desin, ciyaklayan ve oynayan şeylerden fazlası olabileceğimizi düşünmüştüm. Şimdi... herkes nerede?”

“Sana *Bay Tavşancık*’tan bir şeyler okuyayım mı?” dedi Şeftali endişeyle. “Şu... karanlık zamanlardan birini yaşıırken bu seni hep neşelendirir, biliyorsun.”

Tehlikeli Fasulye başını salladı.

Şeftali, dev kitabı kendine çekti ve okumaya başladı: “Bir gün Bay Tavşancık ve arkadaşı Fare Rupert, İhtiyar Eşek’i görmeye gittiler. İhtiyar Eşek, ırmağın yakınında yarırdı...”

“İnsanlarla konuştukları kısmı oku,” dedi Tehlikeli Fasulye.

Şeftali, hemen bir sayfa çevirdi. “Selam Fare Rupert, dedi Çiftçi Fred, ne harika bir gün, değil mi?”

Bu delilik, diye düşündü Maurice, içinde akan şeylerin hiç de temiz olamayacağı bir borunun yanında oturan bir farenin bir diğerine okuduğu, yabani ormanlar ve temiz temiz köpüren dereler hakkındaki masalı dinlerken. Asla temiz olamayacak şeylerle dolu bir boru. Ama adil olmak gerekirse, birazcık köpürüyordur, ya da en azından gluup-luyordur.

Her şey lağımdan aşağı gidiyordu ve kafalarının içinde, her şeyin ne kadar hoş olabileceğine dair bu küçük resim vardı...

Şu küçük, pembe, hüzünlü gözlere bir bak, dedi Maurice’ in kendi düşünceleri, Maurice’in kendi kafasının içinde. Şu küçük, titrek, kırışık burunlara bir bak. Onlara sırtını dönüp kaçarsan ve onları burada bırakırsan, o küçük titrek burunların yüzüne bir daha nasıl bakabilirsin?

“Bakmam *gerekmezdi*,” dedi Maurice sesli olarak. “Asıl önemli olan da bu!”

“Ne?” dedi Şeftali, kitaptan başını kaldırarak.

“Ah, yok bir şey...” Maurice duraksadı. Yapılacak bir şey yoktu. Bir kedinin karakterine tamamen aykırıydı. İşte düşünmek sana bunu yapar, diye düşündü. Başını belaya sokar. Başkalarının kendileri adına düşünebildiklerini

bilsen bile, *onlar* adına da düşünmeye başlarsın. Maurice inledi.

“Çocuğun başına neler geldiğine bir baksak iyi olacak,” dedi.

Kiler, zifiri karanlıktı. Zaman zaman damlayan suyun çıkardığı şıpırtılar ve insan sesleri dışında ses yoktu.

“Evet,” dedi Habise’nin sesi, “her şeyin üzerinden bir kez daha geçelim, olmaz mı? Bir bıçağın yok, öyle mi?”

“Hayır,” dedi Keith.

“Ya da halatları yakmak için kullanabileceğimiz, el altında bir kibrit?”

“Yok.”

“Yakınlarda, halatı sürte sürte kesebileceğin keskin bir kenar?”

“Hayır.”

“Bacaklarını kollarının arasında geçirip ellerini önüne de mi getiremezsin?”

“Hayır.”

“Peki gizli güçlerin de mi yok?”

“Yok.”

“Emin misin? Seni gördüğüm an şöyle düşündüm: Muhtemelen bu çocuğun muhteşem bir gücü vardır ve ancak başı ciddi belaya girdiği zaman ortaya çıkıyordur. Eğer kılık değiştirmiş değilse, kimse bu kadar faydasız biri olamaz.”

“Hayır. Eminim. Bak, ben sıradan biriyim. Evet, tamam, bebekken terk edilmişim. Nedenini bilmiyorum. Olmuş işte. Bunun sık sık olduğunu söylüyorlar. Bu, insanı özel biri yapmıyor. Bir tür koyunmuşum gibi gizli işaretlerim de yok, kılık değiştirmiş kahraman olduğumu da sanmıyorum ve bildiğim kadarıyla muhteşem bir yeteneğim de yok. Tamam, birkaç müzik aleti çalmak konusunda iyiyim. Çok çalışıyorum. Ama ben kahramanların olmadığı türden bir insanım. Geçinip gidiyorum işte. Elimden geleni yapıyorum. Anladın mı?”

“Ah...”

“Başka birini bulmalıydın.”

“Yani, hiç mi faydan olmaz?”

“Hayır.”

Bir süre sessizlik oldu ve sonra Habise, “Biliyor musun,” dedi, “pek çok açıdan, bu maceranın iyi organize edilmediğini düşünüyorum.”

“Ah, gerçekten mi?” dedi Keith.

“İnsanlar bu şekilde bağlanmamalı.”

“Habise, anlamıyor musun? Bu bir masal değil,” dedi Keith, elinden geldiğince sabırlı bir şekilde. “Sana bunu anlatmaya çalışıyorum işte. Gerçek yaşam masal değildir. Seni güvende tutan, suçluların başka yöne bakmasını ve sana çok hızlı vurmamasını, seni bir bıçağın yakınma bağlamalarını ve seni öldürmemelerini sağlayan bir tür büyü yoktur. Anladın mı?”

Karanlıkta biraz daha sessizlik oldu.

"Ninem ve büyük halam çok ünlü masalcılardı, biliyorsun," dedi Habise sonunda, gergin, kısık bir sesle. "Hüzniye ve Karındeşer Haşin."

"Söylemiştin," dedi Keith.

"Annem de iyi bir masalcı olurdu, ama babam masallardan hoşlanmıyor. İşte bu yüzden ismimi değiştirip Haşin yaptım. Profesyonel alanda faydası olsun diye."

"Gerçekten..."

"Küçükken, masal anlattığım için döverlerdi beni," diye devam etti Habise.

"Döverler miydi?"

"Tamam tamam, şaplak atarlardı," dedi Habise. "Bacağıma. Ama çok acırdı. Babam, bir şehri masallarla idare edemeyeceğini söyler. Pratik düşünmek gerek, der."

"Ah..."

"Müzik dışında herhangi bir şeyle ilgilenir misin? Adam kavalını kırdı!"

"Yeni bir tane alabilirim, herhalde."

Keith'in sakin sesi Habise'yi öfkeliendirdi. "Eh, bak sana ne diyeceğim," dedi. "Sen hayatını bir masala döndürmezsen, bir başkasının masalının bir parçası olursun yalnızca."

"Ya senin masalın işe yaramazsa?"

"İşe yarayan bir tane bulana kadar değiştirirsin."

"Kulağa aptalca geliyor."

"Hah, sen kendine bak. Sen yalnızca bir başkasının masalının fonunda bir yüzün. Sen bütün kararları bir kedinin almasına izin veriyorsun."

“Bunun sebebi Maurice’im...”

Bir ses, “Siz insanca davranmayı bırakana kadar gidip başka yerde beklememizi ister misiniz?” dedi.

“Maurice?” dedi Keith. “Neredesin?”

“Bir lağım borusundayım ve inan bana, şu ana kadar bu hiç de iyi bir gece olmadı. Burada kaç eski kiler var, biliyor musun?” dedi Maurice’in sesi karanlığın içinden. “Şeftali mum getiriyor. O kadar karanlık ki ben bile sizi görmüyorum.”

“Şeftali kim?” diye fısıldadı Habise.

“Değişmiş Farelerden bir diğeri. Düşünen bir fare,” dedi Keith.

“Hamsi gibi mi?”

“Sardalya gibi, evet.”

“Aha,” diye tısladı Habise. “Gördün mü? Bir masal. Şu anda kendimi çok beğeniyorum ve aynı zamanda şişiniyorum. Yiğit fareler, muhtemelen halatları kemirerek kahramanlarımızı kurtarıyorlar.”

“Ah, yine *senin* masalına döndük, öyle mi?” dedi Keith. “Peki ben neden *senin* masalındayım?”

“Romantik bir ilişki için bulunmadığına *eminim*,” dedi Habise. “Gülünç öge olacak kadar komik olmadığını da biliyorum. Bilmiyorum. Muhtemelen, öylesine... birisindir. Bilirsin, ‘sokaktaki adam’ gibi bir şey.” Karanlıktan hafif sesler geldi. “Şimdi ne yapıyorlar?” diye fısıldadı.

“Mumu yakmaya çalışıyorlar sanırım.”

"Fareler ateşle mi oynuyorlar?" diye tısladı Habise.

"Oynamıyorlar. Tehlikeli Fasulye, ışığın ve gölgelerin çok önemli olduğunu düşünüyor. Nerede olurlarsa olsunlar tünellerinin içinde bir yerde her zaman yanık bir mum bulunduru..."

"Tehlikeli Fasulye mı? Nasıl bir isim bu?"

"Şşşş! Sözcükleri eski konserve kutulardan, tabelalardan falan öğrendiler! Sözcüklerin anlamını bilmiyorlardı, sırf çıkardıkları sesleri sevdikleri için seçtiler onları!"

"Evet, ama... Tehlikeli Fasulye? Sanki gaz yapı..."

"Bu onun adı. Alay etme!"

"Affedersin, herhalde," dedi Habise kibirle.

Kibrit çaktı. Mum alevi büyüdü.

Habise iki fareye baktı. Biri... Yalnızca küçük bir fareydi, ama gördüğü çoğu fareye göre daha zarıftı. Aslında, gördüğü farelerin çoğu ölüydü, ama canlı olanlar bile her zaman... titrek, sinirli olurdu ve devamlı havayı koklardı. Bu fare yalnızca... izliyordu. Doğrudan Habise'nin gözlerinin içine bakıyordu.

Diğer fare beyazdı ve daha da küçüktü. O da onu izliyordu, ama gözlüyor demek elaha doğru olurdu. Gözleri pembeydi. Habise başkalarının duygularıyla hiçbir zaman fazla ilgilenmemişti, çünkü her zaman kendi duygularının çok daha ilginç olduğunu düşünmüştü, ama bu farede hüzünlü ve endişe verici bir şey vardı.

Küçük fare küçük bir kitabı sürüklüyordu ya da en azından bir insan için küçük olacak bir kitabı; kitap,

farenin boyunun yarısı kadardı. Kapağı oldukça renkliydi, ama Habise ne olduğunu seçemiyordu.

“Şeftali ve Tehlikeli Fasulye,” dedi Keith. “Bu Habise. Babası buranın belediye başkanı.”

“Merhaba,” dedi Tehlikeli Fasulye.

“Belediye başkanı mı? Bu *hükümet* gibi değil mi?” dedi Şeftali. “Maurice diyor ki, hükümetler çok tehlikeli suçlularmış ve insanlardan para çalarlarmış.”

“Onlara konuşmayı nasıl öğrettin?” dedi Habise.

“Kendi kendilerine öğrendiler,” dedi Keith. “Onlar terbiye edilmiş hayvanlar değil, biliyorsun.”

“Benim babam *kimsenin* parasını *çalmıyor*. Onlara hükümetlerin çok tehlikeli olduğunu kim öğret...”

“Pardon pardon,” dedi Maurice’in sesi telaşla, borunun ağzından. “Evet, ben de buradayım. İşimize bakabilir miyiz?”

“Halatlarımızı kemirmenizi rica ediyoruz,” dedi Keith.

“Bende kırık bir bıçak parçası var,” dedi Şeftali. “Kurşunkalemi kesinleştirmek için kullanıyorum. Bu daha iyi olmaz mı?”

“Bıçak mı?” dedi Habise. “Kurşunkalem mi?”

“Sana onların sıradan fareler olmadıklarını söylemiştim,” dedi Keith.

Besleyici, Bronzten’e ayak uydurmak için koşmak zorunda kalıyordu. Bronzten koşuyordu, çünkü Sardalya’ya

ayak uydurmak için koşmak zorundaydı. Bir köyde hızlı hareket etmek söz konusu olunca, Sardalya dünya şampiyonuydu.

Yolda diğeri fareleri toparladılar. Bronzten, bunların daha çok, dehşet yüzünden kaçan, ama çok uzağı gitmeyen genç fareler olduklarını fark etmeden geçemedi. Fareler, hemen Bronzten'in arkasına takıldılar, belli bir amaçla bir yere gittikleri için minnettardılar neredeyse.

Sardalya, önlerinde dans ediyordu. Elinde değildi. Lağım borularını, çatıları ve olukları seviyordu. Burada köpek yok, diyordu, kediler de fazla değildi...

Hiçbir kedi, Sardalya'yı takip etmezdi. Dürüm Hamamı köyünün insanları, eski evlerin arasına çamaşır ipleri germişti ve Sardalya onların üzerine atlıyor, baş aşağı sarkıyor, düz bir yüzeyde yürürcesine hızlı ilerliyordu. Düz duvarlara tırmanıyor, saz damların içine dalıyor, tüten bacaların çevresinde dans ediyor, kiremitlerden kayıyordu. O, peşinde diğeri farelerle hızla geçerken güvercinler yuvalarından fırlıyordu.

Bulutlar, ayın önünde süzölüyordu.

Sardalya bir çatının kenarına ulaştı ve sıçradı, hemen aşağıdaki duvarın üzerinde durdu. Duvar boyunca koştı ve iki tahtanın arasındaki aralıktan süzölüp gözden kayboldu.

Besleyici onu izleyerek bir tür samanlığa girdi. Samanlığın bir bölümüne saman yığılmıştı, ama büyük kısmı boştu ve aşağıdaki zemin kata bakıyordu. Samanlık, bina

boyunca uzanan pek çok kalın kirişle desteklenmişti. Aşağıdan parlak ışık geliyordu. İnsan sesi uğultuları ve –ür-perdi- köpek havlamaları vardı.

“Bu büyük bir ahır patron,” dedi Sardalya. “Çukur şuradaki kirişin altında. Hadi gel...”

Eski tahtaların üzerinde ilerlediler ve kenardan aşağı baktılar.

Çok aşağıda tahtadan bir halka vardı. Dev bir fıçının yarısı gibi görünüyordu. Besleyici, çukurun *tam tepesinde* olduklarını fark etti; şimdi düşecek olursa, tam ortasına inerdi. Halkanın etrafına insanlar doluşmuştu. Köpekler, ahır duvarlarının dibine bağlanmıştı ve hep yaptıkları gibi, bunu-sonsuz-dek-yapacağım havasında her şeye havlıyorlardı. Bir yanda kutu ve çuval yığınları vardı.

Çuvallar hareket ediyordu.

“*Krtlk!* Bu kalabalığın içinde Domuzpastırması’nı nasıl *krrp* bulacağız?” dedi Bronzten, gözleri aşağıdan gelen ışıkla parlayarak.

“İhtiyar Domuzpastırması söz konusuysa patron, iddiaya girerim o ortaya çıktığında anlarız,” dedi Sardalya.

“İpleri kullanarak çukura inebilir misin?”

“Ben her şeye hazırım ahbap,” dedi Sardalya sadakatle.

“İçinde köpek olan bir halkanın içine mi?” dedi Besleyici. “Hem, ip seni kesip ikiye bölmez mi?”

“Ah, burada işe yarayacak bir şeyim var patron,” dedi Sardalya. Kalın bir ip kangalı çıkardı ve kenara koydu.

Altında bir başka kangal vardı, açık kahverengiydi ve ısıldıyordu. Bir parçasını çekiştirdi ve ip, hafif bir 'tloink' sesiyle şakladı. "Lastik şeritler," dedi. "İplik ararken bir çalışma masasından yürüttüm. Onları daha önce de kullandım patron. Uzun düşüşlerde çok işe yarıyorlar."

Bronzten, tahtaların üzerinde bir adım geriledi. Burada eski bir mumlu lamba vardı; yan yatmıştı, camı kırılmıştı ve mumu uzun zaman önce yenmişti. "Güzel," dedi, "aklıma bir fikir geldi. Sen aşağı inebilirsen..."

Aşağıdan bir kükreme geldi. Fareler yine kirişin üzerinden aşağı baktılar.

Farelerin konacağı meydanın çevresindeki kafa halkası yoğunlaşmıştı. Bir adam yüksek sesle konuşuyordu. Zaman zaman bir tezahürat kopuyordu. Fare avcılarının siyah silindir şapkaları kalabalığın içinde geziniyordu. Yukarıdan bakılınca, gri ve kahverengi şapkaların arasında, uğursuz, siyah beneklere benziyorlardı.

Fare avcılarından biri, bir çuvalın içindekileri çukura boşalttı ve seyirciler, panik içinde koşarak o halkanın içinde saklanacak köşe arayan farelerin karanlık şekillerini gördüler.

Kalabalık hafifçe aralandı ve teriyer köpeğiyle bir adam, meydanın kenarına yaklaştı. Bağırışlar, kahkahalar yükseldi ve köpek, farelerin arasına bırakıldı.

Değişmiş Fareler, ölüm halkasına ve bağırışan insanlara bakakaldı.

Bir iki dakika sonra Besleyici, bakışlarını koparmayı başardı. Çevresine baktığında Bronzten'in yüzündeki ifadeyi gördü. Belki de Bronzten'in gözlerini alev alev kılan şey yalnızca lamba ışığı değildi. Onun ahır boyunca göz gezdirdiğini, uzak uçtaki büyük kapılara baktığını gördü. Kapılar sürgülenmişti. Sonra Bronzten başını, ikinci kattaki samanlığa yığılmış samanlara ve kuru otlara, sonra aşağıdaki yemliklere çevirdi.

Bronzten, kemerlerinin birinden bir parça tahta çekti.

Besleyici, tahtanın kırnızı ucundaki sülfürün kokusunu aldı.

Bu bir kibrit çöpüydü.

Bronzten döndüğünde Besleyici'nin onu izlemekte olduğunu gördü. Başını samanlıktaki saman yığınlarına doğru salladı. "Planım işe yaramayabilir," dedi. "Eğer yaramazsa, senin görevin diğer planı gerçekleştirmek."

"Ben mi?" dedi Besleyici.

"Sen. Çünkü ben... burada olmayacağım," dedi Bronzten. Kibriti uzattı. "Ne yapacağını biliyorsun," dedi, en yakın samanlığa doğru başını sallayarak.

Besleyici yutkundu. "Evet. Evet, sanıyorum. Şey... ne zaman?"

"Zamanı geldiğinde. Ne zaman olduğunu *bileceksin*," dedi Bronzten ve aşağıdaki katliama baktı. "Öyle ya da böyle, bu geceyi hatırlamalarını istiyorum," dedi sessizce. "Ne yaptıklarını hatırlayacaklar. Bizim ne yaptığımızı da hatırlayacaklar... Yaşadıkları sürece."

Domuzpastırması çuvalın içinde yatıyordu. Yakındaki diğer farelerin, köpeklerin ve kanın kokusunu alabiliyordu. Özellikle de kanın...

Kendi düşüncelerini duyabiliyordu, ama fırtına gibi kükreyen duyularının yanında minik böcek vızıltılarından farksızdılar. Anı parçaları gözlerinin önünde dans ediyordu. Kafesler. Panik. Beyaz fare. Domuzpastırması. Bu onun kendi adıydı. Tuhaf. Eskiden isimler yoktu. Diğer fareleri koklardı yalnızca. Karanlık. İçeride, gözlerinin arkasındaki karanlık. O parça Domuzpastırması'ydı. Dışarıdaki her şey, başka her şeydi.

Domuzpastırması. Ben. Lider.

Kor kızıl öfke, içinde kaynamaya devam ediyordu. Ama artık bir tür şekli vardı; bir kanyonun taşmış bir ırmağa verdiği, onun daha hızlı akmasına sebep olan, ona bir yön gösteren şekli gibi.

Şimdi sesler duyabiliyordu.

"... onu gizlice içeri sokacağım, kimse fark etmeyecek..."

"... tamam, kızdırmak için önce biraz silkeleyeyim..."

Çuval silkelendi. Domuzpastırması'nı olduğundan daha fazla kızdırmadı. Daha fazla öfkeye yer yoktu.

Çuval sallana sallana bir yere taşındı. İnsan haykırıışları yükseldi, kokular güçlendi. Bir sessizlik oldu, çuval baş aşağı edildi ve Domuzpastırması, bağırış çağırış eşliğinde, çabalayan farelerden oluşan bir yığınun üzerine düştü.

Fareler kaçışırken Domuzpastırması en tepeye ulaşmak için dişledi, pençeledi ve sonra hırlayan bir köpeğin çukura bırakıldığını gördü. Köpek bir fare yakaladı, şiddetle silkeledi ve gevşeyen fare leşini fırlattı.

Fareler çılgınca kaçıştılar.

“Ahmaklar!” diye haykırdı Domuzpastırması. “Birlikte çalışın! Bu pire torbasını kemirip iskelete döndürebilirsiniz!”

Kalabalık bağırmayı bıraktı.

Köpek kibirli kibirli Domuzpastırması'na baktı. Düşünmeye çalışıyordu. Fare konuşmuştu. Yalnızca *insanlar* konuşurdu. Bu fare doğru kokmuyordu da. Fareler panik kokardı. Bu fare panik kokmuyordu.

Sessizlik çan gibi çınlıyordu.

Sonra Jacko fareyi kapdı, biraz silkeledi ve yere fırlattı. Bir tür test yapmaya karar vermişti. Fareler insanlar gibi konuşmamalıydı, üstelik bu fare, fareye benziyordu –ve fare öldürmek iyiydi– ama insan gibi konuşuyordu ve insanları ısırmak fena dayak yemek anlamına gelirdi. Kesin olarak anlamak zorundaydı. Dayak yerse, bu fare, insan demekti.

Domuzpastırması yuvarlandı ve doğrulmayı başardı, ama yan tarafında derin bir diş yarası oluşmuştu.

Diğer fareler, köpektен olabildiğince uzakta, bir yığın halinde kaynıyorlardı hâlâ. Her fare en dipteki fare olmaya çalışıyordu.

Domuzpastırması kan tükürdü. "Tamam madem," diye hırladı, şaşkın köpeğe doğru yaklaşarak. "Şimdi gerçek bir farenin nasıl öldüğünü öğreneceksin!"

"Domuzpastırması!"

Domuzpastırması başını kaldırıp baktı.

Sardalya, dumanlı havada çılgın halkaya doğru dalar-ken lastik kangalı arkasında açıldı. Tam Domuzpastırması'nın üzerindeydi, büyüyor, büyüyordu...

... ve gittikçe yavaşlıyordu...

Köpek ile fare arasında durdu. Bir an orada asılı kaldı. Şapkasını nazikçe kaldırdı ve "İyi akşamlar!" dedi. Sonra dört bacağına birden Domuzpastırması'na doladı.

Lastik ip tınlama noktasına ulaşır sonunda yukarı fırladı. Jacko boş havayı dişlemeye çalıştı, ama çok geç kalmıştı, çok geç. Fareler hızla yükseldiler, halkadan çıktılar ve durup havada sallanmaya başladılar. Jacko'nun ulaşamadığı bir yerde...

Köpek daha bakarken Bronzten, kirişin diğer yanından atladı. Kalabalık hayretler içinde izlerken, teriyere doğru dalışa geçti.

Jacko gözlerini kısıtı. Havalanıp kaybolan fareler bir şeydi, tam ağzına doğru dalan fareler ise bambaşka bir şey. Bu, tabağa konmuş servis edilen bir fareydi, bu fare şiş kebaptı.

Bronzten düşerken arkasına baktı. Yukarıda Besleyici çılgınca düğümlüyor, ısıırıyordu. Şimdi Sardalya'nın ipinin diğer ucundan Bronzten sarkıyordu. Ama Sardalya her şeyi

dikkatle açıklamıştı. Bronzten'in ağırlığı diğer iki fareyi kirişin üstüne çekmek için yeterli değildi...

Bu yüzden Bronzten, Sardalya ile çabalayan yolcusunun güvenle çatının gölgeleri arasında gözden kaybolduklarını gördüğünde...

... fazladan ağırlık olsun diye taşıdığı büyük eski mumlu lambayı bıraktı ve ipi ısırdı.

Lamba bütün ağırlığıyla Jacko'nun üzerine düştü, Bronzten de lambanın üzerine düştü ve yere yuvarlandı.

Kalabalık sessizdi. Domuzpastırması halkadan fırladığından beri sessizdiler. Bronzten, gerçekten de bir farenin sıçrayamayacağı kadar yüksek olan duvarın üstünde yüzler gördü. Çoğu kızarmıştı. Ağızları hâlâ açıktı. Sessizlik, her an bağırıma başlayabilecek kocaman kırmızı yüzlerin nefes alırken bıraktığı türden bir sessizlikti.

Bronzten'in çevresindeki fareler, amaçsızca duvara tırmanmaya, tutunmaya çalışıyordu. Aptallar, diye düşündü. Dört beşiniz bir araya gelse, herhangi bir köpeği doğduğuna pişman edebilirsiniz. Ama paniğe kapılıp kaçıyorsunuz ve teker teker yakalanıyorsunuz...

Hafifçe sersemlemiş Jacko, gözlerini kırıştırdı. Bronzten'e bakarken gırtlığından yavaş yavaş bir hırlama yükselmeye başladı.

"Doğru, seni *kkrrkk*," dedi Bronzten, izleyicilerin duyabileceği kadar yüksek sesle. "Şimdi sana bir farenin nasıl yaşayacağını göstereceğim."

Saldırdı.

Jacko, diğer köpeklerle karşılaştırıldığında, kötü bir köpek değildi. O bir teriyerdi ve fare öldürmekten hoşlanırdı. Üstelik, halkada bir sürü fare öldürmek; iyi beslenmek, iyi köpek diye övülmek ve çok sık tekmelenmemek anlamına geliyordu. Bazı fareler mücadele ediyordu ve bu pek büyük bir sorun değildi, çünkü onlar Jacko'dan küçüktü ve Jacko'nun daha fazla dişi vardı. Jacko çok akıllı sayılmazdı, ama bir fareden çok daha akıllıydı ve düşünme işini ağızyla dişleri yapıyordu zaten.

Bu yüzden, dişleri bu yeni farenin üzerine kapandığı ve fareyi orada bulamadığı zaman şaşırdı.

Bronzten, farelerin yapması gerektiği gibi kaçmadı. Bir savaşı gibi eğildi. Jacko'nun çenesinin altını dişledi ve kayboldu. Jacko hızla döndü. Fare *hâlâ* orada değildi. Jacko gösteri dünyasındaki kariyerini, kaçmaya çalışan fareleri ısırarak yapmıştı. Çok yakında duran fareler haksızlıktı!

İzleyicilerden bir haykırma yükseldi. Biri bağırdı, "Fareye on lira koyuyorum!" ve bir başkası bağırان adamın kulağına yumruk attı. Bir başka adam halkanın içine girmeye kalktı. Biri o adamın kafasında bira şişesi kırdı.

Bronzten, havlayarak dönüp duran Jacko'nun altında ileri geri dans etti ve uygun anı bekledi...

... uygun anı gördü ve bütün gücüyle ısırıldı.

Jacko'nun gözleri şaşı oldu. Jacko'nun, yalnızca Jacko'yu ve karşısına çıkabilecek hanım köpekleri ilgilendiren, çok mahrem bir yeri aniden küçük bir acı topuna dönüştü.

Jacko ciyaktadı. Havaya sıçradı. Sonra, onca şamatanın içinde, halkadan çıkmaya çalıştı. Yağlı, pürüzsüz tahtalara dayanarak arka ayaklarının üzerinde doğruldu ve çılgınca pençeledi.

Bronzten, köpeğin kuyruğuna sıçradı, sırtında koştu, Jacko'nun burnunun ucuna geldi ve duvarın üzerinden atladı.

Bacakların arasına kondu. Adamlar onun üzerine basmaya çalıştılar, ama bu birbirlerine yer açmaları gerektiği anlamına geliyordu. Onlar birbirlerini dirsekleyerek ve birbirlerinin ayaklarına basarak yer açana kadar Bronzten gitmişti bile.

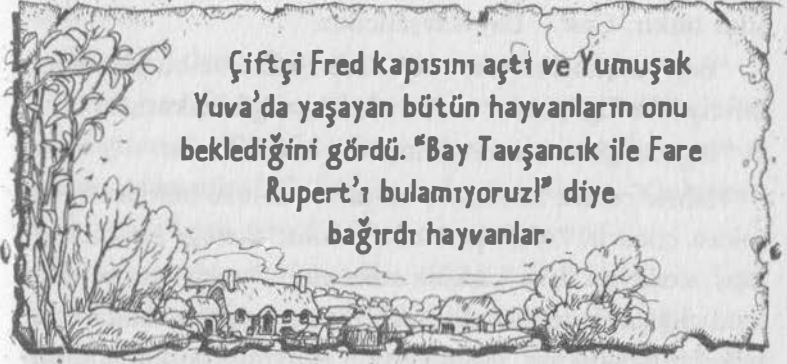
Ama başka köpekler vardı. Zaten heyecandan yarı delirmiş haldeydiler. Şimdi halatlarını ve zincirlerini çekiştiriyor, kaçan fareyi kovalıyorlardı. Köpekler fare kovalamayı bilirdi.

Bronzten de kaçmayı bilirdi. Hırlayan, havlayan köpekleri peşine takarak yerde, akan bir yıldız gibi koştu, gölgelere yöneldi, tahtalarda bir delik buldu ve güzel, güvenli karanlığa daldı...

Tık diye kapandı kapan.

Bölüm 9

Çiftçi Fred kapısını açtı ve Yumuşak Yuva'da yaşayan bütün hayvanların onu beklediğini gördü. "Bay Tavşancık ile Fare Rupert'ı bulamıyoruz!" diye bağırdı hayvanlar.

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

"Sonunda!" dedi Habise, halatları silkeleyip üzerinden atarak. "Farelerin daha hızlı kemirebildiğini sanırdım."

"Bıçak kullandılar," dedi Keith. "Ve sen teşekkür ederim diyebilirdin, değil mi?"

"Evet evet, çok minnettar olduğumu söyle onlara," dedi Habise, ayağa kalkarak.

"Kendin söyle!"

"Affedersin, ben... farelerle konuşmayı çok utanç verici buluyorum."

“Bu anlaşılabilir bir şey sanırım,” dedi Keith. “Onlardan nefret etmen öğretilmişse...”

“Ah, mesele *bu* değil,” dedi Habise, kapıya gidip anahtar deliğine bakarak. “Yalnız bu çok... çocukça. Çok... şıkır mıkır. Çok... Bay Tavşancıksı.”

“Bay Tavşancık?” diye ciyakladı Şeftali ve bu gerçekten bir ciyaklamaydı, sözcük bir tür feryat gibi çıkmıştı.

“Bay Tavşancık’a ne olmuş?” dedi Keith.

Habise cebine uzandı ve bir paket dolusu bükülmüş saç tokası çıkardı. “Ah, aptal bir kadının yazdığı bir dizi kitap,” dedi, bir tokayı kilide sokarak. “Duygusuz çocuklar için aptalca şeyler işte. Bir fare, bir tavşan, bir yılan, bir tavuk, bir baykuş var, hepsi giysiler giyiyor, insanlarla konuşuyor. Herkes o kadar iyi ki insanın *midesini* bulandırıyor. Babamın onları çocukluğundan beri sakladığını biliyor muydun? *Bay Tavşancık’ın Macerası*, *Bay Tavşancık Çalışıyor*, *Fare Rupert Öğreniyor*... ben küçükken hepsini bana okurdu ve hiçbirinde tek bir doğru düzgün cinayet yoktu.”

“Bence artık sussan daha iyi olacak,” dedi Keith. Farelere bakmaya cesaret edemiyordu.

“Bir alt metin yoktu, hiçbir sosyal yorum yoktu...” diye devam etti Habise, kilitte uğraşmaya devam ederek. “En ilginç olay, Ördek Doris’in ayakkabısını kaybetmesi –*ayakkabısını* kaybeden bir ördek, düşünabiliyor musun?– ve koca masal boyunca ayakkabıyı aradıktan sonra onu,

ördeğin yatağının altında buluyorlar. Sen buna anlatımsal gerilim mi diyorsun? Çünkü ben demiyorum. İnsanlar, hayvanların insanmış gibi davrandığı aptal hikâyeler uydu-racaksa içinde en azından bir parça ilgi çekici şiddet ol-malı...”

“Eyvah,” dedi Maurice, ızgaranın arkasından.

Keith bu sefer çevresine bakındı. Şeftali ile Tehlikeli Fa-sulye gitmişti. “Biliyor musun, ben onlara söylemeye hiç cesaret edemedim,” dedi, genel olarak herkese. “Onlar büt-ün o masalların gerçek olduğunu sanıyordu.”

“Yumuşak Yuva ülkesinde olabilir,” dedi Habise ve kilit sonunda tıkırdayınca doğruldu. “Ama burada değil. Biri-nin o ismi uydurduğunu ve gülmeden durabildiğini hayal edebiliyor musun? Gidelim.”

“Onları kızdırdın,” dedi Keith.

“Bak, fare avcılarını geri gelmeden buradan çıkalım mı ar-tık?” dedi Habise.

Bu kızın sorunu şu ki, diye düşündü Maurice, insanların nasıl konuştuğunu dinlemek konusunda iyi değildi. Aslın-da, dinlemek konusunda iyi değildi.

“Hayır,” dedi Keith.

“Ne hayır?”

“Hayır, seninle gelmiyorum,” dedi Keith. “Burada kötü bir şeyler oluyor, yiyecek çalan aptal adamlardan çok daha kötü bir şeyler.”

Maurice onların yine tartışmasını izledi. İnsanlar işte, hah! Kendilerini tüm diğer yaratıkların efendisi sanıyorlar. Biz kedilere hiç benzemiyorlar. Biz tüm diğer yaratıkların efendisi olduğumuzu *biliyoruz*. Hiç insan besleyen bir kedi gördünüz mü? Alın size kanıt.

İnsanlar nasıl da bağınıyor, diye tısladı küçük bir ses kafasının içinde.

Bu vicdanım mı, diye düşündü Maurice. Kendi düşünceleri ise şöyle dedi: Ne, ben mi? Hayır. Onlara Katkı Maddeleri'ni anlatığından beri ben kendimi çok daha iyi hissediyorum. Maurice patileri üzerinde kıpırdandı. "Tamam o zaman," diye fısıldadı, karnına bakarak, "bu sen misin, Katkı Maddeleri?"

Bir Değişmiş Fare'yi yediğini fark ettiğinden beri bu, onu rahatsız ediyordu. Değişmiş Farelerin sesleri vardı, değil mi? Birini yersen ne olurdu? Ya ses karnınızda kalırsa? Ya... Katkı Maddeleri'nin hayali Maurice'in içinde dolaşıp duruyorsa? Bu tür şeyler bir kedinin uykusunu ciddi bir biçimde kaçırabilirdi, gerçekten kaçırabilirdi.

Hayır, dedi, uzaktaki ağaçları hışırdatan rüzgâra benzeyen ses, *bu benim. Ben... ÖRÜMCEK.*

"Ah, sen bir örümcek misin?" diye fısıldadı Maurice'in düşünceleri. "Bir örümceği, üç patim bağlıyken bile halledebilirim."

Ama ben herhangi bir örümcek değilim. Ben ÖRÜMCEK'im.

Sözcük canını yakmıştı. Bunu daha önce yapmamıştı.

Şimdi KAFANIN içindeyim, kedi. Kediler... kediler, köpekler kadar kötüdür, farelerden beterdir. Ben KAFANIN içindeyim ve ASLA gitmeyeceğim.

Maurice'in patileri seyirdi.

Ben DÜŞLERİNE gireceğim.

"Bak, ben yalnızca buradan geçiyordum," diye fısıldadı Maurice çaresizlik içinde. "Sorun aramıyorum. Ben güvenilmez biriyim! Ben bir kediyim! Bana güvenemezsin, çünkü ben benim! Şimdi bırak da temiz havaya çıkayım. Böylece bir daha başına bela olmam... yani başına ya da bacaklarına ya da tüylü parçalarına ya da her neyse!"

KAÇMAK istemezsin.

İşte bu doğru, diye düşündü Maurice. Kaçmak istemem... Dur bir dakika, ama kaçmak istiyorum!

"Ben bir kediyim!" diye mırıldandı. "Hiçbir fare beni kontrol edemez. Sen beni kontrol etmeyi denedin!"

Evet, dedi Örümcek'in sesi, ama o zaman sen GÜÇLÜYDÜN. Şimdi küçük zihnin kendi etrafında dönüp duruyor ve düşünme işini onun adına bir başkasının yapmasını istiyor. Ben senin adına düşünebilirim.

Ben HERKES adına düşünebilirim.

Her zaman yanında olurum.

Ses solup gitti.

Tamam, diye düşündü Maurice. O zaman Dürüm Hamamı'na veda etme zamanı geldi. Parti bitti. Farelerin

yanında bir sürü başka fare var, bu iki insan da birbirlerine destek oluyorlar, ama ben yalnızım ve kendimi, tuhaf seslerin benimle konuşmadığı bir yere götürmek istiyorum.

“Affedersiniz,” dedi, sesini yükselterek. “Gidiyor muyuz, gitmiyor muyuz?”

İki insan dönüp ızgaraya baktılar.

“Ne?” dedi Keith.

“Ben gitmeyi tercih ediyorum,” dedi Maurice. “Şu ızgarayı çekip çıkar, olmaz mı? Tamamen paslanmış zaten, zor olmasa gerek. Aferin sana. Sonra birlikte kaçarsınız...”

“Bir fare kavalcısı çağırmışlar Maurice,” dedi Keith. “Kabile her yere dağılmış durumda. Adam sabaha burada olacak. Gerçek bir fare kavalcısı Maurice. Benim gibi sahte biri değil. Onların büyülü kavalları var, biliyorsun. Farelerimizin başına bunun gelmesini izlemek ister misiniz?”

Yeni vicdanı Maurice’i bir güzel tekmeledi. “Şey, izlemek istediğimi söyleyemem tam olarak,” dedi gönülsüzce. “Pek değil, hayır.”

“Tamam. O zaman kaçmayacağız,” dedi Keith.

“Öyle mi? Ne yapacağız o zaman?” dedi Habise.

“Geri geldiklerinde fare avcıları ile konuşacağız,” dedi Keith. Düşünceli görünüyordu.

“Peki onların bizimle konuşmak isteyeceğini düşündüren ne?”

“Çünkü bizimle konuşmazlarsa,” dedi Keith, “ölecekler!”

Fare avcıları yirmi dakika sonra geldiler. Barakalarının kapısındaki kilit çıtladı, kapı açıldı ve çarpılarak kapandı. İkinci fare avcısı kapıyı sürgüledi.

"Bu akşamın çok iyi geçeceğini söylemiştin, hatırlıyor musun?" dedi, kapıya sırtını verip nefeslenerek. "Bir daha söylesene, çünkü sanırım ben iyi geçen kısmı kaçırdım."

"Kes sesini!" dedi birinci fare avcısı.

"Biri gözüme yumruk attı."

"Kes sesini!"

"Sanırım *cüzdanımı* da kaybettim. İçindeki yirmi lirayı bir daha göremem artık."

"Kes sesini!"

"Son dövüşten hayatta kalan fareleri de toplayamadım!"

"Kes sesini!"

"Üstelik köpekleri de orada bıraktık! Durup bağlarını çözebilirdik! Biri köpeklerimizi çalacak."

"Kes sesini!"

"Fareler sık sık o şekilde havada uçar mı? Yoksa bu yalnızca *tecrübeli* bir fare avcısının duyduğu türden bir şey midir?"

"Sana kes sesini demedim mi?"

"Evet."

"Kes sesini! Tamam, hemen gidiyoruz. Parayı alır, iskeleden bir kayık yürütürüz. Tamam mı? Satmadığımız malzemeyi bırakırız ve *gideriz*."

“Öylesine mi? Elsiz Johnny ve yanındaki delikanlılar yarın akşam bir sonraki yüklemeyi yapmak için gelecek ve...”

“Gideceğiz dedim Bill! İşlerin kötüye gideceğini hissediyorum.”

“Öylesine mi? Johnny’nin bize iki yüz lira borcu...”

“Evet! Öylesine! Gitme zamanı! Oyun ortaya çıktı, kuş uçtu ve kedi torbadan çıktı! Bunu sen mi söyledin?”

“Neyi?”

“Biraz önce, keşke çıkmış olsam mı dedin?”

“Ben mi? Hayır.”

Fare avcısı barakada çevresine bakındı. Başka kimseyi göremedi. “Tamam o zaman,” dedi. “Uzun bir gece oldu. Bak, işler kötüye gitmeye başladığında, gitme zamanı gelmiş demektir. Öyle ayrıntılı bir şey değil. Gidiverceğiz işte, tamam mı? İnsanlar bizi aramaya geldiğinde burada olmak istemiyorum. O fare kavalcılarında biriyle karşılaşmak da istemiyorum. Onlar zeki adamlardır. Her yere burunlarını sokarlar. Bir sürü para isterler. İnsanlar sorular soracak ve onların sormasını istediğim tek soru, ‘Fare avcıları nereye gitti?’ Anladın mı? Pes etme zamanı geldiğini anlayan bir adam, akıllı bir adamdır. Zulada ne kadar var? Ne dedin?”

“Ne, ben mi? Hiçbir şey. Bir fincan çay? Bir fincan çay içtiğinde kendini hep daha iyi hissedersin.”

“Biraz önce ‘görürsün zulayı’ demedin mi?” diye sordu birinci fare avcısı.

“Yalnızca, bir fincan çay ister misin diye sordum! Gerçekten! Sen iyi misin?”

Birinci fare avcısı, yalanını yakalamaya çalışmış gibi arkadaşına baktı. Sonra, “Evet evet, iyiyim. Üç şekerli olsun madem,” dedi.

“Tamam,” dedi birinci fare avcısı, kaşık kaşık şeker koyarak. “Kan şekerini yüksek tutar. Kendine bakman lazım.”

Birinci fare avcısı kupayı aldı, çayı yudumladı ve çayın dönüp duran yüzeyine baktı. “Bu hale nasıl geldik?” dedi. “Demek istediğim, *olanlara* baksana? Biliyor musun? Bazen gecenin bir yarısı uyanıyorum ve aptalca bir şey bu, diye düşünüyorum. Sonra işe geliyorum ve her şey mantıklı geliyor. Yani, yiyecek çalmak ve suçu farelerin üzerine atmak, *evet* ve fare dövüşleri için iri, zorlu fareler üretmek, hayatta kalanları geri getirmek ve *daha iri* fareler üretmek, *evet*, ama... bilmiyorum... eskiden çocukları , bağlayan türden bir adam değildim...”

“Ama bir ton para kazandık.”

“Evet, o da var, değil mi?” Birinci fare avcısı kupasındaki çayı döndürdü ve bir yudum daha aldı. “Bu yeni çay mı?”

“Hayır, bildiğin Yeşil Ağa, her zamankinden.”

“Tadı biraz farklı.” Birinci fare avcısı kupasını başına dikti ve masanın üzerine bıraktı. “Tamam, parayı alıp...”

“Bu kadarı yeterli,” dedi bir ses yukarıdan. “Şimdi kıpırdamadan dur ve beni dinle. Kaçarsanız ölürsünüz. Çok

fazla konuşursanız ölürsünüz. Çok fazla beklerseniz ölürsünüz. Akıllı olduğunuzu sanırsanız ölürsünüz. Sorusu olan?..”

Tavan kirişlerinden toz yağdı. Fare avcıları başlarını kaldırdılar ve bir kedi yüzünün onlara baktığını gördüler.

“Bu, o çocuğun lanet kedisi!” dedi birinci fare avcısı. “Bana tuhaf tuhaf baktığını söylemiştim!”

“Sizin yerinizde olsam bana bakmazdım,” dedi Maurice, sohbet edercesine. “Ben olsam fare zehrine bakardım.”

İkinci fare avcısı dönüp masaya baktı. “Bak şimdi, zehrin bir kısmını kim çaldı?” dedi.

“Ah,” dedi, kafası daha hızlı çalışan birinci fare avcısı.

“Çalmak mı?” dedi kedi yukarıdan. “Biz çalmayız. Bu hırsızlık olur. Biz yalnızca yerini değiştiririz.”

“Ah,” dedi birinci fare avcısı, aniden olduğu yere oturarak.

“Bu tehlikeli bir zehir!” dedi ikinci fare avcısı, fırlatacak bir şey arayarak. “Ona dokunmaya hakkın yoktu! Nerede olduğunu hemen söyle!”

Yerdeki kapak gümleyerek açıldı. Keith başını içeri uzattı ve sonra, fare avcıları şaşkın şaşkın izlerken bir merdiven uzatıldı.

Keith’in elinde buruşuk bir kesekâğıdı vardı.

“Eyvah,” dedi birinci fare avcısı.

“Zehire ne yaptın?” diye sordu ikinci fare avcısı.

“Şey,” dedi Keith, “madem konu açıldı, sanırın çoğunu şekerin içine karıştırdım...”

Bronzten uyandı. Sırtı alev alev yanıyordu ve nefes alamıyordu. Kapanın çenelerinin baskısını, karnındaki çelik dişlerin ısırışını hissedebiliyordu.

Canlı olmamalıydım, diye düşündü. Keşke olmasaydım...

Doğrulamaya çalıştı, ama bu, acıyı daha da şiddetlendirdi. Yine yere çöktüğünde acıyı biraz daha az hissetti.

Kapana kısılmış fare gibi yakalandım, diye düşündü.

Acaba ne tür bir kapan bu?

“Bronzten?”

Ses biraz uzaktan geliyordu. Bronzten konuşmaya çalıştı, ama her minik hareketi ona, dişleri daha da fazla saplıyordu.

“Bronzten?”

Bronzten hafifçe ciyaklamayı başardı. Konuşmak çok fazla canını yakıyordu.

Kuru karanlıkta ayak sesleri yaklaştı.

“Bronzten!”

Besleyici gibi kokuyordu.

“Bnh,” demeyi başardı Bronzten, başını çevirmeye çalışarak.

“Kapana kısılmışsın!”

Bu –her sözcük ıstırap demek olsa da– Bronzten için çok fazlaydı. “Ah... gerçekten mi?” dedi.

“Ben gidip Sa... Sardalya'yı getireyim, olmaz mı?” diye kekeledi Besleyici.

Bronzten farenin panik başlangıcının kokusunu alabiliyordu. Ve paniğe kapılmak için zaman yoktu. “Hayır! Söyle... bana...” dedi nefes nefese, “... ne... tür... kapan?”

“Şey... ee... şey...” dedi Besleyici.

Bronzten derin, alev alev bir nefes aldı. “Düşün, seni... sefil oynasıcı!”

“Şey, şey... tamamen paslanmış... ee... her yeri pas kaplı! Şeye benziyor... e... şey... *Belkırın...*” Bronzten'in arkasından bir tırmalama sesi geldi. “Evet! Pası kemirdim! *Nugent Kardeşler'in Belkırın Kapanı Md.1* diyor, efendim!”

Sürekli, korkunç baskı onu ezerken Bronzten düşünmeye çalıştı. Md.1? Çok eski! Zamanın şafağından kalma bir şey! Onun gördüğü en eski kapan, *Geliştirilmiş Belkırın Md.7* idi! Besleyici'den başka ona yardım edecek kimse yoktu, dört sol ayağı varmış gibi hareket eden, tam bir *drırtl* olan Besleyici.

“Sen... yayın...” diye başladı, ama şimdi gözlerinin önünde mor ışıklar uçuşuyordu, mor ışıklardan oluşan büyük bir tünel. Işıklara doğru yükseldiğini hissederken yine denedi. “Sen... yayın... nasıl?..”

“Tamamen paslanmış, efendim!” dedi panik dolu ses. “*Jenkins ve Jenkins'in Büyük Dişleri*’nde olduğu gibi geri

dönüşsüz hareket için hazırlanmışa benziyor efendim; ama sonundaki çengel yok! Bu parça ne yapıyor efendim? Efendim? *Efendim?*”

Bronzten acının yok olduğunu hissetti. Demek böyle oluyor, diye düşündü dalgın dalgın. Artık çok geç. Besleyici paniğe kapılacak ve kaçacak. Biz böyle yaparız. Başımız belaya girdiğinde, ilk deliğe dalarız. Ama fark etmez. Zaten her şey bir düş gibiydi. Endişelenecek bir şey yok. Oldukça güzeldi, aslında. Belki gerçekten de Yeralındaki Büyük Fare diye bir şey vardır. Bu güzel olurdu.

Sıcak sessizliğin içinde mutluluk içinde süzüldü. Kötü şeyler oluyordu, ama onlar çok uzaklardaydı ve artık fark etmezdi...

Arkasında, yerdeki taşları tırınalayan bir fare varmış gibi sesler duydu. Belki Besleyici kaçıyordur, diye düşündü bir parçası. Ama bir başka parça, belki İskelet Fare'dir, diye düşündü.

Fikir onu korkutmadı. Burada onu hiçbir şey korkutamazdı. Olabilecek her tür kötü şey olmuştu zaten. Başını çevirse bir şey göreceğini hissediyordu. Ama bu büyük, sıcak boşlukta süzölmek çok daha kolaydı.

Mor ışıklar kararıyordu, önce laciverte dönüştü, sonra lacivertin ortasında siyah bir halka oluştu.

Bir fare tüneline benziyordu.

Demek burada yaşıyor, diye düşündü Bronzten. Bu Büyük Fare'nin tüneli. Her şey ne kadar da basit...

Tünelin ortasında parlak beyaz bir nokta belirdi ve hızla büyüdü.

İşte geliyor, diye düşündü Bronzten. Büyük Fare çok şey biliyor olmalı. Acaba bana ne söyleyecek?

Işık gittikçe büyüdü. Gerçekten de bir fareye benziyordu.

Bütün bunların doğru olduğunu öğrenmek ne tuhaf, diye düşündü Bronzten, mavi ışık siyaha dönüşürken. İşte gidiyoruz, demek ki doğrudan tünele...

Gürültü vardı. Dünyayı dolduruyordu. Korkunç, korkunç acı geri dönmüştü. Ve Büyük Fare, Besleyici'nin sesiyle bağıırıyordu:

"Yayı kemirdim efendim! Yayı kemirip kopardım! Eski ve zayıftı efendim! Muhtemelen bu yüzden sizi ikiye biçmedi efendim! Beni duyabiliyor musunuz efendim? Bronzten? Efendim? Yayı kemirip kopardım efendim! Hala ölü müsünüz efendim? Efendim?.."

Birinci fare avcısı, yumruklarını sıkarak sandalyesinden fırladı.

En azından, sıçrama olarak başladı. Yarı yolda bir sendelemeye dönmüştü. Karnını tutarak bütün ağırlığıyla çöküverdi.

"Ah, hayır. Ah, hayır. O çayın tadının bir tuhaf olduğunu biliyordum..." diye mırıldandı.

İkinci fare avcısı açık yeşile dönmüştü. "Sizi pis küçük..." diye başladı.

"Bize saldırmayı aklınıza bile getirmeyin," dedi Habise. "Yoksa buradan asla çıkamazsınız. İncinebiliriz ve panzehiri nereye bıraktığımızı unutabiliriz. Bize saldıracak zamanınız yok."

Birinci fare avcısı yine ayağa kalkmaya çalıştı, ama bacakları oynamak istemiyordu. "Hangi zehirdi?" diye mırıldandı.

"Kokusuna bakılırsa, farelerin Üç Numara dediği türdendi," dedi Keith. "Üzerinde *Bolöldür* yazan bir torbadaydı!!!"

"Fareler mi Üç Numara diyor?" dedi ikinci fare avcısı.

"Zehirler hakkında çok şey biliyorlar," dedi Keith.

"Ve sana bir panzehiri olduğunu söylediler, öyle mi?" dedi ikinci fare avcısı.

Birinci fare avcısı ona dik dik baktı. "Konuştuklarını duyduk Bill. Fare dövüşünde, hatırladın mı?" Keith'e baktı ve başını iki yana salladı. "Yok," dedi "sen bir adamı zehirleyip sonra yüzüne bakacak bir çocuğa benzemiyorsun..."

"Ya ben?" dedi Habise, öne eğilerek.

"Kız yapabilir! Kız yapabilir!" dedi ikinci fare avcısı, meslektaşının kolunu kavrayarak. "*Tuhaf* bir kız o. Herkes öyle diyor!" Yine karnını tuttu ve inleyerek öne eğildi.

"Sen panzehir dedin," dedi birinci fare avcısı. "Ama *Bolöldür*'ün panzehiri yok!!!"

"Ben de var dedim," dedi Keith. "Fareler bir panzehir buldu."

İkinci fare avcısı dizlerinin üzerine çöktü. "Lütfen, genç efendi! Merhamet et! Beni düşünmesen bile sevgili karını ve babasız kalacak dört güzel çocuğumu düşün!"

"Sen evli değilsin," dedi Habise. "Çocuğun yok!"

"Bir gün olabilir ama!"

"Alıp götürdüğünüz fareye ne oldu?" dedi Keith.

"Bilmiyorum efendim. Çatıdan şapkalı bir fare indi, onu yakaladı ve uçup gitti!" diye mırıldandı ikinci fare avcısı. "Sonra *bir başka* büyük fare indi, herkese bağırdı, Jacko'yu bahis-konusu-edilemez-yerlerinden ısırды ve duvarın üzerinden atlayıp kaçtı!"

"Senin fareler iyi gibi," dedi Habise.

"Daha bitirmedim," dedi Keith. "Herkesten yiyecek *çaldınız* ve suçu farelerin üzerine atınız, değil mi?"

"Evet! Öyle! Evet! Yaptık yaptık!"

"Fareleri öldürdünüz," dedi Maurice sessizce.

Birinci fare avcısı başını sertçe çevirdi. Kedinin sesinde, adamın tanıdığı bir tını vardı. O tınıyı fare dövüşlerinde de duymuştu. Zaman zaman olurdu; bahis oynayarak ve bazen hançerleriyle cinayet işleyerek geçinen, süslü yelekli, burnu büyük tipler dağlara yolculuk ederken köye uğrarlardı. Gözlerinde belli bir bakış, seslerinde belli bir tını olurdu. Onlar 'katil centilmenler' olarak bilinirdi. Katil centilmenlerden birini kızdırmazdınız.

"Evet evet, bu doğru, öldürdük!" diye geveledi ikinci fare avcısı.

"Dikkatli konuş Bill," dedi birinci fare avcısı, Maurice'i süzmeye devam ederek.

"Neden yaptınız bunu?" dedi Keith.

İkinci fare avcısı bakışlarını, patronundan Habise'ye, sonra Keith'e çevirdi. En çok hangisinden korktuğuna karar vermeye çalışıyordu sanki.

"Şey, Ron dedi ki, fareler önemsiz şeylermiş zaten," dedi. "Bu yüzden... dedi ki, bütün farelerden kurtulursak ve yiyecekleri kendimiz çalarsak, şey, tam olarak hırsızlık olmazmış, doğru değil mi? Daha çok... yiyeceklerin yerini değiştirmek olurmuş. Ron'un tanıdığı bir adam var. Gecenin bir yarısı yelkenli mavnayla gelip bize para..."

"Bu şeytani bir yalan!" diye terslendi birinci fare avcısı, sonra kusacakmış gibi göründü.

"Ama siz, fareleri canlı yakalayıp kafeslere doldurmuşsunuz. Üstelik yiyecek de vermemişsiniz," diye devam etti Keith. "O fareler, fare yiyerek hayatta kalıyorlar. Bunu neden yaptınız?"

Birinci fare avcısı karnını tuttu. "Bir şeyler olduğunu hissedebiliyorum!" dedi.

"Bir şeyler olduğunu hayal ediyorsun yalnızca!" diye terslendi Keith.

"Öyle mi?"

"Evet. Kullandığınız zehirler hakkında hiç mi bir şey bilmiyorsunuz? Midenin erimesine daha en az yirmi dakika var."

“Vay!” dedi Habise.

“Ondan sonra,” dedi Keith, “sümkürmeye kalkarsan beynin... şey, *gerçekten* büyük bir mendile ihtiyacın olur, diyelim.”

“Bu müthiş!” dedi Habise, çantasını karıştırarak. “Not alacağım!”

“Sonra da, eğer... tuvalete gitmeyin, yeter. Nedenini sormayın. Gitmeyin, o kadar. Her şey bir saat içinde olup biter. Sızıntılar dışında.”

Habise, hızla yazıyordu. “Sızıntı mı yapacaklar?” dedi.

“Hem de cır-cır diye,” dedi Keith, gözlerini adamlardan ayırmadan.

“Bu insanlık dışı bir davranış!” diye haykırdı ikinci fare avcısı.

“Hayır, çok insanca bir davranış,” dedi Keith. “*Son derece* insanca bir davranış. Bunu bir başka canlıya yapacak hayvan yoktur, ama sizin zehirleriniz farelere bunu her gün yapıyor. *Şimdi bana kafeslerdeki fareleri anlatın.*”

Yardımcı fare avcısının yüzünden ter akıyordu. O da kapana kısılmış gibi görünüyordu. “Şey, fare avcıları her zaman fare dövüşleri için canlı fare yakalamıştır,” diye inledi. “Yan ıştır bu. Yanlış bir şey değil! Hep yapılır! Bizim, elimizdeki fare stokunu korumamız gerekiyordu, bu yüzden onları ürettik. Üretmek zorundaydık. Onları fare dövüşlerinde ölen farelerle beslemenin bir zararı olmazdı. Farelerin, fareleri yediğini herkes bilir. Ama yeşil pelteye benzeyen şeyi yedirmemek lazım! Sonra...”

“Ah! Bir de sonrası mı var?” dedi Keith sakin sakin.

“Ron dedi ki, dövüşlerden canlı kurtulan farelerden fare üretirsek, bilirsin, köpeklerden kaçmayı başaran farelerden, böylece daha iri, daha iyi farelerimiz olurmuş, anlıyor musunuz?”

“Çok bilimsel, değil mi?” dedi birinci fare avcısı.

“Bunun ne anlamı var ki?” dedi Habise.

“Şey, küçük hanım, biz... Ron dedi ki... düşündük ki... ben düşündüm... yani biz düşündük... şey, diğerlerinin arasına gerçekten zorlu fareler koymak tam olarak hile yapmak sayılmaz, anlıyor musunuz, özellikle de dövüşecek olan köpek biraz dengesizse. Bunun ne zararı olur ki? Bahislerde bize biraz avantaj sağlar. Düşündüm ki... Ron düşündü ki...”

“Kimin fikri olduğu konusunda biraz kafanız karışmış gibi,” dedi Keith.

“Onun,” dedi fare avcıları bir ağızdan.

Benim, dedi bir ses, Maurice’in kafasının içinde. Maurice, neredeyse tünediği yerden düşüyordu. Bizi öldürmeyen şey bizi daha güçlü kılar, dedi Örümcek’in sesi. En güçlü tür...

“Demek istediğin,” dedi Habise, “burada fare avcıları olmasa daha az fare mi olacaktı?” Başını yana eğerek duraksadı. “Hayır, bu doğru değil. Doğru gelmiyor. Başka bir şey var. Bize söylemediğimiz bir şey. Kafeslerdeki o fareler... deliye dönmüş, çılgın gibi...”

Günün her saati kafamın içinde bu korkunç sesi duy-sam ben de çıldırırdım, diye düşündü Maurice.

“Kusacağım,” dedi birinci fare avcısı. “Ben, ben...”

“Yapma,” dedi Keith, ikinci fare avcısını izleyerek. “Hosuna gitmeyeceğinden eminim. Ee, Bay Yardımcı Fare Avcısı?”

“Onlara diğer kilerde ne olduğunu sor,” dedi Maurice. Hızla söyledi; çünkü cümle ağzından çıkarken Örümcek’in sesinin ağzını kapatmaya çalıştığını hissedebiliyordu.

“Diğer kilerde ne var o zaman?” dedi Keith.

“Ah, yalnızca bir şeyler, eski kafesler falan...” dedi ikinci fare avcısı.

“Başka?” dedi Maurice.

“Yalnızca... yalnızca... orada...” Fare avcısının ağzı açılıp kapandı. Gözleri yuvalarından fırlar gibi oldu. “Söyleyemem,” dedi. “Şey... Hiçbir şey yok. Evet, işte bu. Orada hiçbir şey yok, yalnızca eski kafesler. Ah, bir de veba. Oraya girmeyin, çünkü veba var. İşte bu yüzden oraya girmeniz gerek, anladınız mı? Veba yüzünden.”

“Yalan söylüyor,” dedi Habise. “Ona panzehir yok.”

“Yapmak zorundaydım!” diye inledi ikinci fare avcısı. “Lonca’ya katılmak için bir tane yapmanız gerek!”

“Bu bir Lonca sırrıdır!” diye azarladı birinci fare avcısı onu. “Lonca sırlarını açıklama...” Durdu ve gürleyen karınım tuttu.

“Ne yapmak zorundaydın?” dedi Keith.

“Bir fare kral yapmak!” diye patladı ikinci fare avcısı.

“Bir fare *kral* mı?” dedi Keith keskin bir sesle. “Fare kral da ne?”

“Ben... ben... ben...” diye kekeledi adam. “Kes şunu, ben... ben... ben istemiyorum...” Gözyaşları akıyordu. “Biz... ben bir fare kral yaptım... Kes şunu, kes... kes...”

“Ve o hâlâ yaşıyor, öyle mi?” dedi Habise.

Keith, hayretle ona döndü. “Sen bu tür şeyleri biliyor musun?” dedi.

“Elbette. Onlar hakkında bir sürü masal var. Fare kral-lar ölümçül derecede kötüdür. Onlar...”

“Panzehir, panzehir, *lütfer*,” diye sızlandı ikinci fare av-cısı. “Midemde fareler koşturuyor sanki!”

“Sen bir fare kral yaptın,” dedi Habise. “Eyvah! Panze-hiri, bizi kapattığınız o küçük kilerde bıraktık. Yerinizde olsam acele ederdim.”

İki adam sallanarak ayağa kalktılar. Birinci fare avcısı kapağı açık duran deliğe düştü. Diğer adam da onun üze-rine indi. Küfrederek, inleyerek ve söylemek zorundayız, fena halde pırtlayarak kilere yollandılar.

Tehlikeli Fasulye'nin mumu hâlâ yanıyordu. Yanında kabarık, kıvrılmış bir kâğıt vardı.

Kapak, adamların arkasından çarpılarak kapandı. Kena-rına sıkıştırılan tahta parçasının sesi geldi.

“Bir kişiye yetecek kadar panzehir var,” dedi Keith. Sesi, tahta yüzünden boğuk bir biçimde duyuluyordu. “Ama eminim siz aranızda halledersiniz; insancıl bir şekilde.”

Bronzten nefeslenmeye çalıştı, ama bir sene boyunca nefes alsa bile asla ciğerlerini yeteri kadar dolduramayacağına düşündü. Sırtında ve göğsünde, çepeçevre bir acı halkası vardı.

“Muhteşem bir şey!” dedi Besleyici. “Kapanda ölmüş-tünüz ve şimdi yaşıyorsunuz!”

“Besleyici?” dedi Bronzten dikkatle.

“Evet efendim?”

“Ben çok... minnettarım,” dedi Bronzten, hırıldamaya devam ederek, “ama aptallaşma. Yay gerilmişti, zayıftı ve... kapalı dişleri paslanmış ve körelmişti. Hepsi bu.”

“Ama her yerinizde diş izleri var! Şimdiye dek kapandan canlı çıkan olmamıştı. Bay Ciyaklar dışında ve onlar kauçuktan yapılmış!”

Bronzten karnını yaladı. Besleyici haklıydı. Delik deşik görünüyordu. “Yalnızca şansım yaver gitti,” dedi.

“Bir kapandan canlı kurtulan fare görülmemişti,” diye tekrarladı Besleyici. “Büyük Fare’yi gördünüz mü?”

“Neyi?”

“Büyük Fare’yi!”

“Ah, şu,” dedi Bronzten. Hayır, ben o tür saçmalıklara inanmam, diyecekken durdu. Işığı ve sonra önündeki karanlığı hatırlayabiliyordu. Çok da kötü görünmüyordu. Besleyici onu geri getirdiği için üzülüyordu neredeyse. Kapandaydı ve her tür acı çok uzaktaydı. Artık zor kararlar vermesi gerekmiyordu. “Domuzpastırması iyi mi?” demekle yetindi.

“İyi gibi. Demek istediğim, iyileşmeyecek yara göremedik. Daha kötü yaralandığı olmuştur. Ama, şey, o oldukça yaşlıydı. Neredeyse üç yaşında.”

“Yaşlıydı mı?” dedi Bronzten.

“Yaşlı, demek istedim efendim. Sardalya sizi bulmam için gönderdi beni, çünkü onu geri götürmek için yardımınıza ihtiyacımız var, ama...” Besleyici, Bronzten’e kuşkuyla baktı.

“Sorun değil, eminim olduğundan kötü görünüyordur,” dedi Bronzten irkilerek. “Şimdi oraya çıkalım, olmaz mı?”

Eski bir bina, bir farenin tutunabileceği yerlerle doludur. Yemlikten heybeye, koşum takımlarından samanlığa tırmanırken kimse onları görmedi. Dahası, kimse onları aramıyordu. Diğer farelerin bazıları Jacko’nun üzerinden geçerek özgürlüklerine kavuşmuşlardı ve köpekler delice onları arıyor, birbirleriyle kavga ediyorlardı. Adamlar da öyle...

Bronzten’in bira hakkında biraz bilgisi vardı, çünkü meyhanelerin ve birahanelerin altında iş gördüğü olmuştı. İnsanların neden zaman zaman beyinlerini kapatmak istediğini fareler sık sık merak etmişti. Fareler için bir ses, ışık ve koku kargaşasının ortasında yaşamak hiç mantıklı değildi.

Şu anda Bronzten’e hiç de kötü gelmiyordu. Fikir şuydu ki bir süreliğine her şeyi unutabiliyorlardı ve kafalarının içi can sıkıcı düşüncelerle uğuldamayı bırakıyordu... Eh, bu oldukça cazip görünüyordu.

Değişim'den önceki hayatını pek hatırlamıyordu ama, bu kadar *karmaşık* olmadığından emindi. Ah, kötü şeyler oluyordu, çünkü kıyıda yaşamak zordu. Ama zorluklar bittiğinde bitmiş oluyordu ve yarın yeni bir gündü.

Fareler, yarını düşünmek zorunda değildi. Daha fazla olay olacağına dair belli belirsiz bir his vardı içlerinde yalnızca. Bu *düşünmek* değildi. Ayrıca farelerin hayatında 'iyi' ve 'kötü', 'doğru' ve 'yanlış' yoktu. Bunlar yeni fikirlerdi.

Fikirler! Artık dünyaları onlardan ibaretti! Hayat hakkında, o hayatı nasıl yaşamaları gerektiği hakkında, hayat-taki amacınız hakkında büyük büyük sorular ve yanıtlar vardı. Yeni fikirler, Bronzten'in bitkin kafasına doluşup duruyordu.

Bu fikirlerin arasında, kafasının ortasında, Tehlikeli Fasulye'nin minik şeklini gördü.

Bronzten, küçük beyaz fareyle ya da onun peşinden koş-turan ve onun düşündüğü şeylerin resimlerini çizen küçük dişi fareyle fazla konuşmazdı. Bronzten *pratik* kişilerden hoşlanırdı.

Ama şimdi, o bir kapan avcısı, diye düşünüyordu. Tıpkı benim gibi. Önümüzden gidiyor, tehlikeli fikirler buluyor, onlar hakkında düşünüyor, onları sözcüklerle kısıtıyor, güvenli hale getiriyor ve bize onları aşmanın yolunu gösteriyor.

Ona *ihtiyacımız* var... ona *şimdi* ihtiyacımız var. Aksi halde, hepimiz bir fıçıya kapatılmış fareler gibi koşuşmak-tan başka şey yapamayız...

Çok daha sonra Besleyici, yaşlandığında, ağzının çevresindeki tüyler kırıştığında ve biraz tuhaf kokmaya başladığında, tırmanışının ve Bronzten'in kendi kendine mırıldanmasını duymasının öyküsünü yazdıracaktı. "Kaptan'dan çekip kurtardığım Bronzten," diyecekti, "bambaşka bir fare olmuştu. Sanki düşünceleri yavaşlamıştı, ama çok daha büyük olmuştu."

"En tuhafı da," diyecekti, "kirişe ulaştığımız zamandı. Bronzten, Domuzpastırması'nın iyi olduğunu görmüş ve sonra bana gösterdiği kibrit çöpünü almıştı."

"Onu, eski bir demir parçasına sürterek yaktı," diyecekti Besleyici, "ve sonra elinde yanan kibritle kirişin üzerinde yürüdü. Aşağıda tüm kalabalığı, her yere saçılmış saman yığınlarını, kuru otları görebiliyordum. İnsanlar şey gibi dolanıyordu, hah, fareler gibi... ve şöyle düşündüm: O kibriti bırakırsan bayım, ahır birkaç saniye içinde dumanla dolar. Sen kapıları kapattın ve bu insanlar şey gibi, hah, fıçıdaki fareler gibi kapana kısıldıklarını fark edene dek biz lağım kanallarında epey uzaklaşmış oluruz."

"Ama o, kibrit sönene kadar aşağıya bakıp durmakla yetindi. Sonra kibrit çöpünü bıraktı, Domuzpastırması'nı taşımamıza yardım etti ve tek kelime etmedi. Daha sonra, fare kavalcısı olayı olup bittikten sonra ona sorduğumda şöyle dedi, 'Evet. Fıçıdaki fareler gibi.' Başka hiçbir yorum yapmadı."

"Şekere koyduğun şey neydi gerçekten?" dedi Keith, gizli kapağa giderlerken.

"Akdiken," dedi Habise.

"Zehir değil, değil mi?"

"Hayır, bir mûshil."

"O da ne?"

"Gevşetici demek."

"Nereyi gevşetici?"

"Nereyi değil aptal. Barsak gevşetici. Resim çizerek anlatmayayım sana."

"Ah... Demek istediğin... gevşetiyor."

"Evet."

"Ve tesadüf eseri üzerinde taşıyordun, öyle mi?"

"Elbette... Büyük ilaç çantasındaydı."

"Demek istediğin, sırf böyle bir olayla karşılaşma olasılığına karşı yanında öyle bir şey taşıyordun, öyle mi?"

"Elbette. Pekâlâ gerekebilir."

"Nasıl?" dedi Keith, merdivene tırmanarak.

"Eh, kaçırıldığımızı düşün. Kendimizi denizde bulduğumuzu düşün. Korsanlar tarafından yakalandığımızı düşün. Korsanlar devamlı aynı şeyleri yerler. Hep öfkeli olmalarının sebebi bu olabilir. Ya da kaçmış, yüzerek kıyıya ulaşmış ve Hindistan cevizinden başka hiçbir şeyin bulunmadığı bir adada kısıtlı kalmış olabilirdik. Hindistan cevizi, insanın barsaklarını epey zorlar."

"Evet, ama... ama... her şey olabilir! Bu şekilde düşünürsen, ne olur ne olmaz diye her şeyi yanında taşımaya başlarsın!"

"İşte bu yüzden çantam bu kadar büyük," dedi Habise sakın sakın, delikten çıkıp üstünü başını silkeleyerek.

Keith içini çekti. "Ne kadar gevşetici verdin onlara?"

"Çok. Ama çok fazla panzehir almazlarsa yakında iyileşirler."

"Panzehir olarak ne verdin?"

"Akdiken."

"Habise, sen hiç iyi biri değilsin."

"Gerçekten mi? Sen onları gerçek zehirle zehirlemek istiyordun ve *senin* hayal gücün, midelerinin erimesi falan konusunda çok fazla çalışıyordu."

"Evet, ama fareler benim dostlarım. Bazı zehirler bunları gerçekten yapabiliyor. Ve... yani... panzehir olarak *daha fazla* zehir vermek..."

"O zehir değil. Bir ilaç. Daha sonra kendilerini harika ve tertemiz hissedecekler."

"Tamam tamam. Ama... onlara panzehir olarak da ondan vermek biraz... biraz..."

"Akıllıca mı? Anlatımsal olarak tatmin edici mi?" dedi Habise.

"Sanırım öyle," diye itiraf etti Keith gönülsüzce.

Habise çevresine bakındı. "Kedin nerede? Bizi izlediğini sanıyordum."

"Bazen uzaklaşıyor ve o benim kedim değil."

"Evet, sen onun insanısın. Ama akıllı bir kedisi olan genç bir adam hayatta çok ilerleyebilir, biliyorsun."

“Nasıl?”

“Çizmeli Kedi var, örneğin,” dedi Habise, “Elbette herkes Dick Livingstone ve harika kedisini bilir, değil mi?”

“Ben bilmiyorum,” dedi Keith.

“Çok ünlü bir masaldır!”

“Affedersin. Ben okumayı öğreneli çok olmadı.”

“Gerçekten mi? Eh, Dick Livingstone beş parasız bir çocukken Übergurgl’ın ağası ve Belediye Başkanı oldu çünkü kedisi... şey... güvercin yakalamak konusunda çok iyiydi. Köy... güvercin... istilasına uğramıştı, aslında daha sonra bir sultanın kızıyla evlendi; çünkü kedisi, kızın babasının sarayındaki bütün... güvercinleri... temizledi...”

“Aslında fareler olacaktı, değil mi?” dedi Keith kasvetle.

“Özür dilerim, evet.”

“Hem, bu yalnızca bir masal,” dedi Keith. “Bak, fare krallar hakkında masallar var mı gerçekten? Farelerin kraları var mı? Ben hiç duymamıştım. Nasıl oluyor?”

“Düşündüğün gibi değil. Senelerdir biliniyorlar. Gerçekten varlar, biliyor musun? Tıpkı dışarıdaki tabeladaki gibi.”

“Ne, kuyrukları birbirine bağlanmış fareler mi? Nasıl?”

Kapı sertçe ve ısrarla çalındı. Birinin çizimleri de buna katkıda bulunuyor gibiydi.

Habise kapıya gitti ve sürgüleri çekti. “Evet?” dedi soğuk soğuk, gece havası içeri dolarken.

Dışarıda bir grup öfkeli adam vardı. Liderleri, ki sırf tesadüf eseri en önde olduğu için lider olmuş gibi görünüyordu, Habise'yi görünce bir adım geriledi.

"Ah... sensin, küçük hanım..."

"Evet. Babam belediye başkanı, biliyorsunuz," dedi Habise.

"Şey... evet. Hepimiz biliyoruz."

"Neden hepinizin elinde sopa var?" dedi Habise.

"Şey... fare avcılarıyla konuşmak istiyoruz," dedi sözcü. Habise'nin arkasına bakmaya çalıştı ve Habise kenara çekildi.

"Burada bizden başka kimse yok," dedi. "Elbette, yerdeki bir kapaktan yer altındaki kilerler labirentine geçilebileceğini ve kilerlerde kafesler dolusu çaresiz hayvan ve yığın yığın çalınıt yiyecek olduğunu düşünüyorsanız başka."

Adam huzursuzca baktı ona. "Sen ve masalların, küçük hanım," dedi.

"Bir sorun mu var?" dedi Habise.

"Fare avcılarının biraz... biraz yaramazlık yaptığını düşünüyoruz." dedi adam. Habise'nin bakışları altında soldu.

"Evet?" dedi kız.

"Fare dövüşünde bizi aldatıldılar!" dedi arkadan bir adam. Habise ile arasında bir başkası olduğu için cesur olacağı tutmuştu. "O fareleri eğitmiş olmalı! İçlerinden biri, bir ipin ucunda uçtu!"

“Ve biri, köpeğim Jacko’yu  eyinden...  eyinden... ba-
his konusu yapılmaması gereken yerinden ısır ı!” dedi
daha da arkadan bir başkası. “Bunu yapmak üzere e itil-
medi ini söyleyemezsin bana!”

“Ben bu sabah  apkalı bir fare gördüm,” dedi Habise.

“Bugün bir sürü tuhaf fare vardı,” dedi bir başka adam.
“Annem, mutfak raflarında *dans eden* bir fare gördüğünü
söyledi! Dedem kalkıp takma di lerine uzandığında, bir
fare onlarla dedemi ısır mı . Kendi di leriyle ısır mı  dede-
mi!”

“Ne, takma di  takarak mı?” dedi Habise.

“Hayır, havada açıp kapatıyormu  onları! Ve bizim so-
kakta oturan bir hanım, kiler kapısını açmış, kaymak  a-
nağında yüzen fareler görmüş. Yalnızca y zm yorlarmı 
da! E itilmi lermi . Desenler yapıyor, dalıp ayaklarını ha-
vada falan sallıyorlarmı !”

“*Senkronize* yüzme mi yapıyorlarmı  diyorsun?” dedi
Habise. “ imdi kim masal anlatıyor bakalım?”

“O adamların nerede olduğunu bilmedi inizden *emin*
misiniz?” dedi lider kuşkuyla. “Bu tarafa geldiklerini s y-
lediler.”

Habise gözlerini yuvarladı. “Tamam, evet,” dedi. “Bura-
ya geldiler ve konuşan bir kedi onlara zehir yedirmemize
yardım etti ve şimdi bir kilerde kilitle duruyorlar.”

Adamlar ona baktılar. “Ya, evet,” dedi lider, arkasını dönerek. “Eh, onları görürseniz aradığımızı söyleyin, tamam mı?”

Habise kapıyı kapattı. “Kimsenin sana inanmaması korkunç bir şey,” dedi.

“ imdi bana fare kralları anlat,” dedi Keith.

Bölüm 10

Gece çökerken Bay Tavşancık
hatırladı: Karanlık Orman'da korkunç
bir şey vardı.

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

Bunu neden yapıyorum, diye sordu Maurice kendi kendine, boru boyunca zahmetle ilerlerken. Kediler bu tür işler için yaratılmamıştır.

Çünkü biz içten içe iyi kişileriz, dedi vicdanı.

Hayır, ben iyi değilim, diye düşündü Maurice.

Aslında bu doğru, dedi vicdanı. Ama bunu Tehlikeli Fasulye'ye söylemek istemeyiz, değil mi? Küçük, titrek buruna? O fare seni kahraman sanıyor!

Eh, ben kahraman değilim, diye düşündü Maurice.

O zaman neden yer altında dolaşır onu arıyoruz?

Eh, *açık ki* bir fare adası bulmak gibi büyük bir rüyası olan kişi Tehlikeli Fasulye; o olmadan fareler işbirliği yapmaz ve ben paramı alamam, dedi Maurice.

Biz bir *kedi*yiz! Kedi, parayı ne yapacak?

Çünkü benim bir Emeklilik Planım var, diye düşündü Maurice. Dört yaşıma bastım bile! Bir yığın param olduğunda, güzel bir evim, kocaman bir ateşim ve bana her gün kaymak veren iyi, yaşlı bir hanımım olacak. Her şeyi detaylı olarak düşündüm.

Neden kadın bize bir yuva versin ki? Pis kokuyoruz, çentik çentik kulaklarımız var, bacağımızda pis ve kaşıntı veren bir şey var ve yüzüne tekme atılmış bir şeye benziyoruz... Neden yaşlı bir hanımın yumuşak tüylü, küçük bir kedi yavrusu yerine bizi alsın?

Aha! Ama kara kediler *şans* getirir, diye düşündü Maurice.

Gerçekten mi? Eh, kötü haberi veren biz olmayalım, ama biz siyah değiliz! Biz böyle, kirli bir tekiriz!

Boya diye bir şey var, değil mi, diye düşündü Maurice. İki paket siyah boya alırım, bir dakika kadar nefesimi tutarım, sonra hayatımın geri kalanı boyunca, 'merhaba, al sana kaymak ve balık.' iyi plan, ha?

Ya *şans* kısmı, dedi vicdan.

Ah! En akıllıca bölümü de o. Siyah bir kedi her ay bir altın para getiriyorsa, sen ona şans getiren bir kedi demez misin?

Vicdanı sustu. Muhtemelen planın muhteşemliğinden etkilendi, dedi Maurice kendi kendine.

İtiraf etmeliydi ki yer altında yol bulmaktan çok, planlar konusunda akıllıydı. Tam olarak kaybolmamıştı, çünkü kediler asla kaybolmazdı. Yalnızca, başka her şeyin nerede olduğunu bilmiyordu. Köyün altında çok fazla toprak yoktu, o kadarı kesindi. Kilerler, ızgaralar, borular, eski lağım kanalları, mezar odalar ve unutulmuş bina parçaları bir tür bal peteği gibi uzanıyordu. Burada insanlar bile dolaşabilir, diye düşündü Maurice. Fare avcılarının dolaştığı kesindi.

Her yerde fare kokusu alıyordu. Tehlikeli Fasulye'ye seslenmeyi düşünmüş, sonra vazgeçmişti. Seslenmek, küçük farenin nerede olduğunu bulmasına yardımcı olabilir, ama aynı zamanda Maurice'in yerini başkalarının öğrenmesine de sebep olabilirdi. O iri fareler, eh, iri ve kötü görünüşlüydü. Ahmak bir köpek bile sorun yaşırdı onlarla.

Şimdi küçük, kare bir tüneldeydi ve içinde kurşun borular vardı. Hatta borulardan kaçan buharın tıslaması vardı. Orada burada, tünelin tabanında uzanan oluğa sıcak sular damlıyordu. İleride, sokağa açılan bir ızgara vardı. Oradan solgun bir ışık geliyordu.

Oluktaki su temiz görünüyordu. En azından berraktı. Maurice susamıştı. Eğildi, dilini çıkardı...

Suda nazikçe kıvrılan ince, parlak, kırmızı bir çizgi vardı...

Domuzpastırması şaşkın ve yarı uykulu görünüyordu, ama ahırdan dönerlerken Sardalya'nın kuyruğunu tutmayı akıl edebiliyordu yine de. Yavaş bir yolculuk oluyordu. Sardalya yaşlı farenin çamaşır iplerinden geçmeyi başarabileceğini sanmıyordu. Saklanmak için karanlıktan başka güvenecek hiçbir şeyleri olmadan, büzülerek oluklardan, kanallardan geçtiler.

Sonunda geldiklerinde birkaç fare kilerde dolanıyordu. Bronzten ile Sardalya, Domuzpastırması'nın iki yanında yürüyordu. Yaşlı fare, artık bacaklarını bile oynatmıyordu neredeyse.

Kilerde hâlâ bir mum yanıyordu. Bronzten şaşırды. Ama son bir saat içinde çok şey olmuştu.

Domuzpastırması'nın yere çökmesine izin verdiler. Yaşlı fare, derin derin nefes alarak olduğu yere uzandı. Her nefeste bedeni titriyordu.

"Zehir mi ahbap?" diye fısıldadı Sardalya.

"Bence yaşadıkları ona fazla geldi, o kadar," dedi Bronzten. "Çok fazla geldi."

Domuzpastırması tek gözünü açtı. "Hâlâ... lider... ben miyim?" dedi.

"Evet efendim."

"Uyumam... gerek..."

Bronzten çevresine bakındı. Fareler yavaşça gruba doğru yaklaşıyordu. Bronzten onların aralarında fısıldaştıklarını görebiliyordu. Ona bakıp duruyorlardı. Bronzten, Tehlikeli Fasulye'nin solgun şeklini bulmaya çalıştı.

“Besleyici... diyor ki... Büyük Fare’nin... tüneline... görmüşsün,” dedi Domuzpastırması.

Bronzten, dik dik Besleyici’ye baktı. Dişi fare utanmış görünüyordu. “Ben... bir şey gördüm,” dedi Bronzten.

“O zaman, umarın düşümde orayı görürüm ve... hiç uyanmam,” dedi Domuzpastırması. Başını eğdi yine. “Yaşlı bir fare... bu şekilde... ölmemeli,” diye mırıldandı. “Böyle... değil. Işıқта... değil.”

Bronzten başını telaşla Sardalya’ya doğru salladı. Sardalya şapkasıyla mumu söndürdü. Nemli, yoğun yer altı karanlığı üstlerine kapandı.

“Bronzten,” diye fısıldadı Domuzpastırması. “Şunu bilmelisin...”

Sardalya, yaşlı liderin Bronzten’e söylediği son sözleri duyabilmek için kulaklarını dikti. Birkaç saniye sonra ürperdi. Dünyadaki değişimi hissedebiliyordu.

Karanlıkta birileri hareket ediyordu. Bir kibrit çakıldı ve mum alevi yine büyüdü, dünyaya gölgeleri geri getirdi.

Domuzpastırması kıpırdamadan yatıyordu.

“Şimdi onu yememiz mi gerekiyor?” dedi biri.

“O... gitti,” dedi Bronzten. Bir şekilde, Domuzpastırması’nı yeme fikri doğru gelmiyordu. “Gömün onu,” dedi, “ve yerini işaretleyin ki nerede gömülü olduğunu bilelim.”

Gruptaki herkes rahatladı. Domuzpastırması’na ne kadar saygı duyarlarsa duysunlar, yine de bir fare için bile biraz fazla kokuyordu.

Kalabalığın önündeki bir fare kararsız görünüyordu. “Şey... yerini işaretleyin derken,” dedi, “bir şeyler gömdüğümüz diğer yerleri işaretlediğimiz gibi işaretlememizi mi kastettin?”

“Üzerinde oynaşın, demek istiyor,” dedi yanındaki fare.

Bronzten, Sardalya'ya baktı, Sardalya omuzlarını silkti. Bronzten'in içinde kötü bir his vardı. Liderseniz, herkes ne diyeceğinizi merak ederdi ve beyaz fareden işaret yoktu hâlâ.

Bronzten yalnız başınaydı.

Bir an iyice düşündü ve sonra başını salladı. “Evet,” dedi sonunda. “Bu onun hoşuna giderdi. O çok... fare gibi bir fareydi. Ama şunu da yapın. Onun üzerindeki toprağa bunu çizin.”

Yere bir işaret çizdi:

“O eski bir fare soyundan geliyordu ve fareleri düşündü,” dedi Sardalya. “İyi laf patron.”

“Peki, Bronzten gibi geri gelecek mi?” dedi bir başkası.

“Geri gelirse, onu yediğimiz için gerçekten çok kızar,” dedi bir ses. Sinirli sinirli gülüştüler.

“Dinleyin, ben...” diye başladı Bronzten, ama Sardalya onu dürtükledi.

“Kulağına bir şey söyleyeyim mi ahbap?” dedi, kömürleşmiş şapkasını nazikçe kaldırarak.

“Evet evet...” Bronzten endişelenmeye başlamıştı. Şimdiye dek bu kadar çok farenin onu izlediği olmamıştı. Sardalya’yı takip ederek gruptan uzaklaştı.

“Biliyorsun, eskiden tiyatronun falan çevresinde takılırdım,” dedi Sardalya. “Tiyatroda bir şeyler öğreniyorsun. Olay şu... bak, söylemeye çalıştığım şu, sen lidersin, değil mi? Bu yüzden ne yaptığını biliyormuş gibi davranmalısın, tamam mı? Lider ne yaptığını bilmiyorsa, başka kimse de bilemez.”

“Ben yalnızca kapan bozarken ne yaptığımı biliyorum,” dedi Bronzten.

“Tamam, geleceği koskocaman bir kapan olarak düşün,” dedi Sardalya. “Hem de içinde peynir olmayan bir kapan.”

“Bunun hiç yardımı olmuyor!”

“Ayrıca, sen... ve şu yara izin hakkında canları ne isterse onu düşünmelerine izin vermelisin,” dedi Sardalya. “Tavsiyem bu ahbap.”

“Ama ben ölmedim Sardalya!”

“Bir şey oldu, değil mi? Ahır ateşe verecektin. Seni izliyordum. Kapanda sana bir şey oldu. Ne olduğunu sorma,

ben yalnızca dans etmeyi bilirim. Ben yalnızca küçük bir fareyim. Her zaman öyle olacağım patron. Ama Salamura, Satış Fiyatı ve diğerleri gibi iri fareler var. Domuzpastırması öldüğüne göre liderin *kendileri* olması gerektiğini düşünebilirler. Ne demek istediğimi anladın mı?”

“Hayır.”

Sardalya içini çekti. “Bence anladın patron. Böyle bir zamanda aramızda itiş kakış ister miyiz?”

“Hayır!”

“Doğru! Eh, küçük geveze Besleyici sayesinde, sen artık İskelet Fare’nin gözlerine bakan ve sonra geri dönen bir faresin, değil mi?”

“Evet, ama o...”

“Bana öyle geliyor ki patron, bakışma yarışında İskelet Fare’yi yenen biri... eh, kimse *onunla* uğraşmak istemez, haksız mıyım? İskelet Fare’nin diş izlerini kemer gibi taşıyan bir fare? I-ıh, hayır. Fareler böyle bir farenin arkasından gider. Böyle bir zamanda, farelerin, arkasından gidecekleri birine *ihtiyaçları* var. Orada, ihtiyar Domuzpastırması’na yaptığın iyi bir şeydi. Onu gömmek, üzerinde oynamak ve bir işaret koymak... Eh, yaşlı fareler bundan hoşlanır, gençler de öyle. Herkesi düşündüğünü gösterir.” Sardalya başını yana eğdi ve huzursuzca sırtıttı.

“Seni dikkate almam gerektiğini görüyorum Sardalya,” dedi Bronzten. “Maurice gibi düşünüyorsun.”

“Benim için endişelenme patron. Ben küçüğüm. Benim dans etmem lazım. Liderlikte hiç iyi olmazdım.”

Herkesi düşünmek, diye düşündü Bronzten. Beyaz fare... "Tehlikeli Fasulye nerede?" dedi çevresine bakınarak. "Burada değil mi?"

"Onu görmedim patron."

"Ne? Ona ihtiyacım var! Harita onun kafasının içinde."

"Harita mı patron?" Sardalya endişelenmiş görünüyordu. "Haritaları çamura çizdiğini sanıyordum..."

"Tünellerin ve kapanların resmi gibi bir haritayı değil! Ne olduğumuz ve nereye gittiğimiz hakkında bir... harita..."

"Ah, şu harika adayı mı diyorsun? Ona aslında hiç inanmadım patron."

"Ben ada falan bilmem, gerçekten bilmem," dedi Bronzten. "Ben o... yerdeyken, ben... bir fikrin şeklini gördüm. İnsanlarla fareler ezelden beri savaşıyorlar! Bu savaş sona ermeli! Burada, şu anda, bu mekânda, bu farelerle... Sona erebileceğini görebiliyorum. Sona erebileceği tek zaman ve tek yer bu olabilir. Kafamda bir fikrin şeklini gördüm, ama onu ifade edecek sözcükleri bulamıyorum, anlıyor musun? Bu yüzden beyaz fareye ihtiyacımız var. O düşünme haritasını biliyor. Bu sorundan bir çıkış yolu düşünmemiz gerekiyor. Ortalıklarda koşuşup ciyaklamak artık işe yaramıyor!"

"Şimdiye dek iyi iş çıkardın patron," dedi dansçı, Bronzten'in sırtını sıvazlayarak.

"Her şey yanlış gidiyor," dedi Bronzten, sesini alçak tutmaya çalışarak. "Ona ihtiyacımız var! Benim ona ihtiyacım var!"

“Ben birkaç ekip toplanım patron. Sen aramaya nereden başlayacağımızı söyle yeter,” dedi Sardalya uysal uysal.

“Lağım kanallarından, kafeslerin yakınından,” dedi Bronzten. “Maurice yanındaydı,” diye de ekledi.

“Bu iyi mi, kötü mü ahbap?” dedi Sardalya. “Domuzpastırması hep ne derdi bilirsin: Kedi dediğin her zaman...”

“... kedidir. Evet. Biliyorum. Keşke bunun yanıtını bilseydim Sardalya.”

Sardalya yaklaştı. “Bir soru sorabilir miyim ahbap?”

“Elbette.”

“Ölmeden hemen önce Domuzpastırması sana ne fısıldadı? Özel liderlik bilgeliği falan mı?”

“İyi bir tavsiye fısıldadı,” dedi Bronzten, “iyi bir tavsiye...”

Maurice gözlerini kırıştırdı. Dili yavaşça ağzına girdi. Kulaklarını yatırdı ve bacaklarını sessizce, ağır ağır hareket ettirerek oluk boyunca ilerledi.

İzgaranın hemen altında solgun bir şey vardı. Kırmızı iplik, oluğun içindeki suyun geldiği yönden akıyordu ve solgun nesnenin çevresinde ikiye bölündükten sonra, döne döne akan tek bir ipliğe dönüşüyordu.

Maurice, nesnenin yanına ulaştı. Rulo yapılmış bir kâğıt, suyla ıslanmıştı ve kırmızı lekeliydi. Pençesini uzatıp sudan çıkardı. Kâğıt, şlop diye oluğun yanına düştü. Maurice, kâğıdı nazikçe açtığı anda, kalın kurşunkalemle çizilmiş, çizgileri birbirine karışmış resimler gördü. Ne olduklarını

biliyordu. Yapacak daha iyi bir işi olmadığı bir gün öğrenmişti onları. Aptallık ölçüsünde kolaydılar.

“Hiçbir Fare...” diye başladı. Sonra ıslak bir leke vardı, sonra da şu: “Biz diğer Fareler gibi değiliz.”

“Ah, hayır,” dedi. Bunu düşürmezlerdi, değil mi? Şeftali, son derece önemli bir şeymiş gibi taşıyordu yanında...

Onları ilk ben mi bulurum acaba, dedi yabancı bir ses, Maurice'in kafasının içinde. Belki de bulmuşumdur...

Maurice koşmaya başladı, çamurlu taşların üzerinde kayarak bir köşeyi döndü.

Amma da tuhaf şeyler bunlar KEDİ. Fare olmadığını düşünen fareler. Ben de senin gibi mi olmalıyım? Bir KEDİ gibi mi davranmalıyım? İçlerinden birini canlı mı tutmalıyım? BİR SÜRELİĞİNE?

Maurice alçak sesle miyavladı. İki yanda daha dar tüneller belirliyordu; ama ince kırmızı iplik dümdüz devam ediyordu ve orada, bir başka ızgaranın altında bir şey, suyun içinde yatıyor, suya yavaşça kırmızı lekeyi salıyordu.

Maurice olduğu yere çöküverdi. Onun beklediği... neydi? Ama bu... bu... bu bir açıdan daha kötüydü. Her şeyden daha kötü.

Suyla ıslanmış, Fare Rupert'in kırmızı yeleginden kırmızı mürekkep salan şey Bay Tavşancık'ın Macerası kitabıydı.

Maurice tırnaklarıyla kitabı kaldırdı, ucuz kâğıttan sayfalar teker teker dağıldı ve suyun akıntısına kapılıp gitti.

Kitabı düşürmüşlerdi. Kaçıyorlar mıydı? Yoksa... onu atmışlar mıydı? Tehlikeli Fasulye ne demişti? 'Biz yalnızca fareyiz' mi? Ve bunu öylesine hüzünlü, öylesine boş bir sesle söylemişti ki...

Şimdi neredeler KEDİ? Onları bulabilir misin? Şimdi ne yöne gideceksin?

Benim gördüklerimi görebiliyor, diye düşündü Maurice. Zihnimi okuyamıyor, ama benim gördüklerimi görebiliyor, benim işittiklerimi işitebiliyor ve düşüncelerimi tahmin edebiliyor...

Bir kez daha gözlerini kapattı.

Karanlıkta mı ilerleyeceksin KEDİ? Farelerimle nasıl savaşacaksın? TAM ARKANDAKİLERLE?

Maurice gözlerini fal taşı gibi açarak arkasına döndü. Her yerde fareler vardı; düzinelerce, bazıları Maurice'in yarısı kadardı. Hepsi aynı boş ifadeyle onu izliyordu.

Aferin, aferin KEDİ! Ciyaklayan yaratıklar görüyorsun ve saldırmıyorsun! Bir kedi, kedi gibi davranmamayı nasıl öğrendi?

Fareler hep birden ilerlediler. Yürürken hışırtılar çıkarıyorlardı. Maurice yavaşça geriledi.

Bir düşün KEDİ, dedi Örümcek'in sesi. Bir milyon akıllı fare düşün. Kaçmayan fareler. Savaşan fareler. Tek bir zihni, tek bir ülküyü paylaşan fareler. BENİMKİNİ.

"Neredesin?" dedi Maurice sesli olarak.

Yakında beni göreceksin. Yürümeye devam et pisicik. Yürümeye devam etmek zorundasın. Tek kelime söyleyecek olsam,

tek bir şey düşünecek olsak, gördüğün fareler seni yere yıkar. Ah, bir ikisini öldürebilirsin, ama her zaman daha fazla fare olacak. Her zaman daha fazla fare...

Maurice döndü ve yavaşça ilerledi. Fareler arkasından geldiler. Maurice döndü. Durdular. Maurice yine önüne döndü, iki adım attı ve arkasına baktı. Fareler, ipe dizilmiş ve tasmaları da Maurice'deymiş gibi geliyorlardı.

Buradaki havada tanıdık bir şey vardı; eski, bayat su kokusu. Su basmış kilerin yakınında bir yerde olmalıydı. Ama ne kadar yakın? Buradaki şey, konserve kedi mama-sından daha kötü kokuyordu. Kokunun nereden geldiğini bilemiyordu. Kısa mesafede farelerden daha hızlı koşabilirdi muhtemelen. Tam arkanızda kana susamış fareler varken kanatlanıp uçabilirdiniz.

Beyaz fareye yardım etmek için mi kaçmayı düşünüyorsun, dedi vicdanı. Yoksa kaçıp gün ışığına çıkmayı mı düşünüyorsun?

Maurice itiraf etmeliydi, gün ışığı hiç bu kadar iyi bir fikirmiş gibi gelmemişti. Kendi kendine yalan söylemenin anlamı yoktu. Zaten fareler, titrek burunları olsa bile, pek uzun yaşamazdı, değil mi...

Yakındalar KEDİ. Oyun oynayalım mı? Kediler OYUN sever. Sen Katkı Maddeleri ile oynadın mı?

KAFASINI ISIRIP KOPARMADAN ÖNCE?

Maurice olduğu yerde kalakaldı. "Öleceksin," dedi yumuşak sesle.

Yaklaşıyorlar Maurice. Şimdi çok yakındalar. Sana aptal görünüşlü çocukla aptal aptal konuşan kızın öleceğini söyleyeyim mi? Farelerin bir insanı canlı canlı yiyebildiğini biliyor muydun?

Habise barakanın kapısını sürgüledi.

“Fare krallar son derece gizemlidir,” dedi. “Bir fare kral, kuyrukları birbirine bağlanmış birkaç fareden oluşur...”

“Nasıl?”

“Şey, masallar öylesine... oluverdiğini söylüyor.”

“Nasıl oluveriyor?”

“Bir yerlerde, fareler yuvalarındayken oradaki pislik yüzünden kuyruklarının birbirine yapıştığını okumuştum. Kıvrılıyorlar ve...”

“Farelerin genelde altı, yedi yavrusu oluyor ve onların kuyrukları da oldukça kısa. Anne baba fare, yuvalarını çok temiz tutar,” dedi Keith. “Sana bu masalları anlatan insanlar hiç fare görmüş mü ki?”

“Bilmiyorum. Belki fareler sıkışıyorlardır ve kuyrukları kıvrılıyordur? Kōy müzesindeki büyük alkol kavanozunun içinde saklanmış bir fare kral var.”

“Ölü mü?”

“Ya da çok, çok sarhoş. Sen ne sanıyorsun?” dedi Habise. “On fareden oluşmuş. Yıldıza benziyor ve ortada büyük bir kuyruk düğümü var. Başka bir sürü fare kral da bulundu. Bir tanesinde otuz iki fare vardı! Onlar hakkında halk masalları var.”

“Ama o fare avcısı kendisinin bir tane *yaptığını* söylemişti,” dedi Keith kararlılıkla. “Lonca’ya girmek için *yaptığını* söyledi. Sen *başyapıtın* ne demek olduğunu biliyor musun?”

“Elbette. Gerçekten iyi bir eser...”

“Ben *gerçek* bir *başyapıt*tan bahsediyorum,” dedi Keith. “Ben büyük şehirde büyüdüm. Her yerde loncalar vardı. Bu yüzden biliyorum. Bir *başyapıt*, bir *çırağın* eğitiminin sonunda *yaptığı* şeydir. Lonca’nın kıdemli üyelerine, ‘usta’ olmayı hak ettiğini göstermek için *ürettiği yapıttır*. Tam bir lonca üyesi olmak için, anladın mı? *Ürettiği yapıt* bir senfoni olabilir, güzel bir oyma olabilir, muhteşem somun ekmekler olabilir... Onun ‘*başyapıtı*’dır.”

“Çok ilginç. Ee?..”

“Peki, usta fare avcısı olmak için ne tür bir *başyapıt* gerekiyor? Fareleri *gerçekten* kontrol altında tutabildiğini göstermek için? Kapının üzerindeki tabelayı hatırlıyor musun?”

Habise, işine gelmeyen bir gerçekle karşı karşıya gelen biri gibi yüzünü buruşturdu. “İsteyen herkes birkaç farenin kuyruğunu düğümleyebilir,” dedi. “Yapabileceklerinden eminim.”

“Fareler canlıyken mi? İlk önce onları kapanla yakalaman gerek. Sonra devamlı kıpırdayan kaygan iplere benzeyen kuyrukları tutacaksın ve bu arada fareler seni ısırmaya çalışacaklar. Sekiz fare? Yirmi? Otuz iki? Otuz iki *öfkeli* fare?”

Habise, dağınık barakada çevresine bakındı. “İşe yarıyor,” dedi. “Evet. Güzel bir masal oluyor neredeyse. Muhtemelen bir iki gerçek fare kral vardı... tamam tamam, belki yalnızca bir tane... ve insanlar bunu duyunca, madem bu kadar ilgi çekiyor, biz de bir tane yapmaya çalışalım diye düşündüler. Evet. Tıpkı ekinlerdeki halkalar gibi. Kaç tane dünya dışı yaratık onları sahiplenirse sahiplensin, her zaman birkaç tutucu ortaya çıkıp insanların gecenin bir yarısı bahçe tırmıklarıyla tarlalara gittiğini ve...”

“Ben yalnızca bazı insanların zalimlikten hoşlandığını düşünüyorum,” dedi Keith. “Bir fare kral, nasıl avlanabilir ki? Bütün fareler ayrı yönlere gitmeye çalışır.”

“Ah, şey, fare krallar hakkındaki bazı masallar, onların diğer fareleri kontrol edebildiğini söylüyor,” dedi Habise. “Zihinleriyle. Farelerin onlara yiyecek getirmesini, değişik değişik yerlere gitmelerini falan sağlayabiliyorlarmış. Haklısın, fare krallar kolay kolay gezinemezler. Bu yüzden onlar... başka farelerin gözleriyle görmeyi, onların kulaklarıyla işitmeyi öğrenmeli.”

“Yalnızca başka fareler mi?” dedi Keith.

“Şey, bir iki masal onların bunu insanlarla da yapabildiğini söylüyor,” dedi Habise.

“Nasıl?” dedi Keith. “Gerçekten oldu mu?”

“Olamaz, değil mi?” dedi Habise.

Evet.

“Evet ne?” dedi Habise.

“Ben bir şey demedim. Biraz önce sen ‘evet’ dedin,” dedi Keith.

Aptal küçük zihinler. Eninde sonunda bir giriş yolu bulunur her zaman. Kedi, direnmek konusunda çok daha iyiydi! Siz bana İTAAT edeceksiniz. Fareleri SALIVERİN.

“Bence fareleri salıvermeliyiz,” dedi Habise. “Onları o şekilde kafeslere doldurmak çok zalimce.”

“Ben de aynı şeyi düşünüyordum,” dedi Keith.

Beni de unutun. Ben yalnızca bir masalıyım.

“Kişisel olarak, bence fare krallar yalnızca birer masal,” dedi Habise, gidip yerdeki kapağı kaldırarak. “O fare avcısı aptal, küçük bir adamdı. Yalnızca saçmalıyordu.”

“Acaba gerçekten fareleri bırakmalı mıyız?” dedi Keith düşünceli düşünceli. “Çok aç görünüyorlar.”

“Fare avcılarının kötü olamazlar, değil mi?” dedi Habise. “Hem, fare kavalcısı yakında burada olur. Farelerin hepsini ırmağa falan götürür...”

“İrmağa...” diye mırıldandı Keith.

“Yaptığı iş budur, evet. Bunu herkes bilir.”

“Ama fareler şey yapabilir...” diye başladı Keith.

Bana itaat edin! DÜŞÜNMEYİN! Masalı takip edin!

“Fareler ne yapabilir?”

“Fareler... şey...” diye kekeledi Keith. “Hatırlayamıyorum. Fareler ve ırmaklar hakkında bir şey. Muhtemelen önemli değildir.”

Yoğun, derin karanlık. İçinde bir yerde, küçücük bir ses.

“*Bay Tavşancık*’ı düşürdüm,” dedi Şeftali.

“Güzel,” dedi Tehlikeli Fasulye. “O yalnızca yalandı. Yalanlar bizi yavaşlatır.”

“Ama sen önemli olduğunu söylemiştin!”

“Yalandı dedim!”

... sonsuz, sırlıslıklam bir karanlık...

“Bir de... Kuralları kaybettim.”

“Ee?” Tehlikeli Fasulye’nin sesi acı doluydu. “Kimse kurallara kulak asmiyordu zaten.”

“Bu doğru değil! Onlara uymaya çalışıyorlardı. Genellikle. Uymadıkları zaman üzülüyorlardı!”

“Onlar da bir başka masaldı yalnızca. Fare olmadığını sanan fareler hakkında aptalca bir masal,” dedi Tehlikeli Fasulye.

“Neden böyle konuşuyorsun? Sana hiç yakışmıyor!”

“Nasil kaçıklarını gördün. Ciyaklayarak kaçılar ve konuşmayı unuttular. İçten içe onlar yalnızca... fare.”

... pis, leş kokulu karanlık...

“Evet öyleyiz,” dedi Şeftali. “Ama bundan başka neyiz? Sen böyle söylerdin. Hadi gel... lütfen? Geri dönelim. Sen iyi değilsin.”

"Her şey o kadar açıldı ki..." diye mırıldandı Tehlikeli Fasulye.

"Uzan. Yoruldun. Birkaç kibrit çöpüm kaldı. Işık gördüğünde hep daha iyi hissedersin, biliyorsun..."

Endişelere boğulmuş, ne yapacağını bilemeyen, yıvasından çok uzaklarda olan Şeftali, yeterince pürüzlü bir duvar buldu ve kaba çantasından bir kibrit çöpü çıkarıp duvara sürttü. Kibritin kırmızı başı alevlendi ve çıtırdadı. Şeftali, kibriti becerebildiğince yükseğe kaldırdı.

Her yerde gözler vardı.

En kötü kısmı ne, diye düşündü, bedeni korkuyla kasatı kesilerek. Gözleri görebilmem mi? Yoksa kibrit söndüğünde hâlâ orada olacaklarını bilmem mi? "Üstelik yalnızca iki kibrit çöpüm kaldı..." diye mırıldandı kendi kendine.

Gözler, sessizce gölgelere çekildiler. Fareler nasıl bu kadar sessiz ve kıpırtısız olabilir, diye düşündü Şeftali.

"Bir sorun var," dedi Tehlikeli Fasulye.

"Evet."

"Burada bir şey var," dedi Tehlikeli Fasulye. "Kapanda bulduğumuz kiikiide kokusunu almıştım. Bir tür dehşet. Sen de aynı dehşetten kokuyorsun."

"Evet," dedi Şeftali.

"Ne yapmamız gerektiğini biliyor musun?" dedi Tehlikeli Fasulye.

“Evet.” Önündeki gözler gitmişti, ama Şeftali onları iki yanında görebiliyordu hâlâ.

“Ne yapabiliriz?” dedi Tehlikeli Fasulye.

Şeftali yutkundu. “Daha fazla kibritimiz olmasını dileyebiliriz,” dedi.

Ve, gözlerinin arkasındaki karanlıkta, bir ses konuştu: *Demek çaresizliğinin içinde, sonunda bana geldin...*

Işğın bir kokusu vardır.

Rutubetli, pis kokulu kilerlerde, kibritin keskin sülür kokusu sarı bir kuş gibi havalandı, esintilerle yükseldi, çatlaklardan sızdı. Temiz, acı bir kokuydu ve yer altındaki tekdüze kokuyu bıçak gibi kesiyordu.

Koku, Sardalya'nın burnunu doldurdu. Sardalya başını çevirdi. “Kibrit patron!” dedi.

“Şu taraftan!” diye emretti Bronzten.

“Kafes odasından geçiyor patron,” diye uyardı Sardalya.

“Ee?”

“Geçen sefer ne olduğunu hatırlıyor musun patron?”

Bronzten, ekibine göz gezdirdi. Dilediği gibi bir ekip toplayamamıştı. Hâlâ saklandıkları yerlerden dönen fareler vardı ve bazı fareler –iyi, sağduyulu fareler– paniğe kapılıp kapılara yakalanmışlar, zehirlere dalmışlardı. Ama Bronzten, bulabildiklerinin en iyilerini toplamıştı. Aralarında, Salamura ve Sardalya gibi birkaç deneyimli, yaşlı

fare de vardı, ama büyük çoğunluğu gençti. Belki bu o kadar da kötü bir şey değil, diye düşündü. Paniğe kapılanlar daha çok yaşlı farelerdi. Onlar düşünmeye o kadar alışık değillerdi.

“Tamam,” dedi. “Şimdi, bizi neyin beklediğini bilmiyoruz...” diye başladı ve Sardalya’yı fark etti. Fare, başını hafifçe iki yana sallıyordu.

Ah, evet. Liderlerin bilmeme hakkı yoktu.

Genç, endişeli yüzlere baktı, derin bir nefes aldı ve yeniden başladı. “Burada yeni bir şey var,” dedi ve aniden ne diyeceğini buldu. “Daha önce kimsenin görmediği bir şey. Zorlu bir şey. Güçlü bir şey.” Ekipteki herkes yerinde büzülüyordu. Besleyici dışında; o ıslıl ıslıl gözlerle Bronzten’e bakıyordu.

“Korkunç bir şey. Yeni bir şey. Ani bir şey,” dedi Bronzten, öne eğilerek. “Ve bu, sizsiniz! Hepiniz... Beyni olan fareler. Düşünebilen fareler. Dönüp kaçmayan fareler. Karanlıktan, ateşten, gürültülerden, kapanlardan, zehirlerden korkmayan fareler. Sizin gibi fareleri hiçbir şey durdurmaz, cegil mi?”

Şimdi sözcükler çağlıyordu. “Kitaptaki Karanlık Orman’ı işittiniz, değil mi? Eh, şimdi Karanlık Orman’dayız. Orada başka bir şey var. Korkunç bir şey. Sizin korkunuzun arkasına saklanıyor. Sizi durdurabileceğini sanıyor, ama yanılıyor. Onu bulacağız, sürükleye sürükleye ortaya

çıkarcacağız ve doğduğuna pişman edeceğiz! Ve eğer ölürsek... eh," ve hepsinin tek bir fare gibi, onun göğsündeki solgun yara izine baktığını gördü, "ölüm o kadar da kötü değil. Size İskelet Fare'yi anlatayım mı? O dönüp kaçanları, saklananları, duraksayanları bekliyor. Ama onun gözlerinin içine bakarsanız size başını sallıyor ve geçip gidiyor."

Şimdi onların heyecanlarının kokusunu alabiliyordu. Gözlerinin arkasındaki karanlıkta onlar, yaşamış en cesur farelerdi. Şimdi bu düşünceyi orada sabitlemesi gerekiyordu.

Hiç düşünmeden yaraya dokundu. Doğru düzgün iyileşmemişti, hâlâ kanıyordu ve orada dev gibi bir yara izi oluşacaktı. Kendi kanıyla ıslanmış elini kaldırdı, benliğin derinliklerinden bir fikir geldi aklına.

Fare dizisi boyunca yürüdü, her farenin gözlerinin üzerine dokundu ve kırmızı bir iz bıraktı. "Daha sonra," dedi sessizce, "şöyle diyecekler: Oraya gittiler, işlerini yaptılar ve Karanlık Orman'dan çıktılar... Ve kendilerinden olanları bu şekilde tanıdılar."

Başların üzerinden Sardalya'ya baktı, Sardalya şapkasını kaldırdı. Bu büyüğü bozdu. Fareler yine nefes almaya başladılar. Ama büyüğü bir şey kalmıştı yine de, gözlerindeki ışıltıda, kuyruklarının seğirmesinde saklıydı.

"Kabile için ölmeye hazır mısın Sardalya?" diye bağırdı Bronzten.

“Hayır patron! Öldürmeye hazırım!”

“Güzel!” dedi Bronzten. “Gidelim. Biz Karanlık Orman’a bayılırsınız! O bize ait!”

Işığın kokusu tünellerde süzüldü ve Maurice’in yüzüne geldi. Maurice havayı kokladı. Şeftali! Şeftali ışığa deli olurdu. Tehlikeli Fasulye’nin görebildiği tek şey ışıktı. Şeftali yanında her zaman birkaç kibrit çöpü taşırdı. Delice! Karanlıkta yaşayan yaratıklar kibrit taşıyor! Eh, aslında bir düşününce *delice* değildi elbette, ama yine de...

Arkadaki fareler onu o yöne itiyordu. Benimle oynuyorlar, diye düşündü Maurice. Örümcek, ciyaklamamı dinleyebilsin diye beni patiliyorlar.

Kafasının içinde Örümcek’in konuştuğunu duydu: *Böylece, çaresizliğin içinde, sonunda bana geldin...*

Ve kendi kulaklarıyla, Tehlikeli Fasulye’nin uzak ve hafif sesini duydu. “Sen kimsin?”

Ben Yeraltında Yaşayan Büyük Fare’yim.

“Öyle mi? Gerçekten mi? Senin hakkında... bol bol düşündüm.”

Burada, duvarda bir delik vardı. Deliğin ötesinde de, yanan bir kibritin saçtığı ışık... Farelerin baskısını arkasından hisseden Maurice delikten geçti.

Her yer; zemin, kutular, hatta duvarlar *büyük* farelerle doluydu. Ortada, titreyen Şeftali’nin havaya kaldırdığı, yarısı yanmış bir kibritin düşürdüğü ışık halkası. Tehlikeli

Fasulye, Şeftali'nin biraz önünde durmuş, kutu ve çuval yığınınına bakıyordu.

Şeftali hızla döndü. O bunu yaparken kibritin alevi harlandı ve büyüdü. En yakındaki fareler dalga gibi eğilerek alevden uzaklaştılar.

“Maurice?” dedi Şeftali.

Kedi kıpırdamayacak, dedi Örümcek'in sesi.

Maurice kıpırdamaya çalıştı, ama patileri ona itaat etmiyordu.

Kıpırdama KEDİ. Yoksa ciğerlerine durmalarını emrederim. Gördünüz mü minik fareler? Kediler bile bana itaat ediyor.

“Evet. Belli bir gücün olduğunu görebiliyorum,” dedi Tehlikeli Fasulye, ışık halkasında minicik görünerek.

Akıllı fare. Senin diğerleriyle nasıl konuştuğunu duydum. Sen gerçeği anlıyorsun. Karanlıkla yüzleşerek güçlendiğimizi biliyorsun. Önümüzdeki karanlığı ve gözlerimizin arkasındaki karanlığı biliyorsun. İşbirliği yapmazsak öleceğimizi biliyorsun. Sen... İŞBİRLİĞİ YAPACAK MISIN?

“İşbirliği mi?” dedi Maurice. Burnunu kırıstırdı. “Burada kokusunu aldığım diğer fareler gibi mi? Onlar... güçlü ve aptal kokuyorlar.”

Ama güçlüler hayatta kalır, dedi Örümcek'in sesi. Fare avcılarından kaçınırlar, ısıarak kafeslerden kaçarlar. Ve senin gibi, onlar da benim sesime gelir. Zihinlerine gelince... ben herkes adına düşünebilirim.

"Heyhat, ben o kadar güçlü değilim!" dedi Tehlikeli Fasulye dikkaile.

İlginç bir zihnin var. Sen de fareler üzerinde hâkimiyet kurmaya can atıyorsun.

"Hâkimiyet mi?" dedi Tehlikeli Fasulye. "Ben mi?"

Bu dünyada çalan, öldüren, hastalık yayan, kullanamadığı şeyleri de bozan bir ırk olduğunu anlamışsın, dedi Örümcek'in sesi.

"Evet," dedi Tehlikeli Fasulye. "Bu kolay. Ona insanlık deniyor."

Aferin. Benim iyi farelerini görüyor musun? Birkaç saat içinde aptal kavalcı gelecek, aptal kavalını çalacak ve evet, benim farelerim onun peşinden koşarak kasabadan çıkacak. Bir kavalcının, fareleri nasıl öldürdüğünü biliyor musun?

"Hayır."

Onları ırmağa götürür ve orada... dinliyor musun... orada hepsi boğulur!

"Ama fareler iyi yüzücüdür," dedi Tehlikeli Fasulye.

Evet! Asla bir fare avcısına güvenme! Yarın yapacak iş ayırırlar kendileri'ne. Ama bu tür insanlar masallara inanır! Gerçeğe değil, masallara inanmayı tercih ederler! Ama biz, biz FAREYİZ! Ve inan bana, benim farelerim yüzecek. Büyük fareler, farklı fareler, hayatta kalan fareler, içlerinde benim zihnimin bir parçasını taşıyan fareler... Onlar köy köy yayılacaklar, sonra kimsenin hayal edemediği bir yıkım olacak! Bizler için kurdukları her kapı bin misliyle ödeteceğiz

onlara! İnsanlar işkence ettiler, zehirlediler, öldürdüler ve bütün bunlar bende biçim buldu. İNTİKAM alacağız!

“Sende biçim buldu. Evet, sanırın anlamaya başladım,” dedi Tehlikeli Fasulye.

Arkasından bir çıtırtı geldi ve bir şey alevlendi. Şeftali ilk kibritin sönmeye yüz tutmuş, titreyen alevini kullanarak ikinci kibriti yakmıştı. Yavaş yavaş yaklaşmış olan fare halkası yine geriledi.

İki kibrit daha, dedi Örümcek. Sonra, öyle ya da böyle küçük fare, bana ait olacaksın.

“Kiminle konuştuğumu görmek istiyorum,” dedi Tehlikeli Fasulye kararlılıkla.

Sen körsün, benim küçük beyaz farem. Pembe gözlerinle yalnızca sis görüyorsun.

“Sandığından daha fazlasını görüyorum,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Eğer söylediğin gibi, Büyük Fare’ysen... o zaman kendini bana göster. Koklamak inanmaktır.”

Ayak sesleri duyuldu ve Örümcek gölgelerden çıktı.

Maurice’e bir fare yığını gibi geldi, kutuların üzerinde koşuran, ama bütün bacaklar tek bir yaratık tarafından kullanılıyormuş gibi akarcasına ilerleyen bir fare yığını. Yığın, bir çuvalın tepesinde ışığa doğru ilerlerken, kuyruklarının tek bir dev, çirkin düğüm halinde bağlanmış olduğunu gördü. Ve bütün fareler kördü. Örümcek’in sesi kafasının içinde gürlerken sekiz fare, düğümü çekiştirerek arka ayakları üzerinde yükseldi.

O zaman bana gerçeği söyle, beyaz fare. Beni görüyor musun? Yakına gel! Evet, sislerin içinde beni görebiliyorsun. Beni görüyorsun. İnsanlar beni eğlenmek için yaptı! Ama ben çabalamadım. Birlikte güçlüyüz! Bir zihin bir zihin kadar güçlüdür ve iki zihin iki zihin kadar güçlüdür, ama üç zihin dört zihin demektir, dört zihin sekiz zihin demektir ve sekiz zihin... birdir. Bir zihin, sekiz zihinden daha güçlüdür. Zamanım geldi. Aptal insanlar fareleri dövüştürüyor ve güçlü olan hayatta kalıyor, sonra onlar dövüşüyor ve güçlülerin en güçlüsü hayatta kalıyor... Yakında kafesler açılacak, insanlar "istila"nın anlamını öğrenecek! Aptal kediye gördün mü? Saldırmak istiyor, ama onu kolaylıkla engelleyebiliyorum. Hiçbir zihin bana karşı direnemez. Ama sen... sen ilginçsin. Zihnin benimkine benziyor, tek bir fare değil pek çok fare adına düşünüyor. Biz aynı şeyi istiyoruz. Planlarımız var. Biz, farelerin zafer kazanmasını istiyoruz. Bize katıl. Birlikte... GÜÇLÜ OLURUZ.

Uzun bir sessizlik oldu. Çok uzun, diye düşündü Maurice. Sonra...

"Evet, önerin... ilginç," dedi Tehlikeli Fasulye.

Şeftali inledi, ama Tehlikeli Fasulye küçücük sesiyle devam etti. "Dünya gerçekten de büyük ve tehlikeli. Ve biz zayıfız. Ve ben yoruldum. Birlikte güçlü olabiliriz."

Kesinlikle!

"Ama yeterince güçlü olmayanlar ne olacak?"

Zayıflar yiyecektir. Hep öyle oldu!

“Ah,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Hep olduğu gibi olacak. Her şey açıkça belli olmaya başladı.”

“Onu dinleme!” diye uısladı Şeftali. “Zihnini etkiliyor!”

“Hayır, benim zihnim kusursuzca çalışıyor, teşekkür ederim,” dedi Tehlikeli Fasulye, hâlâ aynı sakin sesle.

“Evet, önerin cazip. Birlikte fare dünyasına hükmederiz, değil mi?”

Biz... işbirliği yaparız.

Maurice kenarda düşündü: Ya, ne demezsin. *Sen işbirliği yaparsın, onlar hükmeder. Buna kanmazsın herhalde!*

Ama Tehlikeli Fasulye şöyle konuştu: “İşbirliği. Evet, birlikte insanlara karşı inanılmaz bir savaş açarız. Baştan çıkarıcı. Çok baştan çıkarıcı. Elbette, milyonlarca fare ölecek...”

Zaten ölüyorlar.

“Mm, evet. Evet. Evet bu doğru. Ve buradaki dişi fare,” dedi Tehlikeli Fasulye, aniden patisini alevin hipnotize ettiği iri farelerden birine doğru sallayarak, “bu konuda *kendisinin* ne düşündüğünü söyleyebilir bana, değil mi?”

Örümcek şaşalamış gibiydi. *Düşünmek mi? O neden düşünecek ki? O bir fare!*

“Ah,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Şimdi açıkça anladım. Ama işe yaramaz.”

İşe yaramaz mı?

Tehlikeli Fasulye başını kaldırdı.

“Çünkü, görüyorsun, sen bir sürü fare adına düşünüyorsun,” dedi. “Ama *onları* düşünmüyorsun. Bütün bu konuşmalara rağmen, sen Büyük Fare falan da değilsin. Söylediğin her kelime yalan. Bir Büyük Fare varsa, ki olduğunu umuyorum, savaş ve ölümden bahsetmez. Bizim en iyi özelliklerimizi taşır, en kötülerini değil. Hayır, sana katılmayacağım, karanlıktaki yalancı. Ben, bizim yöntemimizi tercih ederim. Bazen aptal ve zayıf oluyoruz. Ama birlikte güçlü olan biziz. Senin, fareler için planların var, ha? Eh, benim ise onlar için düşlerim var.”

Örümcek titreyerek doğruldu. Sesi Maurice’in zihnini kasıp kavurdu.

Ah, demek sen iyi bir faresin, öyle mi? Ama en iyi fare en çok çalan faredir! Sen iyi bir farenin yelekli bir fare olduğunu düşünüyorsun, tıpkı kürklü, küçük bir insan gibi! Ah, evet, o aptal, aptal kitabı biliyorum! Hain! Farelere ihanet ettin! ACIMI hissedecek misin bakalım?

Maurice hissetti. Kor-kızıl hava patlaması gibiydi, kafasının içini buharla doldurmuştu sanki. Bu duyguyu tanıdı. Değişim geçirmeden önce o da böyle hissedirdi. Maurice olmadan önce böyle hissediyordu. O zamanlar yalnızca bir kedi idi. Zeki bir kedi, ama yine de kedi işte.

Bana meydan mı okuyorsun, diye haykırdı Örümcek, Tehlikeli Fasulye’nin eğilmiş bedenine. Ben gerçekten FARE demek olan her özelliğe sahipken! Ben pislik ve karanlığım! Ben yerin altındaki gürültü, duvarlardaki hışırtıyı! Ben

zarar veren ve bozanım! Ben senin inkâr ettiğin her şeyin toplamıyım! Ben senin gerçek benliğinim! BANA İTAAT EDECEK MİSİN?

“Asla,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Sen gölgeden başka bir şey değilsin.”

ACIMI HİSSET!

Maurice bir kediden daha fazlasıydı, biliyordu. Dünyanın büyük ve karmaşık olduğunu, bir sonraki yemekte böcek mi yoksa tavuk bacağı mı yiyeceğini merak etmekten daha fazlasını barındırdığını biliyordu. Dünya dev gibiydi, zordu, muhteşem şeylerle doluydu ve...

... ve o korkunç sesin kor-kızıl alevi zihnini kaynatıyordu. Anılar çözülüyor, dönerek karanlıkta kayboluyordu. Tüm diğer minik sesler; korkunç ses değil, Maurice'in sesleri, başının etini yiyen ve kendi aralarında tartışan ve ona yanlış yaptığını ve daha iyi olabileceğini söyleyen sesler hafifliyordu...

Ve minicik, titrek Tehlikeli Fasulye hâlâ orada duruyor, başını kaldırmış karanlığa bakıyordu.

“Evet,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Acıyı hissediyorum.”

Sen yalnızca bir faresin. Küçük bir fare... Ama ben fareliğin RUHUYUM. İtiraf et küçük, kör fare; küçük kör, evcil fare.

Tehlikeli Fasulye yerinde sallandı ve Maurice onun, “Etmeyeceğim! Karanlığı göremeyecek kadar kör değilim,” dediğini duydu.

Maurice burnunu çekti ve Tehlikeli Fasulye'nin dehşet içinde altına pislemediğini fark etti. Ama küçük fare yine de yerinden kıpırdamıyordu.

Ah, evet, diye fısıldadı Örümcek'in sesi. Karanlığı kontrol etmeyi de öğrenebilirsin.

"Ben bir fareyim," diye fısıldadı Tehlikeli Fasulye. "Ama haşarat değilim."

HAŞARAT MI?

"Bir zamanlar, ormanda ciyaklayan yaratıklardık yalnızca," dedi Tehlikeli Fasulye. "Sonra insanlar, yiyecek dolu ahırlar ve kilerler inşa etti. Elbette, alabildiğimizi aldık. Bu yüzden insanlar bize haşarat dediler. Bizi kapana kısırdılar, bizi zehire boğdular ve bir şekilde, onca sefaletin içinden, sen geldin. Ama yanıt sen değilsin. Sen, insanların yaptığı kötü şeylerden birisin yalnızca. Farelere daha fazla acıdan başka hiçbir şey öneremiyorsun. Yorgun, kızgın ya da aptal kişilerin zihinlerine girmeni sağlayan bir gücün var. Şu anda benim zihnimin içindesin."

Evet. Ah, evet!

"Ve ben hâlâ burada duruyorum," dedi Tehlikeli Fasulye. "Artık kokunu aldığımı göre, seni alt edebilirim. Bedenim titriyor olabilir, ama senden uzak durabiliyorum. Senin kafamın içinde dolanıp durduğunu hissediyorum, ama artık sana bütün kapılar kapalı. İçerideki karanlığı kontrol edebiliyorum ve asıl karanlık odur. Bana, benim bir fareden daha fazlası olduğumu gösterdin. Eğer fareden daha fazlası olmazsam, hiçbir şey değilim demektir."

Örümcek'in kafaları bir o yana, bir bu yana dönüyordu. Maurice'in zihninden geriye, düşünebilecek pek bir şey kalmamıştı, ama fare kral, bir karara varmaya çalışıyormuş gibi görünüyordu.

Yanıt bir kükremeyele geldi:

O ZAMAN HİÇBİR ŞEY OL!

Keith gözlerini kırıştırdı. Eli, fare kafeslerinden birinin çengelindeydi.

Fareler onu izliyordu. Hepsi aynı şekilde durmuş, onun parmaklarını izliyordu. Yüzlerce fare. Hepsi... aç görünüyordu.

"Bir şey duydun mu?" dedi Habise.

Keith elini büyük dikkatle indirdi ve iki adım geriledi. "Neden bu fareleri saliveriyoruz?" dedi. "Sanki... düşünüyordum..."

"Bilmiyorum. Fareci çocuk sensin."

"Ama onları salıvermek konusunda *hemfikir*dik."

"Ben... öyle... içimde bir his vardı..."

"Fare krallar insanlarla konuşabiliyor, değil mi?" dedi Keith. "Bizimle konuşuyor muydu?"

"Ama bu gerçek hayat," dedi Habise.

"Ben bir macera olduğumu sanıyordum," dedi Keith.

"İlanet olsun! Unutmuşum," dedi Habise. "Ne yapıyorlar?"

Fareler eriyordu sanki. Artık dikkatle dimdik durmuş heykellere benzemiyorlardı. Aralarında paniğe benzer bir şey yayılıyordu.

Sonra duvarlardan başka fareler fıskırdı, delice yerde koşturdular. Kafesteki farelerden çok daha iriydiler. Biri, Keith'in ayak bileğini ısırıp ve Keith onu tekmeleyip fırlattı.

"Üstlerine basmaya çalış, ama ne yaparsan yap, dengeni kaybetme!" dedi. "Bunlar dost canlısı *değil!*"

"Üstlerine *basmak* mı?" dedi Habise. "Iyyk!"

"Çantanda, farelerle savaşmaya yarayacak hiçbir şey yok mu demek istiyorsun? Fare avcılarının inindeyiz! Korsanlar, haydutlar ve hırsızlara karşı kullanılabilecek bir sürü malzeme var!"

"Evet, ama bir fare avcısı kilerinde macera yaşamak hakkında hiç kitap yazılmadı!" diye bağırdı Habise. "Of! Biri boynumda! Biri boynumda! Bir tane daha var!" Fareleri silkeleyip atmak için eğildi ve bir fare, yüzüne sıçrayınca doğruldu.

Keith onun elini tuttu. "*Sakın düşme! Düşersen deliye dönerler! Kapıya ulaşmaya çalış!*"

"Çok hızlılar!" dedi Habise nefes nefese. "Şimdi de saçırma girdiler..."

"Kıpırdama, seni aptal dişi!" dedi bir ses Habise'nin kulağına. "Kıpırdama, yoksa seni *kemiririm!*"

Pençeler tırmaladı, bir hışırtı duyuldu ve bir fare Habise'nin yüzünün önünde alçaldı. Sonra bir başka fare omzuna bastı ve kaydı.

"Tamam!" dedi ensesindeki ses. "Şimdi *kıpırdama*, kim-senin üzerine *basma* ve kimsenin yoluna çıkma!"

"Bu *da* neydi?" diye tısladı Habise, bir şeyin eteğinde kaydığını hissettiğinde.

“Sanırım Büyük İndirim dedikleri,” dedi Keith. “Kabile geliyor!”

Odada daha fazla fare giriyordu, ama bunlar farklı hareket ediyordu. Birbirlerinden ayrılmıyor, sıra halinde yayılıyorlar, ağır ağır ilerliyorlardı. Düşman farelerden biri saldırdığı zaman sıradaki fareler bir yumruk gibi onun üzerine kapanıyorlardı ve tekrar açıldıklarında fare ölmüş oluyordu.

Ancak hayatta kalan fareler, arkadaşlarındaki dehşetin kokusunu aldığında ve odadan kaçmaya çalıştıklarında bozuldu sıra. İkişerli gruplar halinde, korkunç bir karanlıkta kaçan düşmanları teker teker avladılar ve tek bir ısırıkla yere yıktılar.

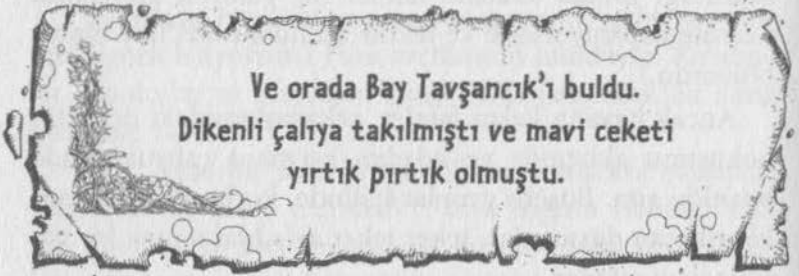
Başladıktan saniyeler sonra, savaş bitmişti. Birkaç şanslı kaçağın ciyaklamaları duvarların içinde soldu.

Kabile fareleri, “Hâlâ yaşıyorum! Onca şeyden sonra yaşıyorum!” anlamına gelen tezahüratı yaptılar.

“Bronzten?” dedi Keith. “Sana ne oldu?”

Bronzten arka ayaklarının üzerinde doğruldu ve patisini, kilerin uzak ucundaki kapıya doğru uzattı. “Yardım etmek istiyorsanız, şu kapıyı açın!” diye bağırdı. “Çabuk!” Sonra bir oluğa daldı, ekibin kalanı da onu takip etti. İçlerinden biri, uzaklaşırken dans ediyordu.

Bölüm 11

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

Fare kral, kasıp kavuruyordu.

İzleyen fareler, kafalarını tutuyordu. Şeftali haykırdı ve sendeleyerek geriledi, yanan son kibrit de elinden uçup gitti.

Ama o kükremenin, o düşünce fırtınasının içinde Maurice'ten geriye canlı bir parça kalmıştı. Minicik bir parça, bir beyin hücresinin arkasına gizlenmişti ve Maurice savrulup giderken o büzülüp saklanmıştı. Düşünceler o fırtınanın içinde sıyrılıp kayboldu. Artık konuşmak yoktu;

merak etmek yoktu; dünyayı, dışarıda bir şey olarak görmek yoktu... patlama, onun *ben* olarak düşündüğü her şeyi alıp götürürken, zihninin tabakaları akıp gitti, geriye yalnızca bir kedi beyni kaldı. Zeki bir kedi, ama yine de... yalnızca bir kedi.

Yalnızca bir kedi. Ta ormanda, mağaradaki gibi, dişleri ve pençeleriyle yaşayan...

Yalnızca bir kedi.

Ve kedi, her zaman kedidir işte.

Kedi gözlerini kırpıştırdı. Şaşkın ve öfkeliydi. Kulaklarını yatırdı. Gözleri yeşil yeşil parladı.

Düşünemiyordu. Kediler düşünmezdi. Şimdi onu harekete geçiren içgüdüydü, kükreyerek, akan kanını dinleyerek çalışan bir şey.

O bir kediydi, önünde kıvranan, ciyaklayan bir şey vardı ve kediler kıvranan ve ciyaklayan şeylere şunu yapardı: saldırırlardı...

Fare kral onunla savaştı. Kediye dişlemeye çalıştı; kedi, savaştan farelere dolandı, miyavlayarak yerde yuvarlandı. Daha fazla fare içeri doluştu, bir köpeği öldürebilecek fareler... Ama şimdi, birkaç saniyelğine, bu kedi, bir kurdu bile yere yıkabilirdi.

Düşen kibrit, samanları ateşe verdiğinde, kedi çıtırdayan alevleri fark etmedi. Diğer farelerin saf bozup kaçmasını görmezden geldi. Yoğunlaşan dumana dikkat etmedi.

Onun tek istediği, öldürmekti.

İçindeki, aylardır set çekilmiş karanlık ırmak, birikiyordu. Küçük ciyaklayan şeyler, onun önünde dolanırlarken çok uzun süre çaresiz ve öfkeli yaşamıştı. Saldırmak, ısır-mak ve öldürmek için can atıyordu. *Doğru düzgün* bir kedi olmaya can atıyordu. Şimdi kedi, torbadan çıkmıştı ve Maurice'in damarlarının içinde atalarından kalan savaşıma, hınç ve vahşet içgüdüleri o kadar yoğun akıyordu ki pençelerinde kıvılcımlar uçuşuyordu.

Kedi yuvarlanır, çabalar ve ısırırken, minik beyninin arkasında, yoluna çıkmadan büzülmüş duran zayıf, minicik bir ses, hâlâ Maurice olan ve gözünü kan bürümüş bir manyağa dönüşmemiş olan son minik parçası, "Şimdi! Bu-rayı ısır!" diyordu.

Dişler ve pençeler, düğüm olmuş sekiz kuyruğun olduğu yerin üzerinde kapandı ve onu yırtıp kopardı.

Eskiden Maurice'in *ben* dediği minik kısım, yanından bir düşüncenin fırlayıp geçtiğini hissetti.

Yoooo... ooo.. oo... o...

Sonra ses solup gitti. Oda farelerle doluydu; yalnızca öfkeli, tıslayan, kana susamış, aylardır kullanmadığı kediliğini kullanan kedinin önünden çekilmeye çalışan farelerle doluydu. Kedi pençeledi, ısırды, parçaladı, saldırdı, döndü ve tüm mücadele süresince yerinden kıpırdamamış olan küçük beyaz bir fare gördü. Kedi pençelerini uzattı...

Tehlikeli Fasulye haykırdı:

"Maurice!"

Keith'in çizmesi, kilide ikinci defa inerken kapı sarsılıyor, sarsılıyordu. Üçüncü darbe ile tahtalar parçalandı ve ayrıldı.

Kilerin diğer yanında ateşten bir duvar vardı. Alevler karanlık ve uğursuzdu, içerisi yoğun bir dumanla doluydu. Kabile ızgaralara koşturuyor, iki yana yayılıyor, alevlere bakıyordu.

"Ah, olamaz! Gel, kapının yanında kovalar var!" dedi Keith.

"Ama..." diye başladı Habise.

"Yapmak zorundayız! Çabuk! Bu, büyük yaratıkların yapabileceği bir iş!"

Alevler tıslıyor, dans ediyordu. Her yerde, ateşin içinde, alevlerin ötesinde, yerde ölü fareler yatıyordu. Bazı yerlerde yalnızca ölü fare parçaları görünüyordu.

"Burada ne oldu?" dedi Bronzten.

"Savaşa benziyor ahbap," dedi Sardalya, leşleri koklayarak.

"Çevresinden dolanabilir miyiz?"

"Fazla sıcak patron. Üzgünüm, ama biz... bu Şeftali değil mi?"

Şeftali, alevlerin yakınında yerde yatıyor, kendi kendine mırıldanıyordu. Çamurla kaplıydı. Bronzten çömeldi. Şeftali, sulanmış gözlerini açtı.

"İyi misin Şeftali? Tehlikeli Fasulye'ye ne oldu?"

Sardalya konuşmadan Bronzten'in omzuna dokundu ve işaret etti.

Ateşin içinden bir gölge çıkıyordu.

Gölge yavaşça alev duvarlarının içinden geçti. Bir an dalgalanan havada dev gibi göründü; tıpkı mağarasından çıkan bir canavar gibi. Sonra... bir kediye dönüştü. Kürkünden duman fışkırıyordu. Duman tütmeyen kısımlar da çamur kaplıydı. Bir gözü kapanmıştı. Kedi, arkasında bir kan izi bırakıyordu ve birkaç adımda bir azıcık topallıyordu.

Ağzında küçük bir beyaz kürk yumağı vardı.

Bronzten'e ulaştı ve hiç bakmadan yürümeye devam etti. Bir yandan da kendi kendine hırılıyordu.

"Bu *Maurice* miydi?" dedi Sardalya.

"Ağzında taşıdığı şey Tehlikeli Fasulye!" diye bağırdı Bronzten. "Kediyi durdurun!" Ama *Maurice* kendi kendine durdu, döndü, patilerini önünde uzatarak uzandı ve sulanmış gözlerle farelere baktı.

Sonra yumağı nazikçe yere bıraktı. Bir iki kez, kıpırdayıp kıpırdamayacağını görmek için dürtükledi. Kıpırdamayınca yavaşça gözlerini kırptırdı. Yüzüne ağır ağır bir şaşkınlık ifadesi yerleşti. Esnemek için ağzını açtı ve ağzından duman çıktı. Sonra kedi başını yere uzattı ve öldü.

Maurice'e dünya, şafaktan önceki hayalet ışıkla dolmuş gibi geliyordu. Varlıkları görecektik kadar ışık vardı, ama renkleri görecektik kadar ışık yoktu.

Doğruldu ve yalandı. Çevresinde, çok çok ağır bir biçimde koşan fareler ve insanlar vardı. Bu onu fazla

ilgilendirmedi. Her ne yapmaları gerektiğini düşünüyorsa, yapıyorlardı işte. Başkaları sessizce, hayalet gibi koşuyor, Maurice koşmuyordu. Bu oldukça iyi bir düzen gibi görünüyordu. Gözü acıımıyordu, derisi canını yakmıyordu, patileri yırtılmamıştı, ki biraz öncekine göre büyük gelişme sayılırdı bu.

Şimdi durup düşününce, biraz önce *neler* olduğundan çok da emin değildi. Belli ki fena halde kötü bir şey olmuştu. Yanında yatan, üç boyutlu gölgeye benzeyen, Maurice şeklinde bir şey vardı. Ona baktı, sonra bu sessiz hayalet-dünyada bir ses duyunca döndü.

Duvarın dibinde hareket vardı. Küçük bir şekil, Tehlikeli Fasulye olan minik yumağa doğru yürüyordu. Fare boyundaydı, ama farelerin kalanından çok daha katıydı ve Maurice'in o ana dek gördüğü bütün farelerin aksine, siyah cübbe giymişti.

Giysili bir fare, diye düşündü Maurice. Ama bu fare, *Bay Tavşancık* kitabına ait değildi. Cübbenin başlığının içinden, bir fare kafatasının kemikli burnu görünüyordu. Omzunda minik bir tırpan taşıyordu.

Kovalarla ileri geri yürüyen fareler ve insanlar ona dikkat etmiyordu. Bazıları farenin içinden geçiyordu. Fare ve Maurice, kendilerine ait ayrı dünyalarda gibiydi.

Bu İskelet Fare, diye düşündü Maurice. Amansız Ciyakçı. Tehlikeli Fasulye'yi almaya gelmiş. Yaşadığım onca şeyden sonra mı? Bu *olamaz!* Maurice havaya fırladı ve İskelet Fare'nin tepesine çullandı. Minik tırpan yerde kaydı.

“Pekâlâ bayım, konuş da duyalım...” diye başladı Maurice.

CİYAKI

“Şey...” dedi Maurice, yaptığı korkunç işi sonunda anlatınca.

Bir el onu ensesinden yakaladı ve kaldırdı, kaldırdı, kaldırdı ve sonra çevirdi. Maurice çabalamayı hemen bıraktı.

Çok daha uzun boylu, insan boyunda bir şekildi. Fareyle aynı tarzda siyah cübbe giymişti ve çok daha iyi bir tırpan taşıyordu. Yüzü, aynı deri yoksunluğundan mustarıpti. Açık açık söylemek gerekirse, yüzünde ciddi bir yüz eksikliği de vardı. Yalnızca kemiklerden oluşuyordu.

MESLEKTAŞIMA SALDIRMAKTAN VAZGEÇ MAURICE, dedi Ölüm.

“Baş üstüne Bay Ölüm, efendim! Hemen efendim!” dedi Maurice çabucak. “Hiç sorun değil, efendim!”

SON ZAMANLARDA SENİNLE GÖRÜŞMEDİK MAURICE.

“Hayır efendim,” dedi Maurice, biraz rahatlayarak. “Çok dikkat ettim, efendim. Sokağı geçerken iki yanıma falan bakıyordum, efendim.”

PEKİ ŞİMDİ KAÇ TANE KALDI?

“Altı efendim. Altı. Kesinlikle. Kesinlikle altı canım kaldı, efendim.”

Ölüm şaşırılmış göründü. AMA DAHA GEÇEN AY ÜZERİNDEN ARABA GEÇMİŞTİ, ÖYLE DEĞİL Mİ?

“Ha, o mu efendim? Hafifçe sürtündü yalnızca, efendim. Tek çizik bile bırakmadı, efendim.”

BEN DE ONU DİYORUM!

“Ah...”

YANI BEŞ CANIN KALDI MAURICE. BUGÜNKÜ MACERAYA KADAR.
DOKUZ CANLA BAŞLAMIŞTIN

“Orası doğru, efendim. Orası doğru.” Maurice yutkundu. Ah, pekâlâ, bir kere denemekten bir şey çıkmazdı. “O zaman, üç canım kaldı diyelim, olmaz mı?”

ÜÇ MÜ? AMA BEN YALNIZCA BİRİNİ ALACAKTİM. KEDİ BİLE OLSAN, HER SEFERİNDE ANCAK BİR TANESİNİ KAYBEDEBİLİRSİN. YANI DÖRT CANIN KALDI MAURICE

“Ben de iki canımı alın diyorum, efendim,” dedi Maurice telaşla. “Benden iki tane alın, anlaşalım.”

Ölüm ve Maurice; Tehlikeli Fasulye’nin solgun, gölgeli silüetine baktılar. Diğer farelerin bazıları onun çevresine toplanmış, bedenini yerden kaldırıyorlardı.

EMİN MİSİN? dedi Ölüm. NE DE OLSA BİR FARE O.

“Evet efendim. İşte orada işler biraz karışıyor, efendim.”

AÇIKLAYAMAZ MİSİN?

“Hayır efendim. Nedenini bilmiyorum efendim. Son zamanlarda her şey biraz tuhaf, efendim.”

BİR KEDİ OLARAK SANA HIÇ YAKIŞMIYOR MAURICE. ÇOKŞAŞIRDIM

“Ben de epey şok oldum efendim. Kimsenin öğrenmeyeceğini umuyorum efendim.”

Ölüm, Maurice’i yere, bedeninin yanına indirdi. BANA PEK SEÇENEK BIRAKMIYORSUN. ŞAŞIRTICI OLSA DA VARDIĞIN SONUÇ DOĞRU. İKİ CAN ALMAYA GELDİK, İKİ CAN ALACAĞIZ... SONUÇ AYNI OLACAK,

“Bir soru sorabilir miyim, efendim?” dedi Maurice, Ölüm gitmek için dönerken.

YANIT ALMAYABİLİRSİN.

“Gökyüzündeki Büyük Kedi diye bir şey yoktur herhalde, değil mi?”

SANA ŞAŞIYORUM MAURICE. ELBETTE KEDI TANRILAR YOK. KEDİLERİN TANRILIK YAPMASI... ÇALIŞMAK OLURDU.

Maurice başını salladı. Kedi olmanın, fazladan can sahibi olmak dışında iyi yanı, kedi dinbiliminin çok basit olmasıydı. “Bütün bunları hatırlamayacağım, değil mi efendim?” dedi. “Çok utanırdım doğrusu.”

ELBETTE HAYIR MAURICE...

“Maurice?”

Dünyanın renkleri geri döndü. Keith, Maurice’i okşuyordu. Maurice’in her hücresi ağrıyor ya da acıyordu. Bir kedinin kürkü nasıl ağırdı ki? Patileri de ona haykırıyordu. Tek gözü bir buz kitlesiydi sanki ve ciğerleri ateş doluydu.

“Öldüğünü sandık!” dedi Keith. “Habise, seni bahçesinin bir köşesine gömecekti! Zaten siyah bir peçesinin olduğunu söylüyor.”

“Ne, macera çantasında mı?”

“Kesinlikle,” dedi Habise. “Ya bir ırmakta, bir salın üzerinde kısılı kalsaydık? Suda et yiyen...”

“Evet, tamam, teşekkürler,” diye hırladı Maurice. Hava, yanık tahta ve pis duman kokuyordu.

“Sen iyi misin?” dedi Keith, endişeli bir ifadeyle. “Gerçekten şanslı bir kedisin!”

"Ha ha, evet, ha ha," dedi Maurice kasvetle. Acılar içinde doğruldu. "Küçük fare iyi mi?" dedi, çevresine bakınmaya çalışarak.

"O da senin gibi baygındı, ama diğerleri onu götürmeye kalktığında bir ton çamur öksürdü. İyi değil, ama düzeliyor."

"Sonu iyi olan her şey..." diye başladı Maurice ve irkil-di. "Başımı pek iyi çeviremiyorum," dedi.

"Her yerin fare ısırtıklarıyla dolu, sebebi bu."

"Kuyruğum ne durumda?"

"Ah, iyi. Hemen hemen tamamı yerinde."

"Ah, pekâlâ. Sonu iyi olan her şey iyidir. Madem macera bitti, çay ve çörek zamanı. Tıpkı kızın söylediği gibi."

"Hayır," dedi Keith. "Daha, fare kavalcısı olan adam var."

"Zahmeti için bir lira verseler ve gitmesini söyleseler, olmaz mı?"

"Fare Kavalcısı söz konusu olduğunda olmaz," dedi Keith. "Fare Kavalcılarına bu tür şeyler söyleyemezsin."

"Çok mu fena biri?"

"Bilmiyorum. Öyle gibi... Ama bizim bir planımız var."

Maurice hırladı: "Sizin bir planınız var, öyle mi?" dedi. "Sen mi uydurdun?"

"Ben, Bronzten ve Habise."

"Bana şu harika plandan bahsedin o zaman," diye içini çekti Maurice.

“Kiikiileri kafeslerde tutacağız ve hiçbir fare, kavalcıyı takip etmeyecek. Böylece adam çok aptal görünecek, hı?” dedi Habise.

“Bu kadar mı? Planınız bu mu?”

“İşe yarayacağını düşünmüyor musun?” dedi Keith. “Habise’ye göre, adam o kadar utanacak ki köyden ayrılacak.”

“İnsanlar hakkında hiçbir şey bilmiyorsun, değil mi?” diye içini çekti Maurice.

“Ne? Ben bir insanım!” dedi Habise.

“Ee? İnsanları *kediler* bilir. Bilmek zorundayız. Yalnızca insanlar dolap açabiliyor çünkü. Bak, fare kralın planı bile bundan iyiydi. İyi bir plan, birinin kazandığını düşündüğü bir plan değildir, kimsenin *kaybettiğini* düşünmediği bir plandır. Anladınız mı? İşte yapmanız gereken *bu...* hayır, planınız hiç işe yaramaz, bol bol pamuğa ihtiyacımız olacak...”

Habise bir zafer ifadesi ile çantasını öne aldı. “Aslında,” dedi, “düşünmüştüm ki, dev bir mekanik yeraltı kalamarının içinde tutsak alınsam ve şeyleri tıkamak için...”

“Yanında bol bol pamuk olduğunu söyleyeceksin, değil mi?” dedi Maurice ifadesiz bir sesle.

“Evet!”

“Endişelenmem ne kadar aptalcaydı, değil mi?” dedi Maurice.

Bronzten kılıcını çamura sapladı. Kıdemli fareler çevresine toplandılar, ama kıdem sırası değişmişti. Yaşlı farelerin

arasına genç fareler de karışmıştı, her birinin alnında koyu kırmızı bir leke vardı ve öne geçmeye çalışıyorlardı.

Hepsi gevezelik ediyordu. Bronzten, Iskelet Fare'nin gelip geçtiği ve duraksamadığı zaman hissettiği rahatlığın kokusunu alabiliyordu...

"Sessizlik!" diye bağırdı.

Sesi çan gibi çınladı. Bütün kırmızı gözler ona döndü. Bronzten yorgundu, doğru düzgün nefes alamıyordu ve her yanı is ve kanla kaplıydı. Kanın bir kısmı ona ait değildi.

"Henüz işimiz bitmedi," dedi.

"Ama biz, biraz önce..."

"İşimiz bitmedi!" Bronzten, çevresindeki halka üzerinde göz gezdirdi. "O iri farelerin, gerçek dövüşçülerin hepsini ele geçiremedik," dedi nefes nefese. "Salamura, yirmi fare al, geri dön ve yuvaların korunmasına yardımcı ol. Büyük İndirim ve yaşlı dişiler orada ve saldıran herkesi paramparça edeceklerdir, ama emin olmak istiyorum."

Salamura bir an dik dik Bronzten'e baktı. "Anlamıyorum, neden sen..." diye başladı.

"Dediğimi yap!"

Salamura hemen yerinde çöktü, arkasındaki farelere el etti ve koş a koş uzaklaştı.

Bronzten kalanlara baktı. Onların üzerinde göz gezdirirken bazıları, Bronzten'in bakışları alevmiş gibi gerilediler. "Ekipler oluşturacağız," dedi. "Nöbet tutmak üzere ayırmadığımız tüm kabile üyeleri ekiplere katılacak. Her ekipte

en az bir kapan imha faresi bulunacak! Yanınıza ateş alın! Genç farelerin bazıları haberci olacak, böylece ekipler arasında temas kurulacak! Kafeslerin yakınına gitmeyin, o zavallı yaratıklar bekleyebilir! Ama bu tünelleri, bu kilerleri, bütün bu delikleri, bütün köşeleri tarayacaksınız! Eğer yabancı bir fareyle karşılaşırırsanız ve fare büzülürse, onu tutsak alın! Ama savaşımaya kalkışırsa –iri olanlar savaşımaya *kalkışacak*, çünkü bildikleri tek şey savaşmak– o zaman onu *öldüreceksiniz*! Yakın ya da ısırın! Ama mutlaka *öldürün*! Beni *duydunuz mu?*”

Onay mırıltıları yükseldi.

“Beni *duydunuz mu*, dedim?”

Bu sefer bir kükreme geldi.

“Güzel! Bütün bu tüneller güvenliğe kavuşturulana kadar, bir uçtan diğerine tarayacağız! Sonra aynı şeyi bir daha yapacağız! Ta ki bu tüneller *bizim* olana kadar! Çünkü...” Bronzten kılıcını kavradı, ama nefeslenmek için bir anlığına yaslandı ona ve konuştuğu zaman neredeyse fısıldıyordu. “Çünkü artık Karanlık Orman’ın yüreğindeyiz ve yüreklerimizde Karanlık Orman’ı bulduk ve... bu gece biz... korkunç... bir şeyiz.” Tekrar nefes aldı ve sonraki sözlerini yalnızca en yakınındaki fareler duyabildi:

“Ve gidecek başka hiçbir yerimiz yok.”

Şafak sökmüştü. Çavuş Çiftnokta –ki kendisi köyün resmi bekçi teşkilatının yarısını, hem de büyük yarısını oluşturuyordu– ana kapıdaki minik ofisinde hırklayarak uyandı.

Birazcık sallanarak giyindi, taş lavaboda yüzünü yıkadı, duvarda asılı küçük aynada kendine baktı.

Durdu. Hafif ama çaresiz bir ciyıklama duyuyordu. Sonra lavabo süzgeci kenara itildi ve bir fare dışarı fırladı. İri ve griydi, çavuşun kolunda koştu ve sonra yere atladı.

Çavuş Çiftnokta, yüzünden sular damlayarak uykulu bir hayret içinde, üç yeni farenin borudan fırlamasını ve iri fareyi kovalamasını izledi. Odanın ortasında dövüşmeye başladılar, ama küçük fareler, iri fareye üç yandan, aynı anda saldırıyordu. Aslında bu pek dövüşe benzemiyordu. Çavuş, tanık olduğu olayın daha çok, cinayete benzediğini düşündü...

Duvarda eski bir fare deliği vardı. Farelerin ikisi iri farenin kuyruğunu yakaladı ve leşi deliğe doğru sürükleyip gözden kayboldu. Ama üçüncü fare delikte durdu, döndü ve arka ayaklarının üzerinde doğruldu.

Çavuş, farenin, gözlerini ona *diktliğini* hissetti. Bir insanı, tehlikeli olup olmadığını görmek için izleyen bir hayvan gibi görünmüyordu. Korkmuş görünmüyordu, yalnızca meraklıydı. Kafasında bir tür kırmızı leke vardı.

Fare ona selam çaktı. Yalnızca bir saniye sürdü, ama kesinlikle bir asker selamıydı. Sonra bütün fareler gitti.

Çavuş, çenesinden sular damlatmaya devam ederek bir süre durup deliğe baktı.

Ve bir şarkı duydu. Lavabonun deliğinden geliyordu ve çok uzaklarda söyleniyormuş gibi yankılıydı. Bir ses bir dize söylüyor, bir koro yanıt veriyordu:

“Savaşınız köpeklerle, kovalarınız kedileri...”

“... hangi kapan durdurabilir fareleri!”

“Vebasınız, piresiziz...”

“... peyniri çalarız, zehiri içeriz!”

“Bize bulaşanın vay haline...”

“... zehir koyarız şekerine!”

“Burada savaşıyoruz, burada kalıyoruz...”

“... BİZ HIÇBİR YERE GITMİYORUZ!”

Ses soldu. Çavuş Çiftnokta gözlerini kırıştırdı ve dün gece içtiği biranın şişesine baktı. Gece nöbeti yalnız bir işti. Üstelik birileri, Dürüm Hamamı’nı istila etmiş falan da değildi. Çalacak hiçbir şeyleri yoktu ki!

Ama bundan kimseye bahsetmemek iyi bir fikir olurdu herhalde. Zaten belki de bu olay hiç olmamıştı. Muhtemelen yalnızca bir şişe bozuk bira içmişti. .

Nöbet kulübesinin kapısı açıldı ve Onbaşı Düğme içeri girdi.

“Günaydın çavuş!” diye başladı. “Şu bizim... senin neyin var?”

“Hiçbir şeyim yok onbaşı!” dedi Çiftnokta çabucak, yüzünü silerek. “Bu sabah hiç de tuhaf bir şey görmedim! Neden orada duruyorsun? Şu kapıları açma zamanı geldi onbaşı!”

Bekçiler dışarı çıktılar, şehir kapılarını açtılar ve içeriye güneş ışığı doldu.

Yanında uzun, çok uzun bir gölge getirdi.

Eyvah, diye düşündü Çavuş Çiftnokta. Bu, gerçekten de pek hoş bir gün olmayacak...

At sırtında bir adam onlara hiç bakmadan geçip gitti ve köy meydanına yöneldi. Nöbetçiler, adamın peşinden koş-turdular. Silahlı insanları görmezden gelmemeleri gereki-yordu.

"Dur, burada ne işin var?" diye sordu Onbaşı Düğme, ama ata ayak uydurmak için yengeç gibi yan yan koşması gerekiyordu. Binici, tıpkı bir saksığan gibi, siyah beyaz giysilere bürünmüştü.

Adam yanıt vermedi, kendi kendine hafifçe gülümse-mekle yetindi.

"Tamam, belki bir işin yok, ama kim olduğunu söyleyen kimseye zararı olmaz, değil mi?" dedi, başına dert almayı istemeyen Onbaşı Düğme.

Binici ona baktı, sonra bakışlarını yine önüne çevirdi.

Çavuş Çiftnokta, kapılardan girmekte olan küçük, üstü örtülü bir araba gördü. Arabayı bir eşek çekiyordu ve eşe-ğe, yaşlı bir adam eşlik ediyordu. Ben bir çavuşum, dedi kendi kendine, yani onbaşından daha fazla maaş alıyorum, yani düşüncelerim daha pahalı. Şimdiki düşüncesi şuydu: Kapıdan giren herkesi de kontrol etmeleri gerekmiyor-du, değil mi? Özellikle de işleri başlarından aşkınsa... Kont-rol edecekleri insanları gelişigüzel seçmeleri gerekiyordu. Eğer amacınız gelişigüzel seçmekse, yeterince ufak tefek

görünen, oldukça pis bir üniformadan ve paslı zincir zırhtan korkacak kadar yaşlı olan ufak tefek yaşlı bir adamı gelişiğüzel seçmek çok daha iyi bir fikirdi.

“Dur!”

“Heh heh! Durmam,” dedi yaşlı adam. “Eşeğe dikkat et, kızdığında fena ısırır. Umrumda olduğundan değil.”

“Kanunları ihlal etmeye mi çalışıyorsun?” diye sordu Çavuş Çiftnokta.

“Eh, çalışmıyorum, açık açık yapıyorum bayım. Bundan bir şey çıkarmak istiyorsan, patronumla konuşacaksın. Atın üzerindeki o. *Kocaman* atın üzerindeki.”

Siyah beyaz yabancı, meydanın ortasındaki çeşmenin yanında atından inmişti ve heybelerini açıyordu.

“Gidip onunla konuşayım madem, hı?” dedi çavuş.

Cesaret edebildigince yavaş yürüyerek yabancının yanına vardığında adam, çeşmeye küçük bir ayna dayamış, tıraş oluyordu. Onbaşı Dügme onu izliyordu. Adam, atının dizginlerini ona teslim etmişti.

“Neden onu tutuklamadın?” diye fısıldadı çavuş, onbaşıya.

“Ne, yasadışı tıraş olmak suçundan mı? Bak sana ne diyeceğim çavuş. Onu *sen* tutukla.”

Çavuş Çiftnokta boğazını temizledi. Köy halkı arasında erken kalkmış birkaç kişi onu izliyordu. “Şey... şimdi beni dinle dostum, eminim niyetin iyiydi...” diye başladı.

Adam doğruldu ve bekçilere öyle bir bakış fırlattı ki her iki adam da bir adım gerilediler. Adam uzandı, eyerinin arkasındaki kalın deri ruloyu tutan ipi çözdü.

Rulo açıldı. Onbaşı Düğme ısıklık çaldı. Deri boyunca, kayışlarla tutturulmuş düzinelerce kaval vardı. Yükselen güneşin altında ısıldıyorlardı.

“Ah, sen kaval...” diye başladı çavuş, ama diğer adam aynaya döndü, kendi yansımasıyla konuşurmuş gibi, “Burada nerede kahvaltı bulabilirim?” dedi.

“Ah, istediğin kahvaltıysa Mavi Lahana’daki Bayan Kabasaba...”

“Sosis,” dedi kavalcı, tıraş olmaya devam ederek. “Bir yanı yanmış. Üç tane. Buraya... On dakika içinde. Belediye başkanı nerede?”

“Şu sokak boyunca gidip ilk soldan dönersen...”

“Getir onu.”

“Sen burada nasıl...” diye başladı çavuş, ama Onbaşı Düğme onun kolunu yakaladı ve çekiştirdi.

“Adam kavalcı!” diye tısladı. “Kavalcılarla uğraşmazsın! Hiç mi bilmiyorsun? Kavalında doğru notayı çalarsa bacakların düşüverir!”

“Ne, veba gibi mi?”

“Diyorlar ki Etlitürmük’ta belediye kurulu, adamın parasını ödememiş, adam özel bir kaval çalmış ve bütün çocukları dağlara sürmüş. Çocukları bir daha gören olmamış!”

“Güzel, sence bunu, burada da yapar mı? Ortalık çok daha sessiz olurdu.”

“Hah! Sen Klatch denen bir yerden bahsedildiğini duydun mu hiç? Mim sanatçısı istilasından kurtulmak için onu tutmuşlar. creti denmeyince adam kavalım çalmaya başlamış ve köyün bütün bekçileri dans ede ede ırmağı girip boğulmuş!”

“Yok ya! Gerçekten mi? Amma da şeytan adam!” dedi avuş iftnokta.

“ yüz lira alıyormuş, biliyor muydun?”

“ yüz lira!..”

“İşte bu yüzden insanlar parasını ödemeye pek yanaşmıyorlar,” dedi Onbaşı Düğme.

“Dur bir dakika, dur bir dakika... mim sanatçısı istilası da ne demek oluyor?”

“Ah, korkunç bir şeymiş, ben öyle duydum. İnsanlar sokağı çıkmaya cesaret edemiyormuş.”

“Demek istediğini, onca beyaz yüz, görünmez duvarlar boyunca yürümek...”

“Kesinlikle korkunç. Diğerk yandan, uyandığım zaman tuvalet masamda bir fare dans ediyordu. Tipidi tipidi tip.”

“ok tuhaf,” dedi avuş iftnokta, onbaşıya garip garip bakarak.

“Ayrıca, bir şarkı mırıldanıyordu: *Gösteri İşi Gibisi Yoktur*. Ben buna tuhaftan fazlası derim!”

“Hayır, demek istediğim, bir tuvalet masan olması tuhaf. Yani, evli bile değilsin.”

“Dalga geçme çavuş.”

“Aynası da var mı?”

“Hadi ama çavuş. Sen sosisleri getir. Ben de belediye başkanını getireyim.”

“Hayır Dügme! Sen sosisleri getir, *ben* belediye başkanını getireyim, çünkü belediye başkanı bedava, ama Bayan Kabasaba para isteyecek.”

Çavuş, belediye başkanının çoktan kalkmış, endişeli bir ifadeyle evinde dolanmakta olduğunu gördü.

Çavuş geldiğinde belediye başkanı daha da fena endişelendi. “Kızım bu sefer ne yaptı?” dedi.

“Efendim?” dedi bekçi. Sen neden bahsediyorsun, anlamına gelen bir ‘efendim’ idi bu.

“Habise gece eve dönmedi,” dedi belediye başkanı.

“Başına bir şey gelmiş olabileceğini mi düşünüyorsunuz efendim?”

“Hayır, onun, birinin başına gelmiş olabileceğini düşünüyorum be adam! Geçen ay olanları unuttun mu? Gizemli Kafasız Atlı’nın izini sürdüğü zamanı?”

“Eh, adamın gerçekten de bir atlı olduğunu itiraf etmelisiniz efendim.”

“Bu doğru. Ama aynı zamanda, çok yüksek ve dik bir yakası olan kısa boylu bir adamdı. *Üstüne üstlük*, Mintz’ ten gelen vergi baştahsildarıydı. Hâlâ bu konuda resmi

mektuplar alıyorum! Kural olarak, vergi tahsildarları ağaçlardan, kafalarına genç hanımlar düşmesinden hoşlanmazlar! Sonra, eylülde de...”

“Kaçakçı'nın Rüzgâr Değirmeni Vakası vardı efendim,” dedi çavuş, gözlerini devirerek.

“O da kasaba katibi Bay Kuş ve ayakkabıcının karısı Bayan Kunduracı çıktı. Tesadûf eseri oradaymışlar çünkü ikisi de ahır baykuşlarını incelemekten hoşlanıyorlarmış...”

“... Bay Kuş da pantolonunu çıkarmış, çünkü bir çiviye takılıp yırtılmışmış...” dedi çavuş, belediye başkanına bakmadan.

“... ve Bayan Kunduracı da nezaket gösterip dikeyormuş onu,” dedi belediye başkanı.

“Ay ışığında,” dedi çavuş.

“Kadının gözleri çok keskinmiş, tamam mı!” diye terslendi belediye başkanı. “Bay Kuş'la birlikte bağlanmayı ve ağzının tıkanmasını hak etmiyordu! Adamcağız bu yüzden fena soğuk aldı! Hem adam hem kadın bana şikâyet geldiler. Bay Kuş'un karısı ve Bayan Kunduracı'nın kocası ve Bay Kuş ve Bayan Kunduracı da öyle. Çünkü Bay Kunduracı, Bay Kuş'un evine gidip adamın kafasına kalıp geçirmiş ve Bayan Kuş da Bayan Kunduracı'ya şey demiş...”

“Nerede kalmış efendim?”

“Ne?”

“Nerede kalıp geçirmiş?”

“Ayakkabı kalıbından bahsediyorum adam! Ayakkabı yaparken ayakkabıcıların kullandığı, tahtadan ayağa benzer bir şey! Kim bilir Habise bu sefer neler yaptı!”

“Herhalde patlamayı duyduğumuzda öğrenirsiniz efendim.”

“Peki sen beni neden görmeye geldin çavuş?”

“Fare kavalcısı geldi efendim.”

Belediye başkanı soldu. “*Bu kadar çabuk mu?*” dedi.

“Evet efendim. Çeşmede tıraş oluyor.”

“Başkanlık zincirim nerede? Başkanlık cübbem? Başkanlık şapkam? Çabuk olsana adam, bana yardım et!”

“Oldukça yavaş tıraş olan birine benziyor efendim,” dedi çavuş, belediye başkanının arkasından koşa koşa odadan çıkarak.

“Klotz’un belediye başkanı kavalcıcı fazla bekletmiş, adam kavalını çalıp onu *porsuğa* dönüştürmüş ama!” dedi belediye başkanı, bir dolabın kapağını açarak. “Ah, işte buradalar... yardım et de kuşanayım, olmaz mı?”

Nefes nefese köy meydanına geldiklerinde kavalcı, bir bankın üzerinde oturmaktaydı ve büyük bir kalabalık, güvenli bir mesafede çevresini sarmıştı. Adam, çatalının ucundaki yarım sosisi inceliyordu. Onbaşı Düğme, özensiz yapılmış ödevini teslim etmiş, *tam olarak* ne kadar kötü bir ödev olduğunun söylenmesini bekleyen bir öğrenci gibi yanında dikiliyordu.

“Sen buna...” diyordu kavalcı.

"Sosis diyorum," diye mırıldandı Onbaşı Dügme.

"Demek burada sosis denen şeyin bu olduğunu sanıyor-sunuz, öyle mi?" Kalabalıktan bir inleme yükseldi. Dürüm Hamamı sakinleri, kır sıçanı ve domuz etinden yaptıkları geleneksel sosisleriyle çok gurur duyardı.

"Evet efendim," dedi Onbaşı Dügme.

"Çok şaşırtıcı," dedi kavalcı. Başını kaldırıp belediye başkanına baktı. "Peki sen kimsin?"

"Ben bu köyün belediye başkanayım ve..."

Kavalcı elini kaldırdı ve arabasında oturmuş, geniş geniş sırtıtmakta olan yaşlı adama doğru başını salladı. "Mena-
jerim seninle ilgilenecek," dedi. Sosisi fırlatıp attı. Ayağını
sıranın diğer ucuna dayadı, şapkasını gözlerinin üzerine
çektii ve uzandı.

Belediye başkanı kıpkırmızı oldu. Çavuş Çiftnokta ona
doğru eğildi.

"Porsuğu hatırlayın efendim!" diye fısıldadı.

"Ah... evet..." Belediye başkanı, geriye kalan azıcık va-
karını toplayıp arabanın yanına gitti. "Sanırın köyü fare-
lerden kurtarmanın bedeli üç yüz liraydı, değil mi?"

"Her duyduğuna inanmamak lazım," dedi yaşlı adam.
Dizine dayadığı deftere baktı. "Bakalım... çağrı ücreti...
artı Aziz Prodnitz günü zammı... artı kaval vergisi... bu
orta büyüklükte bir köye benziyor, dolayısıyla bu da fazla
ücrete girer... arabanın yıpranma giderleri... yolculuk
giderleri kilometre başına bir lira... muhtelif masraflar,

vergiler, ücretler..." Başım kaldırıp baktı. "Bakın size ne diyeceğim, bin lira diyelim, tamam mı?"

"Bin lira mı? Bizim bin liramız *yok* ki! Bu tam bir rezale..."

"Porsuk, efendim!" diye ısladı Çavuş Çiftnokta.

"Ödeyebilecek misin'iz?" dedi yaşlı adam.

"Bizde o kadar para yok! Yiyecek satın almak için çok para harcadık!"

"Hiç mi paranız yok?" dedi yaşlı adam.

"O kadar çok yok, hayır!"

Yaşlı adam çenesini kaşıdı. "Hımm," dedi, "bu iş biraz zor olacak, çünkü... bakalım..." Bir süre defterine bir şeyler yazdı, sonra başını kaldırdı. "Bize şimdiden dört yüz altmış yedi lira ve on dokuz kuruş borcunuz var. Çağrı, yolculuk ve muhtelif giderler."

"Ne? Kavalcı daha tek bir nota bile üflemedi!"

"Ah, ama üflemeye hazır," dedi yaşlı adam. "Bunca yol geldik. Parayı ödeyemeyecek misiniz? Buna afacan poposu derler, işte. Kasabadan *bir şeyleri* sürüp götürmesi gerekiyor, anlıyor musunuz? Yoksa haber yayılır ve kimse ona saygı göstermez ve size saygı gösterilmiyorsa elinizde ne kalır ki? Saygı görmeyen bir kavalcı..."

"... süprüntüdür," dedi bir ses. "Ben onun süprüntü olduğunu düşünüyorum."

Kavalcı şapkasının siperliğini kaldırdı.

Keith'in önündeki kalabalık telaşla aralandı.

“Öyle mi?” dedi kavalcı.

“Ben onun kavalıyla tek bir fare bile götürebileceğini sanmıyorum,” dedi Keith. “Bu adam yalnızca bir sahtekâr ve zorba. Hah, iddiaya girerim ben kaval çalarak ondan daha fazla fare götürürüm.”

Kalabalıktaki insanların bazıları yavaşça uzaklaşmaya başladı. Kimse, fare kavalcısı öfkelendiğinde yakınlarda bulunmak istemiyordu.

Kavalcı, çizmelerini yere indirdi ve kafasındaki şapkayı arkaya itti. “Sen fare kavalcısı mısın evlat?” dedi yumuşak sesle.

Keith meydan okurcasına çenesini çıkardı. “Evet. Ve bana evlat deme... ihtiyar!”

Kavalcı sırtıttı. “Ah,” dedi. “Bu köyü seveceğimi biliyordum. Peki, sen fareleri dans ettirebiliyor musun evlat?”

“Senden daha iyi, kavalcı.”

“Bu, bir meydan okuma gibi geldi bana,” dedi kavalcı.

“Kavalcı, küçük çocukların meydan okumalarını kabul etmez...” diye başladı arabadaki yaşlı adam, ama fare kavalcısı elini sallayıp susturdu onu.

“Biliyor musun evlat,” dedi, “bunu deneyen ilk çocuk sen değilsin. Sokakta yürüyorum ve biri bağırıyor, ‘Küçük flütünü al bayım!’ Dönüp bakıyorum, senin gibi aptal görünüşlü bir çocuk. Şimdi, kimsenin, benim adil bir adam olmadığımı düşünmesini istemem evlat, bu yüzden özür

dilersen şimdi sahip olduğun kadar bacakla yürüyüp gidebilirsin...”

“Sen korku yorsun.” Habise kalabalıktan sıyrıldı.

Kavalcı ona sırtıttı. “Öyle mi?” dedi.

“Evet, çünkü böyle bir zamanda ne olacağını herkes bilir. İstersen bu, daha önce hiç görmediğim aptal görünüşlü çocuğa sorayım: Sen yetim misin?”

“Evet,” dedi Keith.

“Nasıl bir aileden geldiğini hiç mi bilmiyorsun?”

“Hayır.”

“Aha!” dedi Habise. “İşte bu kanıtıyor! Gizemli bir yetim ortaya çıktığı ve iri, güçlü birine meydan okuduğu zaman ne olacağını hepimiz biliyoruz, değil mi? Bir kralın üçüncü ve en küçük oğlu olmak gibi bir şey bu. Elinde değil, mutlaka *kazanacak!*”

Habise zaferle kalabalığa baktı. Ama kalabalık kuşkulu görünüyordu. Habise kadar çok masal okumamışlardı ve gerçek yaşam deneyimlerine oldukça bağlıydılar, yani ufak tefek ve erdemli biri, iri yarı ve kötü birine meydan okuduğunda, ufak tefek ve erdemli kişinin kısa sürede kızartılıp kahvaltılık malzemeye dönüşeceğine inanıyorlardı.

Bununla beraber, kalabalığın arkalarından biri bağırdı: “Aptal görünüşlü çocuğa bir şans verin! En azından o daha ucuza çalışır!” Bir başkası bağırdı: “Evet, bu doğru!” Yine bir başkası, “Ben de diğer ikisiyle aynı fikirdeyim!” diye

bağırdı. Seslerin hepsinin yer seviyesinden geldiğini, kūr-kūnūn yarısı eksik, hırpani bir kedi nereye gitse sesin de oradan geldiğini kimse fark etmedi. Bunun yerine, genel bir mırıltı yükseldi. Mırıltının içinde gerçek sözcükler yoktu, kavalcı öfkelenirse birinin başını belaya sokacak hiçbir şey yoktu. Kimseyi gücendirmek istememekle beraber, herkesin bakış açısının farklı olabileceğini kabul ederek, her şeyi alt alta koyup toplayınca, her şeyi göz önüne alarak ve genel olarak, insanların, oğlana bir şans verilmesini arzu ettiği anlamına gelen bir mırıltıydı, eğer sizin için de uygunsa, ama alınmaca gücenmece yok tūründe.

Kavalcı omuzlarını silkti. “İyi,” dedi. “Konuşacak konu çıkmış olur. Peki, kazandığımda ne alacağım?”

Belediye başkanı öksürdü. “Bu tūr koşullar altında, genç bir kızla evlenme hakkı olmuyor muydu?” dedi. “Dişleri sapasağlamdır ve evindeki duvarları bomboş duran biri için iyi bir... şey, eş olur işte.”

“Baba!” dedi Habise.

“Daha sonra, daha sonra elbette,” dedi belediye başkanını, “adam hoş biri değil, ama zengin.”

“Hayır, ben yalnızca ücretimi alırım,” dedi kavalcı. “Öyle ya da böyle.”

“Ama ücretini ödeyemeyeceğimizi söyledim!” dedi belediye başkanı.

“Ben de öyle ya da böyle dedim,” dedi kavalcı. “Sen kazanırsan ne istersin evlat?”

"Fare kavalını," dedi Keith.

"Hayır. O büyülü evlat."

"O zaman neden onun üzerine bahis oynamaya korkuyorsun?"

Kavalcı gözlerini kıstı. "Tamam madem," dedi.

"Kasaba da fare sorununu benim çözmeme izin verecek," dedi Keith.

"Sen ne kadar ücret istiyorsun?" dedi belediye başkanı.

"Otuz altın para! Otuz altın para. Hadi, söyle!" diye bağırdı kalabalığın arkasından bir ses.

"Hayır, ücret istemiyorum," dedi Keith.

"Salak!" diye bağırdı kalabalıktan bir ses. İnsanlar şaşkın şaşkın çevrelerine bakındılar.

"Hiç mi?" dedi belediye başkanı.

"Hiç."

"Şey... bir genç kızla evlenme hakkı hâlâ geçerli. Eğer sen..."

"Baba!"

"Hayır, bu yalnızca masalarda olur," dedi Keith. "Aynı zamanda, farelerin çaldığı yiyeceklerin çoğunu geri getireceğim."

"Ama onları yediler!" dedi belediye başkanı. "Ne yapacaksın, parmaklarını gırtlaklarına mı sokacaksın?"

"Fare sorununu çözeceğimi söyledim," dedi Keith. "Kabul ediyor musunuz Bay Belediye Başkanı?"

"Eh, madem ücret istemiyorsun..."

“Ama ilk önce bir kaval ödünç almalıyım,” diye devam etti Keith.

“Kavalın yok mu?” dedi belediye başkanı.

“Kırıldı.”

Onbaşı Düğme, belediye başkanını dürtükledi. “Ordu-da edindiğim trombon duruyor,” dedi. “Bir dakikada gidip getiririm.”

Fare kavalcısı bir kahkaha patlattı.

“Bu sayılmaz mı?” dedi belediye başkanı, Onbaşı Düğme hızla uzaklaşırken.

“Ne? Fareleri büyülemek için trombon mu? Yo yo, bırak denesin. Denediği için suçlamam onu. İyi trombon çalar mısın evlat?”

“Bilmiyorum,” dedi Keith.

“Ne demek bilmiyorum?”

“Demek istediğim, daha önce hiç çalmadım. Flüt, trompet, küçük flüt ya da Lancre tulumu olsa çok daha mutlu olurum, ama trombon çalan insanlar gördüm ve çok da zor görünmüyordu. Trombon dediğiniz trompetin iricesi, aslında.”

“Hah!” dedi kavalcı.

Bekçi koş a koş a döndü. Ezik büzük olmuş trombonunu yenine siliyor, dolayısıyla daha fena kirletiyordu. Keith trombonu aldı, ağız parçasını sildi, ağzına götürdü, sür-güsünü kavradı. Sonra uzun bir nota üfledi.

“İşe yarıyor,” dedi. “Çala çala öğrenirim herhalde.” Fare kavalcısına kısaca gülümsedi. “İlk önce sen denemek ister misin?”

“O aletle tek bir fare bile büyüleyemezsin evlat,” dedi kavalcı, “ama sen denerken izleyebileceğim için memnunum.”

Keith ona yine kısaca gülümsedi, bir nefes aldı ve çaldı.

Ezgi vardı orada. Trombon ciyaklıyor, hırıldıyordu, çünkü Onbaşı Düğme’nin onu çekiç olarak kullandığı olmuştu, ama oldukça hızlı, neredeyse neşeli bir ezgi de vardı. Ayağınızla tempo tutabilirdiniz.

Biri ayağıyla tempo tutuyordu zaten.

Sardalya yakın bir duvardaki çatlaktan çıktı, alçak sesle “birrrkiiüçdört” dedi. Kalabalık, onun çatlaktan çıkmasını, döşeme taşlarının üzerinde deli gibi dans ederek bir kanalda kaybolmasını izledi. Sonra alkışlamaya başladılar.

Kavalcı, Keith’e baktı. “O farenin kafasında bir şapka mı vardı?” dedi.

“Fark etmedim,” dedi Keith. “Senin sıran.”

Kavalcı, ceketinin içindeki bir cepten kısa bir kaval parçası çıkardı. Cebinden bir başka kaval çıkardı ve ilkinin ucuna getirdi. Parçalar, son derece askeri bir tınıyla tıkırtı etti.

Sırtarak Keith’i izlemekte olan kavalcı, en üstteki cebinden ağızlığını çıkardı, kavalın geri kalanına vidaladı ve son bir tıkırtı duyuldu.

Sonra kavalı ağzına götürdü ve çalmaya başladı.

Büyük İndirim, çatıda nöbet tuttuğu yerden yağmur oluğunun içine bağırdı, “Şimdi!” Sonra kulaklarına iki parça pamuk tıkadı.

Oluğun dibinde beklemekte olan Salamura da bir lağım kanalına, “Şimdi!” diye bağırdı ve o da kulak tıkaçlarını aldı.

... imdi, imdi, imdi diye yankılandı ses boruların içinde...

“Şimdi!” diye bağırdı Bronzten, kafes odasında. Lağım kanalına biraz saman tıkadı. “Herkes kulaklarını tıkasın!”

Fare kafesleri konusunda ellerinden gelenin en iyisini yapmışlardı. Habise battaniyeler getirmişti ve fareler bütün sabahı, delikleri çamurla tıkayarak geçirmişlerdi. Tutsakları doğru düzgün besleyebilmek için de ellerinden geleni yapmışlardı ve onlar yalnızca *kiikii* olsa da böyle çaresizce büzülmelerini izlemek yüreklerini burkuyordu.

Bronzten, Besleyici’ye döndü. “Kulaklarını tıkadın mı?”

“Pardon?”

“Güzel!” Bronzten iki parça pamuk aldı. “Aptal aptal konuşan kız bu konuda doğruyu söylemiştir umarım,” dedi. “Kaçacak gücüm kaldığını sanmıyorum.”

Kavalcı yine üfledi ve sonra kavalına baktı.

“Tek bir fare,” dedi Keith. “Dilediğin fare.”

Kavalcı dik dik ona baktı ve yine üfledi.

“Ben hiçbir şey duyamıyorum,” dedi belediye başkanı.

“Belki bozulmuştur,” dedi Keith umutla.

Kavalcı yine denedi. Kalabalıktan mırıltılar yükseldi. “Sen bir şey yaptın,” diye tısladı adam.

“Ya öyle mi?” dedi Habise yüksek sesle. “Ne yapmış olabilir ki? Farelere, kulaklarını tıkayıp yer altında kalmalarını söylemiş olabilir mi?”

Mırıltılar, boğuk kahkahalara dönüştü.

Kavalcı bir kez daha denedi. Keith ensesindeki tüylerin diken diken olduğunu hissetti.

Bir fare ortaya çıktı. Taşların üzerinde ağır ağır ilerliyordu. Sallana sallana kavalcının ayaklarının dibine geldi ve orada düşüp vızıltılar çıkarmaya başladı.

İnsanların ağızları açık kaldı.

Bu bir Bay Tıkırtı’ydı.

Kavalcı onu ayağıyla dürtükledi. Mekanik fare birkaç kez yuvarlandı ve sonra aylar boyunca kapanlarda yıpranmış olan yayı pes etti. Bir *poi yonngggg* sesi çıktı ve kısa bir dişli yağmuru oldu.

Kalabalık kahkahayı patlattı.

“Hımın,” dedi kavalcı ve bu sefer Keith’e fırlattığı bakışta kışkanç bir hayranlık vardı. “Tamam evlat,” dedi. “Sen ve ben küçük bir sohbet edelim mi? Kavalcı kavalcıya? Çeşmenin yanında?”

“İnsanlar bizi görebilecekse, olur,” dedi Keith.

“Bana güvenmiyor musun evlat?”

“Tabi ki güvenmiyorum.”

Kavalcı sırttı. “Güzel. Sende kavalcı hamuru var, bunu görebiliyorum.”

Çeşmenin yanında, çizmeli bacaklarını uzatıp oturdu ve kavalını gösterdi. Bronzdan yapılmıştı, üzerinde bronz kabartmalar vardı ve güneş ışığı altında ışıldıyordu.

“Al,” dedi kavalcı. “Senin olsun. İyi bir kavaldır. Bende bir sürü var. Hadi al. Nasıl çaldığını duymak isterim.”

Keith kararsızca kavala baktı.

“Her şey hileli evlat,” dedi kavalcı, kaval bir güneş ışını gibi parlarken. “Şu küçük sürgüyü gördün mü? Aşağıya kaydırırsan kaval, insanların duyamadığı özel bir nota çalar. O sesi fareler duyabilir. Onları deli eder. Yer altındaki yuvalarından fırlarlar ve sen onları bir çoban köpeği gibi ırmağa sürersin.”

“Hepsi bu mu?” dedi Keith.

“Sen daha fazlasını mı bekliyordun?”

“Şey, evet. İnsanları porsuğa çevirdiğin ve çocukları büyülü mağaralara götürdüğün söyleniyor...”

Kavalcı bir sırrı paylaşacakmış gibi eğildi. “Reklam yapmak her zaman işe yarar evlat. Bazen bu küçük köyler, iş para ödemeye gelince mızıkçılık edebiliyorlar. İnsanları porsuğa çevirdiğim söylentilerinin falan da açıklaması şu: Asla yakın bir köyde olmaz. Buralardaki insanlar hayatları boyunca köylerinden on beş kilometreden fazla uzaklaşmazlar.

Seksen kilometre ötede her şeyin olabileceğine inanırlar. Öykü bir kez yayılınca, senin işini senin adına yapar. İnsanların, benim yaptığımı söylediği şeylerin yarısını *ben* uydurmadım.”

“Söylesene,” dedi Keith, “Maurice adlı biriyle hiç karşılaştın mı?”

“Maurice?.. Maurice? Hiç sanmıyorum.”

“Muhteşem,” dedi Keith. Kavalı aldı ve kavalcıya uzun uzun baktı. “Şimdi kavalcı,” dedi, “sanırın sen fareleri alıp köyden götüreceksin. Yaptığın en etkileyici iş olacak.”

“Hı? Ne? Sen kazandın evlat.”

“Fareleri sen götüreceksin, çünkü öyle olmak zorunda,” dedi Keith, kavalı yenine silerek. “Neden bu kadar çok para istiyorsun?”

“Çünkü ben bu insanlar için bir gösteri sergiliyorum,” dedi kavalcı. “Süslü giysiler, zorbalık... çok para alma kısmı gösterinin bir parçası. Onlara büyü vermelisin evlat. Senin süslü bir fare avcısı olduğunu düşünmelerine izin verirsen, öğle yemeği olarak peynir ve sıcak bir tokalaşma alabilirsen şanslı sayılırsın.”

“Birlikte yapacağız ve fareler bizi *takip edecek*, gerçek-ten ırmağa kadar takip edecekler. Hileli nota kısmını boş ver, bu daha iyi olacak. Bu... bu... harika bir... masal olacak,” dedi Keith. “Paranı da alacaksın. Üç yüz liraydı, değil mi? Ama yarısına razı olacaksın, çünkü ben sana yardım ediyor olacağım.”

“Sen ne oyun oynuyorsun evlat? Sana söyledim, sen kazandın.”

“Böylece herkes kazanmış olacak. Güven bana. Seni çağırdılar. Kavalcının parasını ödemeleri gerek. Dahası...” Keith gülümsedi. “İnsanların, kavalcının parasını ödemeye gerek olmadığını düşünmelerini istemem.”

“Ben de seni sıradan, aptal görünümlü bir çocuk sanmıştım evlat,” dedi kavalcı. “Farelerle nasıl bir *anlaşma* yaptın?”

“Duysan da inanmazsın kavalcı. Duysan da inanmazsın...”

Salamura, tünellerde koşturuyordu. Son tüneli tıkamak için kullanılmış olan çamuru ve samanları pençeledi ve kafes odasına sıçradı. Kabile fareleri onu görünce kulaklarındaki tıkaçları çıkardılar.

“Yapacak mı?” dedi Bronzten.

“Evet efendim! Hemen şimdi!”

Bronzten kafeslere baktı. Fare kralın ölümünün yanı sıra karınlarının da doyması küküiileri sakinleştirmişti. Ama kokularına bakılırsa, buradan çıkmaya can atıyorlardı: Pانیge kapılmış fareler, başka fareleri takip ederdi...

“Tamam,” dedi Bronzten. “Haberciler, hazır olun! Kafesleri açın! Sizi takip ettiklerinden emin olun! Koşun! Koşun! Koşun!”

Ve masal bitmek üzereydi.

Her delikten ve kanal ağzından fareler fışkırınca kalabalık nasıl da bağırmaya başladı! İki kavalcı dans ede ede kasabadan çıkar, fareler de arkalarından koşarken nasıl da tezahürat yaptılar! Fareler köprüden ırmağa atlayınca nasıl da ıslık çaldılar!

Bazı farelerin köprüde kaldığını ve, “Unutmayın, güçlü ve düzenli kulaçlar atacaksınız!”, “Biraz aşağıda güzel bir kumsal var!”, “Suya ayaküstü düşün, o zaman canınız çok yanmaz!” diye bağırarak diğerlerini cesaretlendirdiklerini fark etmediler.

Fark etseler bile muhtemelen hiçbir şey söylemezlerdi. Bu tür detaylar, masala yakışmıyor çünkü.

Ve kavalcı dans ede ede tepeleri aştı ve bir daha asla, asla geri dönmedi.

Herkes alkışlıyordu. İyi bir gösteriydi, herkes bunda hemfikirdi, ama biraz pahalıya patlamıştı. Kesinlikle çocuklarına anlatacakları türden bir şeydi.

Kavalcı ile düello yapan aptal görünümlü çocuk, gezine gezine meydana döndü. O da bir alkış aldı. Baştan sona iyi bir gün olacak gibiydi. İnsanlar, bunca masala yer açmak için daha fazla çocuk mu yapmaları gerekeceğini merak ettiler.

Sonra, diğer fareler belirdiği zaman, torunlarına bile yetecek kadar masal biriktirmiş olduklarını fark ettiler.

Fareler aniden ortaya çıkmışlardı, lağımlardan, oluklardan, çatlaklardan fışkırmışlardı. Ciyaklamıyorlar, kaçmıyorlardı. Oracıkta oturup insanları izlemeye başladılar.

“Hey, kavalcı!” diye bağırdı belediye başkanı. “Birkaç fareyi gözden kaçırmışsın!”

“Hayır. Biz kavalcıları izleyen türden fareler değiliz,” dedi bir ses. “Biz *anlaşma yapmanız gereken fareleriz.*”

Belediye başkanı bakışlarını indirdi. Çizmelerinin üzerinde bir fare durmuş, ona bakıyordu. Elinde bir kılıç tutuyor gibiydi.

“Baba,” dedi Habise arkasından, “bu fareyi dinlemek iyi bir fikir olabilir.”

“Ama bu bir fare!”

“O biliyor zaten baba. Bir sürü yiyeceği ve parayı nasıl geri alacağını, bizden yiyecek çalan insanların bazılarını nerede bulabileceğini de biliyor.”

“Ama o bir fare!”

“Evet baba. Ama onunla doğru düzgün konuşursan, bize yardım edebilir.”

Belediye başkanı, toplanmış kabile üyelerine baktı. “Farelerle konuşmalı mıyız?” dedi.

“Çok iyi olur baba.”

“Ama onlar fare!” Belediye başkanı, fırtınalı bir denizde bulduğu can simidiymiş ve bırakırsa boğulacakmış gibi, bu fikre tutunmaya çalışıyordu.

"Pardon pardon," dedi bir ses yanından. Belediye başkanı başını eğdi ve kirli, yarı kavrulmuş bir kedinin ona sırtıttığını gördü.

"Şu kedi biraz önce konuştu mu?" dedi belediye başkanı. Maurice çevresine bakındı. "Hangi kedi?" dedi.

"Sen! Biraz önce konuşmadın mı?"

"Hayır desem daha iyi hisseder miydin?" dedi Maurice.

"Ama kediler konuşamaz!"

"Eh, sana, bilirsin, eksiksiz bir ziyafet sonrası söylevi çekeceğime söz veremem. Komik monologlar yapmamı da isteme benden," dedi Maurice, "ayrıca 'marmelat' ve 'lumbago' gibi zor sözcükleri de telaffuz edemiyorum. Ama temel hazırcevaplar ve basit sağlıklı diyaloglardan oldukça memnunum. Bir kedi olarak konuşmam gerekirse, farenin ne diyeceğini bilmek istiyorum."

"Bay Belediye Başkanı?" dedi Keith, yeni fare kavalını elinde döndürerek yaklaşırken. "Sizce de fare sorununuzu sonsuza dek çözmenin zamanı gelmedi mi?"

"Çözmek mi? Ama..."

"Tek yapmanız gereken onlarla konuşmak. Kasaba konsiyinizi toplayın ve *onlarla konuşun*. Size kalmış, Bay Belediye Başkanı. Bağırıp çağırabilir, köpekleri getirtebilirsiniz. İnsanlar ortalıklarda koşuşturup süpürgelerini farelere doğru sallayabilir ve evet, fareler kaçarlar. Ama çok da uzağa kaçmazlar. Geri dönerler." Şaşkın adamın yanına vardığında ona doğru eğildi ve fısıldadı, "Ve döşeme tahtalarınızın altında yaşıyorlar efendim. Ateş kullanmayı biliyorlar.

Zehirler hakkında *her şeyi* biliyorlar. Ah, evet. Yani... bu fareyi dinleyin."

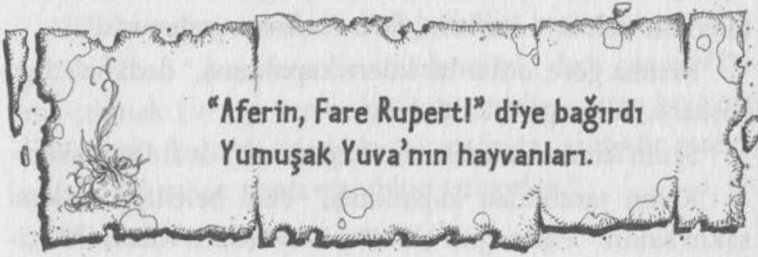
"Bizi *tehdit* mi ediyor?" dedi Belediye Başkanı, Bronzten'e bakarak.

"Hayır, Bay Belediye Başkanı," dedi Bronzten, "ben si-ze..." Maurice'e baktı ve kedi başını salladı, "... harika bir fırsat teklif ediyorum."

"*Gerçekten* konuşabiliyorsun, öyle mi? Peki düşünabiliyor musun?" dedi belediye başkanı.

Bronzten ona baktı. Çok uzun bir gece olmuştu. Hiçbir anını hatırlamak istemiyordu. Ve şimdi onu, daha uzun ve daha zor bir gündüz bekliyordu. Derin bir nefes aldı. "Önerim şu," dedi. "Siz, fareler düşünabiliyormuş gibi davranın. Söz veriyorum, biz de insanlar düşünabiliyormuş gibi davranacağız."

Bölüm 12

Bay Tavşancık'ın Macerası kitabından

Kalabalık, Farehan'ın konsey salonunda toplanmıştı. Birçoğu dışarıda kalmak zorunda kalmıştı ve neler olduğunu görmek için diğerlerinin başlarının üzerinden uzanıyordu.

Köy kurulu, uzun masalarının bir ucuna sıkışmışlardı. Diğer uçta, yaşlı farelerin bir düzine kadarı çökmüştü.

Ve tam ortada Maurice duruyordu. Aniden yerden zıplayarak orada belirmişti.

Saatçi Hopçabuk, konseyin diğer üyelerine dik dik baktı. “Farelerle *konusuyoruz!*” diye terslendi, şamatanın üzerinden sesini duyurmaya çalışarak. “Bu iş duyulursa herkesin maskarası oluruz! ‘Farelerle Konuşan Köy.’ Anlamıyor musunuz?”

“Fareler konuşulmak üzere getirilmedi,” dedi Çizmeci Dövüşken, belediye başkanını parmağıyla dürterek. “İşini bilen bir belediye başkanı, fare avcılarını çağırtırdı!”

“Kızıma göre, onlar bir kilere kapatılmış,” dedi belediye başkanı. Parmağa dik dik baktı.

“Senin konuşan fareler mi kapatmış?” dedi Dövüşken.

“Kızım tarafından kapatılmış,” dedi belediye başkanı sakın sakın. “Parmağını çek Bay Dövüşken. Kızım, bekçileri oraya götürdü. Kızım çok ciddi suçlamalarda bulunuyor Bay Dövüşken. Fare avcılarının barakasının altına bol bol yiyecek depolanmış olduğunu söylüyor. Yiyeceği çaldıklarını ve ırmak tüccarlarına sattıklarını söylüyor. Baş fare avcısı, senin kayınbiraderindi, değil mi Bay Dövüşken? Bu göreve onun atanmasını çok istiyordun diye hatırlıyorum, öyle değil mi?”

Dışarıda bir şamata yükseldi. Çavuş Çiftnokta, geniş geniş sırtarak kalabalığı yarıp geçti ve masaya koca bir sosis koydu.

“Bir sosis, hırsızlık sayılmaz,” dedi Dövüşken.

Kalabalıktan daha fazla şamata yükseldi. Kalabalık tekrar aralandığı zaman, çok çok ağır yürüyen yalnız Onbaşı

Düğme göründü. Bunun sebebi, adam, taşıdığı üç çuval tahıl, sekiz ayrı ipe dizilmiş sosis, bir fıçı pancar turşusu ve on beş lahanayı yere bıraktığı zaman ortaya çıktı.

Çavuş Çiftnokta, boğuk küfürler ve düşen lahanalar eşliğinde bir selam çaktı. “Kalanları getirmek üzere yanıma altı adam almak için izin istiyorum efendim!” dedi, mutlu mutlu gülümseyerek.

“Fare avcılarını nerede?” dedi belediye başkam.

“Onların... başı fena deritte efendim,” dedi çavuş. “Dışarı çıkmak isteyip istemediklerini sordum, ama bir süre daha orada kalmak istediklerini söyleyip teşekkür ettiler, ama içecek su ve temiz pantolon istiyorlar.”

“Söyledikleri yalnızca bu mu?”

Çavuş Çiftnokta, defterini çıkardı. “Hayır efendim, çok şey söylediler. Aslında, ağlıyorlardı. Temiz pantolon karışılığında her şeyi itiraf edeceklerini söylediler. Bir de efendim, bu vardı.”

Çavuş dışarı çıktı ve ağır bir kutuyla geri döndü. Kutuyu güm diye cilalı masanın üzerine bıraktı. “Bir fareden aldığımız bilgi üzerine hareket ederek efendim, döşeme tahtalarının altına baktık. İçinde iki yüz liradan fazla para olmalı. Haksız kazanç, efendim.”

“Bir fareden bilgi mi aldınız?”

Çavuş, Sardalya’yı cebinden çıkardı. Fare bir bisküvi yemekle meşguldü, ama yine de nazikçe şapkasını kaldırdı.

"Bu pek... hijyenik değil, değil mi?" dedi belediye başkanı.

"Öyle deme ahabap, adam ellerini yıkadı," dedi Sardalya.

"Ben çavuşla konuşuyordum!"

"Hayır efendim. İyi bir küçük adam bu efendim. Çok temiz. Bana, çocukken beslediğim hamsteri hatırlatıyor efendim."

"Şey, teşekkür ederim çavuş, aferin, lütfen şimdi git ve..."

"Hamsterimin adı Horace'dı," diye ekledi çavuş yardım-severlikle.

"Teşekkür ederim çavuş, şimdi..."

"Mamayla şişmiş minik yanaklar görmek bana iyi geldi efendim."

"Teşekkür ederim çavuş!"

Çavuş gittiği zaman belediye başkanı dönüp Bay Dö-vüşken'e baktı. Adam, utanmış görünecek kadar edepli-ydi.

"Adamı doğru düzgün tanımıyorum bile," dedi. "Kız kardeşimin evlendiği biri işte, o kadar! Onu görmüyorum bile!"

"Anlıyorum," dedi belediye başkanı. "Çavuşa, gidip se-nin kilerini aramasını söylemeye niyetim yok," hafifçe gül-ümsemi, burnunu çekti ve ekledi, "henüz. Şimdi, nerede kalmıştık?"

"Size bir masal anlatmak üzereydim," dedi Maurice.

Köy kurulu ona bakakaldı.

"Peki senin adın ne?" dedi belediye başkanı. Şimdi epey neşeliydi.

"Maurice," dedi Maurice. "Serbest çalışan arabulucu gibi bir şeyim. Farelerle konuşmayı zor bulduğunuzu görüyorum, ama insanlar kedilerle konuşmayı sever, değil mi?"

"Dick Livingstone'da olduğu gibi mi?" dedi Hopçabuk.

"Evet, doğru, onun gibi, evet ve..." diye başladı Maurice.

"Bir de Çizmeli Pisi'de olduğu gibi, hı?" dedi Onbaşı Düşme.

"Evet, doğru, kitaplar," dedi Maurice, kaşlarını çatarak. "Her neyse... kediler, farelerle konuşabiliyor, tamam mı? Ve ben size bir masal anlatacağım. Ama ilk önce size şunu söylemek istiyorum: Müşterilerim, yani fareler, siz gitmelerini isterseniz bu köyden gidecek ve bir daha asla dönmeyecekler. Asla..."

İnsanlar ona bakakaldı. Fareler de öyle.

"Dönmeyecek miyiz?" dedi Bronzten.

"Dönmeyecekler mi?" dedi belediye başkanı.

"Evet," dedi Maurice. "Şimdi, size şanslı bir köy hakkında bir masal anlatacağım. Adını henüz bilmiyorum. Diyelim ki müşterilerim buradan ayrıldı ve ırmak aşağı gittiler, tamam mı? Bu ırmağın kıyılarında bir sürü köy vardır, eminim. Ve bir yerlerde, biz farelerle anlaşma yapabiliriz, diyecek bir köy de vardır. Ve o, çok şanslı bir köy olacak, çünkü o zaman belli kurallar olacak, anlıyor musunuz?"

"Tam olarak değil, hayır," dedi belediye başkanı.

“Eh, bu şanslı köyde, örneğin bir tepsi kek yapmış bir hanımın en yakın fare deliğine gidip, örneğin, ‘Günaydın fareler, alın size bir kek. Kalanlara dokunmazsanız çok memnun olurum,’ demesi yeterli olacak. Fareler de, ‘Pekâlâ hanımefendi, hiç sorun değil,’ diyecek. Sonra...”

“Farelere rüşvet vermemiz gerektiğini mi söylüyorsunuz?” dedi belediye başkanı.

“Kavalcılara ödediğinizden daha ucuz. Fare avcılarının da daha ucuz,” dedi Maurice. “Her neyse, adına maaş diyeceğiz. Ne karşılığında maaş, dediğinizi mi duydum?”

“Öyle mi dedim?” dedi belediye başkanı.

“Demek üzereydiniz,” dedi Maurice. “Ve ben de size bunun... haşaratları denetim altına almak karşılığında maaş olduğunu söyleyecektim.”

“Ne? Ama fare dediğin zaten haş...”

“Sakın söyleme!” dedi Bronzten.

“Hamamböceği gibi haşaratlar,” dedi Maurice rahatça, “burada onlardan bol bol görebiliyorum.”

“Peki onlar konuşabiliyor mu?” dedi belediye başkanı. Artık yüzünde, Maurice’in uzun uzun konuştuğu kişilerin yüzünde beliren aynı şaşkın ifade vardı. İfade şöyle diyor-du, ‘Girmek istemediğim konulara giriyorum, ama bu durumdan nasıl kurtulacağımı bilmiyorum.’

“Hayır,” dedi Maurice. “Fareler de konuşamıyordu. Normal... diğer kediler de konuşamıyor. Eh, bu şanslı köy için haşarat, tarih olacak, çünkü o köyün yeni fareleri polis

gücü görevi görecek. Niye, kabile sizin kilerlerinizi *koruyacak*, pardon, o köyün kilerlerini demek istedim. Fare avcılarına gerek olmayacak. Nasıl bir tasarruf olacağını bir düşünün. Ama bu yalnızca başlangıç olacak. Bu şanslı köyde ahşap oymacıları da zengin olacak.”

“Nasıl?” dedi, Yüzbaşı adlı ahşap oymacısı keskin bir sesle.

“Çünkü fareler onlar için çalışıyor olacak,” dedi Maurice. “Dişleri fazla uzamasın diye devamlı bir şeyler kemirmek zorundalar zaten, bu yüzden kemirerek guguklu saat yap-salar da olur. Saat imalatçıları da iyi iş yapacak.”

“Neden?” dedi saatçi Hopçabuk.

“Mini mini patiler, küçük yaylar ve parçalar konusunda çok iyidir,” dedi Maurice. “Ayrıca...”

“Yalnızca guguklu saat mi yapabiliyorlar, yoksa başka şeyler de yapıyorlar mı?” dedi Yüzbaşı.

“... bir de işin turizm tarafı var,” dedi Maurice. “Örneğin, Fare Saati. Bonk şehrindeki saati bilir misiniz? Şehir meydanındakini? Her on beş dakikada bir minik şekiller çıkar ve çanları çalar. Kling bong bang, bing klong bong... Çok tutulan bir gösteridir, resimleri kartpostallarda falan da vardır. Son derece çekici. Sırf meydanda durup saatin çalmasını beklemek için insanlar uzun yollardan gelir. Eh, o şanslı köyde, çanları çalan *fareler* olacak!”

“Yani bize söylediğin,” dedi saatçi, “eğer biz... yani, eğer o şanslı kasabanın kocaman, özel bir saati ve fareleri varsa, görmek için insanlar gelir, öyle mi?”

“Ve on beş dakika meydanda durup saatin çalmasını beklerler,” dedi biri.

“Saat kulesinin el imalatı küçük modellerini satmak için mükemmel bir zaman,” dedi saatçi.

İnsanlar bunu düşünmeye başladılar.

“Üzerinde fare resimleri olan kupalar,” dedi çömlekçi.

“Elle—kemirilmiş hediyelik ahşap kupalar ve tabaklar,” dedi Yüzbaşı.

“Sevimli oyuncak fareler!”

“Şişe geçirilmiş fareler!”

Bronzten derin bir nefes aldı. Maurice çabucak konuştu: “İyi fikir. Yumuşak şekerden yapılmış olacaklar, doğal olarak.” Keith’e baktı. “Herhalde kasaba özel bir fare kavalcısı tutmak da ister. Bilirsiniz. Törensel amaçlarla. ‘Resmi Fare Kavalcısı ve Fareleri ile birlikte resmini de çizdirdin mi’ falan için.”

“Küçük bir tiyatro yapılması olasılığı da var mı?” dedi küçük bir ses.

Bronzten hızla döndü. “Sardalya!” dedi.

“Şey, ahbap, düşündüm ki herkes oyuna katılıyorsa...” diye itiraz etti Sardalya.

“Maurice, bu konuda konuşmamız gerek,” dedi Tehlikeli Fasulye, kedinin bacağına çekiştirerek.

“Bir dakika izin verin,” dedi Maurice, belediye başkanına sırtarak, “müşterilerimle görüşmem gerek. Elbette,” diye ekledi, “ben şanslı köyden bahsediyorum. O köy bu

köy olmayacak elbette, çünkü benim müşterilerim buradan ayrıldığı zaman buraya yeni fareler taşınacak. Her zaman daha fazla fare vardır. Ve *onlar* konuşmayacak, *onların* kuralları olmayacak ve onlar kaymağın içinde oynasacak. Siz yeni fare avcıları, güvenebileceğiniz fare avcıları bulmak zorunda kalacaksınız ve eskisi kadar çok para kazanamayacaksınız; çünkü herkes bu diğer köye gidiyor olacak. Öylesine aklıma geldi işte.”

Masanın ucuna yürüdü ve farelere döndü.

“Çok iyi gidiyordum!” dedi. “Yüzde on alabilirsiniz, biliyorsun, değil mi? Yüzleriniz kupaların falan üzerinde olacak!”

“Biz bütün gece bunun için mi savaştık?” dedi Bronzten tükürürcesine. “Evcil *hayvan* olmak için mi?”

“Maurice, bu doğru değil,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Kuşkusuz zeki türler arasındaki ortak bağa atıfta bulunmak daha iyi...”

“Ben zeki tür falan bilmem. Burada insanlarla karşı karşıyayız,” dedi Maurice. “Siz savaş nedir bilir misiniz? İnsanlar çok sever. Diğer insanlarla savaşırılar. Ortak bağlar konusunda çok da hevesli değildirler.”

“Evet, ama biz...”

“Şimdi beni dinleyin,” dedi Maurice. “On dakika önce bu insanlar, sizi zararlı yaratıklar olarak görüyordu. Şimdi sizin... faydalı olabileceğinizi düşünüyorlar. Kim bilir yarın saat sonra ne düşünmelerini sağlamış olurum?”

“Onlar için çalışmamızı mı istiyorsun?” dedi Bronzten. “Buradaki yerimizi hakkımızla *kazandık!*”

“Kendiniz için çalışıyor olacaksınız,” dedi Maurice. “Bak, bu insanlar filozof sayılmaz. Onlar yalnızca... günlük işlerini düşünen insanlar. Tünelleri anlamazlar. Bu bir pazar köyü. Onlara doğru şekilde yaklaşmanız gerek. Zaten diğer fareleri uzak *tutacaksınız* ve gidip reçelin içinde oynamayacaksınız. Bu yüzden karşılığında teşekkür alsanız da olur.” Yine denedi. “Bol bol, ‘ya, ne demezsin,’ bağrışmaları olacak. Eninde sonunda konuşmanız gerekecek.” Farelerin gözlerinde hâlâ şaşkınlık olduğunu görünce çaresizlik içinde Sardalya’ya döndü. “Yardım et,” dedi.

“O haklı patron. Onlara gösteri yapman gerek,” dedi Sardalya, endişe içinde birkaç adım dans ederek.

“Bize gülerler!” dedi Bronzten.

“Çılgılık atmalarındansa gülmeleri yeğdir, patron. Bir başlangıç sayılır. Dans etmek zorundasın patron. Düşünebiliyorsun, savaşılabiliyorsun, ama dünya durmadan dönüyor ve en önde kalmak istiyorsan dans etmek zorundasın.” Şapkasını kaldırdı ve bastonunu döndürdü. Odanın diğer yanında, iki insan onu gördü ve güldüler. “Gördün mü?” dedi Sardalya.

“Ben bir yerlerde bir ada bulabileceğimizi umuyordum,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Farelerin gerçekten fare gibi yaşayabileceği bir yer.”

“Bunun nelere yol açtığını gördük,” dedi Bronzten. “Hem, bilirsin, ben bizim gibi bir halkın yaşayabileceği

uzak, harika adalar olduğunu sanmıyorum. Bizim için yok." İçini çekti. "Bir yerlerde harika bir ada varsa, o burası. Ama ben dans etmeyi hiç düşünmüyorum."

"Mesela dedik patron, mesela dedik," dedi Sardalya, bir ayağından diğerinin üzerine sıçrayarak.

Masanın diğer ucunda bir gümleme duyuldu. Belediye başkanı yumruğunu masaya indirmişti. "Pratik olmamız gerek!" diyordu. "Durumumuz bundan daha kötü olabilir mi? Onlar gerçekten konuşabiliyorlar. Bütün bunları bir kez daha yaşamak istemiyorum, anladınız mı? Yiyeceğimiz var, paramızın büyük kısmını geri aldık, kavalcıdan kurtulduk... bunlar bizim şans farelerimiz..."

Keith ve Habise, farelerin tepesine dikildi.

"Babam ikna oluyor gibi," dedi Habise. "Ya siz?"

"Görüşmeler devam ediyor," dedi Maurice.

"Ben... şey... özür... şey... bak, Maurice nereye bakmam gerektiğini söyledi ve bunu tünelde buldum," dedi Habise. Sayfalar birbirine yapışmıştı ve hepsi lekelenmişti, ama çok sabırsız biri tarafından dikilerek onarılmıştı. Yine de, *Bay Tavşancık'ın Macerası* olduğu anlaşılabilirdi. "Sayfaların hepsini bulabilmek için bir sürü lağım ızgarası kaldırmak zorunda kaldım," dedi.

Fareler kitaba baktılar. Sonra hep birlikte Tehlikeli Fasulye'ye baktılar.

"Bu Bay Tav..." diye başladı Şeftali.

"Biliyorum. Kokusunu aldım," dedi Tehlikeli Fasulye.

Fareler yine kitaptan kalanlara baktılar.

“O bir yalan,” dedi Şeftali.

“Belki de yalnızca güzel bir masaldır,” dedi Sardalya.

“Evet,” dedi Tehlikeli Fasulye. “Evet.” Puslu pembe gözlerini Bronzten’e çevirdi. Bronzten yere çökecekken kendini tuttu. “Belki bu bir haritadır,” diye ekledi Tehlikeli Fasulye.

Eğer bu bir masal olsaydı ve gerçek yaşam olmasaydı, insanlar ve fareler el sıkışır, yepyeni ve parlak bir geleceğe doğru yol alırdı.

Ama gerçek yaşam olduğun için, bir sözleşme imzalamaları gerekti. İnsanlar evlerde yaşamaya başladığından beri süregelen bir savaş, yalnızca mutlu bir gülümsemeyle sona eremezdi. Bir de komite kurulması gerekti. Tartışılacak bir sürü detay vardı. Köy kurulu komiteye katıldı, yaşlı farelerin çoğu da öyle, Maurice de katılarak masa boyunca ileri geri yürüdü.

Bronzten, masanın bir ucunda oturuyordu. Aslında uymak istiyordu. Yarası sancıyordu, dişleri ağrıyordu ve yemek yemeyeli çok uzun zaman olmuştu. O uykulu uykulu beklerken tartışmalar saatlerce sürdü. Bronzten kimin konuştuğuna pek dikkat etmiyordu. Çoğu zaman, herkes aynı anda konuşuyordu sanki.

“Bir sonraki madde: Tüm kedilere zorunlu çan uygulaması. Anlaşıldı mı?”

“Otuzuncu maddeye dönebilir miyiz, Bay, şey, Maurice? Fare öldürmenin cinayet sayılacağını söylemiştiniz?”

“Evet. Elbette.”

“Ama bu yalnızca...”

“Kûlahıma anlat bayım, çünkü bıyıklarım dinlemek istemiyor!”

“Kedi haklı,” dedi belediye başkanı. “Yersiz konuşuyorsun Bay Dövüşken! Bu konuyu *konus*tuk.”

“Ama ya bir fare benden bir şeyler çalarsa?”

“Öhō!.. O zaman bu hırsızlık olur ve fare adaletin önüne çıkarılır.”

“Ah, genç...” dedi Dövüşken.

“Şeftali. Ben bir fareyim efendim.”

“Ve... şey... Bekçiler fare tünellerine girebilecek diyor-sunuz, öyle mi?”

“Evet! Çünkü Bekçi Teşkilatı’nda fare bekçiler de olacak. Olmak zorunda,” dedi Maurice. “Hiç sorun değil!”

“Gerçekten mi? Peki Çavuş Çiftnokta bu konuda ne düşünüyor? Çavuş Çiftnokta?”

“Şey... bilmiyorum, efendim. Sorun olmaz, herhalde. Ben fare deliğinden geçemem, o kadarını biliyorum. Rozetleri daha küçük yapmamız gerekecek elbette.”

“Ama kuşkusuz bir fare bekçinin bir insanı tutuklamasına izin verilmez?”

“Ah, evet, verilir efendim,” dedi çavuş.

“Ne?”

“Şey, söz konusu fare, bekçi yeminini gerektiği gibi etmişse... demek istediğim, bir bekçifare olmuşsa... o zaman kendinden iri birini tutuklayamayacağını söylemek doğru olmaz, değil mi? Fare bekçi, faydalı olabilir. Onların özel bir numarası olduğunu anlıyorum, bir insanın pantolonunun bacağından yukarı tırmanıp...”

“Beyler, devam etmeliyiz. Bu konunun alt-komiteye bırakılmasını öneriyorum.”

“Hangisine efendim? Şimdiye dek on yedi alt-komite kurduk!”

Konsey üyelerinden biri hırkladı. Hırklayan 95 yaşındaki Bay Uykucu’ydu. Adam bütün sabahı rahat rahat uyu-yarak geçirmişti. Hırklama, uyanmaya başladığı anlamına geliyordu.

Bay Uykucu masanın diğer yanına baktı. Bıyıkları oynadı.

“Orada bir fare var!” dedi, parmağını uzatarak. “Baksamıza, mm, nasıl da küstah küstah duruyor! Bir fare! Hem de şapka takmış!”

“Evet efendim. Bu toplantının amacı farelerle konuşmak efendim,” dedi yanındaki kişi.

Bay Uykucu bakışlarını indirdi ve gözlüklerini düzeltti. “Bu da ne?” dedi. Daha yakından baktı. “Bak hele,” dedi, “sen de, mm, fare değil misin?”

“Evet efendim. Adım Besleyici, efendim. İnsanlarla konuşmak için buradayız. Sorunlara bir son vermek için.”

Bay Uykucu, fareye bakakaldı. Sonra masanın karşısındaki Sardalya'ya baktı ve Sardalya şapkasını kaldırdı. Sonra belediye başkanına baktı ve belediye başkanı başını salladı. Bay Uykucu bir kez daha herkese teker teker baktı. Olanları anlamaya çalışırken dudakları kıpırdıyordu.

"Hepiniz mi konuşuyorsunuz?" dedi sonunda.

"Evet efendim," dedi Besleyici.

"O zaman... dinleme işini kim yapıyor?" dedi adam.

"Biz de o konuya geliyorduk," dedi Maurice.

Bay Uykucu ona dik dik baktı. "Sen kedi misin?" diye sordu.

"Evet efendim," dedi Maurice.

Bay Uykucu bu gerçeği de ağır ağır sindirdi. "Fareleri öldürdüğünüzü sanıyordum?" dedi, artık bundan o kadar da emin değilmiş gibi.

"Evet, ama görüyorsunuz efendim, gelecek bu," dedi Maurice.

"Öyle mi?" dedi Bay Uykucu. "Gerçekten mi? Ne zaman geleceğini hep merak etmiştim zaten. Ah, pekâlâ. Artık kediler de konuşabiliyor, ha? Kutlarım! Şeye göre hareket etmek gerekir, şeye... hareket eden şeye, elbette. Çayı getirdiklerinde beni, mm, uyandır, olmaz mı pisicik?"

"Şey... on yaşından büyük insanların, kedilere pisicik demesi yasaklandı efendim," dedi Besleyici.

"Madde 19 fıkra b," dedi Maurice kararlılıkla. "Hemen yemek vermeyi düşünmüyorsa kimse kedilere aptalca

lakaplar takmayacak. Bu maddeyi *ben* koydurdum,” diye ekledi gururla.

“Gerçekten mi?” dedi Bay Uykucu. “Ne diyeyim, gelecek de bir tuhafmış. Yine de her şeyi bir düzeltmek gerekiyordu herhalde...”

Sandalyesine yerleşti ve kısa süre sonra horlamaya başladı.

Bay Uykucu’nun çevresinde, tartışmalar yine başladı ve sürdü. Bir sürü kişi konuşuyordu. Bazıları dinliyordu. Zaman zaman onaylıyorlardı... ve devam ediyorlar... ve tartışıyorlardı. Ama masadaki kâğıt yığını büyüdükçe büyüdü ve gittikçe daha resmi görünmeye başladı.

Bronzten kendini uyanmaya zorladı ve birinin onu izlemekte olduğunu fark etti. Masanın diğer ucunda, belediye başkanı ona uzun uzun, düşünceli düşünceli bakıyordu.

Bronzten bakarken adam arkasına yaslandı ve kâtime bir şey söyledi, kâtip başını salladı, masanın çevresinden döndü, tartışan kişilerin yanından geçti ve Bronzten’in yanına geldi.

Eğildi. “Beni... anlaya... biliyor... musun?” dedi, büyük dikkatle konuşarak.

“Evet... çünkü... ben... aptal... de-ği-lim,” dedi Bronzten.

“Ah, şey... belediye başkam sizinle ofisinde yalnız görüşmek istiyor,” dedi kâtip. “Şuradaki kapı. Dilerseniz inmenize yardım ederim.”

“Ben de parmağını ısırabilirim dersen,” dedi Bronzten. Belediye başkanı masadan uzaklaşmaya başlamıştı bile. Bronzten aşağıya kaydı ve onun arkasından gitti. Kimse ikisine dikkat etmedi.

Belediye başkanı Bronzten’in kuyruğu da içeri girene kadar bekledi, sonra kapıyı dikkatle kapattı.

Oda küçük ve düzenliydi. Düz yüzeylerin çoğu belgelerle doluydu. Duvarların çoğu kitaplıklarla kaplıydı ve raflarla kitaplar arasında kalan boşluğa daha fazla belge ve kitap tıktırılmıştı.

Belediye başkanı abartılı bir dikkatle gidip oldukça eski, büyük döner koltuğuna oturdu ve Bronzten’e baktı. “Bu işi beceremeyeceğim,” dedi. “Bizim... küçük bir sohbet etmemizin iyi olacağını düşündüm. Seni masaya kaldırabilir miyim? Demek istedigim, sen masamda olsan konuşmak daha kolay olurdu...”

“Hayır,” dedi Bronzten. “*Sen dümdüz yere yatsan seninle konuşmak daha kolay olurdu.*” İçini çekti. Bu tür oyunlar için çok yorulmuştu. “Elini dümdüz yere koyarsan ben üzerine çıkarım ve sen de beni masaya kaldırabilirsin,” dedi, “ama bir pislik yapmayı denersen başparmağını ısırpı kopartırım.”

Belediye başkanı onu büyük özenle kaldırdı. Bronzten adamın elinden atlayıp kâğıt yığınları, boş çay bardakları ve eski kalemlerin bulunduğu, yıpranmış deri yüzeye indi, utangaç utangaç onu izlemekte olan adama döndü.

“Şey... mesleğin çok kâğıt işi gerektiriyor mu?” dedi belediye başkanı.

“Gereken yazıları Şeftali yazıyor,” dedi Bronzten, açık sözlülükle.

“Şeftali dediğin, konuşmadan önce öksüren küçük dişi fare, değil mi?” dedi belediye başkanı.

“Evet.”

“O çok... titiz, değil mi?” dedi belediye başkanı. Bronzten adamın ter içinde olduğunu görebiliyordu. “Bazı kurul üyelerini epey korkutuyor, ha ha.”

“Ha ha,” dedi Bronzten.

Belediye başkanı çok keyifsiz görünüyordu. Söyleyecek bir şey arar gibiydi. “Siz, şey, yerleşebildiniz mi?” dedi.

“Dün geceyi, fare dövüşlerinde bir köpekle savaşıarak geçirdim. Sonra sanırım bir süreliğine bir fare kapanına yakalandım,” dedi Bronzten, buz gibi bir sesle. “Sonra biraz savaştık. Bunların dışında, bir şikâyetim yok.”

Belediye başkanı ona endişeyle baktı. Bronzten ilk defa, bir insan için üzüldüğünü hissetti. Aptal görünüşlü çocuk farklıydı. Belediye başkanı da Bronzten’in hissettiği kadar yorgun görünüyordu.

“Bak,” dedi, “eğer bana sormak istediğin buysa, ben işe yarayabileceğini düşünüyorum.”

Belediye başkanı neşelendi, “Gerçekten mi?” dedi. “Çok fazla taruşıyoruz.”

"İşte bu yüzden işe yarayabileceğini düşünüyorum," dedi Bronzten. "İnsanlar ve fareler tartışıyor. Siz bizim peynirimizi zehirlemiyorsunuz ve biz de sizin reçelinizin içinde oynamıyoruz. Kolay olmayacak, ama yine de bir başlangıçtır."

"Ama bilmem gereken bir şey var," dedi belediye başkanı.

"Evet?"

"Kuyularımızı zehirleyebilirdiniz. Evlerimizi ateşe verebilirdiniz. Kızım bana sizin çok... ilerlemiş... olduğunuzu anlatıyor. Bize hiçbir borcunuz yok. Neden yapmadınız bunları?"

"Ne için? Daha sonra ne yapacaktık?" dedi Bronzten. "Bir başka köye mi gidecektik? Bütün bunları yeniden mi yaşayacaktık? Sizi öldürmenin bize ne faydası olacaktı? Eninde sonunda insanlarla konuşmamız gerekecekti. Sizinle konuşsak da olur, dedik."

"Bizden hoşlandığınıza memnun oldum!" dedi belediye başkanı.

Bronzten konuşmak için ağzını açtı. Sizden hoşlanmak mı, diyecekti. Hayır, sizden yeterince çok nefret etmiyoruz, o kadar. Biz arkadaş değiliz.

Ama...

Artık fare dövüşleri olmayacaktı. Kapanlar, zehirler olmayacaktı. Evet, kabileye polis memurluğunun ne demek olduğunu; fare bekçilerin, yeni kuralları ihlal eden fareleri

neden kovalayabileceğini açıklaması gerekecekti. Bundan hiç hoşlanmayacaklardı. Hem de hiç hoşlanmayacaklardı. Bedeninde İskelet Fare'nin diş izlerini taşıyan bir fare bile bu konuda güçlük çekecekti. Ama Maurice'in dediği gibi, onlar bunu yapacak, siz şunu yapacaksınız. Kimse pek bir şey kaybetmeyecekti ve herkes çok şey kazanacaktı. Köy refaha kavuşacaktı, herkesin çocukları büyüyecekti ve ani-den her şey *normal* olacaktı.

Ve her şeyin *normal* olması herkesin hoşuna giderdi. Normal şeylerin değişmesinden hoşlanmazlardı. Bir denemeye değer, diye düşündü Bronzten.

"Şimdi ben bir soru sormak istiyorum," dedi. "Kaç zamandır buranın liderisin?"

"On sene oldu," dedi belediye başkanı.

"Zor değil mi?"

"Ah, evet. Ah, evet. Herkes bana devamlı itiraz ediyor," dedi belediye başkanı. "İtiraf etmeliyim ki, bu yaptıklarımız işe yararsa biraz daha az itiraz bekliyorum. Ama kolay bir iş değil."

"Sırf işler yürüsün diye devamlı bağırarak çok aptalca," dedi Bronzten.

"Bu doğru," dedi belediye başkanı.

"Ve herkes kararları senin vermeni bekliyor," dedi Bronzten.

"Evet."

“Son lider ölmeden hemen önce bana bir öğüt verdi. Ne olduğunu biliyor musun? Yeşil pelteye benzeyen şeyi yeme!”

“İyi bir öğüt mü?” dedi belediye başkanı.

“Evet,” dedi Bronzten. “Ama onun yapması gereken tek şey, iri ve zorlu olmak ve lider olmak isteyen diğer farelerle dövüşmekti.”

“Bizim konsey de biraz öyle,” dedi belediye başkanı.

“Ne?” dedi Bronzten. “Onları enselerinden ısırtıyor musun?”

“Henüz değil,” dedi belediye başkanı. “Ama aklımdan geçmedi değil.”

“Benim düşündüğümde çok daha karmaşık bir iş çıktı!” dedi Bronzten şaşkınlık içinde. “Önce bağırmayı öğreniyorsun, sonra da bağırılmayı.”

“Yine haklısın,” dedi belediye başkanı. “İşin gereği işte.” Avucunu yukarı çevirerek elini masanın üzerine koydu. “İzin verir misin?”

Bronzten ele çıktı ve belediye başkanı onu pencereye taşıırken, denizlige bırakırken dengesini korumaya çalıştı.

“İrmağı görüyor musun?” dedi belediye başkanı. “Eveleri görüyor musun? Sokaktaki insanları görüyor musun? Her şeyin tıkır tıkır çalışmasını sağlamak zorundayım. Eh, ırmağı çalıştıran ben değilim, doğal olarak, o kendi kendine çalışıyor. Ve her sene, yeterince insanı kızdırmadığım

orıaya çıkıyor; çünkü belediye başkanı olarak bir başkasını seçmiyorlar. Bu yüzden aynı işleri tekrar yapmam gerekiyor. Sandığımdan çok daha karmaşık bir iş çıktı.”

“Ne, sen de mi? Ama sen insansın!” dedi Bronzten hayretle.

“Hah! Bunun işimi kolaylaştırdığını mı sanıyorsun? Ben de farelerin vahşi ve özgür olduklarını sanıyordum!”

“Hah!” dedi Bronzten.

İkisi pencereden dışarı baktılar. Aşağıdaki meydanda Keith ile Habise’nin sohbete dalmış, yürümekte olduklarını görebiliyorlardı.

“Dilersen,” dedi belediye başkanı bir süre sonra, “burada, ofisimde küçük bir masan olabilir...”

“Ben yer altında yaşayacağım, ama yine de teşekkürler,” dedi Bronzten, kendini toplayarak. “Küçük masalar, çok Bay Tavşancıksı.”

Belediye başkanı içini çekti. “Öyledir herhalde. Şey...” Vicdanını sıızlatan bir sırrı paylaşmak üzereymiş gibi görünüyordu ve bir açıdan öyleydi de. “Çocukken o kitapları severdim ama. Elbette, hepsinin saçmalık olduğunu biliyordum, ama yine de gerçek olduğunu düşünmek hoştu...”

“Ya ya,” dedi Bronzten. “Ama tavşan aptaldı. Kim konuşan tavşan duymuş?”

“Ah, evet. Tavşanı hiç sevmezdim. Herkes diğer karakterleri severdi. Fare Rupert, Sülün Phil, Yılan Olly...”

"Ah, *hadi* ama," dedi Bronzten. "Yılanın bir yakası ve kravatı var!"

"Ee?"

"Eh, nasıl boynunda kalıyor? Yılan dediğin boru gibi bir şeydir!"

"Biliyor musun, ben hiç o şekilde düşünmemiştim," dedi belediye başkanı. "Aptalca gerçekten. Yakası boynundan kayıp giderdi, değil mi?"

"Ayrıca, fareler yelek kullanamıyor."

"Öyle mi?"

"Öyle," dedi Bronzten. "Denedim. Alet kemerleri iyi, ama yelekler değil. Tehlikeli Fasulye buna epey bozuldu. Ama ona da söyledim, *pratik* olmak lazım."

"Ben de kızıma hep aynı şeyi söylerim," dedi adam. "Masallar yalnızca masaldır. Yaşam bu haliyle de yeterince karmaşık. Gerçek dünya için plan yapmalıyız. Masallara yer yoktur."

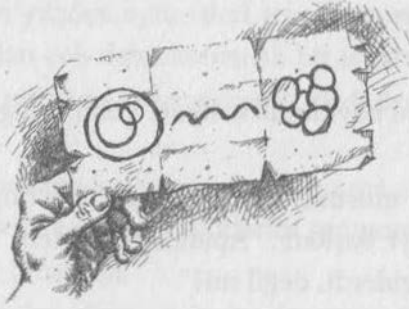
"Kesinlikle," dedi fare.

Adamla fare gün solana, gece çökene kadar konuştular.

Bir adam, büyük dikkatle, "Irmak Sokağı" diyen bir tabelanın altına bir resim çiziyordu. Resim çok çok aşağıdaydı, kaldırımdan birazcık yukarıda ve adamın diz çökmesi gerekiyordu. Elindeki küçük kâğıt parçasına baka baka çiziyordu.

Resim şöyle bir şeydi:

Keith kahkaha attı.

“Komik olan ne?” diye sordu Habise.

“Bu, Fare alfabesiyle yazılmış,” dedi Keith. “Bak ne diyor: Su+Hızlı+Taş. Sokak taş döşeli, değil mi? Irmak So-kağı anlamına geliyor.”

“Sokak tabelaları iki dilde yazılacak. 193. madde,” dedi Habise. “Çok hızlı davranmışlar. Kurul bu kuralı onaylayalı iki saat oldu. Sanırım bu, fare tünellerinde de insan dilinde yazılmış minik tabelalar olacak anlamına geliyor, ha?”

“Umarım öyle olmaz,” dedi Keith.

“Neden?”

“Çünkü fareler genellikle tünellerini orada oynaşarak işaretliyorlar.”

Habise’nin yüzündeki ifadenin hiç değişmemesi karşısında etkilendi. “Anlıyorum ki hepimiz zihnen uyum sağlamak zorunda kalacağız,” dedi kız düşünceli düşünceli. “Ama babam, köyde ona bir yuva verecek bir sürü nazik

yaşlı hanım olduğunu söyledikten sonra Maurice'in yaptığı tuhaftı.”

“Bu şekilde elde etmenin eğlenceli olmayacağını söylemesini mi diyorsun?” dedi Keith.

“Evet. Ne demek istediğini anladın mı?”

“Anladım gibi. Onun Maurice olduğu anlamına geliyordu,” dedi Keith. “Sanırın masada kasıla kasıla yürürken ve herkese emirler yağdırırken çok eğleniyordu. Paranın farelerde kalabileceğini bile söyledi! Dediğine göre kafasının içinde küçük bir ses, paranın aslında onlara ait olduğunu söylüyormuş!”

Habise bir süre düşündü, sonra aslında hiç önemli değilmiş gibi sordu, “Sen, ee... kalıyorsun, değil mi?”

“9. madde, Yatılı Fare Kavalcısı,” dedi Keith. “Kimseyle paylaşmak zorunda olmadığım resmi bir kıyafetim, tüylü bir şapkam olacak ve kaval primi alacağım.”

“Bu oldukça... tatmin edici,” dedi Habise. “Şey...”

“Evet?”

“Sana iki kız kardeşim olduğunu söylediğimde, şey, bu tam olarak gerçek değildi,” dedi. “Şey... yalan söylemedim elbette, ama gerçeği biraz... abarttım.”

“Evet.”

“Demek istediğim, gerçeği harfi harfine doğru bir şekilde söylemem gerekseydi, hiç kız kardeşim olmadığını söyledim.”

“Ah,” dedi Keith.

“Ama milyonlarca arkadaşım var elbette,” diye devam etti Habise. Keith, kızın çok perişan görüldüğünü düşündü.

“Muhteşem,” dedi. “Çoğu insanın ancak birkaç düzine arkadaşı olur.”

“Milyonlarca,” dedi Habise. “Elbette, yeni bir tanesine her zaman yer var.”

“Güzel,” dedi Keith.

“Bir de şey, 5. madde var,” dedi Habise, endişeli görünmeye devam ederek.

“Ah, evet,” dedi Keith. “Bu herkesi şaşırttı. Kremalı çörekler, bir madalya ve havalı bir çay partisi, değil mi?”

“Evet,” dedi Habise. “Yoksa masalın doğru düzgün bir sonu olmazdı. Sen, şey, bana katılır mısın?”

Keith başını salladı. Köyde çevresine bakındı. Güzel bir yere benziyordu. Tam da doğru büyüklükteydi. Bir erkek burada bir gelecek bulabilirdi...

“Tek bir sorum var,” dedi.

“Evet?”

“Belediye başkanı olmak ne kadar alır?”

Überwald'da bir yerde, bir saatin on beş dakikada bir çaldığı, farelerin dışarı çıkıp çanlara vurdukları bir köy vardır.

İnsanlar izlerler, alkışlarlar. Elle-kemirtilmiş kupalar, tabaklar, kaşıklar, saatler ve satın alınıp eve götürülmek

dışında hiçbir faydaları olmayan başka hediyelik eşyalar satın alırlar. Ve Fare Müzesi'ne giderler, Fareburger yerler –içinde fare bulunmadığı garanti edilmiştir– kendi kafanıza takabileceğiniz Fare Kulakları ve Fare dilinde Fare şiir kitapları satın alırlar. Farece sokak tabelaları gördüklerinde “ne tuhaf” derler ve tüm kasabanın bu kadar temiz görünmesine şaşarlar...

Ve günde bir kez, köyün genç Fare Kavalcısı kavalını çalar ve fareler oynak müzikle dans ederler. Çok sevilen bir gösteridir. Özel günlerde küçük bir dansçı fare, payetli kıyafetler giymiş sürü sürü fareyle birlikte büyük dans gösterileri, çeşmenin havuzunda su balesi düzenler, süslü sahne tasarımları yapar.

Bazen de kurslar düzenlenerek Fare Vergisi, sistemin nasıl işlediği, insan köyünün altında farelerin kendi fare köylerinin olduğu, farelerin kütüphaneyi serbestçe kullanabildiği, hatta bazen genç fareleri okula gönderdikleri anlatılır. Ve herkes, “Ne kadar da kusursuz, ne kadar iyi organize edilmiş, ne kadar muhteşem!” der.

Ve sonra çoğu kendi köylerine dönerler, kapanlar kurarlar, zehirler bırakırlar; çünkü bazı zihinleri baltayla bile değiştiremezsiniz. Ama, birkaçı dünyaya bambaşka gözlerle bakmaya başlar.

Kusursuz bir dünya değildir, ama yine de tıkır tıkır işlemektedir. Masallarda asıl önemli olan, kalıcı olanları seçmektir.

Ve ırmak aşağı çok uzaklarda, kürkünde yalnızca birkaç çıplak nokta kalmış yakışıklı bir kedi, mavnadan atladı, kasıla kasıla rıhtımda yürüdü ve geniş, zengin bir köye girdi. Birkaç gününü köyün kedilerini döverek, mekânı öğrenerek ve daha çok oturup izleyerek geçirdi.

Sonunda aradığı şeyi buldu. Çocuğu izleyerek köyden çıktı. Çocuk omzuna bir değnek dayamıştı ve değneğin ucundan, masallarda, insanların tüm varlıklarını içinde taşıdıkları türden bohça edilmiş bir mendil sarkıyordu. Kedi kendi kendine sırttı. İnsanların düşlerini biliyorsanız, onları kullanabilirdiniz.

Kedi, yoldaki ilk kilometre taşına kadar izledi oğlanı. Oğlan durduğunda bir ses işitti:

“Hey, aptal görünüşlü çocuk? Hem ağa hem belediye başkanı olmak ister misin? Yok, burada, aşağıdayım, evlat...”

Çünkü bazı masallar biter, ama eski masallar sürer ve önde kalmak istiyorsanız müziğe uyarak dans etmelisiniz.

VAZARIN NOTU

Bana sorarsanız son birkaç ay içinde fareler hakkında gerekenden fazla metin okudum. Doğru bilgilerin –ya da en azından insanların doğru olduğunu söylediği şeylerin– çoğu o kadar inanılmaz ki okurlar uydurduğumu düşünmesin diye kitapta kullanmadım.

Fareler, fare dövüşlerinin yapıldığı çukurlardan, Bronz-ten'in zavallı Jacko üzerinde kullandığı yöntemle kaçıyor-muş. Bana inanmıyorsanız İhtiyar Alf, Jimma ve Bob Amca bizzat tanık olmuş. En yetkili ağızlardan dinledim.

Fare krallar gerçekten var. Nasıl var oldukları hâlâ bir sır; bu kitapta Habise bir iki teoriden bahsediyor. Daha çağ-daş ve daha moral bozucu versiyonu anlattığı için Dr. Jack Cohen'e minnettarım. Bu versiyondan anladığıma göre, çağlar içinde bazı zalim ve yaratıcı insanların çok fazla boş zamanı varmış.

